

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ



ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ
ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΜΕ.ΔΙ.Δ.Ε.)

Συγχώνευση επιχειρήσεων σε συνδυασμό με το Ιδιωτικό
και το Ημεδαπό Δίκαιο



Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: κ. Ρογδάκη Ελένη

Εισηγήτρια: Ουζουνγιάννη Ελένη

ΧΙΟΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2004

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ -----	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ -----	6
ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ -----	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ-----	6
1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ-----	6
1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ-----	6
1.2 ΝΟΜΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ-----	8
1.3 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ-----	10
2. ΚΙΝΗΤΡΑ ΕΞΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ-----	12
3. ΤΥΠΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ-----	13
4. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ-----	14
5. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ-----	15
5.1 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ Α.Ε. ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ-----	16
5.3 ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ-----	17
5.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ-----	20
5.4 ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ-----	21
6. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ-----	25
7. ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ Α.Ε.-----	28
7.1 ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ-----	29
7.2 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΔΙΑ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΕΩΣ-----	31
7.3 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΔΙΑ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΝΕΑΣ Α.Ε.-----	46
7.4 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΔΙΑ ΕΞΑΓΟΡΑΣ Α.Ε.-----	48
8. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ Α.Ε.-----	54
8.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΥΣΑ-----	54
8.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΥΣΑ-----	55
8.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.-----	56
8.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΑΝΕΙΣΤΕΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.-----	59
8.5 Η ΤΥΧΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ <i>intuitu personae</i> -----	62
8.6 Η ΤΥΧΗ ΤΩΝ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ-----	63
9. ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ-----	64
10. ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ 10η ΟΔΗΓΙΑ .-----	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ -----	67
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΣΩ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ -----	67
1. ΛΟΓΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΣΩ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ.-----	67
2. ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΣΩ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ-----	67
3. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ-----	68

4. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ	69
5. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	73
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ	73
1. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ	73
2. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΤΗΣ Α.Ε.	73
2.1. Η ΛΥΣΗ ΤΗΣ Α.Ε.	74
2.2. ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ Α.Ε.	75
3. Η ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ Ή ΤΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	75
4. ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ- ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ	76
5. Η 4 ^η ΟΔΗΓΙΑ – ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	77
6. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ	80
6.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ	80
6.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.	82
6.2.1 ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	82
6.2.2 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΔΙ' ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΕΩΣ	83
6.2.3 ΣΥΝΤΑΞΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑ.	86
6.2.4. ΤΥΧΗ ΤΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	86
6.2.5. ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	90
6.2.6 ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ (ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ) ΣΤΗΝ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑ ΕΤΑΙΡΙΑ.	91
6.2.7. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΣΤΟΥΣ ΑΤΟΜΙΚΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ ΜΕΤΟΧΩΝ	91
6.2.8. ΛΗΨΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΑΥΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	92
6.3 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	93
6.3.1. ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΠΩΝ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΤΙΣ ΑΞΙΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ	93
6.3.2. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	94
6.3.3. ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	98
6.3.4. ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΣΕ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΚΥΨΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	100
6.4. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΚΑΘΟΛΙΚΑ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	100
6.4.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΘΥΓΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	100
6.4.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	101

7. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΣΥΣΤΑΣΗ ΝΕΑΣ Α.Ε.---	103
7.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ. -----	104
7.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ -----	104
8. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΕΞΑΓΟΡΑ Α.Ε.-----	106
8.1. Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ -----	107
8.2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΕΞΑΓΟΡΑ -----	108
8.3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΕΞΑΓΟΡΑΖΟΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ-----	108
Ισολογισμός της Μ.Α.Ε. της 30/01/2001 -----	108
8.4 ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΕΞΑΓΟΡΑΖΟΥΣΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ -----	111
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ -----	117
ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ-----	117
1. ΑΠΟΦΑΣΗ: Εφ.Αθ. 914 / 1999 -----	117
1.2 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ-----	117
1.3 ΑΡΘΡΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ-----	117
1.4 ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ -----	118
1.5 Ο ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ -----	119
1.6 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ -----	120
1.7 Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ -----	121
2. ΑΠΟΦΑΣΗ: ΣτΕ 317/2000 Β'Τμ. -----	122
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ. -----	122
2.2 ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ.-----	122
2.3 ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΘΡΑ. -----	122
2.4 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ -----	123
2.5 Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ.-----	124
3. ΑΠΟΦΑΣΗ: Εφ'ΘΕΣ 3270/1998 -----	124
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ. -----	124
3.2 ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΘΡΑ -----	125
3.3 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ -----	126
3.4 Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ -----	128
3.5 ΤΟ ΔΙΚΟΓΡΑΦΟ ΤΗΣ ΕΦΕΣΗΣ -----	129
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ -----	130
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-----	132

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τις τελευταίες δεκαετίες, το φαινόμενο της επιχειρηματικής συγκεντρώσεως (εξαγορές, συγχωνεύσεις ή απορροφήσεις εταιριών σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο, ίδρυση πολυεθνικών εταιριών κλπ.) παρουσιάζει μεγάλη έξαρση.

Ο θεσμός της συγχώνευσης έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη των χωρών της Δυτικής Ευρώπης, κυρίως μετά το τέλος του Β΄ παγκοσμίου πολέμου. Οι κυβερνήσεις αυτών των χωρών συνειδητοποίησαν πολύ γρήγορα ότι η συγχώνευση αποτελεί το βασικό μοχλό συγκέντρωσης των επιχειρήσεων και θέλησαν να την ενισχύσουν με κάθε τρόπο. Για αυτό το σκοπό το καθεστώς της συγχώνευσης απολάμβανε ευνοϊκής μεταχείρισης. Έτσι εμφανίστηκε η αναπτυξιακή νομοθεσία παροχής κινήτρων για τις μετατροπές και τις συγχωνεύσεις με σκοπό τη δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων.

Το κοινοτικό δίκαιο υιοθέτησε την ίδια στάση απέναντι στη συγχώνευση. Προώθησε σχέδια για τη δημιουργία ενός διεθνούς καθεστώτος σχετικά με τη συγχώνευση Ανωνύμων Εταιριών καθώς επίσης και διατάξεις που ρυθμίζουν τη συγχώνευση στα πλαίσια του σχεδίου για τη δημιουργία Ευρωπαϊκής Ανώνυμης Εταιρίας. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε σε αυτό το σημείο και τις τεράστιες προσπάθειες εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη συγχώνευση Ανωνύμων Εταιριών. Η σημασία της εναρμόνισης αυτής είναι προφανής, αφού μιλάμε για ενιαία κοινωνική και οικονομική πολιτική στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε αντίθεση περίπτωση δεν θα ήταν δυνατό να επιτευχθεί ομαλή λειτουργία της οικονομίας και η απόδοση της δεν θα ήταν αναμενόμενη, με αποτέλεσμα την κατάρρευση του νέου αυτού θεσμού. Το γεγονός αυτό θα έφερε αρνητικά αποτελέσματα σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή κοινότητα και θα αποτελούσε το τροχοπέδη της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Μετά τη δεκαετία του '60 η συγχώνευση άρχισε να παίζει σημαντικό ρόλο στη Ελλάδα. Για την προώθηση του θεσμού της συγχώνευσης η ελληνική θέσπισε μέχρι σήμερα αρκετά φορολογικά νομοθετήματα (Ν.Δ.1297/72, ο Ν.2166/93 και πολύ πρόσφατα ο Ν.2992/2002), χωρίς όμως να ρυθμίσει επαρκώς το θεσμό της συγχώνευσης από την πλευρά του εταιρικού δικαίου. Μια επιπρόσθετη δυσκολία που συναντά κανείς στην προσπάθεια έρευνας της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας με τη συμβολή του θεσμού της συγχώνευσης, είναι η έλλειψη συστηματικών στατιστικών στοιχείων σχετικά με τον αριθμό των συγχωνεύσεων κάθε χρόνο, τη μορφή τους κλπ.

Είναι δεδομένο ότι τα νομικά προβλήματα που εμφανίστηκαν από την αρχή σχετικά με την έννοια, τη νομική φύση και τα αποτελέσματα της συγχώνευσης είναι κοινά για όλες τις χώρες. Για την επίλυση των προβλημάτων αυτών, κρίθηκε αναγκαίο να εκτεθεί η νομική έννοια της επιχείρησης και η επίδραση της στο θεσμό της συγχώνευσης των εμπορικών εταιριών. Επίσης εξετάζονται οι νέες σχέσεις οικονομίας και δικαίου αλλά και η νέα θεώρηση της νομικής φύσης και των αποτελεσμάτων της, που προκύπτουν από τη σύνδεση της συγχώνευσης εμπορικών εταιριών με την έννοια της επιχείρησης.

Συγχώνευση είναι η οικονομική πράξη με την οποία δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις λύνονται με σκοπό το σχηματισμό μιας (κατά κανόνα μεγαλύτερης και ισχυρότερης) οικονομικής μονάδας. Οι λυόμενες επιχειρήσεις δεν τίθενται σε

εκκαθάριση, επειδή η περιουσία τους δεν διανέμεται στους ιδιοκτήτες τους, αλλά μεταβιβάζεται στην προκύπτουσα από τη συγχώνευση (νέα) επιχείρηση. Είναι από νομική άποψη η πιο τέλεια μέθοδος συγκέντρωσης των επιχειρήσεων.

Η τελική επιλογή της μορφής συγχώνευσης, εξαρτάται από μια σειρά νομικών, οικονομικών, δημοσιονομικών και πολιτικών παραγόντων που διαμορφώνουν το συγκεκριμένο πλαίσιο επιχειρηματικής δράσης και που διαφέρουν ανάλογα με την εποχή, τη χώρα και το κλάδο παραγωγής. Σήμερα, μετά την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν γίνει σοβαρές προσπάθειες εναρμόνισης των εθνικών δικαίων. Για αυτό το σκοπό έχουν επιστρατευθεί οι κοινοτικές οδηγίες, που αποτελούν σήμερα πηγές δικαίου για την εναρμόνιση των εθνικών δικαίων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στη συνέχεια για να κατανοήσουμε πλήρως την έννοια και τη σημασία της συγχώνευσης είναι απαραίτητο να την εξετάσουμε σφαιρικά, και να αναγνωρίσουμε την τεράστια μικροοικονομική και μακροοικονομική σημασία της.

Πράγματι η συγχώνευση έχει τεράστια **μικροοικονομική** σημασία. Με τη συγχώνευση έχουμε συγκέντρωση κεφαλαίων και άλλων μέσων παραγωγής, επιτυγχάνεται η μείωση των εξόδων παραγωγής και λειτουργίας των επιχειρήσεων. Επίσης, διευκολύνει την προμήθεια πρώτων υλών, συντείνει στην καλύτερη γνώση της αγοράς, στην αύξηση της πιστοληπτικής ικανότητας της και την οργάνωση του δικτύου διάθεσης. Άρα, αποτελεί το βασικό συντελεστή μείωσης του κόστους παραγωγής, με αποτέλεσμα τη μεγιστοποίηση του κέρδους, την δημιουργία ισχυρότερων επιχειρήσεων και τον καλύτερο έλεγχο των τιμών. Είναι φανερό βέβαια ότι ο βαθμός επίτευξης αυτών που αναφέρθηκαν παραπάνω, διαφέρει ανάλογα με τη μορφή της συγχώνευσης.

Είναι επίσης προφανής και η **μακροοικονομική** σημασία της συγχώνευσης. Κάθε εθνική οικονομία επιδιώκει υψηλό βαθμό συγκέντρωσης των επιχειρήσεων για πολιτικούς και οικονομικούς λόγους. Οι χώρες με υψηλό δείκτη συγκέντρωσης είναι σε πλεονεκτική θέση, και αυτό γιατί μπορούν ευκολότερα να αντεπεξέλθουν σε οικονομικές κρίσεις και να ανταποκριθούν στις ανάγκες του διεθνούς εμπορίου. Τέτοιες οικονομίες κυρίως με την αύξηση της παραγωγής μπορούν να εξασφαλίσουν ευνοϊκότερα οικονομικά και κοινωνικά αποτελέσματα για τους κατοίκους τους. Μπορούν επιπλέον, στα πλαίσια του διεθνούς καταμερισμού εργασίας και της τάσης για γρήγορη οικονομική ανάπτυξη, να διατηρήσουν μια αυξημένη διαπραγματευτική ισχύ σε πολιτικό επίπεδο. Είναι λοιπόν προφανές ότι **η συγχώνευση συμβάλλει αναμφισβήτητα στην οικονομική πρόοδο**, χωρίς αυτό να συνεπάγεται πως ο υπερβολικά υψηλός βαθμός συγκέντρωσης των επιχειρήσεων σε μια χώρα είναι πάντοτε αποδεκτός.

Η υπέρβαση του οριακού σημείου συγκεντροποίησης σημαίνει κατάργηση του ανταγωνισμού με απρόβλεπτες μικροοικονομικές και μακροοικονομικές συνέπειες

Η συγχώνευση ως νομική έννοια είναι διαφορετική από τη συγχώνευση από οικονομικής απόψεως. Από οικονομικής απόψεως η συγχώνευση σημαίνει τη συγκέντρωση δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων με ενιαία βούληση. Νομικώς η συγχώνευση σημαίνει κατάλυση του νομικού προσώπου και υπεισέλευσή του στην θέση του καθολικού διαδόχου.

Ο νόμος διακρίνει τρεις τρόπους συγχωνεύσεως των επιχειρήσεων, τη **συγχώνευση δια συστάσεως νέας ανωνύμου εταιρίας, δια απορροφήσεως μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων από άλλη και δια εξαγοράς μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων από άλλη επιχείρηση.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα εξετάσουμε και θα αναλύσουμε τις κοινοτικές οδηγίες και την εφαρμογή τους στην ελληνική έννομη τάξη.

Συγκεκριμένα στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί ένα ισχυρό κύμα εξαγορών και συγχωνεύσεων, ως αποτέλεσμα της ένταξης της χώρας μας στην Ε.Ε. Η νέα αυτή πραγματικότητα επέβαλε την προσαρμογή του εθνικού δικαίου σύμφωνα με τις προτάσεις των κοινοτικών οδηγιών .

Για τις ανάγκες αυτής της εργασίας θα εξετάσουμε διεξοδικά την 3^η Κοινοτική Οδηγία και την τροποποίηση του Κ.Ν.2190/1920 σύμφωνα με τις προτάσεις της εν' λόγω Οδηγίας. Επιπλέον θα δούμε αναλυτικά τις διαδικασίες συγχώνευσης, τους λόγους που επιφέρουν την ακυρότητα της συγχώνευσης ,τους τρόπους συγχώνευσης αλλά και τα αποτελέσματα της πράξης της συγχώνευσης . Ακόμη θα αναφερθούμε στην πρόταση της 10ης Οδηγίας με την οποία ρυθμίζονται οι διασυνοριακές συγχωνεύσεις .

1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ

Η συγχώνευση χαρακτηρίζεται ως πράξη, όρος ο οποίος εκφράζει μία ουδετερότητα. Τα ειδικότερα στοιχεία που συνθέτουν την έννοια της συγχώνευσης, είναι τα ακόλουθα :

- ◆ Συμμετοχή περισσότερων από μιας εταιριών, για την πραγματοποίηση της,
- ◆ Συνένωση αυτών των ,συγχωνευμένων, εταιριών είτε με την απορρόφηση μιας ή περισσότερων από αυτές από μία άλλη, είτε με τη δημιουργία μιας νέας εταιρίας ,
- ◆ Λύση των συγχωνευόμενων εταιριών χωρίς εκκαθάριση,
- ◆ Μεταβίβαση του συνόλου της περιουσίας των συγχωνευόμενων εταιριών, κατά περίπτωση, στην απορροφώσα ή στη νέα εταιρία , που προκύπτει από τη συγχώνευση, με καθολική διαδοχή,
- ◆ Απόδοση στους μετόχους των συγχωνευόμενων εταιριών μετοχών της απορροφώσας ή της νέας εταιρίας, κατά περίπτωση , οι οποίες εκδίδονται εξαιτίας της συγχώνευσης και , ενδεχόμενα, ενός χρηματικού ποσού, σε μετρητά, προς συμψηφισμό των μετόχων που δικαιούνται .

Αυτό το συμψηφιστικό ποσό δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει ποσοστό 10% επί της ονομαστικής αξίας των μετοχών που αποδίδονται στους μετόχους των συγχωνευόμενων εταιριών και, αθροιστικά με την αξία αυτών των μετοχών, την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιριών.

Το άρθρο 68 παρ.2 και 3 Ν.2190/1920 προβλέπει ανώτατο όριο της συνολικής ονομαστικής αξίας των νέων μετοχών που εκδίδει η απορροφούσα εταιρία και το οποίο ισούται με την πραγματική καθαρή θέση της εισφερόμενης περιουσίας, όπως προσδιορίστηκε από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων. Δεν προβλέπεται πάντως κατώτατο όριο της ονομαστικής αξίας των νέων μετοχών, γεγονός πάντως που σημαίνει ότι αυτή η ονομαστική αξία μπορεί να προσδιοριστεί σε ποσό μικρότερο του ανωτάτου ορίου. Με άλλα λόγια, επιτρέπεται η έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, όχι όμως υπό το άρτιο.

Στην περίπτωση συγχώνευσης με απορρόφηση, απορροφώμενες μπορεί να είναι μία ή περισσότερες εταιρίες. Απορροφώσα όμως θα είναι, υποχρεωτικά, μια εταιρία . Αντίθετα, στην περίπτωση συγχώνευσης με σύσταση νέας εταιρίας, συγχωνευόμενες θα είναι τουλάχιστον δύο εταιρίες.

Η εισφορά ενός τμήματος της εταιρικής περιουσίας με καθολικά διαδοχή της απορροφούσας ή της νέας εταιρίας μόνο ως προς αυτό το τμήμα, με σύγχρονη λύση και εκκαθάριση της εταιρίας, ως προς την υπόλοιπη περιουσία, δεν εμπίπτει στις διατάξεις του Ν.2190/20 για τη συγχώνευση. Αυτή η πράξη, γνωστή ως «μερική συγχώνευση», είναι ασυμβίβαστη με τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά της συγχώνευσης, όπως καθορίζονται από το άρθρο 68. Αντίστοιχα, διανομή της εταιρικής περιουσίας προς τους μετόχους θα μπορούσε να επιχειρηθεί από την απορροφώμενη εταιρία μόνο πριν από τη συγχώνευση και ανεξάρτητα από αυτή.

Η συμμετοχή στη συγχώνευση και άλλων προσώπων, εκτός από τις συγχωνευμένες εταιρίες, με την εισφορά περιουσιακών τους στοιχείων στην απορροφώσα ή τη νέα εταιρία, με συνακόλουθο αποτέλεσμα την αύξηση κεφαλαίου της απορροφώσας, δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι επιτρέπεται, σε κάθε περίπτωση.

Οι εταιρίες που μετέχουν στη συγχώνευση, πρέπει να έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία ίδρυσής τους. Κάθε εταιρία που βρίσκεται στο ιδρυτικό της στάδιο, δε μπορεί να συγχωνευθεί. Εάν όμως η εταιρία δεν έχει συσταθεί νόμιμα, η συγχώνευση δεν εμποδίζεται.

Συγχώνευση εταιριών με διαφορετικό τρόπο είναι δυνατή . Εάν όμως η εταιρία που θα προκύψει από τη συγχώνευση, είναι αποκλειστικού σκοπού, η αποκλειστικότητα του σκοπού της θα πρέπει να διατηρηθεί και μετά τη συγχώνευση. Εφ' όσον προβλέπεται δε η ισχύς συγκεκριμένων κανόνων οργάνωσης της εταιρίας που θα προκύψει από τη συγχώνευση, αυτοί οι κανόνες θα πρέπει επίσης να τηρηθούν.

Με τη συγχώνευση δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων δημιουργείται νέο νομικό πρόσωπο. Αυτό μπορεί να γίνει, κατόπιν λύσεως και εκκαθάρισεως των συγχωνευομένων, οπότε εισφέρονται στην προκύπτουσα από τη συγχώνευση νέα εταιρία το καθαρό προϊόν (καθαρή θέση) κάθε συγχωνευόμενης. Αλλά μπορεί να εισφέρει κάθε συγχωνευόμενη στη νέα εταιρία το σύνολο του ενεργητικού και παθητικού αυτής, οπότε έτσι αποφεύγεται η εκκαθάριση, που είναι χρονοβόρα και επιφέρει αναστάτωση που ίσως αποδειχθεί καταστροφική. Γι' αυτό και στην πράξη έχει επικρατήσει η δεύτερη μέθοδος. Με τη συγχώνευση επέρχεται συγκέντρωση που αποβλέπει σε διάφορους σκοπούς, όπως:

Στην κατάπαυση υφιστάμενου ανταγωνισμού μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων,

Στην εξυγίανση των επιχειρήσεων (ιδίως στις περιπτώσεις εξαγοράς ή απορροφήσεως επιχειρήσεων που ατύχησαν ή στερούνται των αναγκαίων για την ανάπτυξη τους κεφαλαίων από ισχυρές οικονομικές μονάδες),

Στην εξάλειψη της παραγωγικής αναρχίας και την επιβολή ομοιόμορφης πολιτικής τιμών (τιμορρυθμιστική πολιτική),

Στην επίτευξη του ανώτατου δυνατού βαθμού οικονομικότητας (περιστολή των υπερβολικών εξόδων διαφημίσεων και ιδίως πωλήσεων, καλύτεροι όροι στην προμήθεια πρώτων υλών κλπ., λόγω αυξημένων ποσοτήτων, επιτάχυνση του παραγωγικού και οικονομικού κυκλώματος και γενικώς επίτευξη του ελάχιστου κόστους).

Στην εφαρμογή του ανώτατου δυνατού βαθμού ορθολογικής οργανώσεως, τόσο στη παραγωγή όσο και στη διαχείριση

Στη συγκέντρωση μεγαλύτερων κεφαλαίων. Το τελευταίο αυτό, μπορεί να λεχθεί, ότι αποτελεί το ενστικτώδες κίνητρο κάθε συγκεντρώσεως στην οικονομική δράση.

Σοβαρά κίνητρα για τη συγχώνευση ή μετατροπή επιχειρήσεων προς δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων παρέχουν οι διατάξεις του Ν.Δ. 1297/72.

Σε αυτή την εργασία δεν θα αναφερθούμε αναλυτικά στη διάσπαση των Α.Ε. Σε αυτό το σημείο θα ήταν όμως σκόπιμο να κάνουμε μια μικρή αναφορά στην έννοια της διάσπασης για την οποία θα δούμε κάποια στοιχεία στη συνέχεια, καθώς θα προχωρούμε στις διατάξεις περί συγχωνεύσεως Α.Ε.

Διάσπαση της Α.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 81 του Κ.Ν. 2190/20, είναι η πράξη με την οποία το σύνολο της περιουσίας μιας Α.Ε. (διασπώμενης), χωρίς να περάσει το στάδιο της εκκαθαρίσεως και χωρίς να γίνει διανομή της περιουσίας της, μεταβιβάζεται σε δύο τουλάχιστον άλλες Α.Ε. (επωφελούμενες), οι οποίες είτε υπήρχαν (διάσπαση με απορρόφηση) είτε ιδρύονται (διάσπαση με σύσταση νέων Α.Ε.) είτε άλλες υπήρχαν και άλλες ιδρύονται για πρώτη φορά (διάσπαση με απορρόφηση και σύσταση νέων Α.Ε.). Η διασπώμενη εταιρία παύει να υπάρχει, οι δε μέτοχοι της εφεξής μετέχουν στις επωφελούμενες Α.Ε.

1.2 ΝΟΜΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

Ο Ν. 2190/20, όπως τροποποιήθηκε από το Π.Δ. 498/87, προβλέπει δύο τρόπους συγχώνευσης: α) με απορρόφηση και β) με σύσταση νέας εταιρίας. Στην πρώτη περίπτωση, το σύνολο των επιχειρήσεων που μετέχουν στην πράξη, υφίστανται πριν από αυτή. Στη δεύτερη περίπτωση, επίσης το σύνολο των συγχωνευόμενων εταιριών υφίστανται πριν από τη συνένωση, ωστόσο με αυτή, δημιουργείται ένα νέο νομικό πρόσωπο, από τη συνένωση των υφιστάμενων. Η εξαγορά δεν συνιστά πλέον τρόπο συγχώνευσης, αλλά πράξη που εξομοιώνεται με τη συγχώνευση δι' απορροφήσεως.

Ο συνδυασμός των δύο τρόπων συγχώνευσης, με απορρόφηση και με τη σύσταση νέας εταιρίας, ο οποίος αναγνωρίζεται ρητά στην περίπτωση της διάσπασης ανωνύμων εταιριών, δεν είναι δυνατός, διότι, με τη συγχώνευση, σχηματίζεται μία ενιαία νομική οντότητα, από τη συνένωση περισσότερων της μίας εταιριών. Υπό αυτή την έννοια, η συγχώνευση συνιστά την πλέον αμιγή διαδικασία συγκέντρωσης επιχειρήσεων, με στόχο τη δημιουργία μεγαλύτερων επιχειρηματικών μονάδων. Δεν αποκλείεται ωστόσο η συγχώνευση να χρησιμοποιηθεί και ως μέσο αναδιοργάνωσης της επιχείρησης που προκύπτει από την πράξη ή επέκτασης της δραστηριότητας της σε νέους τομείς.

Η συγχώνευση ανωνύμων εταιριών, όπως εκλαμβάνεται στο άρθρο 68 Ν. 2190/20, συνιστά περίπτωση γνήσιας συγχώνευσης, με την έννοια ότι αποτελεί αντικείμενο ειδικής ρύθμισης, από την οποία προκύπτουν ρητά και τα κατ' ιδίαν αποτελέσματα της. Όλες οι

άλλες περιπτώσεις συγχωνεύσεως, που η διαδικασία τους δεν ρυθμίζεται από το νόμο, καλούνται *μη γνήσιες ή καταχρηστικές*. Αμφισβητείται εάν, στην περίπτωση καταχρηστικής συγχώνευσης, επέρχονται τα αποτελέσματα της γνήσιας συγχώνευσης και ειδικότερα, η καθολική διαδοχή.

Δεν αποκλείεται τα μέρη, με συμφωνία μεταξύ τους να εφαρμόσουν, στην περίπτωση καταχρηστικής συγχώνευσης, τις διατάξεις που ισχύουν για τη γνήσια .

Ορθότερο είναι να αναγνωρίσει κανείς τη δυνατότητα αναλογικής εφαρμογής των κανόνων για τη γνήσια συγχώνευση και στην καταχρηστική, εφόσον τα μέρη συμφωνήσουν τούτο. Αυτή η άποψη θεμελιώνεται στην ύπαρξη ειδικών ρυθμίσεων των μετασχηματισμών επιχειρήσεων, στους οποίους εντάσσεται, εννοιολογικά, η συγχώνευση. Αυτές οι ρυθμίσεις, φορολογικού χαρακτήρα, παρεμβαίνουν και στη διαδικασία συγχώνευσης, με την έννοια ότι θέτουν, για την εφαρμογή τους, συγκεκριμένες διαδικαστικές και - κάποιες φορές – ουσιαστικές προϋποθέσεις.

Επιπλέον, το φορολογικό δίκαιο αγνοεί τη διάκριση μεταξύ γνήσιας και καταχρηστικής συγχώνευσης, στο μέτρο που το Ν.Δ. 1297/72 και ο Ν. 2166/93 εφαρμόζονται στις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής . Ομοίως, το άρθρο 4 παρ.2 Ν. 703/77 χρησιμοποιεί τον όρο επιχειρήσεις και όχι ανώνυμες εταιρίες. Γενικότερα, το δίκαιο του ανταγωνισμού, για την εννοιολογική οριοθέτηση της συγχώνευσης , ώστε να την εντάξει στο πεδίο εφαρμογής του , δεν εξετάζει τη νομική μορφή των επιχειρήσεων που μετέχουν στην πράξη.

Οι διατάξεις του Ν. 2190/20 εφαρμόζονται πάντως μόνο στις συγχωνεύσεις ανωνύμων εταιριών. Η συγχώνευση φορέων του Δημοσίου που λειτουργούν με τη νομική μορφή της ανώνυμης εταιρίας, πραγματοποιείται επίσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/20 .Η ανώνυμη εταιρία η οποία μετέχει πάντως σε διαδικασία συγχώνευσης της με άλλη εταιρία, διαφορετικής νομικής μορφής, οφείλει να τηρήσει και τις διατάξεις του Ν. 2190/20, για τη συγχώνευση.

Η θεωρία εκλαμβάνει τη συγχώνευση ως μία σύμβαση μεταξύ των εταιριών που μετέχουν στην πράξη. Επομένως, σύμφωνα με αυτή την άποψη, στη συγχώνευση εφαρμόζονται οι διατάξεις του δικαίου των συμβάσεων, οι οποίες περιέχονται στον Αστικό Κώδικα .

Αυτή η άποψη όμως παραγνωρίζει τον ειδικό χαρακτήρα της συγχώνευσης και συγγεί τη συγχώνευση, ως πράξη, με την τεχνική, με την οποία συντελείται αυτή η πράξη, δηλαδή τη σύμβαση. Πράγματι, η συγχώνευση συνιστά πράξη ιδιόρρυθμη και συγχρόνως, οργανωτική.

Το σχέδιο σύμβασης για τις διεθνείς συγχωνεύσεις, αναφερόταν στην απορρόφηση ανώνυμης εταιρίας κράτους μέλους από άλλη, διαφορετικού κράτους μέλους. Οι εργασίες σχετικά με αυτό το κείμενο δεν κατέληξαν όμως στην έκδοση ενός τελικού κειμένου. Η πρόταση 10ης Οδηγίας αποτελεί τη συνέχεια του σχεδίου σύμβασης για τις διεθνείς συγχωνεύσεις . Η 3^η Οδηγία αποσκοπούσε στην άρση των βασικών διαφοροποιήσεων των εθνικών νομοθεσιών, σχετικά με τις συγχωνεύσεις ανωνύμων εταιριών, προς διευκόλυνση της υιοθέτησης και της 10ης Οδηγίας .

Μετά από την εναρμόνιση που επιχείρησαν η 3^η και 6^η Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ευρωπαϊκής Ένωσης), η συγχώνευση και η διάσπαση βρίσκουν στο νόμο μια εξαιρετικά αναλυτική και περίπλοκη ρύθμιση, η οποία έχει ως κύριους στόχους :

- ◆ Την καλύτερη ενημέρωση και προστασία των μετόχων των εταιριών που συγχωνεύονται ή διασπώνται ,
- ◆ Την προστασία των δανειστών των εταιριών αυτών και
- ◆ Την επίτευξη ασφάλειας δικαίου στις σχέσεις όλων των ενδιαφερόμενων προσώπων.

Αξιοσημείωτο είναι ότι από τα εκατόν δώδεκα άρθρα που περιλαμβάνει ο κωδικοποιημένος νόμος 2190/20, τα είκοσι δύο, δηλαδή περίπου το ένα πέμπτο όλων των διατάξεων του, αφορούν τη συγχώνευση και τη διάσπαση .

Η πολυπλοκότητα και η τυπικότητα όμως αυτή, ανεξάρτητα από την ευεργετική επίδραση που έχει στη διαφύλαξη των συμφερόντων των παραπάνω προσώπων, καθιστά τη διαδικασία της συγχώνευσης και της διάσπασης δυσκίνητη και επιρρεπή σε ελαττώματα.

Η 3^η Οδηγία έδωσε τη δυνατότητα στο ελληνικό δίκαιο(άρθρ.30), να διατηρήσει την εξαγορά ως « εξομοιούμενη » - ορθότερα ισοδύναμο - τρόπο συγχώνευσης με την απορρόφηση και τη δημιουργία νέας εταιρίας . Πρέπει, εξάλλου, να παρατηρηθεί ότι στην έννοια της εξαγοράς εντάσσονται όχι μόνο οι περιπτώσεις της αμιγούς εξαγοράς όλων των μετοχικών δικαιωμάτων των μετόχων των εξαγοραζόμενων εταιριών, αλλά και οι περιπτώσεις όπου το εξισωτικό ποσό, που προβλέπει ο νόμος στην απορρόφηση και τη δημιουργία νέας εταιρίας, υπερβαίνει το 10% της αξίας των παρεχόμενων μετοχών.

Τη νομολογία και την επιστήμη απασχόλησε το ζήτημα αν στη λεγόμενη «*απόσχιση ή απόσπαση κλάδου*» , είναι εφαρμοστέες οι διατάξεις περί διάσπασης.

Ο νόμος ρύθμισε επίσης θετικά, με ρητή διάταξη, ένα άλλο ζήτημα, που στο παρελθόν ταλάνισε την επιστήμη, εκείνο της δυνατότητας συγχώνευσης ή διάσπασης εταιριών υπό εκκαθάριση ή υπό πτώχευση.

Αντιμετωπίστηκε, τέλος, ιδιαίτερα και το φαινόμενο της συγχώνευσης « *μονοπρόσωπων θυγατρικών* » εταιριών. Ο νόμος, αναγνωρίζοντας εδώ την ανυπαρξία συμφερόντων μειοψηφίας στους κόλπους των θυγατρικών, φρόντισε να απλουστεύσει σημαντικά τη διαδικασία συγχώνευσης .

Συνεπώς , είναι απαραίτητη η νομοθετική ρύθμιση της συγχώνευσης, για την επίτευξη της καλύτερης λειτουργίας των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων και τη διασφάλιση των συμφερόντων των ενδιαφερομένων μερών . Σημαντική είναι επίσης και η εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με το κοινοτικό δίκαιο εξαιτίας της νέας πραγματικότητας στην αγορά, κυρίως μετά τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κοινοτικές οδηγίες είναι συνεπώς απαραίτητες για την υλοποίηση αυτού του σκοπού. Για αυτές θα μιλήσουμε αναλυτικότερα στη συνέχεια αυτής της εργασίας .

1.3 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

Η επιχειρηματική δραστηριότητα ασκείται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Τα δεύτερα έχουν, βασικά, το νομικό τύπο της εταιρίας. Συχνά οι επιχειρήσεις αλλάζουν νομική μορφή. Η αλλαγή του νομικού τύπου μιας επιχειρήσεως μπορεί να γίνει είτε με μετατροπή (π.χ. ατομική επιχείρηση ή ομόρρυθμη εταιρία μετατρέπεται σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμη εταιρία) είτε με συγχώνευση (δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις συγχωνεύονται σε μία εταιρία κ.ο.κ.). Πρόσφατα, με το Π.Δ. 498/87 (άρθρα 14-17) , εισήχθη και ο θεσμός της διασπάσεως ανωνύμων εταιριών που, επίσης,

επιφέρει αλλαγή στη νομική μορφή των επιχειρήσεων, αφού δημιουργεί νέα νομικά πρόσωπα.

Οι λόγοι που επιβάλλουν αυτές τις αλλαγές είναι πολλοί – κυρίως οικονομικοί, αλλά και νομικοί . Έτσι, μετατρέπεται μία προσωπική εταιρία σε ανώνυμη εταιρία για να αποκτήσει περισσότερο βαρύνουσα εμφάνιση, μεγαλύτερη πιστοληπτική ικανότητα, αυξημένη εμπέδεια δράσεως , είσοδος νέων στελεχών κλπ. Συγχωνεύονται δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις σε μία, συνήθως ανώτερου βαθμού (π.χ. δύο προσωπικές εταιρίες σε ανώνυμη εταιρίας), με σκοπό τη συγκέντρωση οικονομικών και άλλων μέσων για τη δημιουργία ισχυρότερων μονάδων. Αλλά μπορεί να γίνει και μετατροπή επιχειρήσεως σε διαφορετικό νομικό τύπο με σκοπό τον περιορισμό της ευθύνης του επιχειρηματία, τη δημιουργία δυνατοτήτων εύκολης μεταβιβάσεως του κεφαλαίου κ.α. Έτσι, μία ατομική επιχείρηση ή προσωπική εταιρία μετατρέπεται σε ανώνυμη εταιρία για να μη ευθύνονται οι επιχειρηματίες πέραν των εισφορών τους ή για να μπορούν να μεταβιβάσουν εύκολα οι μέτοχοι τα εταιρικά τους μερίδια (που εκφράζονται με ανώνυμους τίτλους – τις μετοχές).

Μετατροπή είναι η μεταβολή του νομικού τύπου της εταιρίας, χωρίς περάτωση της νομικής της προσωπικότητας και χωρίς διαδοχή (ειδική ή καθολική) περιουσιακών στοιχείων. Μετατροπή πρόκειται μόνο σε σχέση με εταιρίες με νομική προσωπικότητα, ενώ ο μετασχηματισμός ατομικής (προσωπικής) ή επιχείρησης ασκούμενης από εταιρία χωρίς νομική προσωπικότητα σε επιχείρηση ασκούμενη από εταιρία με νομική προσωπικότητα προϋποθέτει διέλευση το πρώτον από το ιδρυτικό στάδιο . Αμφισβητείται αν η μετατροπή ως μεταβολή του νομικού – εταιρικού τύπου συνιστά ουσιαστική μεταβολή της όλης νομικής προσωπικότητας της εταιρίας ή όχι.

Ενώ η συγχώνευση, από συναλλακτική – οικονομική άποψη, αποτελεί μορφή συγκέντρωσης επιχειρήσεων που συνεχίζουν την παραγωγική τους δραστηριότητα αποβάλλοντας τη διοικητική τους αυτοτέλεια και υπαγόμενες σε ενιαίο πλέον επιχειρηματικό φορέα . Εύστοχα η συγχώνευση χαρακτηρίζεται ως « *οικονομική ενσωμάτωση δύο ή περισσότερων υπό ενιαία βούληση* ». Από νομική άποψη ο ορισμός της συγχώνευσης προϋποθέτει απάντηση στο αμφισβητούμενο ζήτημα της νομικής της φύσης. Κατά τη μάλλον κρατούσα άποψη η συγχώνευση είναι η διαδικασία με την οποία επιτυγχάνεται η απόκτηση με οιονεί καθολική διαδοχή από υφιστάμενη ή νεοϊδρυόμενη εταιρία των περιουσιακών άλλης ή άλλων εταιριών που λύονται χωρίς εκκαθάριση . Η άποψη αυτή κατά βάση περιγράφει τα αποτελέσματα της συγχώνευσης . Η άποψη αυτή διαφοροποιείται από την κρατούσα κατά το ότι θεωρεί ότι με τη συγχώνευση δεν περατώνεται η νομική προσωπικότητα της απορροφούμενης ή των συγχωνευόμενων (στη συγχώνευση με σύσταση νέας) εταιριών.

Η **μετατροπή** της οποιασδήποτε εταιρίας σε άλλο εταιρικό τύπο, γίνεται κατόπιν αποφάσεως της μετατρεπόμενης, δηλαδή , με μονομερή δικαιοπραξία αυτής και κατά τούτο διαφέρει από την **συγχώνευση**, η οποία είναι σύμβαση δύο ή περισσότερων νομικών προσώπων.

Υπάρχουν ακόμα – θεωρητικά – και οι περιπτώσεις μετατροπής ανώνυμης εταιρίας ή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης σε προσωπική εταιρία . Αλλά οι περιπτώσεις αυτές δεν παρουσιάζουν πρακτικό ενδιαφέρον, ενώ η διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 66 του Κ.Ν. 2190/20 που προέβλεπε τη μετατροπή ανώνυμης εταιρίας σε ομόρρυθμη εταιρία είναι μεταβατικού χαρακτήρα.

2. ΚΙΝΗΤΡΑ ΕΞΑΓΟΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Τα κυριότερα κίνητρα που ωθούν τις επιχειρήσεις σε συγκέντρωση με εξαγορά ή συγχώνευση είναι:

❖ ΤΟ ΚΙΝΗΤΡΟ ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις ενδεχομένως να προσδοκούν την επέκταση των δραστηριοτήτων τους με την είσοδο σε νέες εγχώριες ή διεθνείς αγορές, νέες πηγές εφοδιασμού πρώτων υλών και νέους δρόμους διαθέσεως των προϊόντων τους.

Η επέκταση νέων αγορών είναι δυνατό να αποβλέπει στη μείωση του κόστους παραγωγής, με την κατανομή των γενικών εξόδων σε μεγαλύτερο όγκο παραγωγής. Είναι ακόμη δυνατό, οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις να επιδιώκουν τη διαφοροποίηση τους (diversification), δηλαδή την επέκταση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους σε κερδοφόρες κατηγορίες προϊόντων ή την καθετοποίηση του παραγωγικού κυκλώματος.

Εξάλλου, η απορρόφηση μιας επιχειρήσεως από μια ευδοκίμως λειτουργούσα επιχείρηση παρέχει στην απορροφούμενη επιχείρηση επιτυχές management, έμπειρο και εξειδικευμένο προσωπικό, τακτικούς προμηθευτές, σύγχρονες εγκαταστάσεις παραγωγής και κανάλια διανομής των προϊόντων της. Η διοίκηση της απορροφούσας επιχείρησης από την άλλη πλευρά μπορεί να σχεδιάζει την δραστηριότητα της με βάση την προϊστορία της απορροφούμενης επιχείρησης, χωρίς ιδιαίτερους κινδύνους, αφού η συγχώνευση δε δημιουργεί πρόσθετο ανταγωνισμό, όπως συμβαίνει με την κατασκευή νέων παραγωγικών εγκαταστάσεων, οι οποίες να ανταγωνίζονται την παραγωγή των παλαιών εγκαταστάσεων.

Σημειώνεται ακόμη ότι πολλές συγχωνεύσεις επιχειρήσεων πραγματοποιούνται προκειμένου οι συγχωνευόμενες εταιρίες να καρπωθούν φορολογικά οφέλη, όπως λ.χ. τον υπολογισμό των αποσβέσεων πάνω στην τρέχουσα αξία των παγίων στοιχείων την εισαγωγή της απορροφούσας ή απορροφούμενης στο χρηματιστήριο.

Παρά τα παραπάνω προφανή πλεονεκτήματα, η συγχώνευση μπορεί να αποδειχθεί ότι δεν είναι πάντοτε ο προσφορότερος δρόμος για την επέκταση των επιχειρήσεων. Η γρήγορη εξάπλωση των επιχειρήσεων, που επιτυγχάνεται με την συγχώνευση τους, μπορεί να οδηγήσει σε ανεπαρκές management αυτών το οποίο να αποτύχει στη διατήρηση μιας ικανοποιητικής χρηματοοικονομικής θέσεως των συνασπισμένων επιχειρήσεων κυρίως σε περιόδους οικονομικής ύφεσης.

❖ ΤΟ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟ ΚΙΝΗΤΡΟ

Για επιθετικό κίνητρο μιλάμε όταν η επιχείρηση προβαίνει σε εξαγορά μιας άλλης επιχείρησης πριν αυτή καταστεί ανταγωνίστρια της και έτσι αποφεύγει την ισχυροποίηση της ανταγωνίστριας στην αγορά.

❖ ΤΟ ΑΜΥΝΤΙΚΟ ΚΙΝΗΤΡΟ

Αμυντικό κίνητρο έχουμε όταν η εξαγοράζουσα επιχείρηση επιδιώκει να ισχυροποιήσει τη θέση της στην αγορά, έτσι ώστε να αποθαρρύνει μια πιθανή εξαγορά αυτής από κάποια άλλη ανταγωνίστρια της επιχείρησης.

❖ ΤΟ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟ ΚΙΝΗΤΡΟ

Σε αυτή την περίπτωση μια επιχείρηση εξαγοράζει μια άλλη επιχείρηση, με σκοπό να ανεβάσει την αξία της, προκειμένου, μετά την παρέλευση μιας χρονικής περιόδου, να την πωλήσει σε τρίτους.

3. ΤΥΠΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

A. Ενημέρωση των μετόχων των συμβαλλόμενων εταιριών σχετικά με την προπαρασκευαζόμενη συγχώνευση και διάσπαση.

Οι συμβαλλόμενες εταιρίες υποχρεούνται να θέτουν στη διάθεση των μετόχων τους όλα τα έγγραφα που αφορούν τη συγχώνευση ή τη διάσπαση, καθώς επίσης και τις οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας εταιρικής χρήσης, πριν από τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης που πρόκειται να εγκρίνει το σχέδιο.

Η υποχρέωση αυτή έχει ως στόχο να καταστήσει προσιτή στο μεμονωμένο μέτοχο την πληροφόρηση που επιτυγχάνεται μέσω της δημοσίευσης των εν' λόγω εγγράφων στο Μητρώο. Επιπλέον, για λόγους ακριβέστερης παρουσίασης της οικονομικής κατάστασης των συμβαλλόμενων εταιριών, ο νόμος επιβάλλει να συντάσσεται προσωρινός ισολογισμός, στην περίπτωση που η σύναψη του σχεδίου σύμβασης ή πράξης έγινε έξι μήνες μετά τη λήξη της τελευταίας εταιρικής χρήσης.

B. Δημοσιεύσεις του σχεδίου πράξης για τη συγχώνευση και τη διάσπαση καθώς και των λοιπών απαιτούμενων εγγράφων.

Για την ενημέρωση και προετοιμασία των μετόχων και δανειστών των υπό συγχώνευση εταιριών, το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης ή διάσπασης και το σχέδιο πράξης διάσπασης υποβάλλονται από καθεμιά εταιρία σε καταχώρηση στο Μητρώο Αωνύμων Εταιριών. Την καταχώρηση, που γίνεται μετά από έλεγχο, ακολουθεί δημοσίευση ανακοίνωσης στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. της Εφημερίδας της Κυβέρνησης. Η διαδικασία αυτή πρέπει να ολοκληρωθεί δύο τουλάχιστον μήνες πριν από τη συνεδρίαση της συνέλευσης μετόχων κάθε εταιρίας, κατά το άρθρο 72 του Κ.Ν. 2190/1920.

Εκτός από το σχέδιο, σε καταχώρηση υποβάλλεται επίσης και η έκθεση του διοικητικού συμβουλίου και μάλιστα, τουλάχιστον δύο μήνες πριν από την αρμόδια γενική συνέλευση με θέμα την έγκριση της συγχώνευσης ή της διάσπασης. Στην περίπτωση αυτή, αντίθετα, δεν απαιτείται και δημοσίευση ανακοίνωσης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Τη δημοσίευση ανακοίνωσης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης για την καταχώρηση του σχεδίου στο Μ.Α.Ε., πρέπει να ακολουθήσει δημοσίευση περίληψης του στον ημερήσιο οικονομικό τύπο, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 70 παρ1.

Η δημοσιότητα αυτή έχει ως κύριο στόχο την ενημέρωση των δανειστών των υπό συγχώνευση ή υπό διάσπαση εταιριών για την προπαρασκευαζόμενη συγχώνευση ή διάσπαση και την ενεργοποίηση του συστήματος προστασίας τους.

Γ. Η προστασία των εταιρικών δανειστών

Με το άρθρο 70 του Κ.Ν. 2190/1920 καλύπτετε ένα σοβαρότατο κενό του προϊσχύοντος δικαίου, εκείνο της προστασίας των δανειστών των συγχωνευόμενων εταιριών.

Θεμελιώδες γνώρισμα της σχετικής διαδικασίας είναι η δυνατότητα προβολής αντιρρήσεων κατά της προπαρασκευαζόμενης συγχώνευσης ή διάσπασης, εκ μέρους των δανειστών ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων. Συγκεκριμένα, οι παραπάνω δανειστές μπορούν να εναντιωθούν, όταν πληρούνται σωρευτικά δύο προϋποθέσεις:

1. Όταν η οικονομική κατάσταση των συμβαλλόμενων εταιριών είναι κακή και
2. Όταν η οφειλέτιδα εταιρία δεν τους παρέχει επαρκείς εγγυήσεις

Τις αντιρρήσεις των δανειστών οι οποίες παρακωλύουν την πρόοδο της συγχώνευσης και της διάσπασης, επιλύει το Μονομελές Πρωτοδικείο με απόφασή του η οποία κρίνει το δικαιολογημένο ή όχι χαρακτήρα τους. Συγκεκριμένα το δικαστήριο κρίνει την οικονομική κατάσταση των εταιριών που συγχωνεύονται ή διασπώνται και, τέλος την επάρκεια των εγγυήσεων που είχαν ενδεχομένως δοθεί.

Επίσης η πιο πάνω διαδικασία εφαρμόζεται, και ως προς τους κατόχους ομολογιών, που είχαν δοθεί από τις υπό συγχώνευση ή υπό διάσπαση εταιρίες. Ειδικότερα, σε περίπτωση μη έγκρισης της απόφασης για τη συγχώνευση από τις συνελεύσεις των ομολογιούχων δανειστών, οι συμβαλλόμενες εταιρίες μπορούν να προσφύγουν στο Μονομελές Πρωτοδικείο, το οποίο με απόφαση του επιλύει τη σχετική διαφορά.

Τέλος η συγχώνευση και η διάσπαση εγκρίνονται, από τις γενικές συνελεύσεις των μετόχων των συμβαλλόμενων εταιριών, ενώ οι αποφάσεις των τελευταίων τελούν υπό την έγκριση των ιδιαίτερων συνελεύσεων που συγκροτούν οι κάτοχοι μετοχών ιδιαίτερων κατηγοριών. Για τους κομιστές άλλων μορφών τίτλων των υπό συγχώνευση ή υπό διάσπαση εταιριών, οι οποίοι δεν έχουν τους χαρακτήρες της μετοχής, όπως λ.χ. οι ιδρυτικού τα τίτλοι, ο νόμος δεν προβλέπει τη σύγκληση ιδιαίτερης συνέλευσης ούτε τη δυνατότητα προβολής αντιρρήσεων κατά της συγχώνευσης και της διάσπασης. Επιπλέον τα πρόσωπα αυτά δικαιούνται, το καθένα ατομικά, να εγκρίνουν ή όχι την τροποποίηση των δικαιωμάτων τους, που συνδέεται ενδεχομένως με τη συγχώνευση ή τη διάσπαση.

4. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Στην κείμενη εμπορική νομοθεσία υπάρχουν διατάξεις που ρυθμίζουν μόνο τη συγχώνευση ανωνύμων εταιριών με σύσταση νέας εταιρίας. Πουθενά δεν αναφέρεται, ότι δεν μπορούν να μετάρσχουν στην ίδρυση της νέας εταιρίας και άλλα φυσικά πρόσωπα. Γι' αυτό υποστηρίζεται, ότι ο νόμος ρυθμίζει την πλευρά της ανωνύμου εταιρίας ή των ανωνύμων εταιριών, οι οποίες συγχωνεύονται σε νέα, χωρίς να αποκλείει τη δυνατότητα συμμετοχής και άλλων νομικών ή φυσικών προσώπων σε αυτή.

Ορθότερο είναι, όμως, να δεχθούμε, ότι δεν μπορεί να λάβει χώρα συμμετοχή τρίτων προσώπων στην περίπτωση της συγχώνευσης με σύσταση νέας, παρά μόνο σε μεταγενέστερο στάδιο με αύξηση κεφαλαίου και τροποποίηση του καταστατικού. **Ο λόγος είναι ότι έτσι μπορεί να αλλοιωθεί η σχέση ανταλλαγής.** Η Διοίκηση με το από Κ34904/28.11.1991 έγγραφο της, δέχθηκε ότι η γενική συνέλευση της απορροφώσας εταιρίας, η οποία αποφασίζει τη συγχώνευση της με άλλη εταιρία, δεν είναι δυνατό να λάβει στην ίδια συνεδρίαση, απόφαση και για αύξηση μετοχικού της κεφαλαίου, με συμμετοχή τρίτου προσώπου εκτός της διαδικασίας της συγχώνευσης. Υποστηρίζεται όμως, ότι μια τέτοια αύξηση κεφαλαίου με συμμετοχή τρίτου προσώπου μπορεί να είναι αναγκαία για την υπαγωγή της συγχώνευσης στο πεδίο εφαρμογής νομοθετήματος για φορολογικά κίνητρα.

Γίνεται δεκτό, ότι δεν υπάρχει κώλυμα, όταν η συγχώνευση αποφασιστεί από ανώνυμη εταιρία, η οποία τελεί σε στάδιο εκκαθάρισης. Προϋπόθεση πραγματοποίησης τέτοιας συγχώνευσης είναι η υπό εκκαθάριση εταιρία να έχει τη θέση της συμβαλλόμενης στο πλαίσιο της συγχώνευσης και να μην έχει αρχίσει κατά το χρόνο πραγματοποίησης της συγχώνευσης, η διανομή της εταιρικής περιουσίας.

Αντίθετα, δεν είναι δυνατή η συγχώνευση εταιρίας, η οποία τελεί σε πτώχευση, προ του τερματισμού της πτωχεύσεως δια συμβιβασμού ή αποκαταστάσεως.

5. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Συγχώνευση ανωνύμων εταιριών είναι η συνένωση δύο τουλάχιστον Α.Ε. σε μία. Η συνένωση αυτή επιτυγχάνεται είτε με την απορρόφηση της μιας από την άλλη είτε με τη λύση και των δύο και τη συνένωση τους σε μία νέα που συστήνεται . Και στις δύο περιπτώσεις οι μέτοχοι των εταιριών που εξαφανίζονται γίνονται μέτοχοι της εταιρίας που απομένει ή της νέας εταιρίας που συστήνεται . Ο νόμος λοιπόν γνωρίζει δύο τρόπους συγχώνευσης: τη συγχώνευση με απορρόφηση και τη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας. Με τη συγχώνευση με απορρόφηση εξομοιώνει ο νόμος και την εξαγορά (άρθρο 79 παρ.1).

Ειδικότερα:

Συγχώνευση με απορρόφηση: Στην περίπτωση με απορρόφηση μία ή περισσότερες (απορροφούμενες) , οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε μια άλλη υφιστάμενη Α.Ε. (απορροφούσα) το σύνολο της περιουσίας τους δηλ. ενεργητικό και παθητικό. Η απορροφούσα εξακολουθεί να υπάρχει, ενώ οι απορροφούμενες εξαφανίζονται. Στους μετόχους των απορροφούμενων παραχωρούνται μετοχές της απορροφώσας (άρθρ.68 παρ.2). Για τη διαδικασία της συγχώνευσης με απορρόφηση, βλ. αναλυτικά στα άρθρα 69-74. Για τα αποτελέσματα της συγχώνευσης με απορρόφηση, βλ. αναλυτικά στο άρθρο 75.

Συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας : Στην περίπτωση αυτή δύο ή περισσότερες εταιρίες, οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν το σύνολο της περιουσίας τους στη νέα εταιρία που ιδρύουν. Οι μεταβιβάζουσες εταιρίες εξαφανίζονται, οι δε μέτοχοι τους παίρνουν ως αντάλλαγμα για τη συμμετοχή που έχασαν μετοχές της νέας εταιρίας (άρθρο 68 παρ.3). Για τις

προϋποθέσεις συγχώνευσης με σύσταση νέας εταιρίας ισχύουν όσα αναφέρθηκαν στη συγχώνευση με απορρόφηση (αρθρ.79).

Εξαγορά : Εξαγορά είναι η πώληση της περιουσίας μιας ή περισσοτέρων Α.Ε. σε άλλη Α.Ε.. Όμως η εξαγορά διαφέρει από τη συγχώνευση με απορρόφηση, διότι δεν χορηγούνται στους μετόχους των εξαγοραζόμενων εταιριών, μετοχές της εξαγοράζουσας ως αντάλλαγμα, αλλά χρήματα. Συγκεκριμένα εξαγορά είναι η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες Α.Ε. (εξαγοραζόμενες) μεταβιβάζουν το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους του αντιτίμου της των δικαιωμάτων τους.

5.1 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ Α.Ε. ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Στον τομέα των συγχωνεύσεων, η εξέλιξη των εθνικών νομοθεσιών παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες τουλάχιστον ως προς τον θεμελιώδη μηχανισμό της συγχώνευσης και της διαδικασίας πραγματοποίησής της. Μεταξύ των νομοθεσιών της Κοινής Αγοράς η γερμανική, ιταλική και η ελληνική πρώτα συνέλαβαν την δογματική θεμελίωση επί της οποίας στηρίζεται ο θεσμός της συγχωνεύσεως των εταιριών.

Σύμφωνα με τις νομοθεσίες αυτές, η συγχώνευση είναι η καθολική μεταβίβαση της περιουσίας των απορροφημένων εταιριών εις την απορροφούσα ή τη νέα εταιρία η οποία υποκαθίστανται αυτοδικαίως και χωρίς καμία άλλη διατύπωση σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της συγχωνευθείσας εταιρίας της συγκεκριμένης μεταβίβασης εξομοιούμενης προς την καθολικά διαδοχή.

Αντίθετα, το γαλλικό, βελγικό, ολλανδικό και το λουξεμβουργικό δίκαιο στερούνται νομοθετικής ρύθμισης και η συγχώνευση αναλύεται σε πρόωρη λύση της απορροφημένης εταιρίας δι' εισφοράς της περιουσίας αυτής στην απορροφούσα ή τη νέα εταιρία. Σύμφωνα με την ανακαινισθείσα γαλλική νομοθεσία περί εμπορικών εταιριών, η συγχώνευση των εταιριών αναλύεται σε μεταβίβαση του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού της εταιρικής περιουσίας σε μία ή περισσότερες και οι μέτοχοι της απορροφημένης εταιρίας καθίστανται μέτοχοι της απορροφούσας ή της νέας εταιρίας.

Κατά το προκαταρκτικό στάδιο, το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει ένα σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως και πριν τεθεί στην γενική συνέλευση προς έγκριση κατατίθεται στον γραμματέα του Εμποροδικείου και δημοσιεύεται σε μία εφημερίδα .

Η δημοσίευση του σχεδίου της συμβάσεως συγχωνεύσεως αποτελεί τον τρόπο ενημέρωσης και προστασίας των τρίτων. Αντίθετα, η προστασία των μετόχων των συγχωνευόμενων εταιριών δεν δύναται να επιτευχθεί κατά τρόπο ικανοποιητικό, δια της παρεμβάσεως των ελεγκτών.

Αυτοί συντάσσουν έκθεση που αναφέρει τους όρους πραγματοποίησεως της συγχωνεύσεως και ιδιαίτερος την αξία της καταβληθείσας στην απορροφόμενη εταιρία αντιπαροχής. Επακολουθεί έγκριση από τη γενική συνέλευση, τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας και διανομή των εκδοθέντων μετοχών της απορροφούσας εταιρίας στους μετόχους των απορροφημένων.

Το αγγλικό δίκαιο προβλέπει ένα περίπλοκο νομικό καθεστώς για τις συγχωνεύσεις. Η Section 206 της Companies Act του 1948 προϋποθέτει ότι η απορροφημένη εταιρία διέρχεται από το στάδιο της λύσεως. Οι αντιτιθέμενοι εταίροι

έχουν τη δυνατότητα κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις ν' αναλάβουν τις εισφορές τους. Οι δανειστές δύνανται να ζητήσουν την ικανοποίηση των απαιτήσεων τους κατά τους όρους της εκκαθάρισης. Το δικαστήριο με αίτηση της εταιρίας διατάσσει την ολική ή μερική μεταβίβαση της περιουσίας της απορροφημένης στην απορροφούσα εταιρία και την πλήρη υποκατάσταση της τελευταίας στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της πρώτης.

Η τρίτη οδηγία σχετικά με την συγχώνευση των ανωνύμων εταιριών εμπνέεται από τη γαλλική νομοθεσία.

Η εν' λόγω οδηγία καθιερώνει δύο τρόπους συγχώνευσης, τη συγχώνευση δι' απορροφήσεως και δια ιδρύσεως νέας εταιρίας. Ως συγχώνευση δι' απορροφήσεως ή δια ιδρύσεως νέας εταιρίας είναι η μεταβίβαση χωρίς εκκαθάριση του συνόλου του ενεργητικού και παθητικού της εταιρικής περιουσίας και η χορήγηση στους μετόχους της απορροφημένης εταιρίας, μετοχών της απορροφούσας ή της νέας εταιρίας και ενδεχομένως, χρηματικό ποσό που δεν υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των χορηγηθέντων μετοχών. Τέλος, το αγγλικό όπως και το ελληνικό και το ολλανδικό δίκαιο προβλέπει και ένα τρίτο τρόπο πραγματοποίησης της συγχωνεύσεως, δηλαδή δια εξαγοράς των μετοχών.

Η εν' λόγω οδηγία ρυθμίζει λεπτομερώς τον μηχανισμό πραγματοποίησης της συγχώνευσης και διακρίνει δύο στάδια : Το προκαταρκτικό ή προπαρασκευαστικό και το κύριο στάδιο της εκτέλεσης της συγχώνευσης.

Η διαδικασία της συγχώνευσης είναι η ίδια τόσο για την συγχώνευση δια απορροφήσεως όσο και για την συγχώνευση δια ιδρύσεως νέας εταιρίας .

Συγκεκριμένα, το ελληνικό δίκαιο ρυθμίζει το θέμα της συγχωνεύσεως των Ανωνύμων Εταιριών στα άρθρα 68 και 69 του Ν. 2190/1920. Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητη η ανάλυση της διαδικασίας συγχωνεύσεως όπως αυτή ρυθμίζεται από την οδηγία δεδομένου ότι οι σχετικές διατάξεις αυτής θα ενσωματωθούν ως έχουν στην ελληνική νομοθεσία .

5.3 ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

A) Κατάρτιση Σχεδίου Συμβάσεως Συγχώνευσης (άρθρο 5)

Τα όργανα διοικήσεως ή διευθύνσεως των συγχωνευομένων εταιριών συντάσσουν ένα σχέδιο συμβάσεως συγχωνεύσεως το οποίο πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία :

- ◆ Την ειδικότερη μορφή , την επωνυμία και την έδρα των συγχωνευομένων εταιριών.
- ◆ Την σχέση ανταλλαγής των μετοχών (rapport d' echange des actions).
- ◆ Τους όρους χορηγήσεως των μετοχών της απορροφούσας εταιρίας.
- ◆ Την ημερομηνία από την οποία οι μετοχές δίνουν το δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη καθώς και κάθε ειδικό όρο σχετικό με το δικαίωμα αυτό.
- ◆ Την ημερομηνία από την οποία οι πράξεις της απορροφημένης εταιρίας θεωρούνται λογιστικά ως πραγματοποιηθείσες για λογαριασμό της απορροφούσας εταιρίας .
- ◆ Τα δικαιώματα τα οποία χορηγεί η απορροφούσα σε όσους έχουν ειδικά προνόμια ή δικαιώματα, μετόχους της απορροφημένης εταιρίας .

- ◆ Κάθε ειδικό προνόμιο που έχει χορηγηθεί στους πραγματογνώμονες όπως και στα μέλη της διοίκησης, διεύθυνσης εποπτείας ή ελέγχου των συγχωνευόμενων εταιριών (άρθρο 5).

Β) Δημοσιότητα του σχεδίου συμβάσεως συγχωνεύσεως (άρθρο 5)

Το σχέδιο συγχωνεύσεως πρέπει να καταχωρηθεί στον φάκελο της εταιρίας που τηρείται στο εμπορικό μητρώο και να δημοσιευτεί μέσω του Δελτίου Α.Ε. και Ε.Π.Ε.. για κάθε μια από τις συγχωνευόμενες εταιρίες, ένα μήνα τουλάχιστον πριν τη σύγκληση της γενικής συνελεύσεως.

Γ) Έγκριση από τη γενική συνέλευση (άρθρο 7)

Η γενική συνέλευση των εκάστοτε συγχωνευόμενων εταιριών έχει τη δυνατότητα να εγκρίνει την συγχώνευση μέσω αποφάσεως που λαμβάνετε με πλειοψηφία που δεν μπορεί να είναι κατώτερη των δύο τρίτων των ψήφων ή των εκπροσωπούμενων τίτλων ή του εκπροσωπούμενου μετοχικού κεφαλαίου. Η εν' λόγω απόφαση δύναται να ληφθεί και μέσω απλής πλειοψηφίας, δηλαδή το ήμισυ τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου που εκπροσωπείται στην συνέλευση (άρθρο 7 παρ. 1).

Η εθνική νομοθεσία μπορεί να μην απαιτεί έγκριση της γενικής συνελεύσεως:

- ◆ Η υπό του άρθρου 6 απαιτούμενη δημοσίευση πρέπει να πραγματοποιηθεί υπό της απορροφούσας εταιρίας, ένα τουλάχιστον μήνα προ της συγκλήσεως της γενικής συνελεύσεως των απορροφημένων εταιριών.
- ◆ Όλοι οι μέτοχοι της απορροφούσας εταιρίας έχουν το δικαίωμα να λάβουν γνώση των σχετικών με την συγχώνευση εγγράφων που απαριθμούνται στο άρθρο 11.
- ◆ Μέτοχοι που εκπροσωπούν ανώτατο ποσοστό του 5% του μετοχικού κεφαλαίου πρέπει να δύνανται να συγκαλέσουν την γενική συνέλευση (άρθρο 8).

Δ) Έκθεση των διοικούντων οργάνων (άρθρο 9)

Τα όργανα διοικήσεως ή διεύθυνσεως των συγχωνευόμενων εταιριών συντάσσουν έκθεση στην οποία αναφέρουν κατά τρόπο λεπτομερή τους νομικούς και οικονομικούς λόγους που δικαιολογούν το σχέδιο συγχωνεύσεως και ιδιαιτέρως την σχέση ανταλλαγής των μετόχων, ενδεχομένως, και τις δυσκολίες εκτιμήσεως (άρθρο 9).

Ε) Εκτιμητικός έλεγχος (άρθρο 10)

Οι πραγματογνώμονες που είναι ως επί το πλείστον διορισμένοι ή εγκεκριμένοι από την διοικητική αρχή, ελέγχουν το σχέδιο συγχωνεύσεως και συντάσσουν περί αυτού έκθεση η οποία πρέπει να αναφέρει τις υιοθετηθείσες μεθόδους για τον προσδιορισμό της σχέσεως ανταλλαγής που έχει προταθεί , τις αξίες στις οποίες καταλήγουν κτλ.

ΣΤ) Δικαιώματα ενημέρωσης των μετόχων (άρθρο 11).

Κάθε μέτοχος έχει δικαίωμα ένα μήνα τουλάχιστον πριν τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης να λάβει γνώση των εξής κειμένων :

- ◆ Του σχεδίου της συγχώνευσης .
- ◆ Των ετήσιων λογαριασμών και των εκθέσεων διαχείρισεως των τριών τελευταίων εταιρικών χρήσεων των συγχωνευομένων εταιριών.
- ◆ Της λογιστικής κατάστασης που έχει συνταχθεί το βραδύτερο προ τριών μηνών από την κατάρτιση του σχεδίου συγχωνεύσεως εφ' όσον οι τελευταίοι ετήσιοι λογαριασμοί αναφέρονται στην εταιρική χρήση προγενέστερα, τουλάχιστον των προηγούμενων μηνών της ημερομηνίας σύνταξης της λογιστικής κατάστασης .Η λογιστική κατάσταση πρέπει να καταρτίζεται σύμφωνα με αυτές τις μεθόδους και τις διατάξεις όπως και ο τελευταίος ετήσιος ισολογισμός.
- ◆ Των εκθέσεων των οργάνων διοικήσεως ή διευθύνσεως των συγχωνευομένων εταιριών. Των εκθέσεων των πραγματογνωμόνων. “Εκαστος μέτοχος έχει δικαίωμα, κατόπιν απλής αιτήσεως, να λάβει πλήρες αντίγραφο των ανωτέρω κειμένων (άρθρο 11 παρ.3)”.

Z) Διαδικασία εξασφάλισης των δανειστών

1. Των απλών δανειστών

Η 3^η οδηγία παραχωρεί αρμοδιότητα στον εθνικό νομοθέτη, να προβλέψει, ένα πλήρες σύστημα προστασίας των δικαιωμάτων των δανειστών των συγχωνευομένων εταιριών μέσω της προ της δημοσιεύσεως του σχεδίου συγχωνεύσεως που έχει δημιουργηθεί και μη εισέτι καταβληθείσες απαιτήσεις. Οι δανειστές, έχουν δικαίωμα να λάβουν εγγυήσεις το λιγότερο για την οικονομική κατάσταση των συγχωνευομένων εταιριών. Καθιστάτε λοιπόν απαραίτητη μία τέτοια προστασία αφού οι δανειστές στερούνται εγγυήσεων.

1. Των ομολογιούχων δανειστών

Η εν' λόγω προστασία μπορεί να παρέχεται και στους ομολογιούχους δανειστές, εκτός εάν η πράξη συγχωνεύσεως έχει εγκριθεί από τις συνελεύσεις τους ή για τον καθένα ατομικά (άρθρο 14).

2. Των κομιστών τίτλων άλλων εκτός των μετοχών (άρθρο 15)

Εάν η συγχώνευση θίγει τα ειδικά δικαιώματα των κομιστών τίτλων άλλων εκτός των μετόχων, η συγχώνευση δύναται να εγκριθεί από τη συνέλευση τους ή του καθενός ατομικά ή ακόμη να εξαγοραστούν οι τίτλοι τους από την απορροφούσα εταιρία ή

μπορούν να απολαύουν εντός της απορροφούσας εταιρίας δικαιωμάτων , τουλάχιστον ισοτίμων με τα δικαιώματα τα οποία απολάμβαναν στην απορροφημένη εταιρία.

3. Των εργατών (άρθρο 12)

Η εν' λόγω οδηγία ορίζει ότι οι εργάτες των απορροφημένων εταιριών προστατεύονται σύμφωνα με τους κανόνες της οδηγίας 77/187 σχετικά με την διατήρηση των δικαιωμάτων των εργατών στις περιπτώσεις μεταβίβασης επιχειρήσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 77/187 « **τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του εκχωρητέου, οι οποίες απορρέουν από σύμβαση ή σχέση εργασίας, μεταβιβάζονται στον εκδοχέα**».

Ο εκδοχέας υποχρεούται να διατηρήσει τους συμφωνημένου όρους εργασίας μέχρι τη λήξη της συλλογικής εργασίας.

5.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Η διαδικασία εκτέλεσης της συγχώνευσης περιλαμβάνει την σύνταξη της σύμβασης συγχωνεύσεως και την δημοσίευση αυτής. Η οδηγία δεν επιβάλλει ένα ενιαίο τύπο για την σύμβαση συγχωνεύσεως. Οι εθνικές νομοθεσίες δικαιούνται να επιλέξουν μεταξύ του προληπτικού ελέγχου ασκούμενου υπό της δικαστικής ή διοικητικής αρχής αφ' ενός, και του συμβολαιογραφικού τύπου αφ' ετέρου, και να προσδιορίσουν την ημερομηνία από της οποίας άρχονται τα αποτελέσματα της συγχωνεύσεως (άρθρα 16 και 17).

Η σύμβαση συγχωνεύσεως καταχωρείται στον Φάκελο της καθεμιάς εκ' των συγχωνευομένων εταιριών ή μεταγράφεται στο Εμπορικό Μητρώο και δημοσιεύεται στο Δελτίο Α.Ε. και Ε.Π.Ε. (άρθρο 18).

➤ *Η διαδικασία της συγχώνευσης υπό το ισχύον εταιρικό δίκαιο.*

Μετά από την εναρμόνιση που επιχείρησαν η 3^η και η 6^η Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ευρωπαϊκής Ένωσης), η συγχώνευση και η διάσπαση βρίσκουν στο νόμο μια εξαιρετικά αναλυτική και περίπλοκη ρύθμιση, η οποία έχει ως κύριους στόχους:

- ◆ Την καλύτερη ενημέρωση και προστασία των μετόχων των εταιριών που συγχωνεύονται ή διασπώνται .
- ◆ Την προστασία των δανειστών των εταιριών αυτών και την επίτευξη ασφάλειας δικαίου στις σχέσεις όλων των ενδιαφερόμενων προσώπων.

Αξιοσημείωτο είναι ότι από τα εκατόν δώδεκα άρθρα που περιλαμβάνει ο κωδικοποιημένος νόμος 2190/1920, τα είκοσι δύο, δηλαδή περίπου το ένα πέμπτο όλων των διατάξεων του, αφορούν τη συγχώνευση και τη διάσπαση.

Η πολυπλοκότητα και η τυπικότητα όμως αυτή, ανεξάρτητα από την ευεργετική επίδραση που έχει στη διαφύλαξη των συμφερόντων των παραπάνω προσώπων, καθιστά τη διαδικασία της συγχώνευσης και της διάσπασης δυσκίνητη και επιρρεπή σε ελαττώματα.

Για να μελετηθεί συνεπώς ευχερέστερα , το πρόβλημα της ελαττωματικής συγχώνευσης και διάσπασης , είναι απαραίτητη μια συνοπτική παρουσίαση όλων των σταδίων της διαδικασίας πραγματοποίησης τους, όπως διαμορφώθηκε από το Π.Δ. 498/1987.

Καταρχήν, πρέπει να πούμε ότι ο θεσμός της συγχώνευσης διαφύλαξε σε γενικές γραμμές τη γνωστή και υπό το προηγούμενο δίκαιο φυσιογνωμία του. Πράγματι, η 3^η Οδηγία έδωσε τη δυνατότητα στο ελληνικό δίκαιο (άρθρο 30), να διατηρήσει την εξαγορά ως « εξομοιούμενη » - ορθότερα: ισοδύναμη – μορφή συγχώνευσης με την απορρόφηση και τη δημιουργία νέας εταιρίας. Πρέπει, εξάλλου, να παρατηρηθεί ότι στην έννοια της εξαγοράς εντάσσονται όχι μόνο οι περιπτώσεις της αμιγούς εξαγοράς όλων των μετοχικών δικαιωμάτων των μετόχων των εξαγοραζόμενων εταιριών, αλλά και οι περιπτώσεις όπου το εξισωτικό ποσό, που προβλέπει ο νόμος στην απορρόφηση και τη δημιουργία νέας εταιρίας, υπερβαίνει το 10% της αξίας των παρεχόμενων μετοχών.

Αντίθετα, στο θεσμό της διάσπασης, η εξαγορά μετοχικών δικαιωμάτων μένει αρρυθμιστη. Μάλιστα, η περίπτωση της συμπλοκής αυτής, η οποία ονομάζεται από μέρος της θεωρίας μικτή διάσπαση , μαζί με την περίπτωση της ταυτόχρονης συγχώνευσης περισσότερων από δύο ή της ταυτόχρονης διάσπασης σε περισσότερες από δύο ανώνυμες εταιρίες, θεωρείται ότι είναι από τα πιο δυσχερή στην επίλυση τους ζητήματα.

Ο νόμος ρύθμισε επίσης θετικά, με ρητή διάταξη, ένα άλλο ζήτημα, που στο παρελθόν ταλάνισε την επιστήμη : εκείνο της δυνατότητας συγχώνευσης ή διάσπασης εταιριών υπό εκκαθάριση ή υπό πτώχευση. Αντίθετα, δεν υπήρξε καμιά ρητή πρόβλεψη, σχετικά με τη δυνατότητα συγχώνευσης ή διάσπασης εταιριών διαφορετικών τύπων.

Αντιμετωπίστηκε, τέλος, ιδιαίτερα και το φαινόμενο της συγχώνευσης « μονοπρόσωπων θυγατρικών » εταιριών, καθώς και της διάσπασης εταιριών που είναι «κοινές θυγατρικές» εκείνων που επωφελούνται από τη διάσπαση . Ο νόμος, αναγνωρίζοντας εδώ την ανυπαρξία συμφερόντων μειοψηφίας στους κόλπους των θυγατρικών, φρόντισε να απλουστεύσει σημαντικά τη διαδικασία συγχώνευσης και διάσπασης.

5.4 ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

Η Αιτιολογική Έκθεση στην αρχική πρόταση εξηγεί ότι η ακύρωση μιας συγχώνευσης μπορεί να προκύψει είτε από την επόμενη ακύρωση της γενικής συνέλευσης μιας από τις συγχωνευμένες επιχειρήσεις είτε από την αδυναμία ενός από τα έγγραφα που συντάσσονται κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της συγχώνευσης . Οι κανόνες για την ακύρωση των γενικών συνεδριάσεων και την αδυναμία των νομικών εγγράφων ποικίλλουν μεταξύ των κρατών μελών και έγινε αποδεκτό ότι δεν ήταν κατάλληλο να επιδιώξει να τους ομαλοποιήσει από την προτεινόμενη Τρίτη Οδηγία, αν

και κατά την διάρκεια της πρότασης η πρόθεση ήταν να εναρμονιστούν οι κανόνες για την ακύρωση των αποφάσεων των γενικών συνεδριάσεων σε μια επόμενη Οδηγία των εισηγμένων στο χρηματιστήριο επιχειρήσεων. Ήταν εντούτοις αισθητά επιθυμητό να προστατεύσει τα μέλη και τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη με την υιοθέτηση ομοιόμορφων ρυθμίσεων αποκλείοντας την ακύρωση των συγχωνεύσεων όσο το δυνατόν περισσότερο. Το άρθρο 22 της Τρίτης Οδηγίας περιορίζει τις περιστάσεις στις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν την ακυρότητα των συγχωνεύσεων, καθορίζοντας μια σειρά όρων που παρατηρούνται.

Η οδηγία ρυθμίζει δια διατάξεων αναγκαστικού δικαίου το θέμα της ακυρότητας της συγχώνευσης των εθνικών νομοθεσιών, μη δυναμένων να προβλέψουν διάφορες ρυθμίσεις. Η συγχώνευση κηρύσσεται άκυρη μέσω δικαστικής απόφασης για τους εξής λόγους :

- ◆ Έλλειψη είτε του προληπτικού ελέγχου νομιμότητας ασκούμενου υπό της διοικητικής ή δικαστικής αρχής, είτε του τύπου του συμβολαιογραφικού εγγράφου.
- ◆ Όταν αποδεικνύεται ότι η απόφαση της γενικής συνελεύσεως είναι άκυρη ή ακυρώσιμη σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως, το αρμόδιο δικαστήριο παρέχει στις ενδιαφερόμενες εταιρίες προθεσμία για την άρση των λόγων ακυρότητας της συγχώνευσης, όταν η άρση αυτή είναι εφικτή. Επιπλέον, η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχώνευσης υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β.

Το αρμόδιο για την εκδίκαση της αγωγής ακυρώσεως δικαστήριο τάσσει εύλογη προθεσμία για τη διόρθωση της καταστάσεως εάν κατά την κρίση του οι λόγοι ακυρότητας είναι θεραπεύσιμοι. Η ακύρωση της συγχωνεύσεως επέρχεται από της δημοσιεύσεως της δικαστικής απόφασεως που κηρύττει την ακυρότητα και δεν έχει αναδρομικό αποτέλεσμα .

Η τριτανακοπή κατά της απόφασης που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχώνευσης μπορεί να ασκηθεί μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από την υποβολή της δικαστικής απόφασης στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β.

Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχώνευσης , δεν θίγει το κύρος των υποχρεώσεων που γεννήθηκαν σε όφελος ή σε βάρος της απορροφούσας εταιρίας, στην περίοδο μετά την ημερομηνία καταχώρησης, στο μητρώο ανωνύμων εταιριών, της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης , που προβλέπεται από το άρθρο 74, και πριν από την υποβολή της απόφασης αυτής στη δημοσιότητα που προβλέπεται από την παρ. 4 του άρθρου αυτού. Οι εταιρίες που έλαβαν μέρος στη συγχώνευση ευθύνονται εις ολόκληρον για τις υποχρεώσεις που αναφέρθηκαν προηγουμένως .

Ειδικότερα, η περί ακυρώσεως απόφαση δεν θίγει την εγκυρότητα των προ της δημοσιεύσεως της απόφασεως δημιουργηθέντων υποχρεώσεων υπέρ ή σε βάρος της απορροφούσας εταιρίας. Επιπλέον, οι εταιρίες οι οποίες συμμετέχουν στην συγχώνευση ευθύνονται αλληλεγγύως για τις υποχρεώσεις της απορροφούσας εταιρίας.

Η διαδικασία πραγματοποιήσεως της συγχώνευσης αυτού του τύπου είναι ελαστική, αφού δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 2β,κδ,9,10,11 παρ. 1δ,κε,19 παρ. 1β,20 και 21.

Τα κράτη – μέλη έχουν την δυνατότητα να προβλέψουν την περίπτωση μέσο της οποίας μία ή περισσότερες εταιρίες λύνονται χωρίς εκκαθάριση και μεταβιβάζουν το σύνολο του παθητικού και ενεργητικού της περιουσίας τους στην άλλη εταιρία, η οποία κατέχει ήδη το σύνολο των μετοχών τους ή άλλων τίτλων που τους χορηγούν το δικαίωμα ψήφου στην γενική συνέλευση της πρώτης εταιρίας.

Σε σχέση με τις συγχωνεύσεις από τον σχηματισμό μιας νέας επιχείρησης, η Τρίτη Οδηγία ορίζει ότι οι διατάξεις για την ακυρότητα των συγχωνεύσεων είναι χωρίς επιφύλαξη ως προς τα άρθρα 11 και 12 της πρώτης Οδηγίας, τα οποία καθορίζουν τους κανόνες για την ακυρότητα των επιχειρήσεων.

➤ *Οι λόγοι ακυρότητας.*

Τα άρθρα 77 και 86 αφορούν την ολοκληρωμένη συγχώνευση και διάσπαση, δηλαδή τη συγχώνευση και τη διάσπαση, που καταχωρίστηκαν στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών και επέφεραν τα έννομα αποτελέσματά τους.

Σε αυτό το σημείο θα ασχοληθούμε αποκλειστικά με τις διατάξεις που αφορούν τη συγχώνευση .οι λόγοι ακυρότητας, που περιοριστικά απαριθμεί ο νόμος, είναι δύο, αν και ο πρώτος από αυτούς αναλύεται σε περισσότερους, όπως θα δούμε αμέσως παρακάτω:

A) Η συγχώνευση κηρύσσεται λοιπόν άκυρη σε περίπτωση μη τήρησης των διατάξεων του άρθρου 74 (άρθρο 77 παρ. 1 α΄ και 86 παρ.1), δηλαδή, όπως *prima facie* προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου αυτού, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. Όταν δεν έχει καταρτιστεί ή δεν έχει καταρτιστεί συμβολαιογραφικός σύμβαση συγχώνευσης,
2. Όταν η οικεία σύμβαση ή πράξη δεν έχει υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β,
3. Όταν οι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων για τη συγχώνευση δεν έχουν υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β,
4. Όταν δεν έχει υποβληθεί στις ίδιες διατυπώσεις δημοσιότητας υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 ν. 1599/1986 σχετικά με τη μη έγερση ή κατά περίπτωση, με τη δικαστική επίλυση τυχόν αντιρρήσεων κατά της συγχώνευσης – περαιτέρω, η συγχώνευση κηρύσσεται άκυρη και στις ακόλουθες περιπτώσεις :
5. Όταν δεν εγκρίθηκαν με απόφαση της αρμόδιας εποπτικής αρχής,
6. Όταν εγκρίθηκαν χωρίς προηγούμενο έλεγχο κατά το άρθρο 74 παρ.2 και ,
7. Τέλος , όταν η εγκριτική απόφαση δεν καταχωρίστηκε στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών(βλ. άρθρο 75 παρ.1 εδ,1^ο).

B) Δεύτερος λόγος ακυρότητας της – ολοκληρωμένης – συγχώνευσης και διάσπασης είναι, σύμφωνα με τα άρθρα 77 παρ. 1 β΄ και 86 παρ.1, η ακυρότητα ή η ακυρωσία

(άρθρα 35^α παρ.1 και 35β παρ. 1) μιας από τις αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων των συμβαλλόμενων εταιριών , που ενέκριναν τη συγχώνευση ή τη διάσπαση.

Οι Οδηγίες ορίζουν γενικά ότι όπου είναι δυνατό να θεραπευτεί μια ατέλεια εκτεθειμένη να κάνει ένα κενό συγχώνευσης ή διάσπασης, το αρμόδιο δικαστήριο θα χορηγήσει τις επιχειρήσεις μια χρονική περίοδο μέσα στην οποία θα αποκαταστήσει την κατάσταση.

➤ *Η προβολή και οι συνέπειες της ακυρότητας.*

Η ακυρότητα της συγχώνευσης κηρύσσεται πάντοτε με διαπλαστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, το οποίο δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 77 παρ.1 εδ.1^ο). Η σχετική αίτηση πρέπει να υποβληθεί το αργότερο μέσα σε έξι μήνες από την καταχώριση στο Μ.Α.Ε. της απόφασης, με την οποία η αρμόδια εποπτική αρχή ενέκρινε τη συγχώνευση, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Τα εμπόδια στην ευδοκίμηση της αίτησης ακύρωσης μιας συγχώνευσης, δεν

εξαντλούνται πάντως στην επιβολή βραχείας αποκλειστικής προθεσμίας για την υποβολή της. Πράγματι, η αίτηση απορρίπτεται κάθε φορά, που δαπιστώνεται ότι εξέλιπαν οι λόγοι υποβολής της (άρθρο 77 παρ.2β´) ενώ, παράλληλα, το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να παράσχει στις ενδιαφερόμενες εταιρίες προθεσμία, άρσης του λόγου ακυρότητας, αν βεβαίως, κάτι τέτοιο είναι εφικτό.

Η απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της συγχώνευσης υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β και προσβάλλεται με τριτανακοπή μόνο εντός εξαμήνου από την πραγματοποίηση των διατυπώσεων αυτών (άρθρο 77 παρ.5).

Ο νόμος δεν ορίζει ρητά τις συνέπειες της ακύρωσης όπως θα δούμε στους οικείους τόπους, οι συνέπειες αυτές αναλύονται σε αναδρομική ανατροπή της συγχώνευσης. Εξαιρέση από την αναδρομικότητα, για λόγους ασφαλείας των συναλλαγών, αναγνωρίζεται ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που γεννήθηκαν σε όφελος ή σε βάρος των επωφελούμενων από τη συγχώνευση εταιριών, στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μέχρι την υποβολή της διαπλαστικής απόφασης ακύρωσης στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β. Για τις παραπάνω υποχρεώσεις, των οποίων το κύρος δεν θίγεται από την ακύρωση (άρθρο 77 παρ. 6), καθιερώνεται εις ολόκληρον ευθύνη των εταιριών, που συμμετείχαν στη συγχώνευση.

Όπως αναφέραμε πιο πάνω, οι διατάξεις των άρθρων 77 και 86 βρίσκουν εφαρμογή μετά από την καταχώριση της συγχώνευσης κα της διάσπασης στο Μητρώο. Αντίθετα, ο νόμος σιωπά ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο κατά το χρονικό διάστημα προπαρασκευής της συγχώνευσης και της διάσπασης, δηλαδή, το χρονικό διάστημα πριν από την καταχώριση στο Μ.Α.Ε.

6. Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Η εν' λόγω οδηγία, η οποία ανέλαβε την εναρμόνιση του δικαίου της συγχώνευσης μεταξύ ανωνύμων εταιριών του ίδιου κράτους μέλους, περιέλαβε μεταξύ άλλων και ρητές διατάξεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου της ελαττωματικής συγχώνευσης. Στόχος των διατάξεων αυτών, σύμφωνα με το προοίμιο της Οδηγίας, είναι η εγγύηση της ασφάλειας του δικαίου μεταξύ των συμβαλλόμενων εταιριών, μεταξύ των μετόχων τους, καθώς και μεταξύ των συμβαλλόμενων εταιριών και των τρίτων.

Εξάλλου, λαμβάνοντας υπόψη τις δυσχέρειες, που παρουσιάζει η ανατροπή μιας συγχώνευσης η Οδηγία προβλέπει σε :

- ◆ Περιορισμό των λόγων ακυρότητας
- ◆ Παροχή ευρείας δυνατότητας θεραπείας ελαττωμάτων και
- ◆ Εισαγωγή ενός χρονικού περιορισμού σχετικά με την άσκηση της αγωγής ακυρότητας.

Οι σχετικές διατάξεις (άρθρο 22 της 3^{ης} Οδηγίας), οι οποίες αποτυπώθηκαν σχεδόν αυτολεξεί – όπως άλλωστε και το υπόλοιπο κείμενο της Οδηγίας – στα άρθρα 68 επ. Κ.Ν. 2190/1920, διαφοροποιήθηκαν ως προς δύο καιρία σημεία σε σχέση με την αρχική Πρόταση Οδηγίας. Πραγματικά, η πρόταση της Επιτροπής του έτους 1970 προέβλεπε :

- ◆ Ότι σε περίπτωση συνδρομής λόγου ακυρότητας, η ανατροπή της συγχώνευσης μπορεί να διαταχθεί μόνο υπό την προϋπόθεση ότι η επαναφορά στην προηγούμενη κατάσταση είναι εφικτή και
- ◆ Ότι η προστασία που παρέχεται σε όσους συναλλάχθηκαν με την επωφελούμενη εταιρία μέχρι την ανατροπή της συγχώνευσης προσδιορίζεται από την ύπαρξη καλής πίστης στο πρόσωπο τους σχετικά με τη συνδρομή του λόγου ακυρότητας.

Καμία, όμως, από τις δύο αυτές ρυθμίσεις δεν έγινε δεκτή στην οριστική διατύπωση της 3^{ης} Οδηγίας.

Οι λόγοι ακυρότητας της συγχώνευσης περιορίστηκαν , εξάλλου, σε δύο: στην έλλειψη προληπτικού ελέγχου νομιμότητας ή συμβολαιογραφικού εγγράφου και στην ακυρότητα ή ακυρωσία της απόφασης της γενικής συνέλευσης μιας από τις εταιρίες που συγχωνεύθηκαν. Ειδικά, πάντως, για την ελαττωματική συγχώνευση με δημιουργία νέας εταιρίας, υπήρξε ως προς τη νέα εταιρία, ρητή παραπομπή στις διατάξεις της 1^{ης} Οδηγίας για την ελαττωματική ίδρυση.

Η τρίτη οδηγία 78/855 ήταν η τέταρτη στην ουσία κατά χρονολογική τάξη που θεσπίστηκε από το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αφορά δε και αυτή αποκλειστικά τις ανώνυμες εταιρίες , ειδικότερα τη συγχώνευση όσων ανωνύμων εταιριών έχουν την έδρα τους στο ίδιο κράτος μέλος. Στόχο της έχει, σύμφωνα με το Προοίμιο, τον συντονισμό των δικαίων των κρατών μελών στα θέματα που ρυθμίζονται από αυτήν, ώστε να επιτευχθεί η αποτελεσματικότερη προστασία των μετόχων και των τρίτων, ιδιαίτερα των εταιρικών δανειστών, αλλά και των εργαζομένων σε συνδυασμό με την προώθηση του πάγιου αιτήματος και σε ευρωπαϊκό επίπεδο για μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου. Έτσι, η οδηγία περιλαμβάνει πέντε ενότητες διατάξεων, οι οποίες αναφέρονται στην έννοια και τους τρόπους συγχώνευσης (άρθρα 2-4), στη συγχώνευση με απορρόφηση εταιρίας (άρθρα 5-22), στη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας

(άρθρο 23), στην απορρόφηση εταιρίας από άλλη κατέχουσα πλέον του 90% των μετόχων της πρώτης (άρθρα 24-29) και τέλος στις πράξεις που εξομοιώνονται με συγχώνευση (άρθρα 30-31).

Παράλληλα, διατάξεις για τη συγχώνευση εταιριών που διέπονται από διαφορετικά εθνικά δίκαια περιέχει και το σχέδιο καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρίας, κατά την εξέταση του οποίου στη συνέχεια θα υπάρξει σχετική αναφορά.

Όσον αφορά την έννοια και τις μορφές συγχώνευσης, η τρίτη οδηγία αφήνει κατ' αρχάς στα κράτη μέλη την ευχέρεια να μην εφαρμόσουν τις διατάξεις της προκειμένου για συνεταιριστικές ή πτωχευμένες ανώνυμες εταιρίες, Ως τρόποι εξ' άλλου συγχώνευσης ορίζονται ή μέσω απορρόφησης ή με σύσταση νέας εταιρίας.

Σχετικά με τη συγχώνευση μέσω απορρόφησης, προβλέπεται η ανάγκη σύνταξης από το Δ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών αντίστοιχου σχεδίου συγχώνευσης που γνωστοποιείται έγκαιρα στους μετόχους τους και το οποίο πρέπει να περιέχει ένα ελάχιστο αριθμό ρητά καθοριζόμενων από την οδηγία στοιχείων.

Επιβάλλεται επίσης η κατάλληλη δημοσιότητα του υπ' όψιν σχεδίου συγχώνευσης πριν τη σύγκληση των Γ.Σ. που θα αποφασίσουν οριστικά για τη συγχώνευση. Καθορίζονται ακόμη οι όροι νόμιμης λήψης απόφασης από τις Γ.Σ. των εμπλεκόμενων εταιριών μετά τη σύνταξη και υποβολή προς τους μετόχους σχετικού υπομνήματος εμπειρογνομόνων για κάθε εταιρία, προσδιορίζονται δε τα δικαιώματα των μετόχων κατά την εξέλιξη της όλης διαδικασίας συγχώνευσης, αλλά και αυτά των εργαζομένων στις συγχωνευόμενες εταιρίες, ενώ παράλληλα επιβάλλεται μια σειρά ρυθμίσεων για την προστασία των εταιρικών δανειστών.

Η τελική δημοσιότητα της απόφασης για συγχώνευση υπακούει στους ήδη γνωστούς κανόνες της πρώτης οδηγίας, ταυτόχρονα δε καθορίζονται από την τρίτη οδηγία τα αποτελέσματα της συγχώνευσης, ιδίως σε σχέση με τις εκατέρωθεν υπάρχουσες μετοχές των συγχωνευόμενων εταιριών. Πλην αυτών, η τρίτη οδηγία προβλέπει στην προκειμένη περίπτωση τις ευθύνες των εμπλεκόμενων προσώπων στο όλο εγχείρημα της συγχώνευσης, ενώ παράλληλα αναφέρονται περιοριστικά οι λόγοι ακυρότητας της επιχειρούμενης συγχώνευσης.

Τα ίδια κατά βάση προβλέπονται στη συνέχεια και προκειμένου για συγχώνευση μέσω σύστασης νέας εταιρίας. Σε σχέση εξ' άλλου με την ειδικότερη περίπτωση απορρόφησης εταιρίας από άλλη που κατέχει ήδη ποσοστό άνω του 90% του μετοχικού κεφαλαίου της πρώτης, η τρίτη οδηγία εφαρμόζει κατ' αρχήν τους κανόνες που διέπουν σύμφωνα με τα ανωτέρω τη συγχώνευση με απορρόφηση, εκτός από ορισμένες διατυπώσεις, όπως αυτές για παράδειγμα που αναφέρονται στην έγκριση της συγχωνεύσεως από τις Γ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών. ***Διευκρινίζεται ακόμη ότι ως κατοχή του 90% τουλάχιστον του κεφαλαίου μιας εταιρίας από άλλη θεωρείται από την οδηγία και η επίτευξη του εν λόγω επιπέδου ποσοστιαίου μετοχικού ελέγχου έστω και μέσω παρένθετων προσώπων ενεργούντων για λογαριασμό της ελέγχουσας εταιρίας.*** Τέλος, η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη που έχουν ανάλογη πρόβλεψη στις νομοθεσίες τους σχετικά με τη μη αναγκαία εξαφάνιση κάποιων από τις συγχωνευόμενες εταιρίες και τη μη καθολική μεταβίβαση αντίστοιχα της περιουσίας τους, να θεωρήσουν ότι πρόκειται για πράξεις εξομοιούμενες με συγχώνευση, οπότε να ισχύσουν σε γενικές γραμμές τα προαναφερόμενα περί των "ορθόδοξων" τρόπων συγχώνευσης.

❖ Η Τρίτη Οδηγία εφαρμόζεται όταν :

1. Μία η περισσότερες εταιρίας μεταφέρουν όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις τους σε άλλη υπάρχουσα εταιρία, εκδίδοντας μετοχές στους μετόχους της μεταβιβασθείσας εταιρίας ή εταιριών όπου τότε διαλύονται,
2. Πολλές επιχειρήσεις μεταφέρουν όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις τους σε εταιρία που σχηματίζουν, η οποία εκδίδει μετοχές στους μετόχους της μεταβιβασθείσας εταιρίας όπου τότε διαλύεται, ή
3. Μία ή περισσότερες πλήρους ιδιοκτησίας θυγατρικές μεταφέρουν όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις τους στη μητρική και τότε διαλύονται.

❖ Η Τρίτη Οδηγία ανάλογα δεν εφαρμόζεται όταν :

1. Μεταφέρονται τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις της εταιρίας όπου δεν περιλαμβάνονται η διάλυση της μεταφερόμενης εταιρίας και η έκδοση μετοχών από την εταιρία που την αποκτά, όπως η διάθεση υποκαταστήματος ή η πώληση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων,
2. Εξαγορά με τη μορφή απόκτησης μετοχών σε μια εταιρία που περιλαμβάνει, είτε τη μεταφορά περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, είτε τη διάλυση της αποκτημένης επιχείρησης,
3. Η αλλαγή δομής ή αναδιοργάνωσης μιας ανεξάρτητης εταιρίας, αφού μόνο μία επιχείρηση αναμειγνύεται, ή
4. Η μεταφορά των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων μιας εταιρίας σε μια καινούργια σχηματισμένη εταιρία εφόσον οι ορισμοί στην οδηγία απαιτούν ότι θα πρέπει να υπάρχουν περισσότερες από μια εταιρίες.

➤ *Στόχοι της 3^{ης} Οδηγίας*

Ο πρωταρχικός σκοπός της Τρίτης Οδηγίας ήταν να εναρμονίσει τους εθνικούς νόμους σχετικοί με τις εγχώριες συμμαχίες και ιδιαίτερα να απαιτήσει από τα Κράτη Μέλη (για παράδειγμα την Ολλανδία) τα οποία παρείχαν συγχωνεύσεις όπως οριζόταν ώστε να εισάγουν την ιδέα στη νομοθεσία τους. Αυτό εκφράζεται στο προοίμιο της Οδηγίας όπως απαιτείται για την προστασία των μελών και των άλλων συμμετεχόντων. Αυτοί οι τρίτοι συμμετέχοντες αρχικά σκόπευαν να συμπεριλάβουν εργαζόμενους ωστόσο, μέχρι τη στιγμή της υιοθέτησης, τα συμφέροντα των εργαζομένων ρυθμίζονταν σε μεγάλο βαθμό από την οδηγία Ανάληψης Συναλλαγών (Transfer of Undertaking Directive) και το προοίμιο στην Τρίτη Οδηγία μερικώς αναφέρεται σε αυτό το όργανο.

Υπάρχει παρόλα αυτά ειδική αναφορά στην ανάγκη να κρατηθούν οι μέτοχοι ενημερωμένοι ώστε να προστατέψουν τα συμφέροντα των πιστωτών και να κρατήσουν και τους τρίτους συμμετέχοντες ενημερωμένους μέσω κατάλληλης αποκάλυψης. Τελικά, το προοίμιο αναφέρεται στην ανάγκη να επεκταθεί η Οδηγία ώστε να καλύψει βέβαιες νομικές πρακτικές οι οποίες κατά μεγάλο βαθμό εκτιμούνται ως παρόμοιες με τις συγχωνεύσεις, έτσι ώστε η υποχρέωση να παρέχουν προστασία δεν μπορεί να αποφευχθεί και η επιθυμία, με σκοπό να εξασφαλίσει βεβαιότητα όπως θεωρούνται οι

σχέσεις μεταξύ των σχετιζόμενων εταιριών, μείωσης των περιπτώσεων όπου μπορεί να υπάρξει ακυρότητα.

➤ *Ο Σκοπός της Οδηγίας*

Η 3^η Οδηγία εφαρμόζεται μόνο σε ανώνυμες εισηγμένες σε κεφαλαιαγορές όπως βρίσκονται στη λίστα στο άρθρο 1 της Τρίτης Οδηγίας.

Τα Κράτη Μέλη δε χρειάζεται να εφαρμόσουν τις Οδηγίες σε νομικές εταιρίες με εργαζομένους στη διοίκηση όπως στις εισηγμένες επιχειρήσεις ή σε περιπτώσεις όπου οι επιχειρήσεις όντας επίκτητες ή διασπασμένες είναι υποκείμενες σε χρεοκοπία νομικών δράσεων, νομικές δράσεις σχετιζόμενες με τις αφερέγγυες εταιρίες, δικαστικούς διακανονισμούς, εκθέσεις και ανάλογα γεγονότα.

Η 3^η Οδηγία καλύπτει εγχώριες συγχωνεύσεις μόνο, δηλαδή όσες περιλαμβάνουν εταιρίες που κατευθύνονται από τους εθνικούς νόμους κάθε Κράτους Μέλους. Τα κριτήρια που καθορίζουν το ποιες εταιρίες κατευθύνονται από τους εθνικούς νόμους ενός Κράτους Μέλους ποικίλουν ανάλογα με το εάν το Κράτος βεβαιώνει τη θεωρία ενσωμάτωσης (εταιρία που ελέγχεται από τους νόμους του Κράτους της ενσωμάτωσης) ή τη θεωρία της πραγματικής έδρας (εταιρία που ελέγχεται από τους νόμους του Κράτους όπου έχει την πραγματική του έδρα). Εφόσον η Οδηγία είναι σαφώς περιοριστική σε συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν εταιρίες που ρυθμίζονται από τους εθνικούς νόμους ενός δεδομένου Κράτους Μέλους, εμφανίζεται να μην υπάρχει τίποτα – εν αναμονή της υιοθέτησης και εφαρμογής της προτεινόμενης Δέκατης Οδηγίας – ώστε να εμποδιστούν τα Κράτη Μέλη από το να επιβάλλουν διαφορετικούς ή επιπρόσθετους κανονισμούς σε εργασίες που αφορούν επιχειρήσεις από άλλα Κράτη Μέλη.

7. ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ Α.Ε.

Η Τρίτη Οδηγία απαιτεί από τα Κράτη Μέλη να συντάσσουν άρθρα, για κανονισμούς που ρυθμίζουν τη συγχώνευση από την εξαγορά μίας ή περισσότερων εταιριών από άλλη και τη συγχώνευση από τη δημιουργία μιας νέας εταιρίας και για την εξαγορά μιας εταιρίας από άλλη η οποία κρατά όλες τις μετοχές. Το κοινό χαρακτηριστικό όλων αυτών των λειτουργιών είναι ότι όλο το ενεργητικό και παθητικό της αποκτημένης εταιρίας λύεται τότε, χωρίς να γίνεται ρευστοποίηση.

Η συγχώνευση Α.Ε. πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση, είτε με σύσταση νέας εταιρίας. Ειδικότερη μορφή συγχώνευσης με απορρόφηση αποτελεί η περίπτωση που η απορροφούσα κατέχει το 100% των μετοχών της απορροφούμενης και η οποία μορφή απορρόφησης διέπεται από το άρθρο 78 του Ν. 2190/1920.

Σημαντικό είναι επίσης να αναφέρουμε ότι η συγχώνευση Α.Ε. απαλλάσσεται από το Φ.Μ.Α. η εισφορά ακινήτου σε Α.Ε., αν το ακίνητο αυτό χρησιμοποιηθεί για πέντε χρόνια για τις ανάγκες της. Αν το ακίνητο που εισφέρθηκε σε συγχωνεύουσα ή συνιστώμενη Α.Ε. δεν χρησιμοποιηθεί από αυτή για μια 5ετία από τη συγχώνευση ή τη σύσταση της, η εν' λόγω Α.Ε. υποχρεούται να υποβάλλει δήλωση φόρου μεταβίβασης εντός προθεσμίας 2 μηνών από την πάροδο της παραπάνω 5ετίας.

Αν δεν υποβληθεί η δήλωση μέσα στην προθεσμία αυτή, συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου 9 Ν. 1587/1950 για επιβολή πρόσθετου φόρου λόγω παράλειψης υποβολής δήλωσης, γιατί η μεταβίβαση του ακινήτου που έγινε μετά την άρση, για τον παραπάνω λόγο, της απαλλαγής που χορηγήθηκε με βάση το άρθρο 3 του Ν.Δ. 1297/1972, υπόκειται σε όλους τους φόρους και άρα και στον παραπάνω πρόσθετο φόρο.

Προκειμένου περί απαλλαγής, του φόρου μεταβίβασης εισφοράς ακινήτου σε Α.Ε. από επιχείρηση που μετατράπηκε ή συγχωνεύτηκε σ' αυτή, η αξίωση του Δημοσίου να επιβάλλει τον οικείο φόρο σε περίπτωση αυτοδίκαιης άρσης της απαλλαγής λόγω επιγενόμενης συγχώνευσης ή μετατροπής εξαιτίας μη τήρησης των όρων υπό τους οποίους εκχώρησε, υπόκειται σε 5ετή παραγραφή, η οποία αρχίζει είτε από την εμπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης κατ' άρθρο 5 παρ.2 και 6 Ν.Δ.1297/1972, είτε μετά το 2μηνο από την επέλευση του γεγονότος που συνιστά λόγο άρσης της απαλλαγής. Τέτοιο γεγονός αποτελεί και η μη χρησιμοποίηση του ακινήτου που εισφέρθηκε για τις ανάγκες της Α.Ε., οπότε η 5ετής παραγραφή για μη υποβολή της σχετικής δήλωσης αρχίζει 2 μήνες μετά τη συγχώνευση ή μετατροπή .

Σε περίπτωση εισφοράς ακινήτου από Α.Ε., η οποία συγχωνεύτηκε με άλλες Α.Ε., με τη σύσταση νέας Α.Ε., οφείλεται Φ.Μ.Α., γιατί ναι μεν υπάρχει καθολική διαδοχή της νέας Α.Ε. στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των συγχωνευόμενων Α.Ε., πλην, όμως, δεν συνεχίζεται η νομική προσωπικότητα των συγχωνευθεισών Α.Ε. στη νέα Α.Ε., αλλά αντίθετα , η νομική προσωπικότητα των εταιριών αυτών λήγει με τη συγχώνευση.

Η εκκαθάριση των συγχωνευόμενων εταιριών, και η εισφορά της περιουσίας τους σε άλλη εταιρία που ιδρύεται ή αυξάνει το κεφάλαιό της, σύμφωνα με το δίκαιο που διέπει καθεμιά από τις εταιρίες αυτές, είναι δυνατή ανεξάρτητα από τη νομική μορφή των εταιριών που συγχωνεύονται ή προέρχονται από τη συγχώνευση. Σ' αυτές όμως τις περιπτώσεις δε λαμβάνει χώρα καθολική διαδοχή. Δεν είναι λοιπόν δυνατή η κυριολεκτική συγχώνευση με αλλοδαπή εταιρία. Τα περιουσιακά στοιχεία της αλλοδαπής εταιρίας είναι δυνατό να εισαχθούν και να εισφέρουν στην ημεδαπή εταιρία - που ιδρύεται ή αυξάνει το κεφάλαιό της - ή να αγοραστούν από αυτήν, αλλά κατά ειδική διαδοχή. Ωστόσο η συγχώνευση ημεδαπής με εγκατεστημένο στη χώρα μας υποκατάστημα αλλοδαπής ανώνυμης εταιρίας επιτρέπεται με βάση τις διατάξεις του Ν. 2166/1993.

7.1 ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

Καταχρηστική (μη γνήσια) λέγεται η συγχώνευση όταν λύεται και εκκαθαρίζεται μια Α.Ε. και η περιουσία εισφέρεται ως ειδική διαδοχή για την ίδρυση ή την αύξηση κεφαλαίου άλλης. Η καταχρηστική συγχώνευση δεν είναι καθολική διαδοχή και δεν περιορίζεται σε πλειοψηφικές αποφάσεις, που αρκούν για τη λύση, αλλά δεν αρκούν για την εισφορά.

Καταχρηστική συγχώνευση είναι και η συγχώνευση κλάδου, που αποσπάται από υπάρχουσα Α.Ε. και εισφέρεται σε νέα Α.Ε. ή σε παλαιά Α.Ε., φορολογικά υπαγόμενη στις ίδιες διευκολύνσεις με την γνήσια συγχώνευση. Η συγχώνευση κλάδου είναι μερική, γιατί η παλαιά Α.Ε. διατηρείται (με τους μετόχους της, την υπόλοιπη περιουσία της κλπ) .

Όπως ήδη έχει σημειωθεί, η ενοποίηση του ανθρώπινου και υλικού δυναμικού των συγχωνευόμενων εταιριών συνεπάγεται την ολική μεταβίβαση των στοιχείων που συνθέτουν το ενεργητικό και το παθητικό των εταιριών που συγχωνεύονται σε μία ενιαία εταιρία. Η μεταβίβαση αυτή έχει ως συνέπεια τη λύση της συγχωνευόμενης εταιρίας και την εξαφάνιση της νομικής της προσωπικότητας. Το στοιχείο αυτό άλλωστε είναι και η ειδοποιός διαφορά της συγχώνευσης από τη μετατροπή των εταιριών. Στην περίπτωση μετατροπής εταιρικού τύπου γίνεται ομόφωνα δεκτό ότι η νομική προσωπικότητα δεν υφίσταται τροποποίηση ούτε εξαφανίζεται, αλλά συνεχίζει να υπάρχει στα πλαίσια του νέου εταιρικού τύπου που προκύπτει από τη μετατροπή.

Όπως όμως για τη μετατροπή των εταιριών δεν ισχύουν ομοιόμορφοι κανόνες, το ίδιο συμβαίνει και με τη συγχώνευση. Λόγω της σπουδαιότητας του οικονομικού της ρόλου καθώς και των σοβαρών επιπτώσεων που έχει σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας της εταιρίας, ο έλληνας νομοθέτης, σε αντίθεση με τη νομοθεσία άλλων χωρών, θεώρησε ότι δεν θα έπρεπε να επιτρέψει τη δυνατότητα συγχώνευσης όλων ανεξαιρέτως των εταιρικών τύπων. Με τον τρόπο αυτό δημιουργήθηκαν οι έννοιες της κατά κυριολεξία (γνήσιας) και της μη κατά κυριολεξία (καταχρηστικής) συγχώνευσης.

Το ελληνικό δίκαιο των εταιριών επιτρέπει τη συγχώνευση με απορρόφηση μόνο στις ανώνυμες εταιρίες και τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης και μάλιστα κατά αμιγή τρόπο. Δεν επιτρέπεται δηλαδή η συγχώνευση μιας ανώνυμης με μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης, παρά μόνο με καταχρηστικό τρόπο ή αφού μετατραπεί προηγούμενα η μία από τις δύο στον εταιρικό τύπο της άλλης.

Δεν αποκλείεται τα μέρη, με συμφωνία μεταξύ τους να εφαρμόσουν, στην περίπτωση καταχρηστικής συγχώνευσης, τις διατάξεις που ισχύουν για τη γνήσια.

Το ερώτημα ανακύπτει όμως, σε αυτό το σημείο, εάν τα μέρη δύνανται να προβλέψουν ότι, σε περίπτωση σε περίπτωση καταχρηστικής συγχώνευσης, δεν ακολουθεί εκκαθάριση της συγχωνευόμενης εταιρίας, αλλά η περιουσία της μεταβιβάζεται ως σύνολο, στη συγχωνεύουσα (καθολική διαδοχή). Το ερώτημα είναι εύλογο, με δεδομένο ότι, αφενός μεν η καθολική διαδοχή, στην περίπτωση της συγχώνευσης, θεμελιώνεται στην ύπαρξη ρητής νομοθετικής πρόβλεψης, η οποία καλύπτει συγκεκριμένες περιπτώσεις, αφετέρου δε οι διατάξεις για την εκκαθάριση εταιριών, ύστερα από τη λύση τους, είναι αναγκαστικού δικαίου.

Ορθότερο είναι να αναγνωρίσει κανείς τη δυνατότητα αναλογικής εφαρμογής των κανόνων για τη γνήσια συγχώνευση και στην καταχρηστική, εφόσον τα μέρη συμφωνήσουν τούτο.

□ ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΝΗΣΙΑΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

Η κατά κυριολεξία (γνήσια) συγχώνευση έχει πολλά πλεονεκτήματα σε σχέση με την καταχρηστική. Τα πλεονεκτήματα αυτά είναι όλα απόρροια του γεγονότος ότι ο νομοθέτης επέτρεψε στις περιπτώσεις της γνήσιας συγχώνευσης τη μεταβίβαση του ενεργητικού και του παθητικού των συγχωνευόμενων εταιριών ως σύνολο. Γι' αυτό γίνεται λόγος όχι για μεταβίβαση απλά, αλλά για διαδοχή και μάλιστα καθολική. Αυτό σημαίνει κατά κύριο λόγο ότι μετά τη λύση της συγχωνευόμενης εταιρίας δεν επακολουθεί εκκαθάριση, αλλά ότι η συγχωνευόμενη εταιρία ως σύνολο περιέρχεται στη συγχωνεύουσα. Τα πλεονεκτήματα από την καθολική αυτή διαδοχή είναι αναμφισβήτητα.

- Τα οικονομικά και γραφειοκρατικά βάρη από τη συγχώνευση ελαττώνονται κατά πολύ,
- Ο χρόνος που απαιτείται για την τελείωση της μειώνεται σημαντικά .

Η ελληνική νομοθεσία επιτρέπει την κατά κυριολεξία συγχώνευση μόνο στις ανώνυμες εταιρίες μεταξύ τους και στις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης. Με τον τρόπο αυτόν ο έλληνας νομοθέτης θέλησε να ευνοήσει τη συγκέντρωση των εταιρικών τύπων που έκρινε ότι θα εξυπηρετούσαν καλύτερα την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Δεν σημαίνει όμως ότι στις περιπτώσεις που ο νόμος επέτρεψε τη γνήσια συγχώνευση, δίνεται σε όλους τους εταιρικούς τύπους που αναφέρθηκαν, η δυνατότητα χρησιμοποίησης και των τριών τρόπων συγχώνευσης που αναγνωρίζονται από το ελληνικό δίκαιο.

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις που δεν αναγνωρίζεται από το νόμο η δυνατότητα της κατά κυριολεξία συγχώνευσης, εφαρμόζονται οι κανόνες που ισχύουν για την καταχρηστική συγχώνευση. Ανάλογα με τη μορφή συγχώνευσης που έχει επιλεγεί, καθορίζονται και οι προϋποθέσεις της μη κατά κυριολεξία συγχώνευσης.

Γενικός κανόνας είναι η μεταβίβαση κάθε στοιχείου της εταιρικής περιουσίας χωριστά με πράξεις που στηρίζονται στην ειδική διαδοχή. Η συγχωνευόμενη εταιρία λύεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, ακολουθεί εκκαθάριση και διανομή της εταιρικής περιουσίας που απομένει στους εταίρους, οι οποίοι στη συνέχεια εισφέρουν τα περιουσιακά στοιχεία αυτά στη συγχωνεύουσα. Αν πρόκειται να επακολουθήσει συγχώνευση με απορρόφηση, απαιτείται από τη μεριά της απορροφούσας εταιρίας τροποποίηση του καταστατικού της με σκοπό την εισδοχή σε αυτήν των μελών της απορροφούμενης. Βέβαια, η διαδικασία αυτή της καταχρηστικής συγχώνευσης μπορεί να παρουσιάσει πολλές παραλλαγές ανάλογα με τους εταιρικούς τύπους που συγχωνεύονται, τη μορφή συγχώνευσης που έχει επιλεγεί, τον οικονομικό σκοπό της συγκεκριμένης συγχώνευσης κλπ.

Πάντως ως γενική παρατήρηση ισχύει ότι οι πράξεις που γίνονται για να επιτευχθεί η καταχρηστική συγχώνευση παρουσιάζονται ανεξάρτητες μεταξύ τους, το μόνο δε συνδετικό στοιχείο ανάμεσα τους είναι ο κοινός σκοπός που εξυπηρετούν. Από την άποψη αυτή η μη κατά κυριολεξία συγχώνευση δεν αποτελεί συνένωση των νομικών προσώπων των συγχωνευόμενων εταιριών, αλλά μόνο των περιουσιών τους, η δε καταχρηστική συγχώνευση δεν είναι ιδιόρρυθμο φαινόμενο του εταιρικού δικαίου, αλλά απλός συνδυασμός γνωστών ήδη θεσμών αυτού.

7.2 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΔΙΑ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΕΩΣ

Η συγχώνευση με απορρόφηση είναι πράξη με την οποία μια ή περισσότερες Α.Ε. (απορροφούμενες), οι οποίες λύνονται χωρίς ν' ακολουθήσει εκκαθάριση, μεταβιβάζουν σε άλλη υφιστάμενη Α.Ε. (απορροφούσα) το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους τους μετοχών, εκδιδόμενων από την απορροφούσα εταιρία και ενδεχομένως καταβολής ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών οι οποίες δικαιούνται. Το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών, που αποδίδονται στους μετόχους των απορροφούμενων εταιριών, και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιριών.

Με άλλα λόγια η συγχώνευση με απορρόφηση συντελείται με την ενσωμάτωση από μία υπάρχουσα εταιρία μιας ή περισσότερων άλλων υπαρχουσών εταιριών. Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως , **η απορροφούμενη εταιρία εξαφανίζεται και μεταβιβάζει το σύνολο της περιουσίας της στην απορροφούσα, χωρίς να μεσολαβήσει εκκαθάριση** . Σύμφωνα με τα άρθρα 69 παρ.2 Ν.2190/1920 και 55 παρ.2 Ν. 3190/1955 πρόκειται για καθολική διαδοχή της απορροφούσας στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της απορροφούμενης . Παράλληλα, η απορροφούσα εταιρία είναι υποχρεωμένη να προβεί σε ανάλογη αύξηση του κεφαλαίου της και ενσωμάτωση των μετόχων ή εταιρών της απορροφούμενης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συγχώνευση με απορρόφηση, όπως και για κάθε τρόπο συγχώνευσης, είναι η λήψη σχετικής απόφασης από τις γενικές συνελεύσεις των συγχωνευόμενων εταιριών, η έγκριση της σχεδιαζόμενης συγχώνευσης από την αρμόδια κρατική αρχή, όπου απαιτείται και η δημοσίευση της έγκρισης αυτής καθώς και του τροποποιημένου καταστατικού της απορροφούσας εταιρίας . Από τη δημοσίευση αυτή αρχίζουν και τα αποτελέσματα της συγχώνευσης. Η συγχώνευση επάγεται αυτοδικαίως και συγχρόνως τα εξής αποτελέσματα :

- Η απορροφούσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ή των απορροφούμενων εταιριών .
- Η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με **καθολική διαδοχή**.

Το ελληνικό δίκαιο των εταιριών επιτρέπει τη συγχώνευση με απορρόφηση μόνο στις ανώνυμες εταιρίες περιορισμένης ευθύνης και μάλιστα κατά αμιγή τρόπο. Δεν επιτρέπεται δηλαδή η συγχώνευση μιας ανώνυμης με μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης, παρά μόνο με καταχρηστικό τρόπο ή αφού μετατραπεί προηγούμενα η μία από τις δύο στον εταιρικό τύπο της άλλης.

Τη συγχώνευση ανωνύμων εταιριών αφορά εξάλλου και η 3^η κατευθυντήρια οδηγία 78-855 / 9.10.78 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το άρθρο 3 παρ. 1 της οποίας ορίζει τη συγχώνευση με απορρόφηση ως πράξη με την οποία μία ή περισσότερες εταιρίες μεταβιβάζουν σε μία άλλη, αφού προηγούμενα λυθούν, χωρίς να τεθούν σε εκκαθάριση, το σύνολο της περιουσίας τους, ενεργητικό και παθητικό, διαθέτοντας στους μετόχους τους μετοχές της νέας εταιρίας και ενδεχόμενα συμψηφιστικό ποσό σε μετρητά, που δεν υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών που διατέθηκαν ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής, της λογιστικής τους αξίας. Από τη σύγκριση των αντίστοιχων διατάξεων του ελληνικού και του κοινοτικού δικαίου όσον αφορά την έννοια της συγχώνευσης με απορρόφηση δεν προκύπτει θέμα εναρμόνισης του ελληνικού δικαίου, το οποίο στο σημείο αυτό συμφωνεί με το κοινοτικό.

□ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Ομοίου περιεχομένου με το άρθρο 3 παρ.1 της 3^{ης} οδηγίας είναι η διάταξη του άρθρου 4 του σχεδίου σύμβασης (projet de convention) σχετικά με τη διεθνή συγχώνευση των ανωνύμων εταιριών. Τούτο γιατί από τις διαδικασίες που προηγήθηκαν έγινε αντιληπτό ότι δεν είναι εύκολη η συμφωνία για ένα διεθνές καθεστώς συγχώνευσης των

ανωνύμων εταιριών, η σημασία του οποίου για την ευρωπαϊκή οικονομία είναι προφανής, εφόσον δεν συντονισθούν προηγούμενα οι νομοθεσίες των κρατών μελών στο ζήτημα αυτό.

Μέχρι στιγμής πάντως, ενόψει της εκκρεμότητας της ψήφισης από το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του σχεδίου σύμβασης για τη διεθνή συγχώνευση των ανωνύμων εταιριών, δεν υπάρχει άλλη διεθνής σύμβαση στα πλαίσια του κοινοτικού δικαίου που να δεσμεύει τα κράτη μέλη. Σε ευρύτερο όμως πλαίσιο έγινε μία προσπάθεια για τη ρύθμιση των ποικίλων προβλημάτων που προκύπτουν από τις διεθνείς συγχωνεύσεις με τη Σύμβαση της Χάγης της 1^{ης} Ιουνίου 1956, που αφορά την αναγνώριση της νομικής προσωπικότητας των εταιριών, ενώσεων και ξένων ιδρυμάτων. Το άρθρο 4 της Σύμβασης ορίζει ότι η συγχώνευση ενός από τα παραπάνω νομικά πρόσωπα, που διέπεται από το δίκαιο ενός των συμβαλλομένων κρατών, με άλλο νομικό πρόσωπο συμβαλλόμενου επίσης κράτους θα αναγνωρίζεται σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη, εφόσον έχει αναγνωρισθεί από τα ενδιαφερόμενα κράτη. Αυτό σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι υποχρεωμένο να αναγνωρίσει την εγκυρότητα και τα αποτελέσματα μιας συγχώνευσης μεταξύ εταιριών που έχουν την εθνικότητα δύο άλλων κρατών μελών, τα οποία και τη δέχονται. Και η Σύμβαση όμως αυτή δεν έχει τεθεί ακόμη σε ισχύ.

Τέλος, θα πρέπει να προστεθεί από πλευράς κοινοτικού δικαίου η ρύθμιση της συγχώνευσης που περιλαμβάνεται στο σχέδιο κανονισμού (projet de reglement) του καταστατικού της ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας (societe anonyme europeenne, european company). Σύμφωνα με αυτό, μια ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία « μπορεί να ιδρυθεί με συγχώνευση δύο ή περισσότερων ανωνύμων εταιριών που διέπονται από το δίκαιο των κρατών μελών με καθολική μεταβίβαση της περιουσίας τους λόγω λύσης τους και χωρίς εκκαθάριση ».

Κατά τα λοιπά, η σχετική ρύθμιση του θέματος είναι παρόμοια με την αντίστοιχη ρύθμιση της 3^{ης} οδηγίας 78-855 / 9.10.78. Εξάλλου, μια ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία μπορεί να συγχωνευθεί με άλλες ευρωπαϊκές ανώνυμες εταιρίες ή ανώνυμες εταιρίες εθνικού δικαίου. Η συγχώνευση αυτή μπορεί να γίνει είτε με απορρόφηση είτε με ίδρυση νέας ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας. Και το αντίστροφο όμως είναι δυνατό. Μία ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία μπορεί να απορροφηθεί από μια ανώνυμη εταιρία εθνικού δικαίου ή να συμμετάσχει με μια τέτοια εταιρία ή με μια άλλη ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία στην ίδρυση εταιρίας εθνικού δικαίου. Και στο σημείο αυτό επίσης υπάρχει συμφωνία με την αντίστοιχη ρύθμιση του θέματος από την 3^η οδηγία.

□ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΑΥΞΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΑΛΛΗΣ Α.Ε.

Μία Α.Ε. μπορεί να συγχωνευθεί σε άλλη που αυξάνει το κεφάλαιο της, αποκτά την περιουσία της πρώτης ως εισφορά μετά την εκτίμηση της εισφοράς αυτής και εκδίδει μετοχές περιερχόμενες στους μετόχους της πρώτης.

Οι διατυπώσεις της συγχώνευσης αυτής περιλαμβάνουν :

- 1) Τις αποφάσεις των δύο Γ.Σ. ,

- 2) Της συγχωνεύσεως από τις διοικήσεις των δύο εταιριών, όπου περιλαμβάνεται και η εισφορά της περιουσίας και η ανάληψη των μετοχών,
- 3) Την έγκριση των αποφάσεων από την εποπτεύουσα αρχή και
- 4) Τη δημοσίευση εγκρίσεως, αποφάσεων και συμβάσεως στο Γ.Α.Ε. και Ε.Π.Ε. της Εφ, τ. Κυβ.

Με την ολοκλήρωση των ενεργειών αυτών, η νομική προσωπικότητα της εισφέρουσας Α.Ε. παύει, η περιουσία της μαζί με τις δίκες περιέρχεται ως οιοσδήποτε καθολική διαδοχή στην απορροφώσα άλλη Α.Ε. και οι μετοχές της αύξησεως κεφαλαίου της περιέρχονται στους μετόχους της εισφέρουσας. Αν υπάρχουν προνομιούχες μετοχές της εισφέρουσας, η συγχώνευση προϋποθέτει και συναίνεση της ιδιαίτερης συνέλευσής τους. Αν η απορροφώσα είναι μέτοχος της απορροφώμενης, αύξηση κεφαλαίου κατά τις μετοχές αυτές δεν γίνεται.

Σκοπός της συγχώνευσης μπορεί να είναι η ενοποίηση θυγατρικής με την μητρική εταιρία και ότι μπορεί να αποτελεί σκοπό κάθε συγχώνευσης.

▪ **ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΑΠΟ ΑΛΛΗ ΠΟΥ ΚΑΤΕΧΕΙ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 90% ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ**

Τα κράτη μέλη ρυθμίζουν, για τις εταιρίες που υπάγονται στις νομοθεσίες τους, την πράξη με την οποία μία ή περισσότερες εταιρίες λύνονται χωρίς να τεθούν σε εκκαθάριση. Οι εταιρίες αυτές μεταφέρουν το σύνολο της περιουσίας τους, ενεργητικό και παθητικό, σε άλλη εταιρία στην οποία ανήκουν όλες οι μετοχές τους και οι τίτλοι που παρέχουν δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση. Η πράξη αυτή υπόκειται στις διατάξεις του κεφαλαίου 2, με εξαίρεση το άρθρο 5 παρ.2 περ. β, γ, και δ, τα άρθρα 9 και 10, το άρθρο 11 παρ. 1 περ. δ και ε, το άρθρο 19 παρ. 1 περ. β καθώς και τα άρθρα 20 και 21.

Επίσης σε περίπτωση συγχωνεύσεως δια απορροφήσεως μίας ή περισσότερων εταιριών από άλλη εταιρία που της ανήκει το 90% ή περισσότερο, αλλά όχι το σύνολο των μετοχών τους ή των τίτλων, τα κράτη μέλη μπορούν να μην επιβάλλουν την έγκριση της συγχωνεύσεως από τη συνέλευση της απορροφώσας εταιρίας, αν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι :

- ✓ Η δημοσίευση που προβλέπεται για την απορροφώσα εταιρία πραγματοποιείται ένα μήνα τουλάχιστον πριν από την ημέρα σύγκλισης της Γ.Σ. της ή των απορροφωμένων εταιριών που καλούνται να αποφανθούν επί του σχεδίου συγχωνεύσεων .
- ✓ Όλοι οι μέτοχοι της απορροφώσας εταιρίας έχουν το δικαίωμα, ένα μήνα τουλάχιστον πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στην περίπτωση α, να λάβουν γνώση στην έδρα της εταιρίας αυτής των εγγράφων που αναφέρονται στο άρθρο 11 παρ. 1 περ. α, β, και γ, το άρθρο 11 παρ. 2 και 3 εφαρμόζεται .
- ✓ Το άρθρο 8 περ. γ εφαρμόζεται.

Επίσης τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 28, μπορούν να μην εφαρμόζουν τα άρθρα 9, 10 και 11, σε συγχώνευση κατά την έννοια του άρθρου 27 αν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- ✓ Οι μειοψηφούντες μέτοχοι της απορροφούμενης εταιρίας μπορούν να ασκήσουν δικαίωμα εξαγοράς των μετοχών τους εκ μέρους της απορροφώσης εταιρίας.
- ✓ Στην περίπτωση αυτή έχουν αξίωση για ποσό ανάλογο προς την αξία των μετοχών τους.
- ✓ Σε περίπτωση διαφωνίας το ποσό αυτό πρέπει να καθορίζεται από το δικαστήριο.

Τέλος, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν τα άρθρα 27 και 28, σε πράξεις συγχωνεύσεως δια απορροφήσεως, αν 90% ή περισσότερο, όχι όμως το σύνολο των μετοχών και των άλλων τίτλων που αναφέρονται στο άρθρο 27 των απορροφημένων εταιριών ανήκουν στην απορροφώσα εταιρία ή σε πρόσωπα που κατέχουν τις μετοχές και τους τίτλους στο όνομά τους αλλά για λογαριασμό της εταιρίας .

▪ **ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ Α.Ε. ΑΠΟ ΑΛΛΗ ΠΟΥ ΚΑΤΕΧΕΙ ΤΟ 100% ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ**

A. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΕΩΣ ΚΑΘΟΛΙΚΑ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ο νόμος απαλλάσσει από ορισμένες διατυπώσεις τις συγχωνευόμενες με απορρόφηση εταιρίες, στις περιπτώσεις που αυτές συνδέονται με καθολική κεφαλαϊκή δέσμευση, δηλαδή όταν η απορροφούσα (μητρική) είναι ο μοναδικός μέτοχος της απορροφούμενης (θυγατρικής), γιατί η πρώτη κατέχει το 100% των μετοχών της δεύτερης.

Όταν υπάρχει μια τέτοια ολική εξάρτηση, η περιουσία της απορροφούμενης εταιρίας ανήκει, από οικονομικής απόψεως, εξολοκλήρου στην απορροφούσα εταιρία και εμφανίζεται στο λογαριασμό «**συμμετοχές σε επιχειρήσεις**». Για το λόγο ακριβώς αυτόν, ο νόμος απλοποιεί τη διαδικασία συγχωνεύσεως.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 78 παρ. 1 του νόμου 2190/1920, «η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες εταιρίες μεταβιβάζουν, μετά τη λύση τους χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, το σύνολο της περιουσίας τους(ενεργητικό και παθητικό) σε άλλη εταιρία, που κατέχει το σύνολο των μετοχών τους, είτε η ίδια είτε δια μέσου προσώπων που κατέχουν τις μετοχές στο όνομα τους αλλά για λογαριασμό της» υπόκεινται στην απλοποιημένη διαδικασία συγχωνεύσεως που αναπτύσσεται παρακάτω.

Από τη διάταξη αυτήν προκύπτει ότι και στην εξεταζόμενη περίπτωση έχουμε συγχώνευση με απορρόφηση, αφού μεταβιβάζεται στην απορροφούσα το σύνολο της περιουσίας της απορροφούμενης εταιρίας, χωρίς η τελευταία αυτή να διέρχεται από το στάδιο της εκκαθάρισεως, με τη βασική διαφορά ότι η απορροφούσα δεν αυξάνει το κεφάλαιο της αφού η απαίτηση της ως μετόχου της απορροφούμενης για νέες μετοχές αποσβένεται «**δια συγχύσεως**» με την υποχρέωση της για έκδοση και διανομή νέων μετοχών, η οποία υποχρέωση πηγάζει από την απορρόφηση.

Εντούτοις, η παραπάνω διάταξη απαλλάσσει τις συγχωνευόμενες εταιρίες από ορισμένες διατυπώσεις υπό την προϋπόθεση ότι η απορροφούσα εταιρία είναι μητρική εταιρία και είναι κυρία του συνόλου (100%) των μετοχών της (μονομετοχικής) θυγατρικής της εταιρίας, άσχετα αν ένα μέρος των μετοχών αυτών κατέχει τρίτο πρόσωπο, αλλά για λογαριασμό της απορροφούσας μητρικής εταιρίας, όπως λ.χ. λόγω νομής, εγγυήσεως, προς φύλαξη κλπ.

Για τη συγχώνευση της μορφής αυτής, σημειώνουμε ότι δεν τηρούνται τα ακόλουθα δύο στάδια που είναι αναγκαία στην κοινή συγχώνευση με απορρόφηση :

1. Δεν απαιτείται εκτίμηση των περιουσιών απορροφούσας και απορροφούμενων εταιριών, επειδή δεν αυξάνεται το κεφάλαιο της απορροφούσας και συνεπώς δεν εκδίδονται νέες μετοχές. Για να υπαχθεί όμως η συγχώνευση στις ευεργετικές φορολογικές διατάξεις του Ν.1297/1972, απαιτείται εκτίμηση της περιουσίας των απορροφούμενων εταιριών από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων.

2. Δεν απαιτείται, να ληφθούν αποφάσεις από τις Γ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών, εφόσον τηρηθούν ορισμένες προϋποθέσεις που προβλέπονται από το νόμο.

Σύμφωνα με το άρθρο 75 παρ.1 του Κ.Ν. 2190/1920, η συγχώνευση με απορρόφηση Α.Ε. από Α.Ε. συντελείται με την καταχώριση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης. Με την επέλευση της συγχώνευσης, η απορροφούσα Α.Ε. υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της απορροφούμενης Α.Ε. και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή. Εν προκειμένω, η περιουσία της απορροφούμενης Α.Ε. εισφέρεται ως σύνολο (ενεργητικό και παθητικό) στην απορροφούσα Α.Ε., χωρίς να προκαλείται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούσας Α.Ε. Επισημαίνεται η ανάγκη τήρησης των ιδιαίτερων διατυπώσεων που απαιτούνται για τη μεταβίβαση ορισμένων περιουσιακών στοιχείων (π.χ. ακίνητα, σήματα, κλπ.). Η απορροφούσα Α.Ε. οφείλει να ακυρώσει άμεσα το σύνολο των μετοχών της στην απορροφούμενη Α.Ε., από λογιστική δε άποψη, οι ακυρούμενες μετοχές παύουν εφεξής να εμφανίζονται στο ενεργητικό του ισολογισμού της απορροφούσας Α.Ε., ενώ πλέον τα περιουσιακά στοιχεία της απορροφούμενης Α.Ε. εμφανίζονται ως περιουσιακά στοιχεία της απορροφούσας Α.Ε.

Θεμελιώδης προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 78 του Κ.Ν.2190/1920 είναι η απορροφούσα Α.Ε. να κατέχει νομίμως, άμεσα ή μέσω παρένθετου προσώπου, το 100% των μετοχών της απορροφούμενης εταιρίας.

Το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 2166/1993 ορίζεται στο άρθρο 1 αυτού. Σύμφωνα δε με το άρθρο 5, παρ.1β' αυτού, η εφαρμογή των διατάξεων του εν' λόγω νόμου δεν θίγει την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 69 - 89 του Κ.Ν. 2190/1920, πλην των περιπτώσεων που ορίζονται ειδικά στις διατάξεις αυτού. Όπως προκύπτει από το άρθρο 1 παρ.2 του Ν. 2166/1993, για να εφαρμοστούν οι διατάξεις αυτού πρέπει οι υπό συγχώνευση εταιρίες να τηρούν φορολογικά βιβλία Γ κατηγορίας Κ.Β.Σ. και να έχουν συντάξει τουλάχιστον έναν ισολογισμό για δωδεκάμηνη ή υπέρ δωδεκάμηνη χρήση.

Επιπλέον το μετοχικό κεφάλαιο εταιρίας που προκύπτει, από 1.1.2002 και εφεξής, από συγχώνευση κατά τις διατάξεις των περιπτώσεων α' έως στ' της παρ.1 του άρθρου 1 του Ν.2166/1993, δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 300.000,00 €.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ.4 του Κ.Ν. 2190/1920, το Δ.Σ. ανώνυμης εταιρίας συγκαλείται από τον πρόεδρό του με πρόσκληση γνωστοποιούμενη στα λοιπά μέλη τουλάχιστον 2 εργάσιμες πριν από τη συνεδρίαση. Τα εν' λόγω θέματα μπορούν να τεθούν προς λήψη απόφασης σε διαφορετικές συνεδριάσεις Δ.Σ.

Ακόμη σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ.2 του Ν.2166/1993, οι υπό συγχώνευση εταιρίες μπορούν με αίτηση προς την αρμόδιο για τη φορολογία τους προϊστάμενο ΔΥΟ, να ζητήσουν τη διενέργεια φορολογικού ελέγχου κατά τις ισχύουσες διατάξεις. Στην

περίπτωση αυτή το αποτέλεσμα τους ελέγχου πρέπει να κοινοποιηθεί εντός τριμήνου από την ημερομηνία της σχετικής αιτήσεως. Αν δεν ζητηθεί η διενέργεια φορολογικού ελέγχου κατά τα ανωτέρω, η διαπίστωση της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων της απορροφούμενης εταιρίας Β μπορεί να διενεργηθεί είτε από ορκωτό ελεγκτή είτε από την εκτιμητική επιτροπή εμπειρογνομόνων του άρθρου 9 του Κ.Ν. 2190/1920. Πάντως, στην πράξη, όπως και στο συγκεκριμένο Χρονοδιάγραμμα Ενεργειών, όταν η συγχώνευση λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2199/1993, οι ενδιαφερόμενες εταιρίες προτιμούν συνήθως, για λόγους ταχύτερης διεκπεραίωσης, να αναθέτουν τον έλεγχο του ισολογισμού Μετασχηματισμού και τη βεβαίωση της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων της απορροφούμενης εταιρίας σε Ορκωτό Ελεγκτή.

Στην περίπτωση της απορρόφησης Α.Ε. από Α.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 78 παρ. 1 του Κ.Ν. 2190/1920, το Σ.Σ.Σ. δεν απαιτείται να περιλαμβάνει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 69 παρ. 2 περ. β', γ' και δ' στοιχεία, δηλαδή δεν απαιτείται να προβλέπει σχέση ανταλλαγής μετοχών, διατυπώσεις παράδοσης νέων μετοχών καθώς και την ημερομηνία από την οποία παρέχεται δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη της απορροφούσας εταιρίας, ενώ πρέπει αυτό να περιλαμβάνει τα τυχόν υφιστάμενα στοιχεία που προβλέπονται στις λοιπές περιπτώσεις του αυτού άρθρου 69.

Σύμφωνα με το άρθρο 69 παρ. 3 του Κ.Ν. 2190/1920, το Σ.Σ.Σ. υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπει το άρθρο 7β του αυτού νόμου από καθεμία από τις συγχωνευόμενες εταιρίες **δύο τουλάχιστον μήνες πριν από την ημερομηνία συνεδρίασης της Γ.Σ. των μετόχων εκάστης εκ των εταιριών που καλείται να εγκρίνει το Σ.Σ.Σ.** Σημειώνεται εν προκειμένω ότι σε περίπτωση που πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 78 παρ. 2 α' και β' του Κ.Ν. 2190/1920, το Σ.Σ.Σ. πρέπει να υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπει το άρθρο 7β του αυτού νόμου από καθεμία από τις συγχωνευόμενες εταιρίες έναν τουλάχιστον μήνα πριν από την έναρξη των αποτελεσμάτων της πράξης απορρόφησης, δηλαδή 1 μήνα πριν από την καταχώριση της έγκρισης που παρέχει η Διοίκηση κατ' άρθρο 74 του Κ.Ν. 2190/1920 στα Μητρώα Α.Ε.

Η δημοσίευση της περίληψης του Σ.Σ.Σ. σε μία οικονομική εφημερίδα, διενεργείται με επιμέλεια των Δ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών και οφείλεται εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης της ανακοίνωσης καταχώρισης του Σ.Σ.Σ. στο Φ.Ε.Κ. δεν απαιτείται να γίνει ξεχωριστή δημοσίευση της περίληψης του Σ.Σ.Σ. από κάθε συγχωνευόμενη εταιρία.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 78 παρ.1 του Κ.Ν. 2190/1920, στην περίπτωση της συγκεκριμένης απορρόφησης Α.Ε. από Α.Ε., δεν απαιτείται η κατάρτιση εκθέσεως του Δ.Σ. καθεμίας συγχωνευόμενης εταιρίας που προβλέπει το άρθρο 69 παρ.4 του Κ.Ν. 2190/1920.

Σύμφωνα με το άρθρο 70 παρ.1 του Κ.Ν.2190/1920, αρκεί η δημοσίευση της περίληψης, η οποία θα υπογράφεται από τα Δ.Σ. και των δύο υπό συγχώνευση εταιριών, υπό την προϋπόθεση ότι οι διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 69 παρ. 3 του Κ.Ν. 2190/1920 θα έχουν ολοκληρωθεί και για τις δύο συγχωνευόμενες εταιρίες.

Σε περίπτωση που πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 78 παρ.2 α' και β' του Κ.Ν. 2190/1920, τα προβλεπόμενα στο άρθρο 73 παρ. 1 περ. α', β' και γ' του

Κ.Ν. 2190/1920 έγγραφα και στοιχεία πρέπει να τίθενται στη διάθεση των μετόχων της απορροφούσας Α.Ε., στην έδρα της απορροφούμενης Α.Ε., ένα μήνα τουλάχιστον πριν από την έναρξη των αποτελεσμάτων της πράξης απορρόφησης.

Όπως έχει επιτυχώς επισημανθεί, σε περίπτωση που η απόδειξη της πλήρωσης της εν' λόγω προϋπόθεσης που θέτει το άρθρο 78 παρ.2 β' του Κ.Ν. 2190/1920 είναι δυσαπόδεικτη – μάλλον λόγω της μετοχικής σύνθεσης της απορροφούσας εταιρίας – σκόπιμη είναι η εκ μέρους της απορροφούμενης Α.Ε. δημοσίευση σχετικής πρόσκλησης στον τύπο προς τους μετόχους της απορροφούσας Α.Ε. Εφόσον διασφαλίζεται ότι πρόκειται για καθολικές Γ.Σ., δεν απαιτείται απόφαση Δ.Σ. για σύγκλιση των Γ.Σ.

Η έγκριση του Σ.Σ.Σ. μπορεί να δοθεί και από τις Τακτικές Γ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών, εφόσον ο χρόνος σύγκλησης αυτών συμπίπτει με τους χρόνους της διαδικασίας συγχώνευσης.

Σε περίπτωση που πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 78 παρ. 2 α' και β' του Κ.Ν. 2190/1920, δεν απαιτείται απόφαση των Γ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών για την έγκριση της συγχώνευσης, οπότε είναι εφικτή η συντόμευση αντιστοίχως του χρόνου ολοκλήρωσης της διαδικασίας συγχώνευσης. Συγκεκριμένα, την έγκριση της συγχώνευσης θα παράσχουν με απόφαση τους τα Δ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών, ορίζοντας και εκπρόσωπο που θα υπογράψει τη συμβολαιογραφική πράξη συγχώνευσης (ως και κάθε άλλο έγγραφο απαραίτητο για την ολοκλήρωση της συγχώνευσης).

Όπως αναφέραμε, σύμφωνα με το άρθρο 69 παρ.3 του Κ.Ν. 2190/1920, η ημερομηνία συνεδρίασης της Γ.Σ. των μετόχων καθεμίας από τις συγχωνευόμενες εταιρίες για την έγκριση του Σ.Σ.Σ. πρέπει να έπεται τουλάχιστον δυο μήνες από τη δημοσίευση στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. της Εφημερίδας της Κυβέρνησης της ανακοίνωσης για την καταχώριση στο Μ.Α.Ε. του Σ.Σ.Σ.

Τα υποβαλλόμενα στον Συμβολαιογράφο σχετικά είναι, μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Το Σ.Σ.Σ. και το αντίτυπο του ΦΕΚ στο οποίο δημοσιεύθηκε η σχετική επ' αυτού ανακοίνωση.
- Το τεύχος της οικονομικής εφημερίδας στην οποία δημοσιεύθηκε η περίληψη του Π.Σ.
- Επικυρωμένο αντίγραφο της Έκθεσης του Ορκωτού Ελεγκτή.
- Τα πρακτικά των Δ.Σ. και των Γ.Σ.(εφόσον δεν συνέτρεξε εφαρμογή του άρθρου 78 παρ.2 του Κ.Ν. 2190/1920) που ενέκριναν το Σ.Σ.Σ.
- Οι υπεύθυνες δηλώσεις (του άρθρου 8 του Ν.1599/1986) των εκπροσώπων των συγχωνευόμενων εταιριών περί (μη) υποβολής αντιρρήσεων από πιστωτές των συγχωνευόμενων εταιριών κατ' άρθρα 70 παρ.2 και 74 παρ.1 του Κ.Ν. 2190/1920.
- Τα πλήρη στοιχεία των συμβαλλομένων εταιριών, ορθολογική ενημερότητα αυτών και λοιπά νομιμοποιητικά έγγραφα.
- Πλήρη περιγραφή τυχόν ακινήτων που βρίσκονται στην κυριότητα της απορροφούμενης Α.Ε. και αντίγραφο των δηλώσεων φόρου μεταβίβασης των εν' λόγω ακινήτων, βεβαιωμένα από τον προϊστάμενο της αρμόδιας ΔΥΟ, δυνάμει των οποίων, αφενός προσδιορίστηκε προσωρινά από την φορολογική Αρχή η

αξία αυτών, αφετέρου βεβαιώθηκε η μη καταβολή φόρου μεταβίβασης σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ.1 του Ν. 2166/1993.

- Αντίγραφα των αδειών κυκλοφορίας των οχημάτων που η απορροφούμενη Α.Ε. τυχόν έχει στην κυριότητα της.

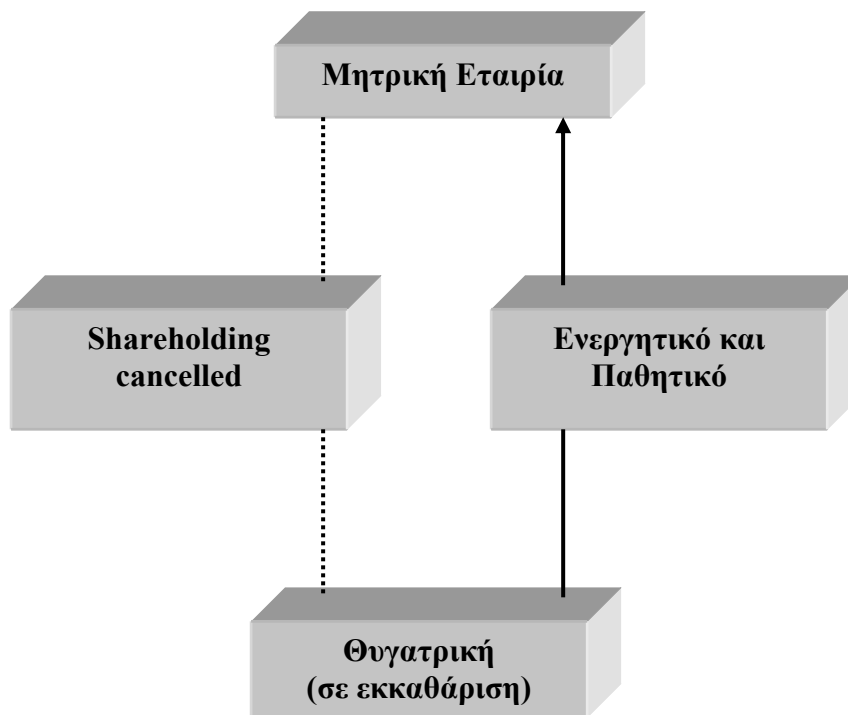
Το ύψος της προκαταβαλλόμενης αμοιβής του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 161 παρ. 1 του Κώδικα περί Δικηγόρων. Το θεωρημένο από τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο σχέδιο του συμβολαίου και η απόδειξη προείσπραξης της αμοιβής του Δικηγόρου υπογράφεται στον Συμβολαιογράφο. Στη συμβολαιογραφική πράξη της συγχώνευσης είθισται να περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων και γενική μεταβιβαστική ρήτρα και να γίνεται επίσης αναλυτική αναφορά των μεταβιβαζόμενων άυλων αγαθών της απορροφημένης εταιρίας.

Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 78 παρ. 2 α' και β' του Κ.Ν.2190/1920, οπότε και δεν απαιτείται απόφαση των Γ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών για την έγκριση της συγχώνευσης, την οποία παράσχουν με απόφαση τους τα Δ.Σ. των συγχωνευόμενων εταιριών, στην εποπτεύουσα αρχή προς έγκριση και καταχώριση υποβάλλονται αντίγραφα των σχετικών πρακτικών Δ.Σ. των συγχωνευόμενων Α.Ε.

Σε περίπτωση που οι συγχωνευόμενες εταιρίες υπάγονται (λόγω έδρας)σε διαφορετικές Νομαρχίες, η έγκριση της συγχώνευσης δίδεται από την κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης. Τέλος, η καταχώριση στο Μ.Α.Ε. της διοικητικής απόφασης που εγκρίνει τη συγχώνευση έχει **συστατικό χαρακτήρα**.

▪ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ Α.Ε. ΑΠΟ ΑΛΛΗ ΠΟΥ ΚΑΤΕΧΕΙ ΤΟ 100% ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ

Το άρθρο 24 απαιτεί τα κράτη μέλη για να λάβουν μέτρα, για τις επιχειρήσεις που κυβερνώνται από τους, για τη λειτουργία με την οποία μια ή περισσότερες επιχειρήσεις μεταβιβάζονται χωρίς έναρξη διαδικασίας εκκαθάρισης και μεταφέρουν ολικά το ενεργητικό και τα στοιχεία του παθητικού τους σε μια άλλη επιχείρηση που είναι ο κάτοχος όλων των μετοχών τους και άλλων τίτλων που παρέχει το δικαίωμα να ψηφίσει στις γενικές συνεδριάσεις. Η λειτουργία εμφανίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα



Με την ευκαιρία κρίνουμε σκόπιμο να σας διευκρινίσουμε τη διαδικασία, που απαιτείται προκειμένου να γίνει συγχώνευση δι' απορροφήσεως μιας Ανωνύμου Εταιρίας από άλλη Α.Ε., που κατέχει το 100% των μετοχών της (άρθρο 78 του Κ.Ν. 2190/1920):

- Κατ' αρχή το σχέδιο σύμβασης συγχωνεύσεως, που πρέπει να περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 69 με εξαίρεση τις περιπτώσεις β, γ, και δ της παρ. 2 καθώς και το 69 (παρ.4) του Κ.Ν. 2190/1920, υποβάλλεται στην αρμόδια Δ/νση Εμπορίου της Νομαρχίας της έδρας της Α.Ε. και υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β.
- Μέσα σε 10 ημέρες από την ολοκλήρωση των διατυπώσεων δημοσιότητας που προβλέπονται από την παρ.3 του άρθρου 69, με επιμέλεια των Διοικητικών Συμβουλίων των συγχωνευόμενων εταιριών, περίληψη του σχεδίου σύμβασης συγχωνεύσεως δημοσιεύεται σε μια ημερήσια οικονομική εφημερίδα, που πληρεί τις προϋποθέσεις της παρ.2 του άρθρου 26.
- Υπεύθυνη δήλωση του εκπροσωπούντος την απορροφούσα Α.Ε., ότι η εταιρία κατέχει κατά την ημερομηνία της σύμβασης συγχωνεύσεως το 100% των μετοχών της απορροφούμενης Α.Ε
- Πρακτικό Δ.Σ. που δίνει τι δικαίωμα εκπροσώπησης στο συγκεκριμένο παραπάνω πρόσωπο.

Επιπλέον η απορροφούσα και οι συγχωνευόμενες εταιρίες στην εξεταζόμενη περίπτωση αποτελούν, από οικονομική άποψη, ένα και τον αυτόν οργανισμό. Συνεπώς, τα συμφέροντα των επιμέρους συγχωνευόμενων εταιριών δεν επηρεάζονται από τη συγχώνευση. Αντίθετα, επειδή οι συγχωνευόμενες εταιρίες συνιστούν, από νομική άποψη, ξεχωριστά νομικά πρόσωπα, η συγχώνευση αυτών σε ένα νομικό πρόσωπο,

μπορεί να επηρεάσει τα συμφέροντα των πιστωτών των επιμέρους συγχωνευόμενων εταιριών. Για το λόγο αυτόν τυγχάνει εφαρμογής και στην εξεταζόμενη μορφή συγχωνεύσεως το άρθρο 70 που προστατεύει τους πιστωτές, ομολογιούχους πιστωτές και τους κομιστές άλλων, πλην μετοχών, τίτλων.

▪ **ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΚΑΘΟΛΙΚΑ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ**

Κατά τη διάταξη του άρθρου 78 παρ.1, στην εξεταζόμενη περίπτωση συγχωνεύσεως έχουν κατ' αρχήν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 69 έως και 77, με ορισμένες όμως εξαιρέσεις που δικαιολογούνται ή και επιβάλλονται λόγω της σχέσεως εξαρτήσεως των συγχωνευόμενων εταιριών. Οι εξαιρέσεις αυτές είναι οι ακόλουθες :

Δεν αναγράφονται στο Σχέδιο της Συμβάσεως Συγχωνεύσεως τα ακόλουθα στοιχεία :

- ❖ Σχέση ανταλλαγής των μετοχών
- ❖ Διατυπώσεις παραδόσεως των νέων μετοχών και
- ❖ Ημερομηνία από την οποία οι νέες μετοχές παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη .

Οι παραπάνω διατυπώσεις δεν έχουν έδαφος εφαρμογής στην εξεταζόμενη περίπτωση, αφού δε γίνεται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούσας, αλλά απλώς οι μετοχές της απορροφούμενης ακυρώνονται και στη θέση τους στο ενεργητικό της απορροφούσας καταλαμβάνουν τα περιουσιακά στοιχεία της απορροφούμενης εταιρίας .

Δεν απαιτείται έκθεση του Δ.Σ. με επεξηγήσεις του Σχεδίου Συμβάσεως Συγχωνεύσεως, κυρίως για τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών κλπ.

Δεν απαιτείται εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων, που προβλέπεται, από το άρθρο 71, γιατί στην εξεταζόμενη περίπτωση δεν αυξάνεται το μετοχικό κεφάλαιο της απορροφούσας, ούτε εκδίδονται νέες μετοχές για να δοθούν στους κομιστές των μετοχών της απορροφούμενης εταιρίας, αφού οι μετοχές αυτές κατέχονται όλες από την απορροφούσα και η οποία με τη συγχώνευση τις ακυρώνει. Εντούτοις, ο αναπτυξιακός φορολογικός Ν.1297/1972 επιβάλλει την εκτίμηση της περιουσίας των απορροφούμενων εταιριών.

Δεν έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 75 παρ.1 περ. β : που ορίζει ότι στις άλλες περιπτώσεις απορροφήσεως «οι μέτοχοι της ή των απορροφούμενων εταιριών γίνονται μέτοχοι της απορροφούσας εταιρίας», αφού μοναδικός μέτοχος της απορροφούμενης εταιρίας είναι η ίδια η απορροφούσα, η οποία δεν μπορεί να γίνει μέτοχος του εαυτού της .

Δεν έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 76 παρ.1 , που προβλέπει ευθύνη των μελών του Δ.Σ. της απορροφούμενης εταιρίας για κάθε πταίσμα έναντι των μετόχων της εταιρίας αυτής κατά την προετοιμασία και πραγματοποίηση της συγχωνεύσεως, αφού μοναδικός μέτοχος της απορροφούμενης είναι η απορροφούσα εταιρία και συνεπώς δεν νοείται βλάβη της ίδιας από τη συγχώνευση.

Δεν έχει επίσης εφαρμογή στην εξεταζόμενη περίπτωση η παρ.2 του αυτού άρθρου που προβλέπει ευθύνη της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων, αφού δεν προβλέπεται εκτίμηση των περιουσιών των συγχωνευόμενων εταιριών από την Επιτροπή αυτή.

Απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 72 και την εξεταζόμενη περίπτωση απόφαση της γενικής συνελεύσεως καθεμιάς από τις συγχωνευόμενες εταιρίες για την συγχώνευσή τους . Επιτρέπεται όμως παρέκκλιση από τη διάταξη αυτή, δηλαδή δεν απαιτείται απόφαση της γενικής συνελεύσεως καθεμιάς από τις συγχωνευόμενες εταιρίες, εφόσον συντρέχουν οι ακόλουθες περιπτώσεις :

A. Αν η δημοσιότητα του Σχεδίου Συμβάσεως Συγχωνεύσεως που προβλέπει το άρθρο 69,πραγματοποιείται από καθεμιά από τις συγχωνευόμενες εταιρίες, ένα μήνα τουλάχιστον πριν από την έναρξη των αποτελεσμάτων της πράξεως απορροφήσεως και

B. Αν όλοι οι μέτοχοι της απορροφούσας εταιρίας έχουν το δικαίωμα, ένα μήνα τουλάχιστον πριν από την έναρξη των αποτελεσμάτων της πράξεως απορροφήσεως, να λαμβάνουν γνώση στην έδρα της απορροφούμενης εταιρίας των εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 73,δηλαδή :

- Του Σχεδίου της Συμβάσεως Συγχωνεύσεως
- Των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και των εκθέσεων του Δ.Σ. των τριών τελευταίων χρήσεων των συγχωνευόμενων εταιριών, και
- Της Λογιστικής Καταστάσεως (προσωρινού ισοζυγίου), εφόσον οι οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας χρήσεως φέρουν ημερομηνία λήξεως της χρήσεως αυτής που απέχει περισσότερο από έξι μήνες από την ημερομηνία του σχεδίου της συμβάσεως συγχωνεύσεως.

Επισημαίνεται ότι έχει εφαρμογή και στην εξεταζόμενη περίπτωση η διάταξη του άρθρου 73 παρ.3 για παράδοση ή αποστολή ανέξοδα πλήρων αντιγράφων ή αποσπασμάτων των παραπάνω εγγράφων στον ενδιαφερόμενο μέτοχο, που είναι μόνο η απορροφούσα εταιρία.

▪ Η ΤΥΧΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ

Σε αυτό το σημείο πρέπει να τεθεί ένα ερώτημα. Ποια θα είναι στη συγχώνευση η τύχη των μετόχων σε περίπτωση που μια εταιρία σχεδιάζει να απορροφήσει μια άλλη εταιρία, η οποία είναι θυγατρική της πρώτης και κατέχει μετοχές της .

Η απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα θα δοθεί στη συνέχεια με την εξέταση των προβλεπόμενων για αυτό το ζήτημα διατάξεων του Κ.Ν.2190/1920. Για την τύχη των

μετοχών εν γένει, στη συγχώνευση με απορρόφηση, ο νόμος (κωδ. Ν.2190/1920) προβλέπει τα ακόλουθα:

Κατά πρώτο λόγο με τη συντέλεση της συγχώνευσης, οι μέτοχοι της απορροφώμενης εταιρίας γίνονται μέτοχοι της απορροφώσας. Κατά συνέπεια, αντί για τις μετοχές που έχουν στην απορροφώμενη (μετοχές που έχουν εκδοθεί από την τελευταία αυτή εταιρία). Με άλλα λόγια, γίνεται «ανταλλαγή», όπως λέγεται από άποψη καθαρά τεχνική, των μετοχών της απορροφώμενης με μετοχές της απορροφώσας. Η «ανταλλαγή» αυτή συντελείται με βάση την αναλογία που προβλέπεται στο σχέδιο της σύμβασης συγχωνεύσεως στην οικεία έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9.

Υπάρχουν όμως, και ορισμένες μετοχές της απορροφούμενης εταιρίας που δεν χωρεί «ανταλλαγή» με μετοχές της απορροφώσας. Σε αυτές τις μετοχές θα αναφερθούμε στη συνέχεια.

A. Οι μετοχές αυτές προβλέπονται στο άρθρο 75 παρ. 4 και είναι οι ακόλουθες:

- ❖ Εκείνες που κατέχει η απορροφώσα, είτε αυτοπροσώπως είτε με παρένθετο πρόσωπο – δηλαδή, με πρόσωπο που ενεργεί στο δικό του όνομα αλλά για λογαριασμό της απορροφώσας (άρθρο 75 παρ.4 στοιχ.α).
- ❖ Εκείνες που κατέχει η απορροφούμενη φυσικά, βάση το άρθρο 16 παρ.2 και 3 – είτε αυτοπροσώπως και πάλι είτε με παρένθετο πρόσωπο(άρθρο 75παρ.4 στοιχ.β).

B. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις έχουν κοινοτική προέλευση (άρθρο 19 παρ.2 της τρίτης για τις εταιρίες οδηγίας). Συνακόλουθα : από το ένα μέρος, διαθέτουν δύναμη υπερνομοθετική (άρθρο 28 παρ.1 εδ. 1 Συντ.) και από το άλλο, πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται κατά τρόπο που εναρμονίζεται με όλες τις οδηγίες για τις εταιρίες.

Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που αναφέραμε προηγουμένως, οι μόνες μετοχές που δεν υπολογίζονται στην εν λόγω συγχώνευση, με συνέπεια να καταργούνται, είναι οι μετοχές της απορροφώμενης (μετοχές που έχουν εκδοθεί απ' αυτήν), οι οποίες κατέχονται, αμέσως ή εμμέσως, από την απορροφώσα ή την απορροφώμενη. Οι μετοχές αυτές, πραγματικά στο μέτρο που κατέχονται από την ίδια την απορροφώμενη, δεν έχουν περιουσιακή αξία, ενώ, σε κάθε περίπτωση θα αποδώσουν στην τελευταία, νέες, δημιουργούμενες με τη συγχώνευση, δικές της μετοχές.

Από τις ίδιες ρυθμίσεις, με αντιδιαστολή, συνεπάγεται ότι, οι μετοχές της απορροφώσας, τις οποίες κατέχει η απορροφώμενη, δεν καταργούνται στη συγχώνευση. Οι μετοχές αυτές, «στα χέρια» της απορροφώμενης, αποτελούν αληθινά περιουσιακά στοιχεία. **Η αξία τους είναι συνεπώς, πολύτιμο στοιχείο για την απορροφώμενη**. Και οι μέτοχοι της εταιρίας αυτής έχουν έννομο συμφέρον να υπολογισθεί το στοιχείο τούτο στην αξία της περιουσίας της, ώστε να επηρεάσει ευνοϊκά γι' αυτούς τη σχέση «ανταλλαγής» των μετοχών τους.

Έτσι με τη συντέλεση της συγχώνευσης, **η απορροφώσα υποκαθιστάμενη εν είδη καθολικής διαδόχου στην περιουσία της απορροφώμενης**, αποκτά και τις μετοχές αυτές, παρόλο που είναι δικής της εκδόσεως. Αυτό, ακριβώς, προβλέπεται στο άρθρο 16

παρ.2 στοιχ. β (που αποδίδει το άρθρο 20 παρ. 1 στοιχ β της 2^{ης} Οδηγίας) – διάταξη, που εισάγει εξαίρεση από τον κανόνα της απαγόρευσης του άρθρου 16 παρ.1.

Η εν' λόγω απόκτηση είναι έγκυρη, αφού εξαιρείται από τον ως άνω κανόνα της απαγόρευσης, κύρωση του οποίου είναι η ακυρότητα της απόκτησης.

Επιπλέον το άρθρο 16 παρ.3 εδ.1 προβλέπει ότι η απορροφώσα εταιρία πρέπει ν' ακυρώνει «αμέσως» τις δικές της εκδόσεως μετοχές που αποκτά με τη συγχώνευση. Είναι λοιπόν προφανές ότι το εν' λόγω άρθρο καταλαμβάνει και τις μετοχές, για τις οποίες κάναμε λόγο παραπάνω. Ωστόσο, η διάταξη αυτή οφείλεται σε λάθος του νομοθέτη και ως εκ τούτου είναι ανεφάρμοστη.

Η διάταξη αυτή αρμόζει στην περίπτωση που αφορά τις μετοχές που η εταιρία αποκτά με μείωση του κεφαλαίου:

A. Στην περίπτωση αυτή, πραγματικά, οι μετοχές, ως έννομες σχέσεις που συνδέουν το μέτοχο με την εταιρία, καταργούνται με τη μείωση του κεφαλαίου. Η εταιρία, έτσι, δεν αποκτά παρά μόνο τους αντίστοιχους τίτλους που δεν εκφράζουν (που δεν ενσωματώνουν) πλέον μετοχικές σχέσεις. Η από δω και πέρα ύπαρξη τους, όμως, δημιουργεί κινδύνους για τους τρίτους γιατί αυτοί, αν τις αποκτήσουν, δεν καθίστανται μέτοχοι ακόμα και αν είναι καλής πίστεως. Γι' αυτό και η εν' λόγω διάταξη επιβάλλει στην εταιρία την υποχρέωση να ακυρώσει τους τίτλους αυτούς - ως έγγραφα που αναληθώς εικονίζουν μετοχικές σχέσεις.

B. Ευνόητο είναι ότι, η εταιρία θα είχε κατά νόμο την υποχρέωση αυτή και χωρίς την ανωτέρω διάταξη. Ευνόητο είναι επίσης ότι, αν το διοικητικό συμβούλιο παραλείψει να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή, θα έχει ευθύνη απέναντι στους τρίτους με βάση το άρθρο 914 ΑΚ.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε πως το μέτρο της, ακύρωσης δεν είναι νομικώς δυνατό να εφαρμοστεί στην περίπτωση που μας απασχολεί. Η τύχη των μετοχών των συγχωνευόμενων εταιριών θα εξετασθεί στη συνέχεια.

Οι μετοχές, οι οποίες έχουν εκδοθεί από την απορροφώσα και ανήκουν στην απορροφώμενη και οι οποίες με τη συγχώνευση θα περιέλθουν στην απορροφώσα κατ' άρθρο 75 παρ. 1 στοιχ. α'. Οι μετοχές αυτές, δεν είναι τίτλοι χωρίς μετοχικές σχέσεις. Είναι μετοχές «εν' ενεργεία», που αντιστοιχούν σε ανάλογο μέρος του (μετοχικού) κεφαλαίου της απορροφώσας. ***Και δεν μπορούν να καταργηθούν παρά μόνο με αντίστοιχη μείωση του κεφαλαίου της εταιρίας αυτής.***

Οι μετοχές αυτές, ως μετοχές «εν' ενεργεία», εμπíπτουν στη ρύθμιση της παρ. 3 εδ. 2 και 3 άρθρου 16. Συνακόλουθα, η απορροφώσα οφείλει να τις πουλήσει «μέσα στο συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα». Σε περίπτωση που περάσει ένα έτος χωρίς να τις πουλήσει, υποχρεούται να τις ακυρώσει μειώνοντας το κεφάλαιο της κατά ποσό αντίστοιχο προς το άθροισμα της ονομαστικής τους αξίας.

Αξίζει να πούμε ότι οι ανωτέρω λύσεις «επικυρώνονται» από την αντίστοιχη ρύθμιση της 2^{ης} Κοινοτικής Οδηγίας. Το άρθρο 20 της οδηγίας αυτής, στην παρ. 1 στοιχ. α και β, προβλέπει τις ίδιες με το άρθρο 16 παρ.2 στοιχ. α και β ρυθμίσεις:

- Επιτρέπει στην εταιρία, κατ' εξαίρεση, ν' αποκτά μετοχές της έπειτα από μείωση του κεφαλαίου και

- Να αποκτά μετοχές με καθολική μεταβίβαση περιουσίας, δηλαδή με απορρόφηση.

Και στις παρ. 2 και 3, το ίδιο άρθρο της οδηγίας, για τις μετοχές του στοιχ. β προβλέπει ότι η εταιρία οφείλει να τις πουλήσει μέσα σε ορισμένο χρονικό διάστημα και ότι, αν δεν μπορέσει να τις πουλήσει, οφείλει να τις ακυρώσει μειώνοντας το κεφάλαιο της .

Κλείνοντας, πρέπει να κάνουμε μια επιπλέον παρατήρηση. Στο τέλος της χρήσεως, εντός της οποίας θα γίνει η συγχώνευση, αν η απορροφώσα εταιρία συνεχίζει να κατέχει (νομίμως) τις εν' λόγω μετοχές συνολικά ή μερικώς, υπέχει την υποχρέωση που προβλέπει κατά περίπτωση το άρθρο 42^ε παρ.13. Ειδικότερα:

A. Οφείλει, από τα κέρδη της χρήσεως, να σχηματίσει αποθεματικό ισόποσο με την αξία των μετοχών, η οποία έχει υπολογισθεί ως μέρος από την αξία της περιουσίας που έχει η απορροφηθείσα εταιρία και το σχετικό ποσό να το καταχωρήσει στο παθητικό του ισολογισμού, σε λογαριασμό με τίτλο «αποθεματικό για ίδιες μετοχές». Σημειωτέον ότι το ποσό αυτό λαμβάνεται από τα κέρδη είτε κατ' απόλυτη προτεραιότητα είτε μετά την αφαίρεση, μόνο των ποσών που απαιτούνται για το σχηματισμό του τακτικού αποθεματικού ή για τη διανομή του πρώτου μερίσματος.

B. Αν δεν υπάρχουν κέρδη ή αν αυτά δεν επαρκούν – κατ' επιλογή της εταιρίας, ενδεχομένως, μετά την αφαίρεση των ποσών για τακτικό αποθεματικό και για πρώτο μερίσμα – η απορροφώσα εταιρία οφείλει να καταχωρήσει στο παθητικό του ισολογισμού, ως αφαιρούμενο από το άθροισμα των ιδίων κεφαλαίων, το λογαριασμό του ενεργητικού «ίδιες μετοχές».

Η ρύθμιση αυτή οφείλεται σ' ένα πραγματικό δεδομένο και σε μια αρχή του δικαίου:

- Πρώτον, ότι για μια εταιρία οι λεγόμενες «ίδιες μετοχές» (οι μετοχές που έχουν εκδοθεί από την ίδια) δεν αποτελούν κατ' ουσία περιουσιακό στοιχείο και στην αρχή της αλήθειας,
- Δεύτερον, που επιβάλλει στην εταιρία να μνημονεύει στο ενεργητικό του ισολογισμού τις «ίδιες μετοχές» και σε αυτοτελή λογαριασμό.

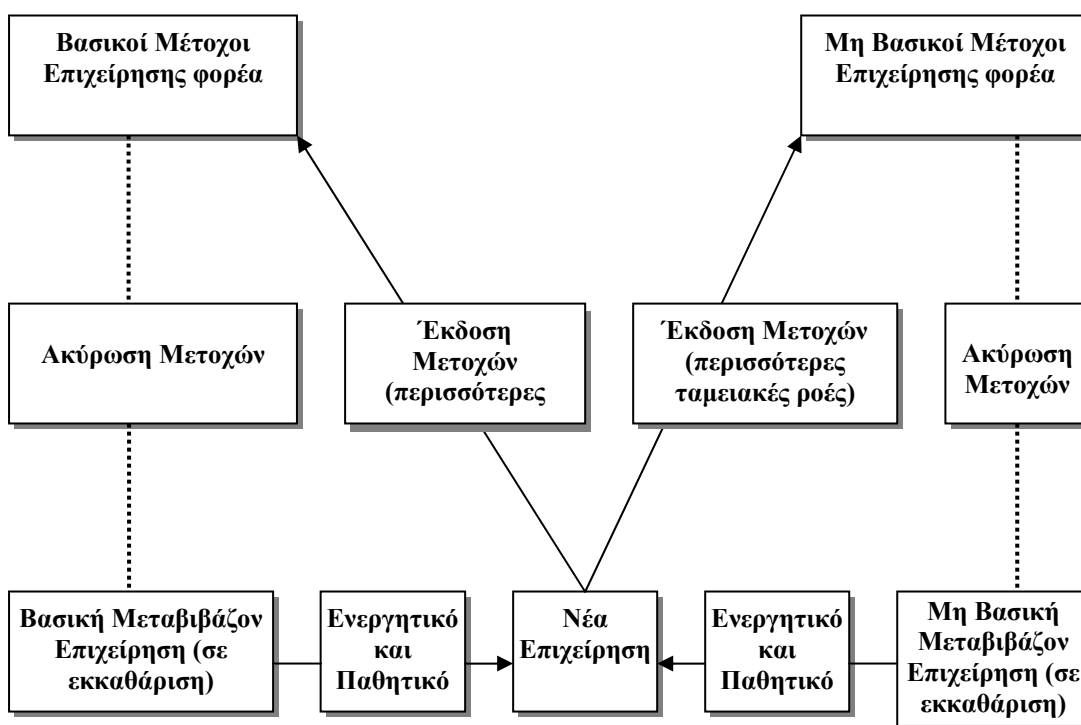
Με την εν' λόγω ρύθμιση, πράγματι, ο λογαριασμός αυτός αντισταθμίζεται – και συνεπώς απαξιώνεται – μ' έναν ισόποσο λογαριασμό που : αν υπάρχουν κέρδη, προστίθεται ως αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια και, αν δεν υπάρχουν, αφαιρείται από το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων ως ζημία. ***Ενόητο είναι ότι η εν' λόγω ρύθμιση ισχύει όσο η εταιρία κατέχει εισέτι «ίδιες μετοχές».***

Τέλος, υπενθυμίζουμε τον κανόνα του άρθρου 16 παρ.4, σύμφωνα με τον οποίο οι μετοχές, όσο θα κατέχονται από την απορροφώσα εταιρία, θα πρέπει να «***υπολογίζονται για το σχηματισμό απαρτίας***», αλλά δεν θα «***έχουν δικαίωμα ψήφου στη γενική συνέλευση***».

7.3 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΔΙΑ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΝΕΑΣ Α.Ε.

Συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας είναι η πράξη με την οποία δύο ή περισσότερες Α.Ε., οι οποίες λύνονται χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, και μεταβιβάζουν σε Α.Ε., την οποία συνιστούν, το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) έναντι απόδοσης, στους μετόχους των λυόμενων εταιριών μετοχών εκδιδόμενων από τη νέα εταιρία και, ενδεχομένως ενός χρηματικού ποσού σε μετρητά προς συμψηφισμό μετοχών τις οποίες δικαιούνται. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών που αποδίδονται στους μετόχους των λυόμενων εταιριών, και αθροιστικά με την αξία των μετοχών αυτών την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιριών.

Αυτός ο τύπος συγχώνευσης καθορίζεται από το άρθρο 4 παράγραφος 1 ως εξής:



Επιπλέον τα άρθρα 67-77 του Ν. 2190/1920 εφαρμόζονται και στη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας. Από τη δημοσίευση στην Εφ. της Κυβ. των σχετικών αποφάσεων της Γ.Σ. και της εγκριτικής αυτών απόφασης του Νομάρχη, η νέα εταιρία υποκαθίσταται αυτοδίκαια, χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευθεισών εταιριών. Η μεταβίβαση εξομοιώνεται **με καθολική διαδοχή** και οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τη διάδοχο εταιρία χωρίς ειδικότερη διατύπωση για τη συνέχισή τους ή δήλωση επανάληψής τους.

Οι συγχωνευόμενες εταιρίες συμμετέχουν στην ίδρυση της νέας ως εκπρόσωποι των μετοχών τους, οι οποίοι καθίστανται **ευθέως μέτοχοι** αυτής, με την εισφορά των

περιουσιακών στοιχείων και των σχέσεων στο σύνολο τους. Από τη δημοσίευση στην Εφ. της Κυβ. των αποφάσεων της Γ.Σ. των συγχωνευθεισών εταιριών και της εγκριτικής αυτών απόφασης του Νομάρχη, **οι εταιρίες αυτές παύουν να υπάρχουν ως νομικά πρόσωπα**. Η νέα εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα με την καταχώριση της απόφασης του Νομάρχη για σύστασή της και των έγκριση του καταστατικού της στο μητρώο Α.Ε.

Με άλλα λόγια, συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας, συντελείται με την ένωση δύο ή περισσότερων εταιριών σε μια νέα εταιρία. Οι ενσωματωμένες εταιρίες λύνονται και μεταβιβάζουν, το σύνολο της περιουσίας τους στη νέα εταιρία, χωρίς να μεσολαβήσει εκκαθάριση. **Με τον τρόπο αυτόν οι εταιρίες αυτές γίνονται συνιδρυτές της νέας εταιρίας**. Η λήψη σχετικής απόφασης από τις γενικές συνελεύσεις των ενσωματωμένων εταιριών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συγχώνευση καθώς επίσης και η έγκριση, όπου αυτή απαιτείται, της σχεδιαζόμενης συγχώνευσης από τη Διοίκηση και η δημοσίευση της έγκρισης αυτής μαζί με το καταστατικό της νέας εταιρίας.

Σκοπός της συγχώνευσης αυτού του τρόπου μπορεί να είναι η συνένωση επιχειρήσεων για απόκτηση μεγαλύτερου μεγέθους, άρση ανταγωνισμού των συγχωνευομένων εταιριών, εξυγίανση των επιχειρήσεων τους ακόμη και διοικητική διευκόλυνση των μετόχων της .

▪ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Το άρθρο 41 εξάλλου του σχεδίου σύμβασης για τη διεθνή συγχώνευση των ανωνύμων εταιριών, που αναφέρεται στη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας, συμφωνεί σχεδόν απόλυτα με το άρθρο 4 παρ. 1 της 3^{ης} οδηγίας . Επιπλέον όσα τέλος αναφέρθηκαν προηγούμενα σχετικά με τη Σύμβαση της Χάγης της 1^{ης} Ιουνίου 1956 καθώς και τη ρύθμιση της συγχώνευσης στα πλαίσια του σχεδίου κανονισμού του καταστατικού της ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας, ισχύουν και για τη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας.

▪ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Το ελληνικό δίκαιο των εταιριών επιτρέπει τη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας στις ανώνυμες εταιρίες, κατά αμιγή πάντοτε τρόπο. Το κοινοτικό δίκαιο από την πλευρά του προβλέπει στο άρθρο 4 παρ.1 της 3^{ης} οδηγίας, τη δυνατότητα συγχώνευσης ανωνύμων εταιριών με σύσταση νέας εταιρίας. Τον τρόπο αυτό συγχώνευσης ορίζει ως πράξη με την οποία περισσότερες εταιρίες μεταβιβάζουν σε μία εταιρία που συνιστούν, το σύνολο της περιουσίας της, ενεργητικό και παθητικό, διαθέτοντας στους μετόχους τις μετοχές της νέας εταιρίας και ενδεχόμενα συμψηφιστικό ποσό σε μετρητά, που δεν υπερβαίνουν το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών που διατέθηκαν ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, της λογιστικής τους αξίας. **Από τη σύγκριση των αντίστοιχων διατάξεων του ελληνικού και του κοινοτικού δικαίου όσον αφορά την**

έννοια της συγχώνευσης με σύσταση νέας εταιρίας δεν προκύπτει θέμα εναρμόνισης του εθνικού μας δικαίου, το οποίο στο σημείο αυτό συμφωνεί με το κοινοτικό.

▪ **Η ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ Ε.Π.Ε. ΣΕ Α.Ε.**

Η συγχώνευση Ε.Π.Ε. σε Α.Ε. είναι νομικά δυνατή, χωρίς να απαιτείται, προηγούμενα, η μετατροπή της σε Α.Ε..

Όπου επιτρέπεται μετατροπή, π.χ. ΕΠΕ σε Α.Ε., μπορεί εταιρία να συγχωνευθεί με εταιρία άλλου νομικού τύπου, αν είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση δυνατή η σύγχρονη διενέργεια και αποπεράτωση τόσο της μετατροπής όσο και της συγχώνευσης.

Η κατά καθολική διαδοχή (κυριολεκτική) συγχώνευση ανώνυμης εταιρίας είναι δυνατή, σύμφωνα με το νόμο, μόνο με άλλη ή άλλες ανώνυμες εταιρίες, όχι όμως και με άλλης μορφής εταιρίες, όπως π.χ. με προσωπικές ή περιορισμένης ευθύνης. Εάν επιδιώκεται συγχώνευση με καθολική διαδοχή εταιριών μορφής άλλης πλην ανώνυμου σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68 - 80 του Ν. 2190/1920, οι εταιρίες αυτές πρέπει, πριν από τη συγχώνευση, να μετατραπούν σε ανώνυμες εταιρίες.

Από τη συγχώνευση αυτή δεν δημιουργείται νέο νομικό πρόσωπο, αλλά το προκύπτει από την εν' λόγω μεταβολή νομικό πρόσωπο είναι πλέον φορέας όλων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των εμπλεκόμενων νομικών προσώπων ως καθολικός διάδοχος .

7.4 ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΔΙΑ ΕΞΑΓΟΡΑΣ Α.Ε.

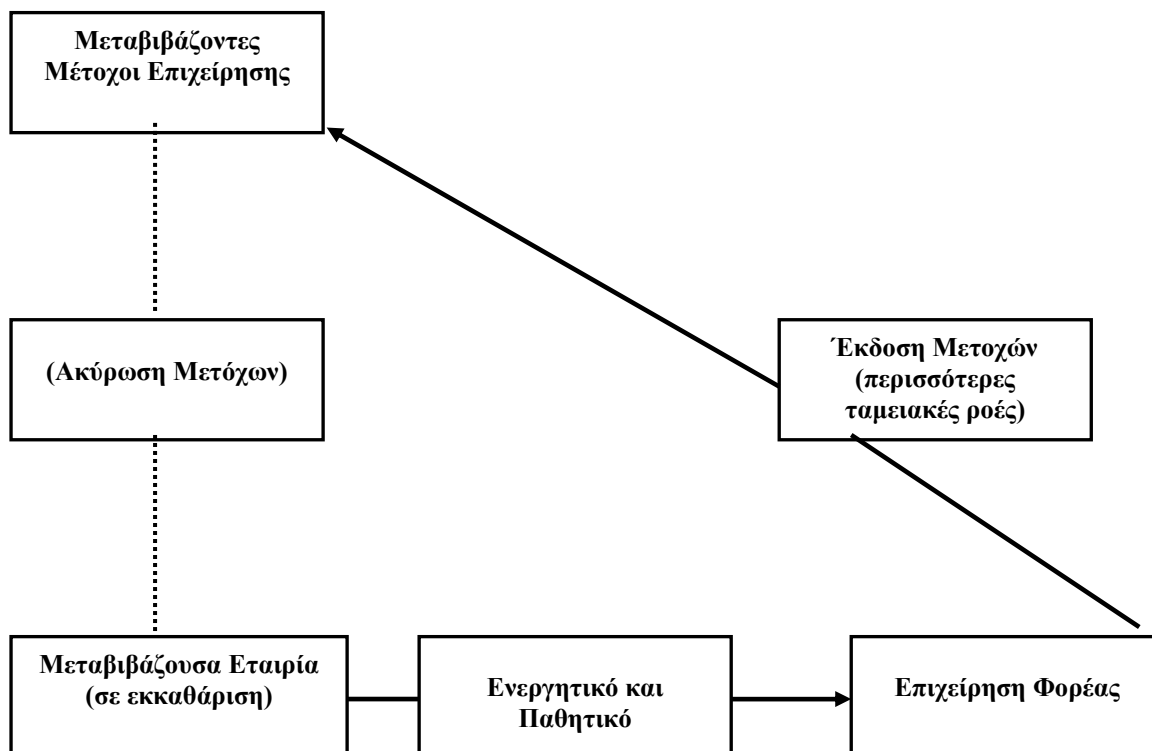
Σύμφωνα με το άρθρο 79 Κ.Ν. 2190/1920, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 12 Π.Δ. 498/1987 και δυνάμει του οποίου η ημεδαπή νομοθεσία περί Ανωνύμων Εταιριών εναρμονίστηκε με το άρθρο 30 της Οδηγίας Συμβουλίου 78/8551ΕΟΚ.

- Εξαγορά είναι η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες Ανώνυμες Εταιρίες (εξαγοραζόμενες) μεταβιβάζουν, μετά από λύση τους χωρίς να ακολουθήσει εκκαθάριση, σε άλλη (εξαγοράζουσα) το σύνολο της περιουσίας τους (ενεργητικό και παθητικό) έναντι απόδοσης στους μετόχους των εξαγοραζόμενων εταιριών του αντιτίμου των δικαιωμάτων τους (εξαγορά). Εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 69 έως και 77.
- Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου ως απορροφούμενες εταιρίες νοούνται οι εταιρίες που εξαφανίζονται (εξαγοραζόμενες) και η εξαγοράζουσα εταιρία νοείται σαν «απορροφώσα».

Στο σημείο αυτό η εξαγορά μοιάζει με τους δύο άλλους τρόπους συγχώνευσης. ***Διαφέρει όμως κατά το ότι οι μέτοχοι της εξαγοραζόμενης εταιρίας δεν γίνονται μέτοχοι της εξαγοράζουσας,*** όπως στην περίπτωση της απορρόφησης, αλλά, αφού αποζημιωθούν με χρήματα που προέρχονται από την περιουσία της τελευταίας, εξέρχονται τελείως από τη σχέση. Φυσικά, είναι δυνατόν να εξαγοραστούν δύο ή

περισσότερες εταιρίες ταυτόχρονα από μία άλλη, πάντοτε μετά από τη σχετική απόφαση των γενικών συνελεύσεων των συγχωνευόμενων εταιριών, έγκριση της συγχώνευσης από τη Διοίκηση και η δημοσίευση της.

Ακολουθεί ένα διάγραμμα όπου εμφανίζεται μια συγχώνευση από εξαγορά.



Υπάρχει εξαγορά επιχείρησης από μία άλλη υπό τη συνηθισμένη έννοια, υπό την οποία εκείνη που χρησιμοποιείται από τους αμερικανούς δικηγόρους η διαχείριση της επιχείρησης παρά η καθαυτού επιχείρηση ως χωριστή οντότητα, αποτελεί το αντικείμενο της εξαγοράς. Η εξαγορά – όπως ορίζεται ανωτέρω- εξομοιώνεται με την απορρόφηση από λειτουργούσα Α.Ε. άλλης ή άλλων Α.Ε.

▪ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.

Η συγχώνευση δια εξαγοράς, αν και αποτελεί γνήσιο τρόπο μετασχηματισμού, δεν συνιστά, αλλά εξομοιούται με τη συγχώνευση δια απορροφήσεως. Και αυτό γιατί οι μέτοχοι της εξαγοραζόμενης (απορροφώμενης) εταιρίας μετά την τελείωση της εξαγοράς (διατυπώσεις δημοσιότητας) δεν λαμβάνουν, ως αντίτιμο των δικαιωμάτων τους, μετοχές της εξαγοράζουσας εταιρίας προερχόμενες από αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της

τελευταίας, αλλά εισπράττουν το χρηματικό αντίτιμο αυτών και ακυρώνονται οι τίτλοι των μετοχών τους.

Στις διατάξεις περί συγχωνεύσεως δια εξαγοράς περιλαμβάνεται, κατά, μία άποψη, όχι μόνο η αμιγής εξαγορά, δηλαδή η περίπτωση όπου το σύνολο της αντιπαροχής της εξαγοράζουσας εταιρίας συνίσταται στην καταβολή χρηματικού ποσού, αλλά και οι περιπτώσεις όπου το εξισωτικό ποσό, που ορίζεται στις διατάξεις περί συγχωνεύσεως δια απορροφήσεως (άρθρο 68 παρ.2-3 Κ.Ν. 2190/1920) υπερβαίνει μεν το 10%, αλλά το υπολειπόμενο τμήμα της αντιπαροχής προσφέρεται υπό μορφή μετοχών άλλης, πλην της εξαγοράζουσας εταιρίας. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, εφόσον οι προσφερόμενες μετοχές είναι εισηγμένες στο Χ.Α.Α. ή σε άλλη οργανωμένη αγορά, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν τυχόν ζητήματα εφαρμογής των κανόνων περί δημόσιας προσφοράς, ενώ, κατά τα λοιπά, η μεταβίβασή τους στους μετόχους της εξαγοραζόμενης θα διενεργηθεί εξωχρηματιστηριακά.

Κατά παραπομπή του άρθρου 79 παρ. 1 Κ.Ν. 2190/1920,στη συγχώνευση δια εξαγοράς εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 69 έως και 77 Κ.Ν.2190/1920, υπό τις ακόλουθες διαφοροποιήσεις:

Α. Στην προκειμένη περίπτωση δεν ισχύει, η απλοποιημένη διαδικασία του άρθρου 78 του Κ.Ν. 2190/1920 που προβλέπει ότι, σε περιπτώσεις απορρόφησης ανώνυμης εταιρίας από άλλη που κατέχει το 100% των μετοχών της πρώτης, δεν απαιτείται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η συγχώνευση να εγκριθεί με απόφαση των οικείων Γενικών Συνελεύσεων, αλλά αρκεί η αντίστοιχη των Διοικητικών Συμβουλίων (άρθρο 78 παρ.2 Κ.Ν. 2190/1920).

Βέβαια, δεν αποκλείεται η ενδιαφερόμενη εταιρία να επιδιώξει να αποκτήσει το σύνολο των μετοχών της εξαγοραζόμενης μέσω, δημόσιας προσφοράς, και στη συνέχεια να εφαρμόσει τη διαδικασία του άρθρου 78. Έτσι λοιπόν, η απόκτηση ποσοστού συμμετοχής σε εταιρία και ακολούθως η συγχώνευση ή εξαγορά της δύναται να απολήξει, ανάλογα με το κόστος κτήσεως της συμμετοχής, σε εμφάνιση ζημίας ή σε δημιουργία υπεραξίας (goodwill).

Β. Η εκτίμηση της περιουσιακής κατάστασης της εξαγοράζουσας εταιρίας, καταρχάς παραλείπεται, ενόψει της μη χορήγησης μετοχών της, στους προερχόμενους από τη συγχώνευση μετόχους της εξαγοραζόμενης. Αν όμως, γινόταν δεκτή η άποψη ότι το αντίτιμο επί εξαγοράς δεν συντίθεται αποκλειστικά σε μετρητά, αλλά μπορεί να περιλαμβάνει και μετοχές τρίτης εταιρίας, τότε ανακύπτει ζήτημα εκτίμησης της περιουσιακής κατάστασης της εταιρίας, της οποίας οι μετοχές προσφέρονται.

Γ. Το περιεχόμενο του Σχεδίου Σύμβασης Συγχώνευσης δια απορρόφησης τροποποιείται, εφόσον η εξαγορά διενεργείται αμιγώς με μετρητά, και όχι μέσω χορήγησης μετοχών και μετρητών. Τις εν' λόγω τροποποιήσεις θα δούμε στη συνέχεια :

1. Δεν αναγράφεται η, **κατ' άρθρο 69 παρ. 2 εδ. β'**, σχέση ανταλλαγής των μετοχών, εφόσον τη θέση του αντιτίμου των δικαιωμάτων επί των (ακυρούμενων) μετοχών της εξαγοραζόμενης λαμβάνει πλέον η καταβολή χρηματικού ποσού. Εάν γινόταν όμως δεκτό ότι το αντίτιμο μπορεί να συνίσταται και στη χορήγηση εν' μέρει μετοχών άλλης, πλην της

εξαγοράζουσας εταιρίας, τότε θα απαιτείτο εκτίμηση της περιουσιακής κατάστασης της τελευταίας για το μέρος εκείνο που το αντίτιμο προσφέρεται σε είδος (π.χ. μετοχές). Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το άρθρο 69 παρ.2 εδ. β', ως έχει, με τη διαφορά ότι, αφενός το εξισωτικό ποσό θα υπερέβαινε το 10% της αξίας των παρεχόμενων μετοχών και αφετέρου οι προσφερόμενες μετοχές, στις οποίες αναφέρεται η σχέση ανταλλαγής, θα ήταν μετοχές άλλης, πλην της εξαγοράζουσας εταιρίας.

2. Δεν περιγράφεται η, **κατ' άρθρο 69 παρ.2 εδ. γ'**, διαδικασία παράδοσης των χορηγούμενων μετοχών, αλλά η αντίστοιχη της καταβολής χρηματικού ποσού, με εξαίρεση των περιπτώσεων όπου χορηγούνται στους μετόχους της εξαγοραζόμενης και μετοχές άλλης πλην της εξαγοράζουσας εταιρίας, με συνέπεια να απαιτείται η περιγραφή των διατυπώσεων παράδοσης αυτών.
3. Δεν ορίζεται οι, **κατ' άρθρο 69 παρ.2 εδ. δ'**, ημερομηνίες συμμετοχής των χορηγούμενων μετοχών στα κέρδη της εξαγοράζουσας εταιρίας, και οι ημερομηνίες παράδοσης των μετοχών αυτών στους μετόχους της εξαγοραζόμενης, αλλά η ημερομηνία παράδοσης αντικαθίσταται από την αντίστοιχη της καταβολής χρηματικού ποσού, εξαιρέσει των περιπτώσεων της εν μέρει παράδοσης και μετοχών, οπότε μνημονεύεται, η ημερομηνία χορήγησης των μετοχών αυτών.
4. Ακόμη δεν περιγράφονται, **κατ' άρθρο 69 παρ.2 εδ. στ'**, τα δικαιώματα που εξασφαλίζει η εξαγοράζουσα στους μετόχους της εξαγοραζόμενης, καθότι, οι τελευταίοι δεν λαμβάνουν μετοχές της πρώτης. Αφ' ετέρου, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, επειδή η τρίτη εταιρία, μετοχές της οποίας προσφέρονται, δεν μετέχει στη συναλλαγή ούτε δεσμεύεται από τους όρους της, δεν αποκλείεται οι προσφερόμενες μετοχές, ως ποσοστό συμμετοχής των μετοχών της εξαγοραζόμενης στο μετοχικό κεφάλαιο της τρίτης εταιρίας, να αλλοιωθεί, πριν την ολοκλήρωση της εξαγοράς, μέσω αυξήσεων του μετοχικού κεφαλαίου ή άλλων πράξεων της τρίτης εταιρίας, στις οποίες οι μέτοχοι της εξαγοράζουσας, πριν τη λήψη των εν' λόγω μετοχών, δεν δύναται να συμμετάσχουν ή να ασκήσουν τυχόν δικαιώματα προτίμησης.

Δ. Η, κατ' άρθρο 69 παρ.4, Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της καθεμιάς συγχωνευόμενης εταιρίας προς την οικεία Γενική Συνέλευση, αιτιολογεί το ύψος μόνο του καταβληθησόμενου χρηματικού ποσού καθ' αναφορά προς την (εκτιμηθείσα) περιουσιακή κατάσταση της εξαγοραζόμενης εταιρίας, πλην των περιπτώσεων της εν' μέρει προσφοράς μετοχών άλλης εταιρίας, από της εξαγοράζουσας, οπότε αιτιολογείται, στη συγκεκριμένη περίπτωση η σχέση ανταλλαγής των μετοχών βάσει της διενεργηθείσας εκτίμησης των οικείων εταιριών.

Ε. Επιπλέον, η κατ' άρθρο 71 Κ.Ν. 2190/1920, έκθεση της επιτροπής του άρθρου 9 Κ.Ν. 2190/1920, αποτιμά την περιουσιακή κατάσταση της εξαγοραζόμενης μόνο εταιρίας, προκειμένου να διατυπώσει το εύλογο και δίκαιο του προτεινόμενου τιμήματος εξαγοράς, εξαιρέσει των περιπτώσεων χορήγησης και μετοχών, οπότε, για το αντίστοιχο τμήμα, η εκτίμηση θα περιλάβει και την περιουσιακή κατάσταση της τελευταίας, επίσης, εταιρίας.

ΣΤ. Η κατ' άρθρο 73 παρ. 1 εδ. γ' και παρ.2, λογιστική κατάσταση συντάσσεται μόνο από την εξαγοραζόμενη εταιρία προκειμένου να επικαιροποιήσει την τρέχουσα

οικονομική κατάστασή της, πλην περιπτώσεων παράδοσης εν μέρει και μετοχών, οπότε, επειδή η τρίτη εταιρία δεν μετέχει στη συναλλαγή ούτε υποχρεούται σε σύνταξη λογιστικής κατάστασης, προτείνεται τη θέση της να λάβει ανεξάρτητη, από τρίτους, εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της.

Ζ. Η κατ' άρθρο 75 παρ.1 εδ. β', αυτόθροη ενσωμάτωση των μετοχών της εξαγοραζόμενης στη μετοχική σύνθεση της εξαγοράζουσας αργεί εν προκειμένω, καθότι οι μέτοχοι της εξαγοραζόμενης δεν λαμβάνουν μετοχές της εξαγοράζουσας.

Η. Τέλος η κατ' άρθρο 75 παρ. 4, αδυναμία, λόγω συγχύσεως, ανταλλαγής αλληλοκατεχόμενων μετοχών εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις καταβολής εξ' ολοκλήρου χρηματικού ποσού, οπότε η σύγχυση καταλαμβάνει αντιστοίχως την είσπραξη του οικείου ποσού.

Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 69 έως και 77 του Κ.Ν./ 2190/1920.

▪ **ΝΟΜΙΜΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΔΙΑ ΕΞΑΓΟΡΑΣ**

Με την ολοκλήρωση της συγχώνευσης δια εξαγοράς, επέρχονται τα ακόλουθα εκ του νόμου αποτελέσματα:

- ♦ Η εξαγοράζουσα υποκαθίσταται, δυνάμει οιονεί καθολικής διαδοχής, στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εξαγοραζόμενης (άρθρο 75 παρ. 1 εδ. α' Κ.Ν. 219-0/1920).
- ♦ Η μετοχική ιδιότητα των μετόχων της εξαγοραζόμενης διακόπτεται λόγω της λύσεως της εταιρίας και ακυρώσεως των μετοχών τους, και δεν «αναβιώνει» στη συνέχεια υπό την ιδιότητά τους ως μετόχων της εξαγοράζουσας εφόσον, δεν λαμβάνουν ως συνέπεια της εξαγοράς, μετοχές της τελευταίας και
- ♦ Από την ημερομηνία καταχώρησης στο Μ.Α.Ε. της εγκριτικής απόφασης του Υπ. Ανάπτυξης ή κατά περίπτωση, της οικείας Νομαρχίας (άρθρο 75 παρ. 1 Κ.Ν.2190/1920), η εξαγοραζόμενη εταιρία λύεται, χωρίς να προηγηθεί εκκαθάριση, και το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της μεταβιβάζεται στην εξαγοράζουσα.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ – ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΔΙΑ ΕΞΑΓΟΡΑΣ.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- ✓ Με την προκείμενη διαδικασία, η εξαγοράζουσα αποκτά πλήρως τα περιουσιακά στοιχεία της εξαγοραζόμενης, δίχως παράλληλα να υφίσταται την αναπόφευκτη, επί συγχωνεύσεως δια απορροφήσεως, αλλοίωση της μετοχικής της σύνθεσης.
- ✓ Λόγω του έντονα υβριδικού χαρακτήρα ως εν μέρει εξαγοράς και εν μέρει συγχώνευσης, περιορίζονται, μετά την ανακοίνωση του τιμήματος, οι τυχόν κερδοσκοπικές τάσεις επί της χρηματιστηριακής (αν υπάρχει) τιμής των μετοχών

της εξαγοραζόμενης, σε αντίθεση με περιπτώσεις δημόσιας προσφοράς και ακολούθως συγχώνευσης, όπου ενδεχομένως να εκδηλωθούν αμφίπλευρες κερδοσκοπικές πιέσεις, ήτοι υποτιμητική κερδοσκοπία στη τιμή των προσφερόμενων ως αντάλλαγμα μετοχών και υπερτιμητική κερδοσκοπία στη τιμή των μετοχών της εξαγοραζόμενης εταιρίας, και

- ✓ Οι διαδικασίες απορρόφησης εισηγμένης από μη εισηγμένη εταιρία, διευκολύνονται, από νομικής απόψεως. Οι διαδικασίες αυτές, θα ήταν αλλιώς αδύνατες, καθότι οι μέτοχοι της εισηγμένης θα καλούνταν να απεμπολήσουν σημαντικό περιουσιακό στοιχείο, ως επί εισηγμένων μετοχών, η ύπαρξη δευτερογενούς αγοράς με τα συναφή πλεονεκτήματα, και να εγκλωβιστούν, έστω και μέσω δίκαιης σχέσης ανταλλαγής μετοχών, σε χρεόγραφα μη εισηγμένης εταιρίας. Για τους ανωτέρω λόγους, εκτιμάται ότι, ελλείπει ειδικών συνθηκών, αφενός μεν οι αρμόδιες αρχές ενδέχεται, για λόγους προστασίας των επενδυτών, να μην εγκρίνουν το μετασχηματισμό, αφετέρου δε οι σχετικές αποφάσεις των εταιρικών οργάνων να προσβληθούν ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- ✓ Απαιτείται, για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η συνήθης περίοδος για συγχωνεύσεις με απορρόφηση, ήτοι 4 με 5 μήνες.
- ✓ Η εξαγοράζουσα θα πρέπει να εξεύρει, αν στερείται επαρκών ταμιακών διαθεσίμων, το αναγκαίο ποσό για την καταβολή του τιμήματος, νοούμενου ότι το σχετικό ποσό δεν απαιτείται να υφίσταται εξ' αρχής, αλλά αρκεί να είναι διαθέσιμο κατά το χρόνο ολοκλήρωσης της εξαγοράς, και συγκεκριμένα, κατά το χρόνο καταβολής του χρηματικού αντιτίμου σύμφωνα με το Σχέδιο Σύμβασης δια Εξαγοράς, και
- ✓ Ενδέχεται να υπάρξει χειροτέρευση των χρηματοοικονομικών δεικτών της εξαγοράζουσας λόγω της χρηματικής εκροής και της ενδεχόμενης δημιουργίας goodwill.

▪ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΕΞΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΥΟ ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ.

Όπως αναφέραμε παραπάνω η συγχώνευση με εξαγορά, (fusion par rachat) συντελείται με τη μεταβίβαση στην εξαγοράζουσα του συνόλου της περιουσίας της εξαγοραζόμενης εταιρίας, η οποία από την εξαγορά παύει να υπάρχει ως νομικό πρόσωπο. Οι μέτοχοι της εξαγοραζόμενης εταιρίας αποζημιώνονται απευθείας με το αντίτιμο των δικαιωμάτων τους από την εξαγοράζουσα, η οποία διαδέχεται την πρώτη στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά της, χωρίς να εφαρμόζονται οι διατάξεις για την εκκαθάριση και τη διάλυση της εξαγοραζόμενης εταιρίας.

Λόγω βασικών διαφορών που παρουσιάζει η συγχώνευση με εξαγορά σε σχέση με τους δύο άλλους τρόπους συγχώνευσης, **υποστηρίζεται ότι η εξαγορά δεν αποτελεί συγχώνευση**, γιατί η εξαγοραζόμενη εταιρία πωλεί στην εξαγοράζουσα τα περιουσιακά

της στοιχεία και εξαφανίζεται, χωρίς να υπεισέρχεται στην τελευταία με οποιοδήποτε τρόπο.

Το κοινοτικό δίκαιο, όπως και άλλα ξένα δίκαια καθώς και οι σχετικές με τη συγχώνευση διεθνείς συμβάσεις δεν προβλέπουν αυτό το τρόπο συγχώνευσης.

Ενόψει της εναρμόνισης του ελληνικού δικαίου των εταιριών με το κοινοτικό δίκαιο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η μορφή αυτή ως πράξη που εξομοιώνεται με συγχώνευση, χωρίς να δημιουργηθούν ιδιαίτερες δυσχέρειες προσέγγισης των δύο νομοθεσιών. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να ρυθμιστεί περιπτωσιολογικά από το ελληνικό εταιρικό δίκαιο η μορφή αυτή συγχώνευσης σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της 3^{ης} οδηγίας. Ο ελληνικός νόμος πάντως σαφώς περιλαμβάνει την εξαγορά στις προβλεπόμενες μορφές της κατά κυριολεξία συγχώνευσης, αν και **η δυνατότητα συγχώνευσης με εξαγορά αναγνωρίζεται μόνο προκειμένου περί ανωνύμων εταιριών.**

8. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ Α.Ε.

Από την καταχώριση, στο μητρώο Α.Ε., της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, που προβλέπεται από το άρθρο 74 του Ν.2190/1920, επέρχονται αυτοδίκαια και ταυτόχρονα χωρίς καμία άλλη διατύπωση, τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρίες όσο και έναντι των τρίτων, τα ακόλουθα αποτελέσματα :

- Την καθολική μεταβίβαση τόσο έναντι της απορροφημένης και απορροφούσας εταιρίας όσο και έναντι των τρίτων του συνόλου του ενεργητικού και παθητικού της περιουσίας της απορροφημένης στην απορροφούσα εταιρία.
- Η απορροφημένη εταιρία εξαφανίζεται.
- Οι μέτοχοι της απορροφημένης καθίστανται μέτοχοι της απορροφούσας εταιρίας.

Καμία μετοχή της απορροφούσας δεν ανταλλάσσεται με μετοχές της απορροφημένης εταιρίας οι οποίες ανήκουν είτε στην απορροφούσα είτε στην απορροφημένη εταιρία είτε σε πρόσωπο το οποίο ενεργεί ιδίω ονόματι αλλά για λογαριασμό των εταιριών.

Οι εθνικές νομοθεσίες δύνανται να εξακολουθούν να απαιτούν ιδιαίτερες διατυπώσεις για την δυνατότητα αντιτάξεως στους τρίτους της μεταβίβασης ορισμένων περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων της εταιρίας . Περαιτέρω, οι εθνικές νομοθεσίες έχουν την δυνατότητα να ρυθμίζουν τουλάχιστον την αστική ευθύνη των μελών της διοίκησης ή της διεύθυνσης της απορροφημένης εταιρίας και των πραγματογνωμόνων έναντι των μετόχων αυτής για τα κατά την άσκηση των καθηκόντων αυτών διαπραχθέντα λάθη.

8.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΥΣΑ

Η συγχώνευση αποτελεί την πιο σοβαρή ίσως μεταβολή κατά τη διάρκεια της λειτουργίας μιας εταιρίας. Η μεταβολή αυτή έχει σημαντικές συνέπειες τόσο για τη

συγχωνεύουσα, όσο και για τη συγχωνευόμενη εταιρία. Και όσον αφορά μεν τη συγχωνεύουσα, οι συνέπειες αυτές εξαρτώνται από το τρόπο συγχώνευσης.

Σε περίπτωση συγχώνευσης με απορρόφηση ή εξαγορά η κύρια μεταβολή που επέρχεται στη συγχωνεύουσα είναι η αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου. Η αύξηση αυτή είναι ανάλογη με την οικονομική αξία της ενσωματωμένης εταιρίας, αξία η οποία έχει αποτιμηθεί κατά το πρώτο στάδιο της συγχώνευσης. Επειδή ωστόσο το ελληνικό δίκαιο δεν περιέχει όσον αφορά την αύξηση αυτή ρητή διάταξη, γίνεται δεκτό ότι εφαρμόζονται αναλόγως οι γενικές διατάξεις του εταιρικού δικαίου που αφορούν την αύξηση κεφαλαίου.

Σε περίπτωση εξάλλου συγχώνευσης με σύσταση νέας εταιρίας το κύριο στοιχείο είναι η ίδρυση της νέας εταιρίας. Ως προς αυτήν ισχύουν γενικά οι κανόνες που διέπουν την ίδρυση εμπορικών εταιριών, αναλόγως με τον τύπο που έχει επιλεγεί για τη νέα εταιρία. Επειδή ακριβώς η συγχωνεύουσα εταιρία είναι νέα, δεν απαιτείται να έχει τον ίδιο σκοπό ή το ίδιο αντικείμενο με τις συγχωνευόμενες. Το ίδιο ισχύει και ως προς τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά της, όπως έδρα, επωνυμία, εθνικότητα, διάρκεια κλπ. Τα στοιχεία αυτά, μπορούν να ορισθούν ελεύθερα, χωρίς να βλάπτεται η νομιμότητα της συγχώνευσης.

Όσον αφορά τέλος τη σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου της συγχωνεύουσας εταιρίας, αυτό είναι πραγματικά ζήτημα μη ρυθμιζόμενο από τον νόμο. Το ελληνικό εταιρικό δίκαιο καθιερώνει έμμεσα το *minimum των διοικούντων την εταιρία σε τρία μέλη , χωρίς να θέτει όριο ως προς το maximum*. Αυτό διευκολύνει την κατάσταση, γιατί δίνει στις συγχωνευόμενες εταιρίες τη δυνατότητα να ρυθμίσουν το θέμα χωρίς περιορισμούς και ιδιαίτερες δυσκολίες. Το πόσοι και ποίοι από τους εκπροσώπους των συγχωνευόμενων εταιριών θα συμμετάσχουν στο νέο διοικητικό συμβούλιο της συγχωνεύουσας, είναι ζήτημα που θα συμφωνηθεί κατά το προκαταρκτικό στάδιο της συγχώνευσης, μπορεί δε και να συμπεριληφθεί στο περιεχόμενο του σχεδίου συγχώνευσης.

8.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΥΣΑ

Αν όμως, οι συνέπειες της συγχώνευσης θεωρούνται ότι είναι σοβαρές για τη συγχωνεύουσα , είναι πολύ σοβαρότερες για τη συγχωνευόμενη εταιρία. Για την τελευταία η συγχώνευση έχει ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση της νομικής της προσωπικότητας, γεγονός που συνεπάγεται τη διακοπή των εταιρικών δεσμών με τα μέλη της, τους εργαζόμενους, τους εκπροσώπους της, κλπ.. Οι πρακτικές συνέπειες της διακοπής αυτής είναι σημαντικές και ποικίλες.

Λόγω της υποκατάστασης της συγχωνεύουσας στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της συγχωνευόμενης εταιρίας, δεν επέρχεται κατά κανόνα λύση των συμβάσεων που έχει συννομολογήσει η τελευταία. Η καθολική διαδοχή, που αποτελεί κύριο χαρακτηριστικό της συγχώνευσης, έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβίβαση της περιουσίας της συγχωνευόμενης εταιρίας ως σύνολο στη συγχωνεύουσα, γεγονός, που σημαίνει ότι η ενσωματούσα αποκτά την κυριότητα όλων των περιουσιακών στοιχείων, ακινήτων , κινητών και αύλων της ενσωματούμενης και γίνεται διάδοχος όλων των σχετικών

απαιτήσεων από το νόμο. Η διαδοχή αυτή «επέρχεται» χωρίς άλλη δικαιοπραξία ή τήρηση ιδιαίτερου τύπου, όπως παράδοση για τα κινητά, αναγγελία για την εκχώρηση απαιτήσεων, οπισθογράφηση τίτλων σε διαταγή κλπ.. Παρ' όλα αυτά, θα πρέπει να γίνει δεκτή όσον αφορά τη μεταβίβαση ακινήτων ή άλλων εμπράγματων δικαιωμάτων η ανάγκη μεταγραφής και αυτό για την εξυπηρέτηση των συναλλαγών και την προστασία των τρίτων.

8.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

ο Οι μέτοχοι (ή εταίροι) της συγχωνεύουσας.

Σε αντιστοιχία με τα αποτελέσματα ως προς τις συγχωνευόμενες εταιρίες, η συγχώνευση επιφέρει σημαντικά αποτελέσματα και ως προς τους μετόχους ή εταίρους των εταιριών αυτών. Κοινό χαρακτηριστικό των επιπτώσεων της συγχώνευσης για τους μετόχους ή εταίρους των ενσωματωμένων εταιριών είναι η τροποποίηση της αρχικής τους επιλογής όσον αφορά τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο μιας συγκεκριμένης εταιρίας. Με τη συγχώνευση τόσο οι μέτοχοι ή εταίροι της συγχωνεύουσας, όσο και αυτοί της συγχωνευόμενης καταλήγουν τελικά μέτοχοι ή εταίροι μιας νέας εταιρίας, την οποία δεν είχαν υπόψη τους από την αρχή. Το γεγονός αυτό δημιουργεί ορισμένους κινδύνους για όλους τους.

Οι μέτοχοι ή εταίροι της συγχωνεύουσας εταιρίας είναι δυνατόν σε ορισμένες περιπτώσεις να βρεθούν κύριοι μετοχών ή εταιρικών μεριδίων μειωμένης πραγματικής αξίας σε σύγκριση με τις αρχικές τους μετοχές ή εταιρικά μερίδια, αν η σχέση ανταλλαγής μεταξύ μετοχών ή εταιρικών τίτλων συγχωνεύουσας και συγχωνευόμενης καθορισθεί σε επίπεδο ανώτερο του πραγματικού για τις μετοχές ή τους εταιρικούς τίτλους της τελευταίας.

Εξάλλου, η αξία των μετοχών ή των εταιρικών τους μεριδίων μπορεί να μειωθεί περισσότερο, λόγω του ότι η ενιαία που προκύπτει από τη συγχώνευση, είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για τα χρέη της ενσωματούμενης, το παθητικό της οποίας πιθανόν να αποδειχθεί μεγαλύτερο από ότι είχε αρχικώς υπολογισθεί.

Τέλος, δεν θα πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός της μείωσης της επιρροής των μετόχων ή των εταίρων αυτών στη λήψη των εταιρικών αποφάσεων λόγω της εισδοχής στην ενιαία εταιρία των μετόχων της ενσωματούμενης, οι οποίοι θα συμμετέχουν στο εξής ισότιμα στον καθορισμό της πορείας της νέας εταιρίας.

ο Οι μέτοχοι (ή εταίροι) της συγχωνευόμενης.

Τους ίδιους κινδύνους διατρέχουν αναμφίβολα και οι μέτοχοι ή εταίροι της συγχωνευόμενης εταιρίας. Οι τελευταίοι με τη συντέλεση της συγχώνευσης αποκτούν στην ενιαία εταιρία τα μετοχικά ή εταιρικά δικαιώματα που προβλέπει η σύμβαση συγχώνευσης, ενώ παράλληλα χάνουν τα μετοχικά ή εταιρικά τους δικαιώματα στην

ενσωματούμενη . Η είσοδος των μετόχων ή εταίρων της ενσωματούμενης στην ενιαία εταιρία υπόκειται στην αρχή της ισότητας, η οποία απαγορεύει την εξάρτηση της εισδοχής των μετόχων ή εταίρων της συγχωνευόμενης στην συγχωνεύουσα από κάποιο όρο του καταστατικού της δεύτερης. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων της μιας συγχωνευόμενων ανωνύμων εταιριών, η χορήγηση στους μετόχους της κάθε μίας από αυτές μετοχών διαφορετικής μορφής δεν αντίκειται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης των μετόχων.

Η σχέση της ανταλλαγής, όπως έχει προσδιορισθεί στη σύμβαση συγχώνευσης, καθορίζει πόσες μετοχές ή εταιρικούς τίτλους της ενιαίας δικαιούται κάθε μέτοχος ή εταίρος της συγχωνευόμενης με βάση τις μετοχές ή τους εταιρικούς τίτλους της δεύτερης που κατέχει. Πολλές φορές όμως συμβαίνει η αξία της μετοχής ή του εταιρικού τίτλου της συγχωνεύουσας να μην είναι ακριβώς ίση, ακέραιο δηλαδή πολλαπλάσιο, με τη μετοχή ή τον εταιρικό τίτλο της συγχωνευόμενης.

Στην περίπτωση αυτή, για να καλυφθεί η υπάρχουσα διαφορά, θα πρέπει είτε οι μέτοχοι ή εταίροι της συγχωνευόμενης να καταβάλλουν στη συγχωνεύουσα ως αντάλλαγμα κάποιο ποσό σε μετρητά ή άλλη παροχή, εφόσον υπερέχει σε αξία η μετοχή ή ο εταιρικός τίτλος της δεύτερης , είτε να επιστραφεί στους μετόχους ή τους εταίρους αυτούς η διαφορά σε χρήμα ή άλλη παροχή από τη συγχωνεύουσα, εφόσον υπερέχει σε αξία η μετοχή ή ο εταιρικός τίτλος της συγχωνευόμενης. 136 Πρόκειται ουσιαστικά σε παρόμοια περίπτωση για μερική εξαγορά της ενσωματούμενης από την ενιαία εταιρία σε συνδυασμό με ανταλλαγή μετοχών ή εταιρικών τίτλων.

Το ζήτημα αυτό αποτελεί μέρος του γενικότερου προβλήματος της επαύξησης των υποχρεώσεων των μελών των συγχωνευόμενων εταιριών με συμπληρωματικές εισφορές, χρηματικές ή μη. Κατά μία άποψη, η λύση του ανωτέρω προβλήματος εξαρτάται από το αν σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινού εταιρικού δικαίου είναι δυνατή η επιβολή συμπληρωματικών εισφορών στα μέλη των διαφόρων εταιρικών τύπων. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές επιτρέπεται αναμφίβολα η επιβολή συμπληρωματικών εισφορών στις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, κατά την κρατούσα δε γνώμη και στις ανώνυμες εταιρίες. Κατά άλλη άποψη, το ζήτημα πρέπει να λυθεί σε αναλογία με τη δυνατότητα συγχώνευσης με εξαγορά, που προβλέπει το ελληνικό δίκαιο. Εφόσον αναγνωρίζεται αυτή η μορφή συγχώνευσης, δικαιολογείται και η μερική εξαγορά στις περιπτώσεις που συνδυάζεται με ανταλλαγή μετοχών ή εταιρικών τίτλων και τούτο θα πρέπει να ισχύσει για όλες τις κεφαλαιουχικές εταιρίες, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι το ελληνικό εταιρικό δίκαιο αναγνωρίζει τη συγχώνευση με εξαγορά μόνο στις ανώνυμες εταιρίες.

Βέβαια το πρόβλημα πρόκειται να λυθεί με την εναρμόνιση του ελληνικού δικαίου των εταιριών, με το κοινοτικό δίκαιο. Το άρθρο 3 παρ. 1 της 3^{ης} κατευθυντήριας Οδηγίας, αναγνωρίζει ρητώς τη δυνατότητα καταβολής στους μετόχους των συγχωνευόμενων εταιριών και συμψηφιστικού ενδεχομένως ποσού σε μετοχών που μετρητά, που όμως δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των διατέθηκαν ή σε περίπτωση έλλειψης ονομαστικής αξίας, της λογιστικής αξίας.

Το καταστατικό της ενιαίας εταιρίας πρέπει να ορίζει και τη μορφή των μετοχών που θα δοθούν στα μέλη της ενσωματούμενης. Υποστηρίζεται η άποψη το είναι δυνατόν να γίνει στο καταστατικό πρόβλεψη για έκδοση μετοχών διαφορετικής μορφής στα μέλη της ίδιας συγχωνευόμενης εταιρίας, χωρίς αυτό να αντιβαίνει στην αρχή της ίσης

μεταχείρισης των μετόχων. Επίσης ότι σε περίπτωση σιωπής του καταστατικού, οι μετοχές πρέπει να είναι ανώνυμες.

Σε περίπτωση λοιπόν που οι συγχωνευόμενες ανώνυμες εταιρίες έχουν μετοχές διαφορετικής μορφής, δεν είναι ανάγκη να τις μεταβάλουν, ώστε η ενιαία εταιρία να έχει μετοχές της ίδιας μόνο μορφής.

ο Η τύχη των προνομιούχων μετοχών

Η ύπαρξη προνομιούχων μετοχών σε μία από τις συγχωνευόμενες εταιρίες δεν εμποδίζει τη συγχώνευση. ***Ως γενική αρχή στην περίπτωση αυτή ισχύει η παροχή στους προνομιούχους μετόχους της ενσωματούμενης εταιρίας, μετοχών της ενιαίας με το ίδιο προνόμιο.*** Για να καταργηθούν ή να περιοριστούν τα προνόμια αυτά απαιτείται η συναίνεση των προνομιούχων μετόχων.

Η διάταξη αυτή βρίσκεται στα πλαίσια της γενικότερης διάταξης του άρθρου 7 παρ.2 της 3^{ης} Οδηγίας, που ορίζει ότι, όταν υπάρχουν πολλές κατηγορίες μετοχών, η απόφαση για τη συγχώνευση υποβάλλεται σε χωριστή ψηφοφορία, τουλάχιστον για κάθε κατηγορία μετόχων τα δικαιώματα των οποίων επηρεάζει η πράξη.

▪ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Ανάλογη είναι και η διάταξη του άρθρου 16 παρ.3 του σχεδίου σύμβασης για τη διεθνή συγχώνευση ανωνύμων εταιριών. Κατά την εναρμόνιση του ελληνικού δικαίου των εταιριών με το κοινοτικό θα πρέπει να υπάρξει ανάλογη συμπλήρωση του πρώτου στο θέμα αυτό. Γίνεται επίσης δεκτό ότι η παροχή προνομίων σε ορισμένους μετόχους είναι δυνατόν να αποφασισθεί έστω και αν δεν υπήρχαν τέτοια προνόμια σε μία από τις συγχωνευόμενες εταιρίες. Εφόσον υπάρχουν προνόμια σε περισσότερες από μία των συγχωνευόμενων εταιριών, θα πρέπει, για να διατηρηθούν αυτά στην ενιαία εταιρία, να υπάρξει σχετική απόφαση των προνομιούχων μετόχων της κάθε συγχωνευόμενης εταιρίας.

Βέβαια, όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω αφορούν τις περιπτώσεις εισδοχής των μετόχων της ενσωματούμενης στην ενιαία εταιρία είτε λόγω συγχώνευσης με απορρόφηση είτε με σύσταση νέας εταιρίας. Ο ελληνικός όμως νόμος αναγνωρίζει και τρίτη μορφή συγχώνευσης με εξαγορά, ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της οποίας είναι η μη εισδοχή των μελών της συγχωνευόμενης στη συγχωνεύουσα, αλλά η αποζημίωση και η έξοδος τους από την εταιρική σχέση. ***Αυτό ισχύει για όλες τις κατηγορίες μετόχων των εξαγοραζόμενων εταιριών, προνομιούχων ή όχι, το ύψος της αποζημίωσης των οποίων καθορίζεται από τη σύμβαση συγχώνευσης.***

8.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΑΝΕΙΣΤΕΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

Η συγχώνευση μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες τόσο στους δανειστές της συγχωνεύουσας, όσο και της συγχωνευόμενης εταιρίας. Για τους πρώτους υπάρχει ο κίνδυνος η ενσωματούμενη εταιρία να συνοδεύεται από ένα αρκετά μεγάλο παθητικό, αποτέλεσμα του οποίου θα είναι η συνύπαρξη των παλαιών με τους νέους εταιρικούς δανειστές και η μείωση της φερεγγυότητας της ενιαίας εταιρίας. Για τους δεύτερους επίσης υπάρχει ο κίνδυνος να βρεθούν με τη συγχώνευση δανειστές μίας νέας εταιρίας που δεν θα έχει ενδεχομένως την οικονομική επιφάνεια της ενσωματούμενης. ***Οι λόγοι αυτοί επιβάλλουν την οργάνωση ενός συστήματος προστασίας των δανειστών σε κάθε περίπτωση συγχώνευσης.***

▪ Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Το κοινοτικό δίκαιο έχοντας αντιληφθεί τη σημασία της προστασίας των εταιρικών δανειστών σε περίπτωση συγχώνευσης και προσπαθώντας να προσεγγίσει τις νομοθεσίες των κρατών μελών στο ζήτημα αυτό, προβλέπει ένα σύστημα ισορροπίας μεταξύ αφενός μεν της εξασφάλισης των δανειστών με την παροχή εγγυήσεων, αφετέρου δε, της μη παρεμπόδισης της συγχώνευσης από τυχόν αντιρρήσεις των τελευταίων. Το άρθρο 13 παρ. της 3^{ης} Οδηγίας ορίζει ότι οι νομοθεσίες των κρατών μελών πρέπει να προβλέπουν ένα κατάλληλο σύστημα προστασίας των συμφερόντων των πιστωτών των συγχωνευόμενων εταιριών για απαιτήσεις τους που γεννήθηκαν πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου συγχώνευσης και δεν είναι ακόμη ληξιπρόθεσμες κατά τον χρόνο της δημοσίευσης. Η παρ.2 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι για τον παραπάνω σκοπό οι νομοθεσίες των κρατών μελών πρέπει να προβλέπουν τουλάχιστον ότι οι πιστωτές αυτοί έχουν το δικαίωμα να λάβουν κατάλληλες εγγυήσεις, όταν η οικονομική κατάσταση των συγχωνευόμενων εταιριών καθιστά απαραίτητη την προστασία αυτή και οι πιστωτές δεν διαθέτουν ήδη τέτοιες εγγυήσεις.

Επίσης, η προστασία μπορεί να διαφέρει για τους πιστωτές της συγχωνεύουσας και της συγχωνευόμενης εταιρίας. Όπως προκύπτει από τις ανωτέρω διατάξεις, ***το κοινοτικό δίκαιο δεν επιδιώκει παρά την καθιέρωση ενός minimum επιπέδου προστασίας των εταιρικών δανειστών, αφήνοντας από εκεί και έπειτα το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών να ρυθμίσει ενδεχομένως αυστηρότερα τις λεπτομέρειες του συστήματος αυτού προστασίας.*** Ανάλογες, αν και αυστηρότερες από το άρθρο 13 της 3^{ης} Οδηγίας, είναι οι διατάξεις των άρθρων 18 και 19 του σχεδίου σύμβασης για τη διεθνή συγχώνευση ανωνύμων εταιριών καθώς και αυτές του σχεδίου κανονισμού του καταστατικού της ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας.

Το κοινοτικό δίκαιο όμως, εκτός από την προστασία των κοινών δανειστών, ενδιαφέρεται και για τους ομολογιούχους πιστωτές. Το άρθρο 14 της 3^{ης} Οδηγίας ορίζει ότι με την επιφύλαξη των διατάξεων που αφορούν τη συλλογική άσκηση των δικαιωμάτων τους, ότι οι διατάξεις του άρθρου 13 εφαρμόζονται και στους ομολογιούχους πιστωτές των συγχωνευόμενων εταιριών, εκτός αν η συγχώνευση

εγκρίθηκε από την συνέλευση των πιστωτών αυτών, όταν βέβαια το εθνικό δίκαιο ενός κράτους μέλους προβλέπει μια τέτοια συνέλευση ή από τους ομολογιούχους ατομικά.

Παρόμοιες είναι οι διατάξεις του άρθρου 20 του σχεδίου σύμβασης για τη διεθνή συγχώνευση ανωνύμων εταιριών και του άρθρου 27 παρ.4 του σχεδίου κανονισμού του καταστατικού της ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας.

▪ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Το ελληνικό δίκαιο ρυθμίζει το ζήτημα της προστασίας των εταιρικών δανειστών μόνο σε περίπτωση συγχώνευσης εταιριών περιορισμένης ευθύνης. Συγκεκριμένα, το άρθρο 54 παρ. 2 Ν. 3190/1955 ορίζει ότι η συγχώνευση εταιριών περιορισμένης ευθύνης δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν την πάροδο δύο μηνών από τη δημοσίευση περίληψης των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων των ενσωματούμενων εταιριών όσον αφορά τη συγχώνευση. Η δημοσίευση αυτή γίνεται με φροντίδα των διαχειριστών αφενός μεν στο Δελτίο Α.Ε. και Ε.Π.Ε. μία φορά, αφετέρου Δε, σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα που εκδίδεται στην έδρα των συγχωνευόμενων εταιριών δύο φορές. ***Η συγχώνευση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο εφόσον δεν διατυπωθούν εγγράφως αντιρρήσεις κατ' αυτής από κάποιο εταιρικό δανειστή στο προβλεπόμενο ανωτέρω χρονικό διάστημα.*** Η ύπαρξη όμως αντιρρήσεων δεν σημαίνει αναγκαστικά και παρεμπόδιση της συγχώνευσης. Το άρθρο 54 παρ.3 ορίζει ότι το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει σε παρόμοια περίπτωση τη συγχώνευση, εφόσον παρασχεθεί στους δανειστές επαρκής ασφάλεια. Την ασφάλεια αυτή παρέχουν οι διαχειριστές ως νόμιμοι εκπρόσωποι της εταιρίας στο όνομα και για λογαριασμό της. Οι δανειστές, εκτός από το δικαίωμα αντίρρησης σύμφωνα με την ανωτέρω διαδικασία, δεν αποκτούν κανένα άλλο δικαίωμα. Έτσι, ***δεν δικαιούνται λόγω της συγχώνευσης να ζητήσουν την άμεση εξόφληση των απαιτήσεων τους ούτε τη λύση της σύμβασης που τους συνδέει με την εταιρία.*** Η παρά την ύπαρξη αντιρρήσεων πραγματοποίηση της συγχώνευσης καθιστά άκυρη τη σχετική σύμβαση, η ακυρότητα αυτή μπορεί να κηρυχθεί από το δικαστήριο μετά από αίτηση των δανειστών που εναντιώθηκαν.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, το ελληνικό δίκαιο δεν περιέχει διατάξεις σχετικά με την προστασία των δανειστών σε περίπτωση συγχώνευσης ανωνύμων εταιριών. Το κενό αυτό δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα και εκθέτει τους εταιρικούς δανειστές σε κίνδυνο, ιδιαίτερα στα πλαίσια της ελληνικής οικονομίας που κυριαρχούν οι κεφαλαιουχικές εταιρίες, με «οικογενειακό» χαρακτήρα και οι οποίες οπωσδήποτε δεν προσφέρουν στους δανειστές τις εγγυήσεις του υψηλού μετοχικού κεφαλαίου, της ύπαρξης μεγάλου αριθμού μετόχων που ενεργούν με κύριο γνώμονα το συμφέρον της επιχείρησης κλπ.

Για την κάλυψη του κενού αυτού της ελληνικής νομοθεσίας έχουν κατά καιρούς προταθεί διάφορες λύσεις, μεταξύ των οποίων είναι η αναλογική εφαρμογή του θεσμού της δικαστικής εκκαθάρισης της κληρονομιάς, η παροχή στους εταιρικούς δανειστές ασφάλειας από την ενιαία εταιρία κατά τις γενικές διατάξεις του κοινού δικαίου και ειδικότερα τις διατάξεις της Πολιτικής Δικονομίας περί ασφαλιστικών μέτρων, η αναλογική εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 939-946 Α.Κ. που αφορούν την καταδολίευση των δανειστών, η αναλογική εφαρμογή του άρθρου 4 παρ.1 του Ν.

2190/1920 που αφορά την προστασία των εταιρικών δανειστών σε περίπτωση μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου.

▪ ΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΟΥΧΟΙ ΔΑΝΕΙΣΤΕΣ

Τα ανωτέρω αφορούν την προστασία των κοινών δανειστών εμπράγματων ή εγχειρόγραφων. Ιδιαίτερη κατηγορία εταιρικών δανειστών αποτελούν οι ομολογιούχοι, οι απαιτήσεις των οποίων έχουν ενοχικό χαρακτήρα, είναι τοκοφόρες και βαραίνουν την εταιρική περιουσία. ***Οι ομολογίες, είτε είναι κοινές είτε μετατρέψιμες σε μετοχές, εκδίδονται με ενιαία διαδικασία που αποβλέπει στη λήψη δανείου της εταιρίας από το κοινό.*** Ενώ η έκδοση των ομολογιών γίνεται μαζικά, ***το ελληνικό δίκαιο δεν προβλέπει διαδικασία κοινής εκπροσώπησης των ομολογιούχων δανειστών.***

Κάθε ομολογία μετά την έκδοσή της αποκτά νομική αυτοτέλεια, με αποτέλεσμα να είναι ανεξάρτητη από τις υπόλοιπες και να έχει ίσως διαφορετική τύχη από αυτές. Το στοιχείο αυτό μαζί με την έλλειψη νομοθετικής ρύθμισης ως προς τη δυνατότητα εναντίωσης των ομολογιούχων δανειστών στη σχεδιαζόμενη συγχώνευση εξομοιώνει τους τελευταίους με τους κοινούς εταιρικούς δανειστές. Η εξομοίωση αυτή δεν είναι αντίθετη με τη ρύθμιση του κοινοτικού δικαίου, και η εναρμόνιση του εθνικού μας δικαίου με το τελευταίο και συγκεκριμένα με το άρθρο 14 της 3^{ης} Οδηγίας θα έχει ως αποτέλεσμα την καθιέρωση και για τους ομολογιούχους δανειστές συστήματος προστασίας παρόμοιου με εκείνο των κοινών δανειστών.

▪ ΟΙ ΚΟΜΙΣΤΕΣ ΙΔΡΥΤΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

Άλλη ιδιαίτερη κατηγορία εταιρικών δανειστών είναι οι κομιστές ιδρυτικών τίτλων. ***Οι τίτλοι αυτοί, είτε είναι απλοί είτε εξαιρετικοί, δεν ενσωματώνουν εταιρικά δικαιώματα, αλλά απλές ενοχικές απαιτήσεις, όπως και οι ομολογίες.*** Σε αντίθεση όμως με τις τελευταίες η απαίτηση δεν βαραίνει την εταιρική περιουσία, αλλά τα κέρδη της εταιρίας. Οι κομιστές λοιπόν ιδρυτικών τίτλων είναι τρίτοι σε σχέση με την εταιρία και για τον λόγο αυτό, η τελευταία δεν έχει το δικαίωμα να καταργήσει ή να περιορίσει μονομερώς τις υποχρεώσεις της απέναντί τους. Έχει πάντως τη δυνατότητα να εξαγοράσει τους ιδρυτικούς τίτλους σύμφωνα με τους όρους του νόμου και του καταστατικού. Επίσης μπορεί, όποτε το κρίνει αναγκαίο, να εκδώσει νέους ιδρυτικούς τίτλους, αρκεί από τις ενέργειες αυτές να μη θίγονται τα συμφέροντα των κομιστών των υπάρχοντων ιδρυτικών τίτλων κατά τρόπο αντίθετο με τις αρχές της καλής πίστης.

Η ύπαρξη ιδρυτικών τίτλων σε μία ή περισσότερες από τις συγχωνεόμενες εταιρίες, δεν εμποδίζει τη συγχώνευση. Αν δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την εξαγορά των τίτλων αυτών ή αν οι ενσωματούμενες εταιρίες δεν θέλουν ή δεν μπορούν να τους εξαγοράσουν, οι ιδρυτικοί τίτλοι διατηρούνται και στην ενιαία εταιρία.

Η έκταση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τους τίτλους αυτούς στα κέρδη της συγχωνεύουσας εταιρίας θα καθορισθεί σε περίπτωση διαφωνίας από το δικαστήριο με βάση τις αρχές του άρθρου 288 Α.Κ.. Αν δεν τηρηθούν αυτές οι υποχρεώσεις από μέρος

των συγχωνευόμενων εταιριών ως προς τα δικαιώματα των κομιστών ιδρυτικών τίτλων, δεν θα πρέπει να εγκριθεί και η συγχώνευση από τον Υπουργό Εμπορίου, διαφορετικά η απόφαση αυτή του υπουργού μπορεί να προσβληθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Η προαναφερθείσα ρύθμιση του ζητήματος από το ελληνικό δίκαιο δεν είναι αντίθετη με το άρθρο 15 της 3^{ης} οδηγίας, το οποίο ορίζει ότι οι δικαιούχοι άλλων αξιόγραφων πλην των μετοχών, πρέπει να απολαμβάνουν στο πλαίσιο της συγχωνεύουσας εταιρίας δικαιώματα τουλάχιστον ισοδύναμα με αυτά που απολαμβάνουν στη συγχωνευόμενη εταιρία, εκτός αν η συνέλευση αυτών των δικαιούχων, εφόσον το εθνικό δίκαιο προβλέπει μια τέτοια συνέλευση, ενέκρινε την τροποποίηση των δικαιωμάτων αυτών ή κάθε δικαιούχος ενέκρινε την τροποποίηση του δικαιώματος του ή οι δικαιούχοι αυτοί έχουν δικαίωμα εξαγοράς των τίτλων τους από τη συγχωνεύουσα εταιρία. Τούτο γιατί και κατά το ισχύον ελληνικό δίκαιο για την κατάργηση ή τροποποίηση των δικαιωμάτων των κομιστών τίτλων απαιτείται η συναίνεσή τους.

8.5 Η ΤΥΧΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ *intuitu personae*

Η συνέχιση όμως των συμβάσεων της συγχωνευόμενης από τη συγχωνεύουσα εταιρία είναι ο κανόνας και κανένας βέβαια κανόνας δεν είναι απόλυτος. Υπάρχουν ορισμένες σχέσεις που από τη φύση τους έχουν μια ιδιαιτερότητα ως προς τη δυνατότητα διαδοχής σε αυτές, είτε λόγω συγχώνευσης είτε λόγω άλλης αιτίας καθολικής διαδοχής, όπως ο θάνατος ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη. Πρόκειται για τις λεγόμενες εμπιστευτικές και προσωποπαγείς σχέσεις ή διαφορετικά συμβάσεις *intuitu personae*.

Τέτοιες είναι κυρίως η σύμβαση εργασίας, εταιρίας, εντολής, πληρεξουσιότητας, εγγύησης, χρησιδανείου, το λειτούργημα του δικαστικού εκκαθαριστή κληρονομιάς, του συνδίκου, η επικαρπία, η οίκηση και οι περιορισμένες προσωπικές δουλειές. Οι σχέσεις αυτές αποσβένονται ή λύονται σε περίπτωση εξαφάνισης του φορέα τους, όχι μόνο όταν αυτός είναι φυσικό, αλλά και όταν είναι νομικό πρόσωπο. Ο λόγος του αμεταβίβαστου αυτών των σχέσεων είναι είτε το γεγονός ότι στηρίζονται σε ορισμένες ιδιότητες των φορέων τους, είτε ότι έχουν παραχθεί αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των τελευταίων.

Ούτε το αμεταβίβαστο όμως αυτών των σχέσεων θα πρέπει να ληφθεί ως απόλυτος κανόνας. Η συγχώνευση από πρώτη άποψη δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι μεταβάλλει τόσο ριζικά τον φορέα των σχέσεων αυτών, ώστε να δικαιολογείται η αυτοδίκαιη διακοπή τους.

Αντίθετα ορθότερη φαίνεται η άποψη που δέχεται το μεταβιβαστώ των ανωτέρω σχέσεων στη συγχωνεύουσα εταιρία. Είναι βέβαια αυτονόητο ότι παρόμοια λύση δεν ισχύει, εφόσον έχει συμφωνηθεί ρητώς εκ των προτέρων μεταξύ των συμβαλλομένων ότι η σχέση που τους συνδέει θα λύεται σε περίπτωση συγχώνευσης. Είναι επίσης αυτονόητο ότι, έστω και αν γίνει ανεπιφύλακτα δεκτή η παραπάνω άποψη του μεταβιβαστού των σχέσεων αυτών, εξακολουθεί να υπάρχει για τον αντισυμβαλλόμενο το δικαίωμα της καταγγελίας, ιδιαίτερα εφόσον, **η συγχώνευση έχει ως συνέπεια την οικονομική εξασθένηση της συγχωνεύουσας εταιρίας.** Στην περίπτωση αυτή η δυσμενής

μεταβολή που προκλήθηκε στην υπόσταση της εταιρίας θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι αποτελεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας, με μόνο περιορισμό ότι το δικαίωμα καταγγελίας για τον λόγο αυτό δεν μπορεί να ασκηθεί για όλες τις ανωτέρω σχέσεις, αλλά μόνο για εκείνες που με ρητή διάταξη του νόμου ή με ανάλογη εφαρμογή παρόμοιας διάταξης αναγνωρίζεται γενικά δικαίωμα καταγγελίας για σπουδαίο λόγο.

Τέτοιες σχέσεις είναι όσες απορρέουν από διαρκείς συμβάσεις που έχουν προσωπικό χαρακτήρα. Πρέπει τέλος να διευκρινιστεί ότι το δικαίωμα αυτό καταγγελίας ανήκει μόνο στον αντισυμβαλλόμενο της συγχωνευόμενης εταιρίας και όχι σε αυτή την ίδια ή στη συγχωνεύουσα, γιατί δεν επιτρέπεται στις συναλλακτικές σχέσεις η δημιουργία και επίκληση λόγου καταγγελίας από το ίδιο πρόσωπο.

8.6 Η ΤΥΧΗ ΤΩΝ ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Συναφές με το πρόβλημα των εμπιστευτικών και προσωποπαγών σχέσεων είναι επίσης το πρόβλημα της τύχης των ελαστικών σχέσεων σε περίπτωση συγχώνευσης. ***Ως ελαστικές χαρακτηρίζονται οι σχέσεις εκείνες το περιεχόμενο των οποίων δεν είναι ορισμένο και σταθερό,*** όπως για παράδειγμα οι διάφορες συμφωνίες μη ανταγωνισμού, οι συμφωνίες σχετικά με την παράδοση όλης ή ποσοστού της παραγωγής μιας επιχείρησης σε άλλη, οι κάθε είδους συμβάσεις συμμετοχής στα κέρδη μιας εταιρίας, η σύμβαση αντασφάλισης, η σύμβαση σχετικά με το δικαίωμα εκμετάλλευσης διπλώματος ευρεσιτεχνίας, κλπ.

Κοινό χαρακτηριστικό όλων αυτών των σχέσεων είναι ότι η έκταση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων εξαρτάται από το μέγεθος και τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης με την οποία συνδέονται οι ανωτέρω σχέσεις.

Το αν οι σχέσεις αυτές διατηρούν την ισχύ τους και μετά τη συγχώνευση ενός από τα μέρη της σχετικής σύμβασης, είναι ζήτημα που η λύση του θα πρέπει αρχικά να αναζητηθεί σε συνάρτηση με την ερμηνεία των δηλώσεων της βούλησης των συμβαλλομένων. Και εφόσον βέβαια υπάρχει ή συνεπάγεται σαφής επιθυμία των μερών για συνέχιση των ελαστικών αυτών σχέσεων σε περίπτωση μεταβολής του προσώπου ενός από αυτά, η διατήρηση σε ισχύ των ανωτέρω σχέσεων δεν παρουσιάζει κανένα πρόβλημα. Σε περίπτωση όμως που κάτι τέτοιο δεν συνεπάγεται σαφώς, θα πρέπει το όλο θέμα να εξετασθεί κάτω από το πρίσμα του άρθρου 288 Α.Κ.. Με γνώμονα την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη θα κριθεί κατά περίπτωση, αν η συνέχιση των ελαστικών αυτών σχέσεων συμβιβάζεται με τη συγχώνευση. Εφόσον τελικά κριθεί ότι η διατήρηση των σχέσεων αυτών βρίσκεται σε διάσταση με τη δομή και τα συμφέροντα της συγχωνεύουσας εταιρίας, τότε θα πρέπει είτε να λυθεί η σύμβαση είτε να εξακολουθήσει ισχύουσα, αφού προηγουμένως όμως προσαρμοσθεί στις νέες οικονομικές συνθήκες.

9. ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ

Η αναγκαιότητα και συγχρόνως ο κίνδυνος της οικονομικής συγκεντρώσεως, μπορεί να συζητηθεί όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο, αλλά (κυρίως) και στα πλαίσια της Κοινής Αγοράς. Η κίνηση οικονομικής συγκεντρώσεως, που ήταν σημαντική για την ανάπτυξη των Η.Π.Α. πριν από τη δεκαετία του 50, δεν οδήγησε να επεκταθεί στην Ιαπωνία και στην Μ. Βρετανία και να επηρεάσει την οικονομία της κοινής Αγοράς η οποία δέχεται τόσο τις αμερικανικές επιδράσεις όσο και τις επιπτώσεις των αμυντικών μέτρων των κρατών – μελών.

Η παρακολούθηση της δραστηριότητας των συμπράξεων (καρτέλ) και ο έλεγχος για πιθανή καταχρηστική συμπεριφορά δεν αρκούν για να εξασφαλίσουν όσο θα έπρεπε την λειτουργία του ανταγωνισμού, αφού δημιουργούνται παράλληλα συγχωνεύσεις, που μπορούν να οδηγήσουν σε μονοπωλιακές συγκεντρώσεις, των οποίων η ύπαρξη και μόνο αποκλείει όρους της αγοράς που ευνοούν τον ανταγωνισμό. Γι' αυτό λοιπόν το λόγο απαιτούνται νομικές θεμελιώσεις της επεμβάσεως . **«Εναντίον ακραίων δομικών μεταβολών της αγοράς, που μακροπρόθεσμα θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την διατήρηση ενός *minimum* ανταγωνισμού σε σημαντικές αγορές.»** Μ' αυτό τον τρόπο θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος της οικονομικής συγκεντρώσεως προς όφελος της αποδοτικής λειτουργίας του ανταγωνισμού.

Τελευταίος, όχι όμως και λιγότερο σημαντικός στη σειρά των κοινοτικών κειμένων, που επιδρούν αμέσως στην προβληματική της ελαττωματικής συγχώνευσης και διάσπασης, είναι ο Κανονισμός του Συμβουλίου σχετικά με τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων.

Όπως θα δούμε πιο αναλυτικά, έσχατο μέσο στα χέρια της Επιτροπής ως αρμοδίου οργάνου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων **“ευρωπαϊκών διαστάσεων”**, που παραβιάζουν τον εν' λόγω Κανονισμό, είναι η επιβολή διαχωρισμού των επιχειρήσεων που συγκεντρώθηκαν (άρθρο 8 παρ. 4 Κανονισμού για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων).

Στα πλαίσια της συγχώνευσης ανωνύμων εταιριών, η οποία αποτελεί την κυριότερη μορφή συγκέντρωσης επιχειρήσεων, το μέτρο του διαχωρισμού φαίνεται μέτρο συναφές με την δικαστική ανατροπή, που προβλέπει το εταιρικό δίκαιο (άρθρο 22 της 3^{ης} οδηγίας). Το φαινόμενο, όμως, δεν ανταποκρίνεται απόλυτα στην πραγματικότητα. Ακόμη η δικαστική ανατροπή της συγχώνευσης διαφέρει από την επιβολή διαχωρισμού των επιχειρήσεων όχι μόνο στην τεχνική της πραγματοποίησής της, αλλά κυρίως στους στόχους που υπηρετεί.

10. ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ 10η ΟΔΗΓΙΑ .

Προς την κατεύθυνση της διεύρυνσης των “εργαλείων” αναδιάρθρωσης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων κινήθηκαν διαδοχικά, το Σχέδιο Συνθήκης για τη διεθνή συγχώνευση, που καταρτίστηκε δυνάμει του άρθρου 220 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ. και στη συνέχεια η πρόταση της 10ης Οδηγίας εταιρικού δικαίου αναφορικά με τις

διασυνοριακές συγχωνεύσεις Ανωνύμων εταιριών. Παρά τις αποκλίσεις τους, τα δύο κείμενα είχαν τον ίδιο στόχο, δηλαδή, την άρση των φορολογικών και λοιπών νομοθετικών εμποδίων για την πραγματοποίηση συγχωνεύσεων μεταξύ ανωνύμων εταιριών διαφορετικών κρατών - μελών.

Το κείμενο της πρότασης της 10ης Οδηγίας, που αντικατέστησε εκείνο του Σχεδίου Συνθήκης, προβλέπει στο άρθρο 15 – παραπέμποντας στο άρθρο 22 της 3^{ης} Οδηγίας- ότι η ακυρότητα μιας ολοκληρωμένης διασυνοριακής συγχώνευσης μπορεί να κηρυχθεί, μόνο αν δεν έλαβε χώρα είτε προληπτικός έλεγχος νομιμότητας είτε συμβολαιογραφική σύνταξη της σύμβασης συγχώνευσης και υπό τον περιορισμό, ότι οι διατυπώσεις αυτές επιβάλλονται ρητά από το δίκαιο της μετέχουσας στη συγχώνευση ανώνυμης εταιρίας. Εντούτοις, σε περίπτωση που η νομοθεσία της επωφελούμενης από τη συγχώνευση εταιρίας- απορροφούσα ή νέας – δεν προβλέπει τις πιο πάνω ελλείψεις ως λόγους ακυρότητας, η διασυνοριακή συγχώνευση μένει απρόσβλητη. Ακολουθείται κι εδώ, λοιπόν, το πνεύμα της ρύθμισης, που βρίσκουμε στην πρόταση για την Ε.Ε.

Το άρθρο 15 παρ. 2 της πρότασης της 10ης οδηγίας προβλέπει, εξάλλου, ότι τα κράτη μέλη δεν δικαιούνται να υποβάλλουν τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις σε δυσμενέστερο καθεστώς από εκείνο που προβλέπουν για τις εσωτερικές, εισάγοντας για τις πρώτες λόγους ακυρότητας μη προβλεπόμενους για τις δεύτερες. Δεδομένου, μάλιστα, ότι ο μόνος επιτρεπόμενος λόγος ακυρότητας της διασυνοριακής συγχώνευσης είναι είτε η έλλειψη προληπτικού ελέγχου νομιμότητας είτε η μη σύνταξη συμβολαιογραφικού εγγράφου, πρέπει να θεωρήσουμε ότι η παραπάνω απαγόρευση αφορά μόνο τα κράτη μέλη εκείνα, που δεν προβλέπουν κανένα λόγο ανατροπής της εσωτερικής συγχώνευσης Ανωνύμων Εταιριών.

Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ 10ης ΟΔΗΓΙΑΣ.

Όπως ήδη επισημάνθηκε με αφορμή την εξέταση της τρίτης οδηγίας 78 / 855 / Ε.Ο.Κ., αυτή αφορά συγκεκριμένα τη συγχώνευση ανωνύμων εταιριών που έχουν έδρα στο ίδιο κράτος μέλος, η δε προέλευσή της ανάγεται στην ήδη από το 1966 επεξεργασία στους κοινοτικούς κόλπους ενός σχεδίου σύμβασης κατ' αρχικό άρθρο 220 παρ.3 Συνθ. Ε.Ο.Κ. (νέο άρθρο 293 παρ. 3) σχετικά με τη ρύθμιση των διεθνών συγχωνεύσεων ανωνύμων εταιριών.

Το εν' λόγω σχέδιο τελικά ολοκληρώθηκε και δημοσιεύθηκε το 1973, χωρίς όμως να έχει μέχρι σήμερα εγκριθεί από το Συμβούλιο και χωρίς κάτι τέτοιο να φαίνεται ότι έχει πλέον βάσιμη ελπίδα επιτυχίας, τουλάχιστον στο άμεσο μάλλον. Έτσι, μεταξύ εκείνου που έμοιαζε ακόμη ανέφικτο, δηλαδή την κατά τα ανωτέρω υπογραφή σύμβασης σχετικής με τις διεθνείς συγχωνεύσεις και αυτού που είχε ήδη υλοποιηθεί, ήτοι την ψήφιση της τρίτης οδηγίας 78 / 855 / Ε.Ο.Κ. σε εθνικό πεδίο, η Κοινότητα έστρεψε πλέον την προσοχή της στη μέση οδό, που δεν ήταν άλλη από την επίλυση του προβλήματος σε διακοινοτικό επίπεδο. Η προώθηση εξ άλλου του σχεδίου των διασυνοριακών - διακοινοτικών συγχωνεύσεων ανωνύμων εταιριών φάνηκε κάποια στιγμή περισσότερο επιβεβλημένη λόγω της καθήλωσης του φιλόδοξου πλάνου θέσπισης

κοινού καθεστώτος για τη λεγόμενη Ευρωπαϊκή Εταιρία (Societas Europea), το οποίο προέβλεπε ειδικά παρόμοιο τρόπο συγχώνευση για τη σύσταση μιας τέτοιας εταιρίας.

Υπενθυμίζεται ακόμη, ότι απαραίτητο συμπλήρωμα της εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα της συγχώνευσης, ιδιαίτερα στην περίπτωση εταιριών με έδρα σε διαφορετικά κράτη μέλη, θεωρείται η προώθηση του αντίστοιχου συντονισμού το πεδίο των φορολογικών ρυθμίσεων, όπου ήδη έχει εκδοθεί η 90 / 434 / Ε.Ο.Κ. σχετική οδηγία της 23.7.1990, η οποία αφορά το κοινό φορολογικό καθεστώς για τις συγχωνεύσεις, διασπάσεις, εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές μετοχών μεταξύ εταιριών διαφορετικών κρατών μελών.

Στα πλαίσια αυτά, η δημιουργία σχεδίου οδηγίας σχετικά με τη συγχώνευση ανωνύμων εταιριών προερχόμενων από διαφορετικά κράτη μέλη έμοιαζε οιονεί αυτονόητη, πράγμα που υλοποιήθηκε τελικά με την παρουσίαση την 14.1.1985 από την Επιτροπή της αντίστοιχης πρότασης δέκατης οδηγίας. Δυστυχώς, η υπ' όψιν πρόταση, όπως και η αναφερόμενη στη συνέχεια νέα προσπάθεια όσον αφορά την ευρωπαϊκή εταιρία, δεν κατάφεραν μέχρι σήμερα να τελεσφορήσουν, κυρίως λόγω διαφωνιών των κρατών μελών που σχετίζονται με το διαφορετικό οικονομικό τους επίπεδο, τις επιπτώσεις στον ανταγωνισμό κ.α..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΣΩ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

1. ΛΟΓΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΣΩ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ.

Οι λόγοι που οδηγούν τις επιχειρήσεις στη στρατηγική ανάπτυξης μέσω συγχωνεύσεων είναι πολλοί και περίπλοκοι και συνεπώς δεν μπορεί να αποδοθεί η πραγματοποίησή τους σε έναν μόνο παράγοντα. Παρακάτω θα αναφερθούμε συνοπτικά σε μερικές από τις αιτίες που οδηγούν στην στρατηγική απόφαση της πραγματοποίησης συγχωνεύσεων.

1. Εκμετάλλευση οικονομιών φάσματος (Economies of scope).
2. Εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας (Economies of scale).
3. Υπέρβαση εμποδίων εισόδου των επιχειρήσεων σε μια νέα αγορά.
4. Αύξηση μεριδίου αγοράς και της δύναμης της επιχείρησης.
5. Αποφυγή υπερβάλλοντος ανταγωνισμού
6. Συνδυασμός και αλληλοσυμπλήρωση πόρων.
7. Μείωση της υπερβάλλουσας ρευστότητας της επιχείρησης – αγοραστή.
8. Μείωση κόστους και χρόνου ανάπτυξης νέων προϊόντων.
9. Υπέρβαση εμποδίων εισόδου των επιχειρήσεων σε μια νέα αγορά.
10. Διοικητική αλαζονεία.
11. Εξάλειψη της μειωμένης αποδοτικότητας της επιχείρησης στόχου.

2. ΛΟΓΟΙ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΣΩ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Οι συγχωνεύσεις, σύμφωνα με σχετικές μελέτες, συχνά οδηγούνται σε αποτυχία. Οι βασικότεροι λόγοι που οδηγούν μια συγχώνευση σε αποτυχία είναι οι ακόλουθοι:

1. Δυσκολίες ενοποίησης – ανθρώπινο δυναμικό και εταιρική κουλτούρα της επιχείρησης.

- 2. Υπερβολικό χρέος (Υπερβολική αξία της επιχείρησης στόχου).**
- 3. Ανεπαρκής αξιολόγηση και υπερεκτίμηση προσδοκώμενων συνεργιών.**
- 4. Ο ρόλος των στελεχών – απόψεις, διαφοonίες, συμφέροντα.**

3. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ

Ο στρατηγικός δυναμισμός που έχουν επιδείξει οι επιχειρήσεις όσο και τα οικονομικά αποτελέσματα τα οποία ενίοτε επιτυγχάνονται μέσω των εξαγορών και συγχωνεύσεων δε θα μπορούσαν να αφήσουν ασυγκίνητους τους Έλληνες επιχειρηματίες τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο . Στις αρχές της δεκαετίας του '90 παρατηρήθηκε η πρώτη σημαντική άνθηση των εξαγορών και συγχωνεύσεων σε εθνικό επίπεδο . Κι αυτό γιατί η σχεδιαζόμενη οικονομική ενοποίηση των χωρών της τότε Ε.Ο.Κ. και το επακόλουθο άνοιγμα των αγορών ανάγκασε τις έως τότε έντονα οικογενειακές και προσωποπαγείς ελληνικές επιχειρήσεις να προχωρήσουν σε συμμαχίες, έτσι ώστε να ισχυροποιήσουν τη θέση τους σε τοπικό και κυρίως σε διεθνές επίπεδο .

Η τάση αυτή φάνηκε να ανακόπτεται στα μέσα της δεκαετίας του '90 . Ωστόσο στο τέλος της δεκαετίας η τάση αυτή άλλαξε ριζικά και παρατηρήθηκε το πρώτο μεγάλο « κύμα εξαγορών ». Στην εξέλιξη αυτή συνέλαβε σε πολύ μεγάλο βαθμό η πρωτοφανής άνθηση της ελληνικής κεφαλαιαγοράς το 1998 και κυρίως το 1999. Η εξέλιξη αυτή έδωσε για πρώτη φορά στις ελληνικές επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αντλήσουν πολύ υψηλά επενδυτικά κεφάλαια για τα ελληνικά δεδομένα , που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εξαγορές και συγχωνεύσεις στο εσωτερικό και εξωτερικό και να τις βοηθήσουν να ανταποκριθούν και να προσαρμοστούν αποτελεσματικότερα στην παγκοσμιοποίηση των αγορών χρήματος , κεφαλαίου , αγαθών και υπηρεσιών .

Ο ρυθμός εξαγορών και συγχωνεύσεων των ελληνικών επιχειρήσεων είναι μικρός σε σχέση με αυτόν στο εξωτερικό . Παρόλη την σχετικά μικρή αξία των διενεργούμενων εξαγορών και συγχωνεύσεων στην Ελλάδα , η αύξηση του αριθμού τους τα τελευταία χρόνια δείχνει ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν πλέον αντιληφθεί ότι η δράση τους ξεφεύγει πλέον από τα στενά ελληνικά όρια και σύντομα θα δεχθεί ανταγωνιστική πίεση από το εξωτερικό. Ειδικά το γεγονός ότι η ελληνική αγορά θεωρείται και είναι πλέον κατακερματισμένη σε πολυάριθμες μικρές επιχειρήσεις σε όλους τους κλάδους , καθιστά τη συνένωση των μικρών επιχειρήσεων σε ισχυρότερους ομίλους, επιτακτική ανάγκη.

Ένα άλλο στοιχείο που θα πρέπει να επισημανθεί είναι ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ένα φαινόμενο άγνωστο, για τα ελληνικά δεδομένα, αλλά ωστόσο , γνωστό και αρκετά διαδεδομένο στις Η.Π.Α. , και τις λοιπές χώρες του δυτικού κόσμου . Η στρατηγική της « επιθετικής εξαγοράς » κάνει αισθητή την εμφάνιση της στα επιχειρηματικά δρώμενα και απειλεί να μεταβάλλει τον επιχειρηματικό χάρτη , θέτοντας νέους όρους στο επιχειρηματικό παιχνίδι.

Γενικότερα θα μπορούσε να ειπωθεί ότι στην Ελλάδα το φαινόμενο των εξαγορών και συγχωνεύσεων δημιουργεί ένα νέο και σε μεγάλο βαθμό άγνωστο σκηνικό στο εγχώριο οικονομικό γίγνεσθαι , αφού τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα των επιχειρηματικών συμπράξεων που έχουν λάβει χώρα ως σήμερα δεν μπορούν εύκολα να εκτιμηθούν .

Παρόλο που το πρώτο κύμα εξαγορών και συγχωνεύσεων θεωρήθηκε ότι – σε μεγάλο βαθμό – είχε αμυντικό χαρακτήρα , έναντι του εισαγόμενου ανταγωνισμού , υπάρχουν ακόμη πολλοί που πιστεύουν ότι η δυναμική της ελληνικής αγοράς αναμφίβολα δεν έχει εξαντλήσει όλα τα περιθώρια ανάπτυξης και προόδου , στον τομέα των εξαγορών και συγχωνεύσεων . Επίσης πολλοί εκτιμούν , ότι ήδη έχει αρχίσει το δεύτερο κύμα εξαγορών και συγχωνεύσεων , στο οποίο οι διασυνοριακές συνεργασίες θα

είναι εντονότερες και ασφαλώς με μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης .Στη δεύτερη φάση, λοιπόν, θα πρέπει να αναμένονται σημαντικές διαφοροποιήσεις κυρίως γιατί μέσα από τις επιχειρηματικές συμπράξεις θα προκύψουν πιθανότατα ελληνικής προέλευσης όμιλοι, οι οποίοι όμως θα υπερβαίνουν τα εθνικά ή γεωγραφικά όρια , διεισδύοντας κατ' αρχήν στις αγορές της Βαλκανικής αλλά και της Ενωμένης Ευρώπης.

Τέλος, αξίζει να σημειώσουμε μια νέα τάση στη σύγχρονη επιχειρηματική πραγματικότητα , η οποία ξεκίνησε στις αρχές του 2001 αλλά αναμένεται να ενταθεί στα επόμενα χρόνια. Πρόκειται για την απορρόφηση των θυγατρικών εταιριών από τις μητρικές τους (consolidation). Η **απορρόφηση** θυγατρικών δεν περιλαμβάνει τις περιπτώσεις εκείνες όπου δύο ανεξάρτητες εταιρίες αποφασίζουν να ενωθούν . Η βασική διαφορά , επομένως, μεταξύ της έννοιας της απορρόφησης θυγατρικών (consolidation) και της εξαγοράς ή συγχώνευσης, είναι ότι η πρώτη αφορά την ενοποίηση των επιμέρους εταιριών ενός ομίλου σε ένα ενιαίο επιχειρηματικό σχήμα, ενώ η εξαγορά ή συγχώνευση αφορά την ένωση ανεξάρτητων εταιριών. Νομικά πρόκειται για συγχωνεύσεις, όμως συχνά οι εταιρίες λειτουργούν ως επιχειρηματικές μονάδες (business units), δηλαδή είναι ανεξάρτητες , χωρίς να χάνουν την αυτονομία τους .

Χαρακτηριστικό παράδειγμα εφαρμογής απορρόφησης θυγατρικών αποτελεί ο Όμιλος ALTEC. Στόχος του ομίλου ήταν η συγκέντρωση των είκοσι περίπου εταιριών του σε ένα εταιρικό σχήμα . Σε αυτό το νέο σχήμα δεν περιλαμβάνονται επιχειρήσεις στις οποίες ο όμιλος έχει μικρή συμμετοχή. Η γεωγραφική συγκέντρωση του ομίλου σε ένα κτίριο 40.000 τετραγωνικών μέτρων (από τα 17 περίπου κτίρια που βρίσκονται διάσπαρτα στο λεκανοπέδιο), αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντική εξοικονόμηση χρημάτων και στην αύξηση της παραγωγικότητας.

Το βασικότερο πλεονέκτημα της απορρόφησης θυγατρικών είναι η περικοπή του κόστους και η ανάμιξη κάθε δυνατής συνέργιας μεταξύ των ενοποιημένων επιχειρήσεων . Για την επίτευξη των στόχων αυτών πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον έλεγχο του κόστους , στον περιορισμό του προσωπικού (downsizing)και στις διαφορετικές επιχειρησιακές κουλτούρες των επιμέρους εταιριών .

Συνοψίζοντας , να πούμε μόνο ότι σε μια εποχή «ισχνών χρηματιστηριακών αποδόσεων» και γενικότερης διαφαινόμενης παγκόσμιας οικονομικής, ύφεσης οι επιχειρήσεις δεν μπορούν πλέον να δημιουργούν υπεραξίες για τους μετόχους μέσα από ανακοινώσεις εξαγορών ή συγχωνεύσεων. Συνεπώς θα πρέπει να αναζητήσουν νέες πηγές δημιουργίας αξίας . Τέτοιες αναμφισβήτητα είναι η περικοπή κόστους, η εξορθολογικοποίηση της λειτουργίας των θυγατρικών τους, η εκμετάλλευση κάθε δυνατής συνέργιας στα πλαίσια των ομίλων . Κατά συνέπεια, ερευνητές εκτιμούν ότι κινήσεις απορρόφησης θυγατρικών επιχειρήσεων και αναδιάρθρωσης μεγάλων και «δυσκίνητων» ομίλων θα ενταθούν τα επόμενα χρόνια.

4. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Σε αυτό το σημείο θα αναφερθούμε στα χαρακτηριστικά που οδηγούν στην επιτυχία των συγχωνεύσεων αλλά και στα αποτελέσματα που αυτά φέρουν . Ορισμένα από αυτά τα χαρακτηριστικά είναι τα ακόλουθα :

1. **Η εξαγορά ή συγχώνευση με επιχειρήσεις στόχους** που διαθέτουν στοιχεία συμπληρωματικά με αυτά της μητρικής επιχείρησης αυξάνουν τις πιθανότητες ύπαρξης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και συνεργιών .
2. **Η συμβατότητα της εταιρικής κουλτούρας των δύο επιχειρήσεων** οδηγεί στην καλύτερη συνεργασία και διευκολύνει τη διαδικασία ενοποίησης.
3. **Η σωστή αξιολόγηση των επιχειρήσεων - στόχων** φέρει ως αποτέλεσμα την επιλογή της επιχείρησης που πληρεί όλες τις προϋποθέσεις, σχετικά με την απόδοση και τα οφέλη που θα αποφέρει .
4. **Η φιλική εξαγορά** έχει ως αποτέλεσμα την ευκολότερη και γρηγορότερη ενοποίηση των δυο επιχειρήσεων .
5. **Η οικονομική άνεση ή η δυνατότητα ανάληψης χρέους , εκ μέρους της εξαγοράζουσας επιχείρησης** οδηγούν στην ευκολότερη χρηματοδότηση της εξαγοράς και σε μικρότερο χρέος μετά .
6. **Η εμπειρία των στελεχών που θα ασχοληθούν με την εξαγορά ή συγχώνευση** φέρει ως αποτέλεσμα ευελιξία κατά τις διαπραγματεύσεις και καλύτερη εκμετάλλευση ευκαιριών για βελτίωση της απόδοσης και των δύο επιχειρήσεων.

5. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ

Μετά από μια συγκριτική μελέτη διαφόρων ερευνών που πραγματοποιήθηκαν σε μεγάλο αριθμό εξαγορών και συγχωνεύσεων, οι ερευνητές δημιούργησαν το « **δεκάλογο της επιτυχίας** » με συμβουλές προς διοικητικά στελέχη που σκοπεύουν να εμπλακούν σε κάποια εξαγορά ή συγχώνευση . Ο εν' λόγω δεκάλογος περιέχει τα εξής:

1. **Προσεκτική χρηματοοικονομική ανάλυση και αυτοέλεγχος :** είναι πολύ σημαντικό κατά την προετοιμασία και κατά την διάρκεια της διαδικασίας εξαγοράς μιας επιχείρησης να γνωρίζουν τα διοικητικά στελέχη τη μέγιστη τιμή που μπορούν να πληρώσουν για την εξαγορά . Πολλές φορές τα στελέχη παρασύρονται από την επιθυμία τους να πραγματοποιήσουν την εξαγορά και προσφέρουν περισσότερα χρήματα , ενώ θα πρέπει να διατηρούν τη ψυχραιμία τους και να μην ξεπερνούν τη μέγιστη τιμή που έχουν ορίσει .
2. **Μη αποκάλυψη των σχεδίων:** δεν πρέπει να αποκαλύπτεται σε ευρύ κοινό , στην εταιρία – στόχο , η πρόθεση εξαγοράς. Αυτό δίνει σε όλες τις εχθρικές προς την εξαγορά ομάδες ενδιαφερομένων της εταιρίας - στόχου , το χρόνο να προετοιμάσουν την άμυνά τους και να αποφύγουν τελικά την εξαγορά , ή να κερδίσει όσο περισσότερα χρήματα είναι δυνατόν βρίσκοντας και άλλους πλειοδότες και δημιουργώντας έτσι ένα ανταγωνισμό γύρω από την επικείμενη πώληση της .
3. **Συνειδητοποιημένοι λόγοι εξαγοράς:** είναι απαραίτητο για την εξαγοράζουσα επιχείρηση να γνωρίζει γιατί θέλει αυτή τη συμφωνία και να έχει επιχειρήματα να το στηρίξει , ώστε να πείσει τους εξαγοραζόμενους , το προσωπικό της , και βέβαια , εκείνους που θα επενδύσουν σ' αυτή .

4. **Μέτοχοι:** είναι καλό οι κυριότεροι μέτοχοι της επιχείρησης να υποστηρίζουν την κίνησή της για κάποια εξαγορά , αν βέβαια έχουν πειστεί ότι αυτό είναι προς το συμφέρον τους. Η πρακτική δείχνει ότι η πλειοψηφία των εξαγορών και συγχωνεύσεων δεν αποδίδει τίποτα περισσότερο για τους μετόχους της εξαγοράζουσας επιχείρησης , κάποιες φορές δε, έχει αρνητικά αποτελέσματα .
5. **Εγρήγορση:** είναι σημαντικό κάποιες διαδικασίες να γίνουν γρήγορα και σε σύντομο χρονικό διάστημα από το κλείσιμο της συμφωνίας προκειμένου να εξομαλυνθεί η κατάσταση , χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι έτσι θα λυθούν τα προβλήματα που προαναφέρθηκαν με τον ανθρώπινο παράγοντα .
6. **Φιλικές διαδικασίες :** η εξαγορά ή συγχώνευση καλό θα είναι να γίνει από την αρχή μέσα σε φιλικό κλίμα προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία όσο πιο επιτυχώς και ανώδυνα γίνεται . Οι εξαγορές που ξεκίνησαν ως « αλώσεις » των εταιριών στόχων είχαν σχεδόν πάντα μειωμένη αποδοτικότητα λόγω του κακού κλίματος που υπήρχε και την αποτυχία στην επίτευξη συνεργιών .
7. **Ξεκάθαρο όραμα:** λόγω της ανησυχίας που χαρακτηρίζει συνήθως το προσωπικό των εταιριών που συγχωνεύονται ή γίνονται αντικείμενο εξαγοράς , είναι σημαντικό να μοιραστούν , τα ανώτατα στελέχη των δύο εταιριών με το προσωπικό τους, τον όραμα και την αποστολή της νέας εταιρίας , έτσι ώστε να αντιληφθούν οι εργαζόμενοι σε όλα τα επίπεδα το ρόλο τους μέσα στη νέα πραγματικότητα της επιχείρησης και να αρχίσουν να νιώθουν πιο άνετα μέσα σ' αυτή (όσο αυτό είναι εφικτό), αποκτώντας σιγά – σιγά την παλιά τους αφοσίωση και εμπιστοσύνη . Τα ανώτατα στελέχη πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση και πρέπει να έχουν κατά νου ότι και οι συγχωνεύσεις απαιτούν μάρκετινγκ όπως τα προϊόντα .
8. **Διαχείριση ανθρωπίνων πόρων :** είναι το δυσκολότερο και πιο επικίνδυνο στοιχείο που πρέπει να αντιμετωπιστεί κατά την ολοκλήρωση μιας τέτοιας διαδικασίας .Είναι μεγάλο λάθος τα στελέχη να θεωρούν ότι :
 - 1.Τουλάχιστον οι άνθρωποι της εξαγοραζόμενης εταιρίας είναι ευχαριστημένοι ,
 - 2.Μια κουλτούρα νέα και βελτιωμένη θα αναδυθεί ως δια μαγείας από το συνδυασμό των δύο προϋπαρχουσών ,
 - 3.Το μόνο που έχουν να κάνουν είναι να συνδυάσουν τα καλύτερα στοιχεία και των δύο εταιριών και να βγάλουν τα μεγαλύτερα δυνατά κέρδη .
 Είναι σημαντικό τα ανώτατα στελέχη να ασχοληθούν όσο χρόνο χρειάζεται με τους ανθρώπους , που αποτελούν άλλωστε και την ψυχή της επιχείρησης , και να διασκεδάσουν ή να επιλύσουν οποιεσδήποτε ανησυχίες , φόβους , καχυποψίες και άλλα αρνητικά συναισθήματα που είναι φυσικό να υπάρχουν ,ιδιαίτερα αν η εξαγορά έχει γίνει κάτω από εχθρικό κλίμα . Όσο πιο γρήγορα επανέλθουν τα πράγματα στην κανονική τους ροή , τόσο λιγότερα προβλήματα θα αντιμετωπίσουν από τους ανθρώπους της επιχείρησης . Με τη λέξη προβλήματα εννοούμε

εκείνα που μπορεί να επηρεάζουν την παραγωγικότητα , τις σχέσεις μεταξύ των νέων συναδέλφων , να δημιουργούν συναισθήματα κατωτερότητας και ανησυχίας αφού αισθάνονται ότι θα χάσουν τις θέσεις τους , να προκαλούν συγκρούσεις ανάμεσα στους εργαζόμενους κλπ. Παράλληλα ,πρέπει να υπάρχει συνεχής επικοινωνία με το προσωπικό, ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα παράλυσης και πτώσης του ηθικού .

9. **Έμφαση στην κουλτούρα :** είναι απαραίτητο να γνωρίζουν οι εκάστοτε επιχειρήσεις την κουλτούρα της υποψήφιας εταιρίας έτσι ώστε να αποφευχθούν οδυνηρές εκπλήξεις. Αν αυτό το κομμάτι της διαδικασίας παραμεληθεί τότε σίγουρα θα δημιουργηθούν εντάσεις και προβλήματα , από τη διαφορετικότητα , εμφανή ή όχι , μεταξύ των δύο επιχειρήσεων. Εάν δύο επιχειρήσεις θέλουν να συγχωνευτούν με επιτυχία θα πρέπει να φροντίσουν να δημιουργήσουν μια κοινή κουλτούρα που θα βασίζεται στον αμοιβαίο σεβασμό και στις κοινές αξίες .
10. **Δημιουργία μιας επιχείρησης που μαθαίνει :** για την επιτυχημένη έκβαση μιας συμφωνίας απαιτούνται κατάλληλες ενέργειες πριν τη συμφωνία , κατά τις διαπραγματεύσεις και μετά από αυτές .Ομοίως για μια αποτυχία μπορεί να ευθύνονται προβλήματα που εμφανίστηκαν σε οποιοδήποτε από τα παραπάνω στάδια και για τα οποία η επιχείρηση δεν είχε αντίδοτα . Είναι αναγκαίο να δημιουργηθεί μια επιχείρηση που να έχει την ικανότητα να «μαθαίνει» (μαθησιακή οργάνωση /learning organization) . Για τούτο όταν ολοκληρωθούν οι ενέργειες μιας επιχείρησης για μια συμφωνία , πρέπει να τις επανεξετάσει για να δει ποιες από αυτές ήταν ορθές και ποιες όχι , ποιες από αυτές απέτρεψαν και ποιες επέσπευσαν μια καταστροφική εξέλιξη . Μια επιχείρηση πρέπει να μαθαίνει από τις επιτυχίες και τις αποτυχίες της και να μετατρέπει τις εξαγορές σε μοναδική της ικανότητα .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

1. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Οι συντάκτες της 4ης οδηγίας έκριναν απαραίτητη την καθιέρωση εντός της Κοινότητας ισοδύναμων νομικών προϋποθέσεων ως προς την έκταση των οικονομικών πληροφοριών που πρέπει να διατίθενται για ενημέρωση του κοινού και υποδεικνύουν στις εθνικές νομοθεσίες δύο σχέδια για την σύνταξη του ισολογισμού και τρία σχέδια για τον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως.

Είναι λοιπόν προφανής η σημασία που δίνεται από τους κοινοτικούς νομοθέτες στην εναρμόνιση των εθνικών δικαίων με το κοινοτικό για την ορθότερη απεικόνιση των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων στη διάρκεια των οικονομικών χρήσεων.

Οι ανώνυμες εταιρίες και οι επιχειρήσεις γενικότερα είναι υποχρεωμένες να προβαίνουν σε συγκρίσεις με το προηγούμενο έτος. Γι' αυτό συντάσσουν τον ισολογισμό και τις άλλες οικονομικές καταστάσεις για να απεικονίσουν την κατάσταση τους τη δεδομένη χρονική στιγμή. Επιπλέον η σύνταξη του Ισολογισμού προϋποθέτει τη διενέργεια απογραφής.

Η σύνταξη του ισολογισμού και των άλλων λογιστικών καταστάσεων, γίνεται με σκοπό την πληροφόρηση των ενδιαφερομένων.

Κάθε ισολογισμός εξ ορισμού αποτελεί συνέχεια του προηγούμενου όχι μόνο διότι περιέχει συγκρίσιμα στοιχεία για την προηγούμενη χρήση, την οποία απεικονίζει αλλά και γιατί οι λογαριασμοί κάθε επόμενης χρήσεως ανοίγουν απαραίτητα με ποσά κλεισίματος της προηγούμενης.

Τέλος, η αισιοδοξία αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας μιας επιχειρηματικής προσπάθειας. Η απεικόνιση όμως της δεδομένης περιουσιακής και οικονομικής καταστάσεως της εταιρίας πρέπει να γίνεται με μεθόδους συντηρητικές και με κάθε σύνεση με βάση τις λογιστικές αρχές και τα λογιστικά πρότυπα.

Από τα όσα αναφέραμε παραπάνω γίνεται σαφές πως η λογιστική απεικόνιση των γεγονότων που λαμβάνουν χώρα μέσα σε μια επιχείρηση παίζει καθοριστικό ρόλο για τον έλεγχο της λειτουργίας της επιχείρησης αλλά και την πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων μερών. Στη συνέχεια λοιπόν για τις ανάγκες αυτής της εργασίας θα εξετάσουμε αναλυτικά και με την βοήθεια πραγματικών δεδομένων τις λογιστικές διαδικασίες που ακολουθούνται για τις διάφορες μορφές συγχωνεύσεων ανωνύμων εταιριών.

2. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ ΤΗΣ Α.Ε.

Σε αυτό το σημείο θα ήταν σκόπιμο να αναφερθούμε επιγραμματικά στους λόγους εκκαθάρισης των Ανωνύμων Εταιριών.

2.1. Η ΛΥΣΗ ΤΗΣ Α.Ε.

Η Α.Ε. λύεται για ορισμένους λόγους (για λόγους λύσης της Α.Ε. γενικά, βλ. άρθρο 47 α). Οι λόγοι λύσης της Α.Ε. είναι οι εξής:

Η πάροδος του χρόνου διάρκειας της Α.Ε.: Το άρθρο 2 παρ.1 περ. γ επιβάλλει να περιέχεται στο καταστατικό διάταξη με την οποία προσδιορίζεται η διάρκεια της εταιρίας. Η πάροδος του χρόνου αυτού αποτελεί λόγο λύσης της Α.Ε. (για το λόγο αυτό, βλ. αναλυτικά στο άρθρο 47α).

Απόφαση της Γ.Σ.: Η Α.Ε. μπορεί να λυθεί με απόφαση της καταστατικής Γ.Σ. πριν από την πάροδο του χρόνου διάρκειας της. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των άρθρων 29 παρ. 3 και 31 παρ. 2 (για το λόγο αυτό λύσης, βλ. αναλυτικά στο άρθρο 47α).

Η πτώχευση της Α.Ε.: Η Α.Ε. λύεται με την κήρυξη της σε κατάσταση πτώχευσης. Η λύση επέρχεται από την έκδοση της δικαστικής απόφασης με την οποία η Α.Ε. κηρύσσεται σε κατάσταση πτώχευσης(για το λόγο λύσης, βλ. αναλυτικά στο άρθρο 47α).

Ανάκληση της άδειας σύστασης της Α.Ε.: Η διοίκηση μπορεί για ορισμένους λόγους που αναφέρεται ρητά και περιοριστικά στο νόμο ν' ανακαλέσει την άδεια σύστασης της Α.Ε. (άρθρο 48). Η ανάκληση της άδειας σύστασης έχει ως νόμιμη συνέπεια τη λύση της Α.Ε..

Ακυρότητα της Α.Ε.:Εφόσον συντρέχουν ορισμένοι λόγοι ακυρότητας, η Α.Ε. μπορεί να κηρυχθεί άκυρη με δικαστική απόφαση. Από την κήρυξη της ως άκυρη η Α.Ε. λύεται (για το λόγο αυτό λύσης της Α.Ε., βλ. άρθρο 4α).

Δεν αποτελούν λόγους λύσης της Α.Ε. οι μεταβολές στα πρόσωπα των μετόχων ή η συγκέντρωση των μετοχών σε ένα μέτοχο.

ΛΥΣΗ ΛΟΓΩ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ Ή ΔΙΑΣΠΑΣΕΩΣ

Η συγχώνευση ανώνυμης εταιρίας συνεπάγεται μεν τη λύση της, χωρίς όμως ν' ακολουθεί το στάδιο εκκαθάρισεως (άρθρο 68 Ν. 2190/1920). Σύμφωνα με το προϊσχύον δίκαιο υποστηρίζετε ορθώς, ότι δεν τίθεται θέμα λύσεως της εταιρίας, αλλά διαδοχής της, την οποία ο νόμος επιτυχεστάτα χαρακτήριζε ως «οιονεί καθολική διαδοχή». Την τελευταία αυτή ρύθμιση επαναλαμβάνει μην η νέα διατύπωση, αφού όμως στον ορισμό έχει προσδιορίσει ότι πρόκειται περί λύσεως της εταιρίας. Τη συνέχιση της νομικής προσωπικότητας δέχεται πλειάδα αποφάσεων του Στ.Ε. σε παρόμοιες περιπτώσεις. Στην περίπτωση επομένως της λύσεως λόγω συγχωνεύσεως διενεργείται απογραφή και συντάσσεται ισολογισμός λύσεως της εταιρίας.

Χρονικό σημείο λύσεως είναι φυσικά η ολοκλήρωση της συγχωνεύσεως με τη δημοσίευση της εγκριτικής πράξεως της εποπτεύουσας αρχής (Νομαρχίας ή Υπουργείου Ανάπτυξης) στο Μητρώο ανωνύμων εταιριών.

Επομένως η απογραφή λήξεως και ο ισολογισμός συντάσσεται από τη διάδοχο της συγχωνευθείσας, απορροφούσα ή νέα εταιρία, η οποία και υποβάλλει τη σχετική δήλωση φορολογίας εισοδήματος εντός της νόμιμης προθεσμίας. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η συνήθης ρήτρα στα Καταστατικά και στις συμβάσεις συγχωνεύσεως, κατά την οποία από το χρονικό σημείο της εκτιμήσεως από την Επιτροπή του άρθρου 9 μέχρι και του χρόνου ολοκληρώσεως της συγχωνεύσεως οι διενεργηθείσες πράξεις θεωρούνται γενόμενες για

λογαριασμό της συγχωνεύουσας εταιρίας, μπορεί να έχει ενοχική αξία, όμως από πλευράς νόμου περί ανωνύμων εταιριών όσο και από πλευράς φορολογικής νομοθεσίας δεν βρίσκει κανένα έρεισμα.

Συνεπώς οι πράξεις παραμένουν πράξεις της συγχωνευόμενης εταιρίας, επηρεάζουν τα αποτελέσματα της που ολοκληρώνονται κατά την ημερομηνία της συγχωνεύσεως και περιλαμβάνονται στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, την οποία θα υποβάλλει κατ' ανάγκην η επιζώσα και διάδοχος της, συγχωνεύουσα ή νέα εταιρία. Το οικονομικό επομένως και όχι το νομικό αποτέλεσμα των πράξεων αυτών ρυθμίζεται από τη σχετική σύμβαση. Το αντίθετο συμβαίνει με τη ρύθμιση του Ν. 2166/93.

2.2.ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ Α.Ε.

Τη λύση της Α.ε. που προέρχεται από οποιονδήποτε λόγο, εκτός από την πτώχευση ακολουθεί η εκκαθάριση αυτής(για την έννοια της εκκαθάρισης, βλ. στο άρθρο 47α).

Μέχρι την περάτωση της εκκαθάρισης η Α.Ε. εξακολουθεί να υπάρχει ως νομικό πρόσωπο, διατηρούνται δε από τα όργανα της η Γ.Σ. και οι ελεγκτές. Από την είσοδο όμως της Α.Ε. στο στάδιο της εκκαθάρισης, η εταιρική δραστηριότητα περιορίζεται στον σκοπό της εκκαθάρισης. Με την εκκαθάριση επιδιώκεται η ρευστοποίηση της εταιρικής περιουσίας για να διανεμηθεί στους μετόχους το απόμειναν ενεργητικό (προϊόν της εκκαθάρισης) μετά την εξόφληση των εταιρικών χρεών και την απόδοση των εισφορών.

Τη θέση του Δ.Σ. καταλαμβάνουν οι εκκαθαριστές, οι οποίοι ενεργούν την εκκαθάριση. Αν οι εκκαθαριστές δεν ορίζονται από το καταστατικό, εκλέγονται από τη Γ.Σ. (για το διορισμό των εκκαθαριστών, βλ. αναλυτικά στο άρθρο 47α).

Η ελληνική περί ανωνύμων εταιριών νομοθεσία(Ν.2190/1920) έχει εναρμονισθεί προς τη δεύτερη κοινοτική οδηγία με βάση αρχικά το Π.Δ. 409/86, στη συνέχεια δε μερικώς σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ. 498/87 καθώς και το Π.Δ. 14/93. Ειδικότερα όσον αφορά τη διάθεση μετοχών στους εργαζόμενους εκδόθηκε το Π.Δ. 30/88, ενώ σε εναρμόνιση προς το άρθρο 25 παρ. 4 της δεύτερης οδηγίας, εκδόθηκε το Π.Δ. 56/91. Συντονισμός εξάλλου με την τροποποιητική κατά τα ανωτέρω οδηγία 92/101/ΕΟΚ υπήρξε πρόσφατα, [παρά το ότι η προθεσμία συμμόρφωσης των κρατών μελών έληγε το αργότερο την 31.12.1994 (άρθρο 3^{ης} Οδηγίας), με βάση του Π.Δ.60/61.

3. Η ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ Ή ΤΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Σχετικά εξάλλου με την έκταση της διαδοχής σε περίπτωση συγχώνευσης είναι το θέμα της δυνατότητας εξαίρεσης από αυτήν ορισμένων στοιχείων του ενεργητικού ή του παθητικού της περιουσίας της συγχωνευόμενης εταιρίας. Συγκεκριμένα γίνεται δεκτό ότι στην ενιαία εταιρία περιέρχεται κάθε δικαίωμα, ενοχικό ή εμπράγματο. Σχετικό ή απόλυτο, επί πράγματος ή επί άυλου αγαθού καθώς και υποχρέωση της συγχωνευόμενης εταιρίας.

Ωστόσο, φαίνεται αποδεκτή η δυνατότητα όπως στη σύμβαση συγχώνευσης συμπεριληφθεί ρήτρα που να εξαιρεί ορισμένα στοιχεία του ενεργητικού της συγχωνευόμενης εταιρίας από την καθολική διαδοχή. Η ρήτρα αυτή για να θεωρηθεί

σύμφωνη με τη φύση της συγχώνευσης πρέπει να αφορά στοιχεία μικρής αξίας σε σύγκριση με το σύνολο της περιουσίας της ενσωματούμενης εταιρίας, διαφορετικά αποκλείεται ο χαρακτηρισμός της σύμβασης που την περιέχει ως σύμβασης συγχώνευσης. Η αρχή αυτή επιβάλλεται όχι μόνο για θεωρητικούς λόγους, αλλά για τον πρακτικό λόγο της προστασίας των συμφερόντων των εταιρικών δανειστών, προστασία η οποία ανάγεται στη δημόσια τάξη.

Για να εφαρμοστεί όμως η ρήτρα αυτή, θα πρέπει τα εξαιρούμενα στοιχεία να διατεθούν πριν την πραγματοποίηση της συγχώνευσης, γιατί κατόπιν η ενσωματούμενη εταιρία παύει να υπάρχει και επομένως δεν μπορεί να είναι αυτοτελής φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Αν η διάθεση των στοιχείων αυτών δεν γίνει μέχρι την πραγματοποίηση της συγχώνευσης, η ανωτέρω ρήτρα ατονεί και τα στοιχεία που αφορά περιέρχονται στην ενιαία εταιρία. Συμφωνία που να επιτρέπει στην ενσωματούμενη εταιρία την εξακολούθηση της κυριότητας επί των εξαιρούμενων στοιχείων, είναι αντίθετη με τη φύση της συγχώνευσης και συνεπώς άκυρη. Στην περίπτωση αυτή τα εξαιρεθέντα στοιχεία περιέρχονται στην ενιαία εταιρία ή εφόσον πρόκειται για δικαιώματα, ενδεχομένως αποσβένονται. Αν όμως συνάγεται ότι τα μέρη δεν ήθελαν τη σύμβαση συγχώνευσης χωρίς την άκυρη αυτή ρήτρα, η όλη σύμβαση θα χαρακτηριστεί άκυρη σύμφωνα με το άρθρο 181 Α.Κ.. Δεν αποκλείεται εξάλλου η εισαγωγή της ανωτέρω ρήτρας στη σύμβαση να σημαίνει ότι τα μέρη δεν ήθελαν πράγματι συγχώνευση, αλλά κάποια άλλη σύμβαση, οπότε ισχύουν όσα συμφωνήθηκαν, χωρίς βέβαια να εφαρμοστεί για τη σύμβαση αυτή το δίκαιο της συγχώνευσης.

Και ενώ τα ανωτέρω αφορούν την εξαίρεση ορισμένων ενεργητικών στοιχείων της εταιρικής περιουσίας, η ίδια δυνατότητα εξαίρεσης θα πρέπει να θεωρηθεί ότι ισχύει και για τα παθητικά στοιχεία, με διαφορετικούς όμως όρους. Δεν θεωρείται άκυρη η ρήτρα που εξαιρεί ακόμη και το σύνολο των παθητικών στοιχείων, με την προϋπόθεση ότι οι υποχρεώσεις αυτές της ενσωματούμενης εταιρίας θα ικανοποιηθούν απαραίτητα πριν τη συγχώνευση. Διαφορετικά η εξαίρεση αυτή είναι άκυρη, γιατί προσβάλλει τα συμφέροντα των δανειστών της ενσωματούμενης εταιρίας, είναι δυνατόν δε , να παρασύρει σε ακυρότητα και όλη τη σύμβαση συγχώνευσης σύμφωνα με το άρθρο 181 Α.Κ. Εκτός όμως τη δυνατότητα εξαίρεσης από τη συγχώνευση ορισμένων υποχρεώσεων της ενσωματούμενης εταιρίας με βάση τη συμφωνία των μερών, είναι δυνατόν παρόμοια εξαίρεση να καθιερώνεται και από τον νόμο και μάλιστα με οποιουδήποτε όρους. Με τον τρόπο αυτόν το άρθρο 1 Ν.Δ. 3504/1956, που αντικατέστησε αναδρομικώς τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 2 Ν. 2292/1953, όρισε ότι μερικές υποχρεώσεις των συγχωνευόμενων τραπεζικών εταιριών δεν περιέρχονται στην ενιαία εταιρία.

4. ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ- ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ

Το φορολογικό δίκαιο αγνοεί τη διάκριση μεταξύ γνήσιας και καταχρηστικής συγχώνευσης, στο μέτρο που το Ν.Δ. 1297/72 και ο Ν.2166/93 εφαρμόζονται στις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής. Ομοίως, το άρθρο 4 παρ. 2 Ν. 703/77 χρησιμοποιεί τον όρο επιχειρήσεις και όχι ανώνυμες εταιρίες .

Οι συγχωνεύσεις ανωνύμων εταιριών που διέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 68-80 του Ν. 2190/1920, συνεπάγονται σοβαρές οικονομικές επιβαρύνσεις (καταβολή φόρου μεταβιβάσεως ακινήτων, φορολογία της τυχόν προκύπτουσας υπεραξίας, καταβολή διαφόρων τελών κλπ.).

Το κράτος, για την ώθηση του μετασχηματισμού των επιχειρήσεων σε μεγάλες οικονομικές μονάδες, έχει θεσπίσει σοβαρά κίνητρα με το Ν.Δ. 1297/1972 και το Ν.2166/1993 και απαλλάσσει τους μετασχηματισμούς των επιχειρήσεων από όλους σχεδόν τους φόρους και τέλη που συνεπάγεται ένας μετασχηματισμός. Γι' αυτό όλοι σχεδόν οι μετασχηματισμοί υπάγονται στις ευεργετικές διατάξεις του 1297/1972 και κυρίως του Ν.2166/1993. Μόνο όταν οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις στερούνται ακινήτων είναι δυνατό να αγνοήσει κανείς τα περί συγχωνεύσεων και μετατροπών επιχειρήσεων φορολογικά κίνητρα, αλλά και τότε πρέπει να προβληματιστεί για τα διάφορα τέλη και δικαιώματα τρίτων (δημοσιεύσεις στο ΦΕΚ κλπ.) στα οποία η συγχώνευση υποβάλλεται.

Πρέπει να σημειωθεί ότι κορμός των συγχωνεύσεων των επιχειρήσεων αποτελούν οι προαναφερόμενες διατάξεις του Ν. 2190/1920 περί συγχωνεύσεων ανωνύμων εταιριών, καθώς και τα φορολογικά στο Ν.Δ. 1297/72 ή στο Ν.2166/93.

Σημειώνεται ότι στην πράξη οι μετασχηματισμοί των επιχειρήσεων υπάγονται κατά κανόνα στις διατάξεις του Ν.2166/93, λόγω της απλουστευόμενης διαδικασίας και της απαλλαγής από τις προϋποθέσεις και τους περιοριστικούς όρους που θέτει το Ν.Δ.1297/72. Η υπαγωγή στις διατάξεις του τελευταίου αυτού νομοθετήματος δικαιολογείται μόνο στην περίπτωση που οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις έχουν σημαντικά αναπόσβεστα πάγια στοιχεία, η υπεραξία των οποίων, κατά το ποσοστό που αφορά το αναπόσβεστο τμήμα τους, θα αποτελέσει αποσβεστέα αξία, η οποία διαδρομή των χρήσεων, δια των αποσβέσεων, θα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα της απορροφούσας ή της νέας εταιρίας. Έναντι όμως του πλεονεκτήματος αυτού θα υφίσταται το μειονέκτημα οι μετοχές που θα εκδώσει η απορροφούσα ή η νέα εταιρία για την αποκτώμενη από αυτήν περιουσία να είναι υποχρεωτικά εν τω συνόλω ονομαστικές και μη μεταβιβάσιμες κατά 75% επί μία πενταετία από το μετασχηματισμό και τα εισφερόμενα ακίνητα να ιδιοχρησιμοποιούνται επί μία πενταετία κλπ.

5. Η 4^η ΟΔΗΓΙΑ – ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Τελειώνοντας τα θέματα του ισχύοντος εταιρικού δικαίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας αναφέραμε ότι την τέταρτη οδηγία του Συμβουλίου της 25^{ης} Ιουλίου 1979, δεδομένου ότι αναφέρεται στις διατάξεις λογιστικού περιεχομένου.

Η οδηγία αυτή περιλαμβάνει εξήντα δύο άρθρα αναφερόμενα στο περιεχόμενο του ισολογισμού, του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως και του παραρτήματος των ανωνύμων εταιριών, των εταιριών περιορισμένης ευθύνης και των ετερόρρυθμων με μετοχικό κεφάλαιο εταιριών.

Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας θα συμπληρωθούν με άλλη οδηγία σχετική με τους ετήσιους λογαριασμούς των συγκροτημάτων εταιριών της οποίας το σχέδιο (7^{ης} οδηγίας) έχει ήδη επεξεργαστεί. Οι συντάκτες της οδηγίας έκριναν απαραίτητη την

καθιέρωση εντός της κοινότητας ισοδύναμων νομικών προϋποθέσεων ως προς την έκταση των οικονομικών πληροφοριών που πρέπει να διατίθενται για ενημέρωση του κοινού και υποδεικνύουν στις εθνικές νομοθεσίες δύο σχέδια για την σύνταξη του ισολογισμού και τρία σχέδια για τον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως.

Τα κράτη μέλη δύνανται να υιοθετήσουν είτε ένα είτε όλα συγχρόνως επιτρέποντας έτσι στις εταιρίες να επιλέξουν ένα απ' αυτά τα σχέδια.

Η τέταρτη οδηγία 78/660 ήταν η Τρίτη στην πραγματικότητα κατά χρονολογική τάξη που θεσπίστηκε από το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων, αφορά Δε τους ετήσιους λογαριασμούς των κεφαλαιουχικών εταιριών. Για τη χώρα μας η ισχύς της οδηγίας καταλαμβάνει τις ανώνυμες, τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης και τις ετερόρρυθμες κατά μετοχές εταιρίες. **Στόχο της τέταρτης οδηγίας είναι ο συντονισμός των εθνικών δικαίων, ώστε να επιτευχθεί η ανάδειξη της πραγματικής εικόνας της εταιρίας. Μέσω της επιδιωκόμενης έτσι διαφάνειας προωθείται η αποτελεσματικότερη προστασία των μετόχων και των τρίτων, λαμβανομένου υπ' όψιν του περιορισμένου της ευθύνης των εταιριών αυτών σε συνδυασμό με τη συχνή επέκτασή τους πέραν των συνόρων του κάθε κράτους μέλους.**

Αλλά και για την επιβολή ισοδύναμων ελάχιστων όρων ως προς τις δημοσιευόμενες οικονομικές πληροφορίες σε συνδυασμό με την ανάγκη εμφάνισης της πραγματικής εικόνας της οικονομικής θέσης των μεγαλύτερων από τις ευρωπαϊκές εταιρίες είναι απαραίτητη η επιχειρούμενη μέσω τέταρτης οδηγίας εναρμόνιση, ενώ παράλληλα επιτακτική εμφανίζεται η καθιέρωση κοινών μεθόδων αποτίμησης και λογιστικών υποδειγμάτων. Το ίδιο αναγκαίος είναι και ο οικονομικός έλεγχος των κεφαλαιουχικών εταιριών από κατάλληλα πρόσωπα που εξασφαλίζουν τα ανάλογα επιστημονικά εχέγγυα. Στα πλαίσια αυτά, η οδηγία αποτελείται από ένδεκα τμήματα, τα οποία περιλαμβάνουν γενικές διατάξεις (άρθρα1-2), διατάξεις αναφερόμενες στον ισολογισμό και τον λογαριασμό αποτελεσμάτων, υποχρεώσεις του νόμιμου ή και αφανούς διαχειριστή αφερέγγυας επιχείρησης μέλους ενός ομίλου, δηλαδή ουσιαστικά της μητρικής εταιρίας στην προκειμένη περίπτωση. Στα πλαίσια αυτά, το Forum ξεκινά από τη βασική διαπίστωση ότι μπορεί μεν ακόμη να μην υπάρχει, με εξαίρεση τη Γερμανία και την Πορτογαλία, κωδικοποιημένο δίκαιο των ομίλων εταιριών στα κράτη της Ε.Ε., πλην όμως τόσο το εταιρικό, όσο και άλλοι κλάδοι δικαίου, όπως για παράδειγμα το εργατικό και το φορολογικό, εμπεριέχουν αρκετές διάσπαρτες ρυθμίσεις αναφερόμενες στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις, ανεξάρτητα μάλιστα από την εταιρική μορφή με την οποία παρουσιάζονται, πράγμα που σημαίνει ότι το δίκαιο των ομίλων δεν αφορά κατ' ανάγκην μόνο τις ανώνυμες εταιρίες. Επίσης, το υπ' όψιν δίκαιο σαφώς εφαρμόζεται και στις όποιες εμπλεκόμενες επιχειρήσεις κρατικού ενδιαφέροντος, οι οποίες εφ' όσον δραστηριοποιούνται σύμφωνα με τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς δεν δικαιούνται καμίας ειδικής νομικής μεταχείρισης.

Ο στόχος εξ' άλλου μιας ενδεχόμενης μελλοντικής εναρμόνισης του δικαίου των ομίλων δεν περιορίζεται μόνο στην προστασία των δανειστών και των μετόχων μειοψηφίας, αλλά αφορά πλέον ευρύτερα τη δημιουργία ενός ισότιμου νομικού πεδίου επιχειρηματικής ενεργοποίησης εν όψει της πραγμάτωσης της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς. Για αυτό και δεν συνιστάται από το Forum η υποχρεωτική ενιαία κωδικοποίηση των κανόνων λειτουργίας των ομίλων σε όλη των Ε.Ε., αλλά η υιοθέτηση απλώς

ορισμένων βασικών σχετικών δικαιικών αρχών, με ελεύθερο περαιτέρω το πεδίο στον εθνικό νομοθέτη να κινηθεί ανάλογα με τις οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες του κάθε κράτους μέλους.

Ειδικότερα σε σχέση με την έννοια του ομίλου, το Forum προτείνει ως ικανοποιητικό τον αντίστοιχο ορισμό που δίνεται στα άρθρα 1 και 2 της προαναφερόμενης έβδομης οδηγίας. Ως προς τις υποχρεώσεις εξ άλλου δημοσιότητας των ομίλων, το Forum θεωρεί θεμελίους λίθους τις σχετικές κατά τα ανωτέρω ρυθμίσεις της τέταρτης και έβδομης οδηγίας. Παρ' όλα αυτά, έχει την άποψη ότι οι εν λόγω ρυθμίσεις δεν εξαντλούν το ζήτημα της διαφάνειας των μεταξύ των εταιριών του ομίλου σχέσεων, οπότε θεωρεί ως προτιμότερο μέτρο προς την κατεύθυνση αυτή την αποδοχή μελλοντικά ενός διεθνούς παραδεκτού λογιστικού σχεδίου, που θα καταλαμβάνει με πληρότητα όλες τις αντίστοιχες περιπτώσεις.

Όσον αφορά την τακτική διαχείριση των ομίλων, το Forum προτείνει τη θέσπιση οδηγίας, μέσω της οποίας θα καθορισθούν τα βασικά κριτήρια για την υπαγωγή της διαχείρισης των εξαρτημένων εταιριών στην κεντρική οικονομική πολιτική της ελέγχουσας εταιρίας, χωρίς φυσικά με τον τρόπο αυτόν να αποσιλώνονται τα θεμελιώδη δικαιώματα της μειοψηφίας. Με γνώμονα κυρίως την προστασία αυτών ακριβώς των δικαιωμάτων, το Forum υιοθετεί αναφορικά με τον έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο στους ομίλους την άποψη, ότι θα πρέπει τα αρμόδια κοινοτικά όργανα να θεσμοθετήσουν την υποχρεωτικότητα παρόμοιου ελέγχου και μάλιστα κατά πλήρη έκταση, εφόσον απαιτείτο το πολύ 5% του μετοχικού κεφαλαίου ή μέτοχοι εκπροσωπώντας ονομαστική αξία τίτλων τουλάχιστον 500.000 EURO. Εναλλακτικά άλλωστε για το ίδιο θέμα προτείνεται η ριζική ενδυνάμωση της υποχρέωσης για πληροφόρηση της μειοψηφίας σε σχέση με κάθε ζήτημα αναφερόμενο στις δομές εξάρτησης των εταιριών που συμμετέχουν στον όμιλο.

Όσον αφορά στη συνέχεια τις αναγκαστικές προσφορές εξαγοράς των μετοχών μειοψηφίας από το έχον εξασφαλίσει με οποιοδήποτε τρόπο τον έλεγχο μιας εταιρίας, το Forum αποδέχεται ρύθμιση μέσω έκδοσης αντίστοιχης οδηγίας, η οποία θα καθορίζει με ενιαίο τρόπο το ποσοστό ενεργοποίησης της υπ' όψιν ευχέρειας μεταξύ κατοχής 25% - 50% του κεφαλαίου, με παράλληλη ενίσχυση από την κοινοτική, αλλά και τις εθνικές νομοθεσίες κάθε περαιτέρω εξασφαλιστικού μέτρου για τους μειοψηφούντες μετόχους. Με το ίδιο σκεπτικό προτείνεται μέσω οδηγίας η θέσπιση ενός ορίου μεταξύ 90% - 95% κατοχής του κεφαλαίου ως απαραίτητης προϋπόθεσης για την εφαρμογή της ευχέρειας εξαγοράς της συμμετοχής και απόσυρσης αντίστοιχα από τη θυγατρική εταιρία ενός ομίλου των μετοχών μειοψηφίας.

Σε σχέση εξ άλλου με την επίσημη δηλοποίηση της ένταξης μιας εταιρίας σε όμιλο, το Forum υποστηρίζει την ανάγκη μιας τέτοιας ενέργειας προς το μητρώο εγγραφής τόσο της θυγατρικής, όσο και της μητρικής εταιρίας, εφόσον η τελευταία διαθέτει άμεσα ή έμμεσα την απαραίτητη πλειοψηφία για την τροποποίηση γενικότερα του καταστατικού της πρώτης, ληφθεί δε αντίστοιχη απόφαση και από τη γενική συνέλευση της μητρικής. Από την ολοκλήρωση των παραπάνω εγγράφων θα παράγονται και τα σχετικά νομικά αποτελέσματα, τα οποία κατατείνουν κυρίως στην προστασία των δανειστών της θυγατρικής με την παράλληλη ευθύνη και της μητρικής καθώς και στην προστασία των

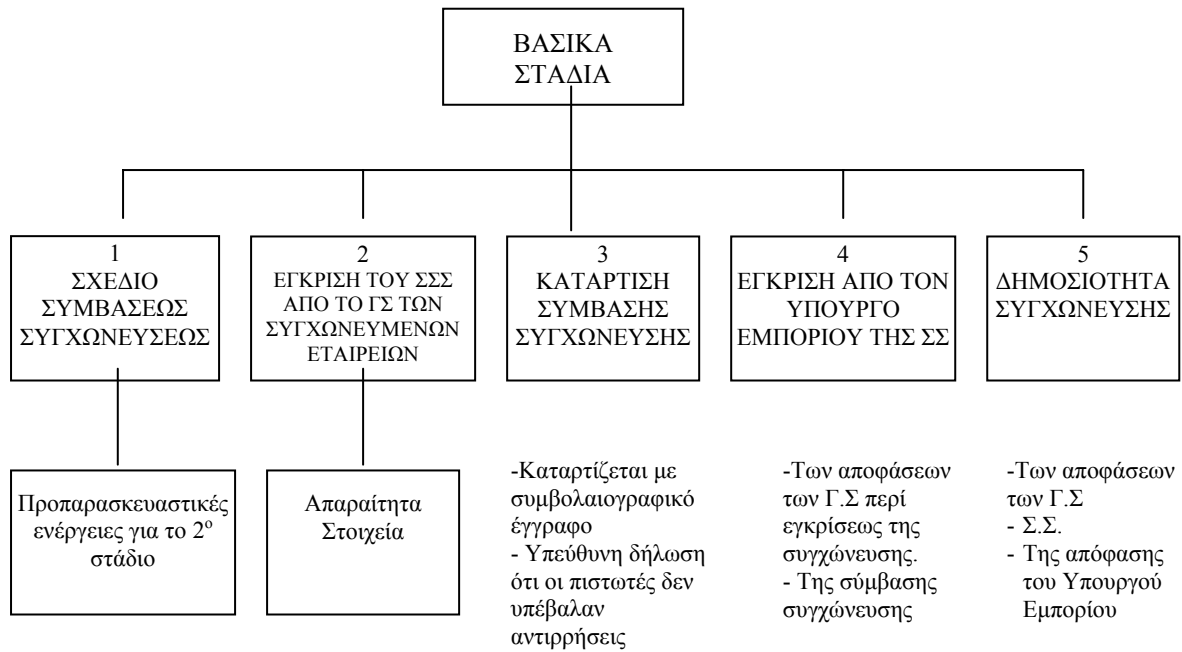
μειοψηφούντων μετόχων της πρώτης με την πρόβλεψη δικαιώματος αποχώρησης – αποζημίωσής τους από τη δεύτερη.

Τέλος, αναφορικά με τις υποχρεώσεις του νομίμου ή και αφανούς διαχειριστή οικονομικά αφερέγγυας θυγατρικής εταιρίας, το Fogum προτείνει την υιοθέτηση κοινοτικής οδηγίας, η οποία για τις δηλωποιημένες επισήμως θυγατρικές, θα υποχρεώσει τη μητρική εταιρία να λάβει εγκαίρως άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα. Συγκεκριμένα, με την εμφάνιση των πρώτων σοβαρών οικονομικών δυσκολιών η μητρική θα πρέπει να προχωρήσει είτε στην εξυγίανση της θυγατρικής είτε στην εκκαθάριση της, σε διαφορετική δε περίπτωση το παθητικό της τελευταίας θα επιβαρύνει την πρώτη ως στοιχειώδες μέτρο προστασίας των δανειστών της θυγατρικής εταιρίας.

6. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ

6.1 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ

Ο νόμος για την πραγματοποίηση συγχωνεύσεως με απορρόφηση εταιριών, απαιτεί μία σειρά διατυπώσεων και ενεργειών. Για να απλουστεύσουμε την όλη διαδικασία θα την διαχωρίσουμε σε στάδια. Τα βασικά αυτά στάδια και τις προπαρασκευαστικές ενέργειες μπορούμε να τις απεικονίσουμε στο ακόλουθο περιληπτικό αλλά περιεκτικό διάγραμμα.

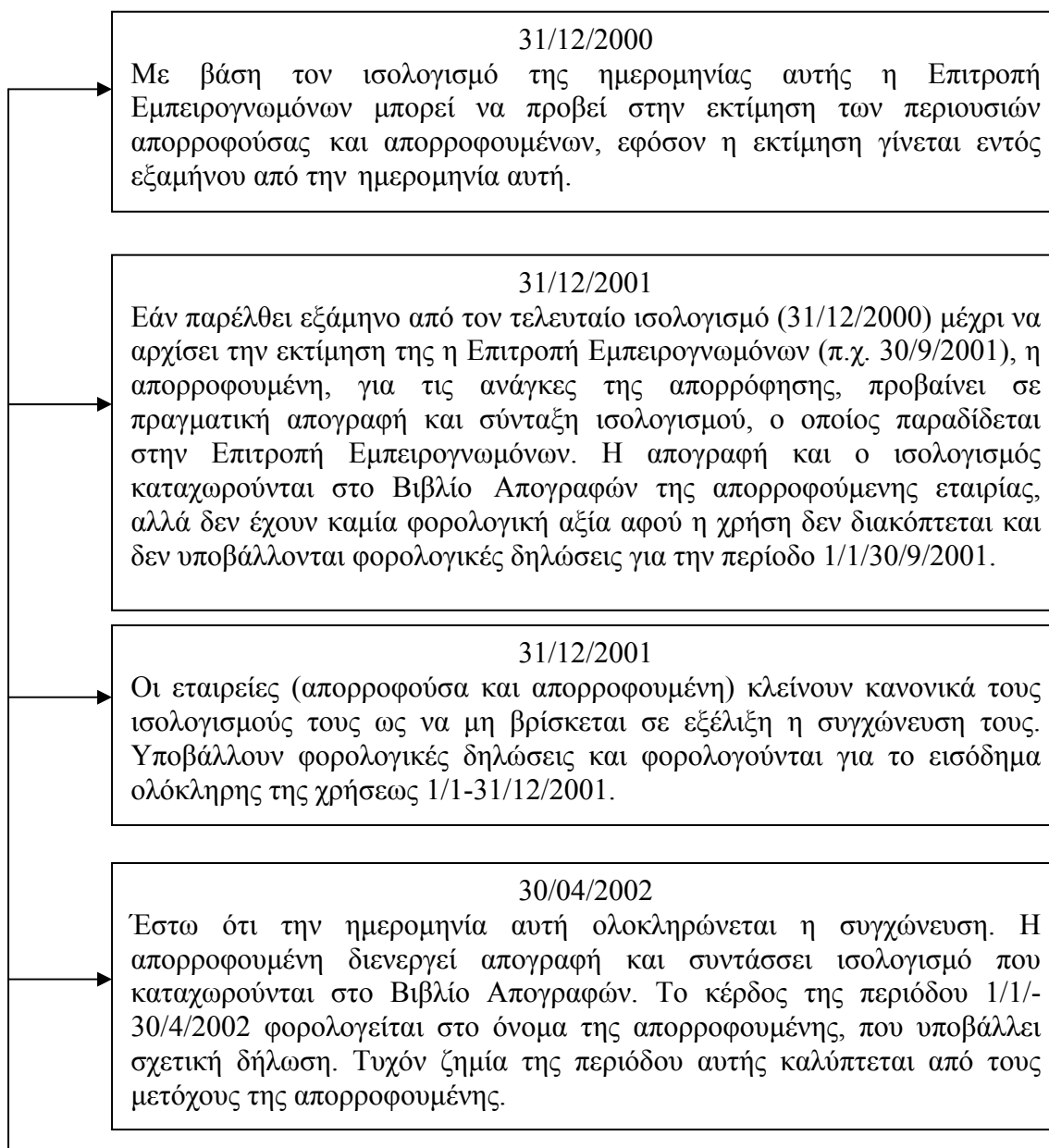


- Έκθεση Δ.Σ.
- Χορήγηση
εγγυήσεων προς
τους πιστωτές.
- Δημοσιότητα 2
μήνες πριν τη
Γ.Σ.
- Εκτίμηση της
επιτροπής του
άρθρου 9.
- Πληροφόρηση
των μετόχων.

- Σ.Σ.Σ.
- Οικονομικές
καταστάσεις των
τριών
τελευταίων
χρήσεων
- Ενδεχομένως μία
Λογιστική
Κατάσταση

6.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

6.2.1 ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ



6.2.2 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΔΙ' ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΕΩΣ

Η εταιρία τσιμέντων «α Α.Ε.», ακολουθώντας τη διαδικασία που επιβάλλει ο Ν.2190/1920, προβαίνει σε απορρόφηση της ομοειδούς εταιρίας τσιμέντων «Μ Α.Ε.», εφαρμόζοντας και τις διατάξεις του ν.δ. 1297/1972.

Ο ισολογισμός της απορροφούμενης « Μ Α.Ε.» της 31/12/20+0, με βάση τον οποίο έγινε η εκτίμηση της περιουσίας της από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων του άρθρου 9 του Ν.2190/1920 και η εκτίμηση της επιτροπής αυτής, έχουν συνοπτικά ως εξής (ποσά σε €):

		Λογιστική αξία		
		κατά τον Ισολογισμό της 31/12/2000	Εκτίμηση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων	Διαφορά εκτιμήσεως (Υπεραξίας)
Α' ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
Ασώματα πάγια	17608,22			
μείον: Αποσβέσεις	2934,7	14673,51	14673,51	-
Ενσώματα πάγια στοιχεία	293470,29			
μείον: Αποσβέσεις	88041,08	205429,2	29347,03	123257,5
Συμμετοχή στην Α. Ε. «Ω»		23477,62	328686,72	5869,41
Αποθέματα		32281,73	29347,03	(-2934,7)
Απαιτήσεις		58694,06	58694,06	-
Διαθέσιμα		2934,7	2934,7	-
Μεταβατικοί λογαριασμοί		5869,41	5869,41	
		<u>343360,23</u>	<u>469552,46</u>	<u>126192,21</u>
	Σύνολο ενεργητικού			
Β' ΠΑΘΗΤΙΚΟ (υποχρεώσεις)				
Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού		23477,62	26412,33	2934,7
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		-	11738,81	11738,81
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		26412,33	26412,33	-
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		44020,54	49889,95	5869,41
Μεταβατικοί λογαριασμοί		2934,7	2934,7	-
Αφορολόγητη έκπτωση ν.δ. 1892/90		58694,06	58694,06	-
Σύνολο Παθητικού		<u>155539,25</u>	<u>176082,18</u>	<u>20542,92</u>
Καθαρή θέση (Α - Β)		<u>187820,98</u>	<u>293470,28</u>	<u>105649,29</u>

Ανάλυση Καθαρής Θέσεως	€
Μετοχικό κεφάλαιο	117388,11
Τακτικό αποθεματικό	29347,03
Έκτακτο αποθεματικό	35216,43
Κέρδη εις νέο	5869,41
	<hr/>
	187820,98
	<hr/>

Σημειώνεται ότι κεφαλαιοποιήσιμα αποθεματικά, είναι κατ' αρχή όλα τα αποθεματικά της απορροφούμενης εταιρίας, φορολογημένα και αφορολόγητα, αφού όλα τα αποθεματικά έχουν επενδυθεί σε στοιχεία ενεργητικού που μεταβιβάζονται στην απορροφούσα εταιρία.

Σύμφωνα, με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν.Δ.1297/1972, οι σχηματισμένες αφορολόγητες εκπτώσεις και τα αφορολόγητα αποθεματικά των αναπτυξιακών νόμων, για να μην υποβληθούν κατά τη συγχώνευση σε φορολογία, επιβάλλεται να μεταφερθούν στους λ/σμούς της απορροφούσας εταιρίας και να εμφανίζονται στη καθαρή θέση αυτής σε διακεκριμένους λ/σμούς και συνεπώς για τις αφορολόγητες κρατήσεις και τα αφορολόγητα αποθεματικά των αναπτυξιακών νόμων δεν θα εκδοθούν μετοχές, δηλαδή τα αποθεματικά αυτά δεν είναι κεφαλαιοποιήσιμα.

Η αυτή αντιμετώπιση είναι δυνατό να γίνει και για τα υπόλοιπα αφορολόγητα αποθεματικά (π.χ. από κέρδη από πώληση μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο Αθηνών), καθώς και τα αποθεματικά από κέρδη φορολογημένα κατ' ειδικό τρόπο (π.χ. από τόκους καταθέσεων σε Τράπεζες). Τα τελευταία μεταφέρονται στα ονομαστικά τους ποσά σε ιδιαίτερους λ/σμούς της καθαρής θέσεως της απορροφούσας εταιρίας. Ενώ στους υπολ/σμούς του 33.13 «Ελληνικό δημόσιο- Προκαταβλημένοι και παρακρατημένοι φόροι» της εταιρίας αυτής μεταφέρονται οι παρακρατημένοι φόροι για να αντιμετωπιστούν στο μέλλον από την απορροφούσα με τον ίδιο τρόπο που θα ενεργούσε η απορροφούμενη εταιρία κατά τη διανομή ή κεφαλαιοποίηση αυτών.

Τέλος σημειώνουμε ότι η υπεραξία της απορροφούμενης περιουσίας που προέκυψε από την εκτίμηση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων δυνατό να κεφαλαιοποιηθεί εξολοκλήρου ή κατά ένα μέρος. Στην τελευταία περίπτωση το μη κεφαλαιοποιούμενο τμήμα μεταφέρεται σε ιδιαίτερους λ/σμούς της καθαρής θέσεως της απορροφούσας εταιρίας, όπως και τα αφορολόγητα αποθεματικά. Γίνεται δε δεκτό ότι οποτεδήποτε κεφαλαιοποιηθεί στο μέλλον δεν υποβάλλεται σε φόρο εισοδήματος.

Ωστόσο, σε περίπτωση που η απορροφούσα προβεί στο μέλλον σε διανομή στους μετόχους των αφορολόγητων αποθεματικών και της υπεραξίας της απορροφούμενης, τα διανεμόμενα ποσά θα υποβληθούν σε φόρο εισοδήματος.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΤΙΣ ΑΞΙΕΣ ΚΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ.

Έστω ότι η συγχώνευση της «Μ Α.Ε.» με την «Α Α.Ε.» επήλθε την 30/4/20+1, δηλαδή την ημερομηνία που έγινε η καταχώρηση στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της αποφάσεως του Υπουργού Εμπορίου με την οποία εγκρίθηκε η συγχώνευση.

Μέσα στη μεταβατική περίοδο 1/1-30/4/20+1 και οπωσδήποτε πριν από το κλείσιμο του ισολογισμού της 30/4/20+1, συντάσσεται συγκριτικός πίνακας, από τον οποίο θα προκύψει για καθένα περιουσιακό στοιχείο η υπεραξία. Ο συγκριτικός αυτός πίνακας είναι σκόπιμο να καταχωρείται στο «Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών» της απορροφούμενης εταιρίας.

Ακολουθεί η καταχώρηση στα λογιστικά βιβλία της απορροφούμενης εταιρίας. «Μ Α.Ε.» των διαφορών εκτιμήσεως (θετικών και αρνητικών). **Με την εγγραφή αυτή γίνεται προσαρμογή των λογιστικών υπολοίπων των λογαριασμών προς τις αντίστοιχες αξίες εκτιμήσεως της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων.** Δηλαδή, πριν από το κλείσιμο του ισολογισμού της απορροφούμενης εταιρίας της 30/4/20+1, πρέπει να γίνουν οι εγγραφές:

Ενσώματα πάγια	123257,52	
(χρέωση κάθε λογαριασμού παγίου με το ποσό της υπεραξίας)		
Συμμετοχή στην Α. Ε. «Ω»	5869,41	117388,11
Υπεραξία συγχωνεύσεως με την «Α Α. Ε.»		

Υπεραξία πάγιων περιουσιακών στοιχείων κατά την 31/12/2000 με βάση την Έκθεση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων

Υπεραξία συγχωνεύσεως με την «Α Α Ε.»	23477,62	
Προβλέψεις για υποτίμηση αποθεμάτων		2934,7
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		11738,81
Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία		2934,7
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		5869,41

Διαφορές εκτιμήσεως κατά την 31/12/2000 με βάση την Έκθεση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων

6.2.3 ΣΥΝΤΑΞΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑ.

Την ημερομηνία συντελέσεως της απορροφήσεως, η απορροφούμενη θα πρέπει να συντάξει κανονικό ισολογισμό με βάση τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας περί τακτικού ισολογισμού εκμεταλλεύσεως. Δηλαδή, απαιτείται η διενέργεια φυσικής απογραφής, αποσβέσεων, προβλέψεων κλπ.

Επισημαίνεται ειδικότερα ότι πρέπει:

- ♦ Να υπολογιστούν αποσβέσεις των παγίων στοιχείων για την περίοδο από την αρχή του έτους έως και την ημερομηνία που επήλθε η συγχώνευση. Οι αποσβέσεις αυτές πρέπει να υπολογιστούν επί της **αξίας κτήσεως των παγίων στοιχείων** και με 12μόρια. Οι αποσβέσεις της περιόδου αυτής θα καταχωρηθούν σε νέους λογαριασμούς αποσβεσμένων παγίων, γιατί πρέπει να μεταφερθούν στα βιβλία της ανώνυμης εταιρίας.
- ♦ Να υπολογιστούν και αποζημιώσεις απολυόμενων για τη μεταβατική περίοδο από την αρχή του έτους έως και την ημερομηνία που επήλθε η συγχώνευση.

Η φυσική απογραφή και ο ισολογισμός της ημερομηνίας που επήλθε η συγχώνευση θα πρέπει να καταχωρηθούν στο «Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών» της απορροφούμενης.

6.2.4. ΤΥΧΗ ΤΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

❖ ΠΟΙΟΣ ΚΑΡΠΟΥΤΑΙ Η΄ ΒΑΡΥΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Από την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού της απορροφούμενης εταιρίας, στον οποίο η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων βασίστηκε για τη διαπίστωση της παρουσίας της εταιρίας και την εκτίμηση της αξίας της, μέχρι την ημέρα επελεύσεως της συγχωνεύσεως, που συντελείται με την ολοκλήρωση της δημοσιότητας που προβλέπει ο νόμος, μεσολαβεί μια χρονική περίοδος συνήθως από 1- 6 μήνες. Στη μεταβατική αυτήν περίοδο η εταιρία συνεχίζει τις εργασίες της και είναι σχεδόν βέβαιο ότι από αυτές θα προκύψει ένα αποτέλεσμα κέρδος ή ζημία. Και γεννάται το θέμα σε ποιόν ανήκει το κέρδος και ποιος βαρύνεται με τη ζημία, οι μέτοχοι της απορροφούμενης εταιρίας ή το αποτέλεσμα αυτό (κέρδος ή ζημία) μεταφέρεται στην απορροφούσα εταιρία και προστίθεται στο αποτέλεσμα της πρώτης χρήσεως αυτής.

Εάν το αποτέλεσμα της μεταβατικής περιόδου είναι κέρδος, έστω κι αν αυτό διανεμηθεί στους μετόχους της εξαφανιζόμενης, δεν γεννάται πρόβλημα. Εάν όμως το αποτέλεσμα της μεταβατικής περιόδου είναι ζημία, τότε θα πρέπει, με τροποποίηση του καταστατικού, να μειωθεί το κεφάλαιο της νεοσυνιστώμενης ανώνυμης εταιρίας κατά το ποσό της ζημίας ή, με νεώτερες εισφορές τους, οι μέτοχοι να καλύψουν τη ζημία αυτήν,

οπότε, εφόσον πρόκειται για εισφορές σε είδος θα απαιτηθεί και πάλι εκτίμηση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων κλπ.

Ο προσδιορισμός του αποτελέσματος της μεταβατικής περιόδου όμως, προϋποθέτει τη διενέργεια εκ νέου φυσικής απογραφής κατά την ημερομηνία συντελέσεως της απορροφήσεως, δηλαδή η απορροφούμενη εταιρία θα υποχρεωθεί να διενεργήσει μέσα σε λίγους μήνες δύο φορές φυσική απογραφή, που συνεπάγεται απώλεια και χρόνου και έργου. Γι' αυτό και κρίθηκε σκόπιμη η ακόλουθη λύση. **Στο καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας να περιλαμβάνεται διάταξη σύμφωνα με την οποία οι εργασίες της μεταβατικής περιόδου της απορροφούμενης ανώνυμης εταιρίας να λογίζονται ως γενόμενες για λογαριασμό της απορροφούσας (ή της νέας) εταιρίας.**

- Αν από αυτές προκύψουν κέρδη, η καθαρή θέση αυτής θα είναι μεγαλύτερη από αυτή που ορίζεται στο καταστατικό της και δε θα τεθεί ζήτημα.
- Αν προκύψουν ζημίες, οπότε η καθαρή θέση αυτής θα είναι μικρότερη από αυτήν που ορίζεται στο καταστατικό, τότε η εταιρία θα πρέπει να προβεί σε :
 1. Ελάττωση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά το ποσό των ζημιών, ύστερα από σχετική τροποποίηση του καταστατικού ή
 2. Οι ζημίες θα πρέπει να καλυφθούν από τους μετόχους.

Το Υπουργείο Εμπορίου, ύστερα από σχετικό ερώτημα του Υπουργείου Οικονομικών, αποφάνθηκε παλαιότερα ότι μια τέτοια διάταξη στο καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας είναι ισχυρή εφόσον:

- ♦ Στην ανώνυμη εταιρία εισφέρεται ολόκληρη η περιουσία (ενεργητικό και παθητικό) της συγχωνευόμενης επιχειρήσεως και
- ♦ Στο καταστατικό της ανώνυμης εταιρίας περιλαμβάνεται διάταξη κατά την οποία η τυχόν ζημία της μεταβατικής περιόδου θα καλυφθεί από τους ιδρυτές-μετόχους της ανώνυμης εταιρίας.

Το Π.Δ. 498/1987, επιβάλλει την υποχρέωση όπως το σχέδιο της συμβάσεως συγχωνεύσεως καθορίζει «**την ημερομηνία κατά την οποία οι πράξεις της ή των απορροφούμενων εταιριών θεωρούνται, από λογιστική άποψη, ότι γίνονται για λογαριασμό της απορροφούσας εταιρίας και την τύχη των οικονομικών αποτελεσμάτων της ή των απορροφούμενων εταιριών, που θα προκύψουν από την ημερομηνία αυτή μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συγχώνευσης.**»

Η ημερομηνία αυτή, δεν θα μπορούσε να είναι άλλη από την επόμενη της ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού (ή της λογιστικής καταστάσεως), βάσει του οποίου η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων προβαίνει στην εκτίμηση της αξίας της περιουσίας της συγχωνευόμενης εταιρίας.

Τέλος, τα κέρδη της μεταβατικής περιόδου είναι δυνατό να οριστεί ότι θα διανεμηθούν στους μετόχους ή θα ανήκουν στην απορροφούσα (ή νέα), εταιρία, ενώ οι τυχόν ζημίες της περιόδου αυτής πρέπει κατ' ανάγκη να βαρύνουν εξ ολοκλήρου τους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας κατ' αναλογία του αριθμού των μετοχών τους.

Επιπλέον, όσον αφορά τη φορολογία εισοδήματος, το Υπουργείο Οικονομικών με τις εγκύκλιες διαταγές του αριθ. 21118/Πολ. 275/11.8.1969 και Ε 24011/Πολ. 4123/1.12.1969 όρισε τα ακόλουθα:

- i. Η ανώνυμη εταιρία, η προερχόμενη από συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων, φορολογείται για τα καθαρά κέρδη τα οποία απέκτησε μόνο από τη σύσταση της και μετά, δηλαδή από τη νομότυπη δημοσίευση του καταστατικού της, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Έτσι, το κέρδος που προκύπτει από τις συναλλαγές μέχρι τη σύσταση της ανώνυμης εταιρίας θεωρείται ότι αποκτήθηκε από τους ιδρυτές της, οι οποίοι δικαιούνται να το πάρουν αλλά και υποχρεούνται να το δηλώσουν κατά τα οριζόμενα από τις διατάξεις του Ν.Δ. 3323/1955 «περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων» στην αρμόδια φορολογική αρχή. Αν προκύψει ζημία θα την καλύψουν οι εταίροι-μέτοχοι στην ανώνυμη εταιρία προκειμένου να αποφύγουν μείωση του μετοχικού κεφαλαίου. Το κέρδος της μεταβατικής περιόδου, αφού προηγουμένως φορολογηθεί, μπορεί να εισφερθεί από τους μετόχους εταίρους σαν νέο κεφάλαιο στην ανώνυμη εταιρία, αφού όμως ακολουθηθεί η προβλεπόμενη από το Ν.2190/1920 διαδικασία αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου.
- ii. Η ανώνυμη εταιρία, η προερχόμενη από συγχώνευση ή μετατροπή υποχρεώνεται βάση του Ν.2190/1920 και του Κ.Β.Σ. να συντάξει απογραφή ενάρξεως όπως ορίζει ο Εμπορικός Νόμος και ο Κ.Β.Σ. Ειδικότερα διευκρινίζεται ότι :
 - Στην απογραφή αυτή θα καταχωρηθούν τα πάγια περιουσιακά στοιχεία με τη σειρά που είναι καταχωρημένα στην έκθεση της Εκτιμητικής Επιτροπής του άρθρου 9 του Ν.2190/1920. Εξυπακούεται ότι θα προστεθούν τα αγορασμένα και θα διαγραφούν τα τυχόν πωλημένα στη μεταβατική περίοδο.
 - Όλα τα λοιπά στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού (εμπορεύματα, απαιτήσεις, υποχρεώσεις) θα καταχωρηθούν όπως βρίσκονται κατά την ημέρα της απογραφής. Σημειώνεται ότι η απογραφή των περιουσιακών στοιχείων τόσο της Επιτροπής του άρθρου 9 του Ν.2190/1920 όσο και της επιχειρήσεως (απογραφή ενάρξεως) υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο.

Επίσης σημειώνεται ότι η έλλειψη απογραφής ενάρξεως στην ανώνυμη εταιρία ή απογραφής λήξεως της συγχωνευόμενης εταιρίας, συνιστά λόγο χαρακτηρισμού των βιβλίων τους ως ανεπαρκών, με περαιτέρω, συνέπεια τον εξωλογιστικό προσδιορισμό του καθαρού κέρδους των επιχειρήσεων αυτών.

Σε αντίθεση με το Ν.Δ.1297/1972, ο Ν. 2166/1993 υιοθετεί την ορθή και ανώδυνη άποψη ότι το αποτέλεσμα της μεταβατικής περιόδου μεταφέρεται στην απορροφούσα ή τη νέα εταιρία και φορολογείται επ' ονόματι των εταιριών αυτών.

❖ ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, το κέρδος που πραγματοποίησε η απορροφούμενη εταιρία κατά το μεταβατικό στάδιο, στην περίπτωση που η συγχώνευση γίνεται υπό το κράτος των διατάξεων του Ν.Δ. 1297/1972 θεωρείται ότι αποκτήθηκε από τις απορροφούμενες εταιρίες και φορολογείται στο όνομα της απορροφούμενης εταιρίας και συνεπώς οι μέτοχοι της αναγράφουν απλώς στις ατομικές φορολογικές τους δηλώσεις το μέρος που τους αναλογεί ως εισόδημα πλήρως φορολογημένο με εξάντληση της φορολογικής τους υποχρεώσεως. Εξυπακούεται ότι η διανομή του μερίσματος στους μετόχους μπορεί να γίνει από την ίδια την απορροφούμενη ή από την

απορροφούσα, οπότε όμως τα οφειλόμενα μερίσματα θα μεταβιβαστούν σε αυτήν ως υποχρέωση της απορροφούμενης.

Επιπλέον νοείται ότι για τη διανομή του κέρδους αυτού θα εφαρμοστούν οι διατάξεις του καταστατικού της εταιρίας περί διαθέσεως των κερδών, χωρίς να είναι αναγκαίο να σχηματιστούν αποθεματικά (τακτικό, έκτακτο κλπ.), αφού το νομικό πρόσωπο της απορροφούμενης εταιρίας παύει να υπάρχει και οι λόγοι για τους οποίους δημιουργούνται τα αποθεματικά (κάλυψη μελλοντικών ζημιών της εταιρίας, επέκταση επενδύσεων κλπ.) παύουν εφεξής να υπάρχουν.

Η απόφαση των μετόχων περί διανομής των κερδών μπορεί να ληφθεί κατά τη γενική συνέλευση τους στην οποία αποφάσισαν την απορρόφηση της εταιρίας τους από άλλη ανώνυμη εταιρία ή σε κάποια άλλη μεταγενέστερη συνέλευση αυτών.

Πιστεύουμε όμως ότι η απορροφούμενη, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις σχηματισμού αφορολόγητων «εκπτώσεων» που ορίζουν οι αναπτυξιακοί νόμοι (Ν.1892/1990, 2601/1998 κλπ.), έχει τη δυνατότητα από τα κέρδη της μεταβατικής περιόδου να σχηματίσει αφορολόγητες «εκπτώσεις» και συνεπώς να περιορίσει το φορολογητέο εισόδημα. Είναι μάλιστα δυνατό, εφόσον το ύψος των επενδύσεων που υπήχθησαν στους αναπτυξιακούς νόμους το επιτρέπουν, οι μέτοχοι να αποποιηθούν το μερίσμα που τους αναλογεί, για να σχηματιστεί αφορολόγητο αποθεματικό και συνεπώς ο οφειλόμενος φόρος εισοδήματος να περιοριστεί μόνο στον αναλογούντα στην κράτηση για τακτικό αποθεματικό. Μια τέτοια απόφαση των μετόχων όμως πρέπει να ληφθεί με ομόφωνη απόφαση όλων των μετόχων (παμψηφία) σε καθολική γενική συνέλευση.

Από τα κέρδη της μεταβατικής περιόδου πρέπει να αφαιρεθούν τα προβλεπόμενα από το καταστατικό δικαιώματα (ποσοστά) του Δ.Σ., των ιδρυτών (ποσοστά ιδρυτικών τίτλων), των εργαζομένων και γενικά των τρίτων, τα οποία θα καταβληθούν στους δικαιούχους από την απορροφούμενη ή θα μεταφερθούν ως υποχρεώσεις αυτής στην απορροφούσα εταιρία. Εξυπακούεται επίσης ότι εφόσον η εταιρία έχει ακάλυπτες συσσωρευμένες «ζημίες εις νέο» από τις προηγούμενες χρήσεις, το κέρδος της μεταβατικής περιόδου πρέπει να διατεθεί πρωτίστως, κατά το ποσό που απαιτείται, για την απόσβεση των ζημιών αυτών.

Είναι δυνατό επίσης τα κέρδη της μεταβατικής περιόδου, μετά την αφαίρεση του αναλογούντος φόρου εισοδήματος, να εισφερθούν στην απορροφούσα εταιρία. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η προβλεπόμενη από τον Ν.2190/1920 διαδικασία αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου με έκδοση μετοχών που διανέμονται στους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας.

❖ ΚΑΛΥΨΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΖΗΜΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ .

Σε περίπτωση που η μεταβατική περίοδος καταλείπει ζημία, πρέπει η ζημία αυτή να καλυφθεί από τους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας με καταβολή μετρητών ή με εισφορά σε είδος, για την οποία απαιτείται εκτίμηση της Επιτροπής εμπειρογνομόνων. Επισημαίνεται ότι για την εισφορά αυτή δεν ισχύουν οι ευεργετικές διατάξεις (απαλλαγή από φόρο μεταβιβάσεως ακινήτων κλπ.) του Ν.Δ. 1297/1972. Και

κατά τις οδηγίες της Διοικήσεως «εφόσον η συγχωνευόμενη επιχείρηση από της σύνταξης του συμβολαίου μέχρι της σύστασης της ανώνυμης εταιρίας, εμφανίζει αρνητικό αποτέλεσμα (ζημία), αυτό πρέπει να καλυφθεί από τους ιδρυτές για να μη μειωθεί το μετοχικό κεφάλαιο».

Στο παράδειγμα μας, ας υποθέσουμε ότι το κέρδος της μεταβατικής περιόδου € 29.347,03 διατίθεται ως εξής:

- Τακτικό αποθεματικό (29347,03 x 5%)	1467,03
- Φόρος εισοδήματος επί του τακτικού αποθεματικού (1467,35x40%)	586,94
- Αφορολόγητη έκπτωση του ν.1892/1990	27292,74
	<u>29347,03</u>

Με τα δεδομένα αυτά θα γίνει στα βιβλία της απορροφούμενης εταιρίας η εγγραφή:

Κέρδη προς διάθεση (Κέρδη περιόδου 1/1 – 30/4/2001)	29347,03
Τακτικό αποθεματικό	1467,35
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (Φόρος εισοδήματος)	586,94
Αφορολόγητη έκπτωση ν.1892/1990	27.292,74

6.2.5. ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Η απογραφή που θα διενεργήσει η απορροφούμενη την ημερομηνία επελεύσεως της απορροφήσεως, θα καταχωρηθεί στο «Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών» της απορροφούμενης εταιρίας. Στο τέλος της απογραφής θα καταχωρηθεί και ο ισολογισμός της εταιρίας κατά την ημερομηνία της επελεύσεως της απορροφήσεως.

6.2.6 ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ (ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ) ΣΤΗΝ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑ ΕΤΑΙΡΙΑ.

Για την λογιστική απεικόνιση της μεταβίβασης του συνόλου της περιουσίας της απορροφούμενης στην απορροφούσα εταιρία, θα πρέπει να γίνει η ακόλουθη λογιστική εγγραφή. Οι εγγραφές αυτές θα βασιστούν στα προαναφερόμενα στοιχεία του ισολογισμού της απορροφούμενης «Μ Α.Ε.»

A A. E.	294937,64	
Προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού	26999,26	
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	11738,81	
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	23477,63	
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	53411,59	
Μεταβατικοί λογαριασμοί	2347,77	
Αποσβεσμένα ασώματα πάγια	3914,89	
Αποσβεσμένα ενσώματα πάγια	102714,6	
Αφορολόγητη έκπτωση ν. 1892/1990	85986,79	
	<u>605528,98</u>	
Ασώματα πάγια		17608,22
Ενσώματα πάγια		440205,43
Συμμετοχή στην Α.Ε. «Ω»		29347,03
Αποθέματα		38151,14
Απαιτήσεις		70432,87
Διαθέσιμα		6849,59
Μεταβατικοί λογαριασμοί		2934,7
		<u>605528,98</u>

6.2.7. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΣΤΟΥΣ ΑΤΟΜΙΚΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ ΜΕΤΟΧΩΝ

Υποθέτουμε ότι υφίσταται δύο μόνο μέτοχοι που συμμετέχουν στην εταιρία ως εξής: Α. Ανδρέου 70% και ο Β. Βασιλείου 30%. Θα γίνει η εγγραφή:

Μετοχικό κεφάλαιο		117388,11	
Τακτικό αποθεματικό		30814,38	
Έκτακτο αποθεματικό		35216,43	
Κέρδη εις νέο		5869,41	
Υπεραξία εκτιμήσεως Επιτροπής		105649,30	
Εμπειρογνομόνων			294937,64
Μέτοχοι	206456,35		
Α. Ανδρέου	88481,29		
Β. Βασιλείου			

6.2.8. ΛΗΨΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΑΥΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Η απορροφημένη Μ Α.Ε. λαμβάνει από την απορροφούσα Α Α.Ε. τις νέες μετοχές που η τελευταία εξέδωσε, ονομαστικής αξίας ίσης, της καθαρής θέσεως της Μ Α.Ε. που προσδιόρισε η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων του άρθρου 2 του Ν. 2190/1920, η οποία στο παράδειγμα μας ανέρχεται σε € 294.937,64.

Θα γίνουν οι εγγραφές :

Μετοχές της Α Α Ε.		294937,64	
Α Α. Ε.			294937,64

Παραλαβή των νέων μετοχών της απορροφήσασας

Μέτοχοι		294937,64	
(Α. Ανδρέου)	206456,35		
(Β. Βασιλείου)	88481,29		
Μετοχές της Α Α. Ε.			294937,64

Παράδοση των μετοχών της απορροφήσασας στους μετόχους της απορροφουμένης

Σε περίπτωση που η συγχώνευση δεν είχε υπαχθεί στο Ν.Δ. 1297/1972, που επιβάλλει τη μεταφορά και εμφάνιση των αφορολόγητων αποθεματικών στους λ/σμούς καθαρής θέσεως της απορροφούσας προκειμένου να διατηρηθεί το αφορολόγητο αυτών, η υπεραξία από τη συγχώνευση θα ανερχόταν σε € 380.924,43 (294.937,64 + 85.986,79), και οι μετοχές της Α Α.Ε. που θα ελάμβανε η Μ Α.Ε. θα ήταν ονομαστικής αξίας όχι μεγαλύτερης του ποσού αυτού.

6.3 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

6.3.1. ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΣΤΙΣ ΑΞΙΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ

Η εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν.2190/1920, από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων. Η εν' λόγω επιτροπή απαρτίζεται από τρία μέλη. Τα μέλη αυτά δεν πρέπει να έχουν καμία εξάρτηση από την εταιρία, την περιουσία της οποίας πρέπει να εκτιμήσουν.

Επιπλέον η ίδια επιτροπή πρέπει να εκτιμήσει τις περιουσίες όλων των συγχωνευόμενων εταιριών, προκειμένου να αποφανθεί και περί της σχέσεως ανταλλαγής των μετοχών. Σε περίπτωση που οι έδρες των συγχωνευόμενων εταιριών υπάγονται σε διαφορετικές νομαρχίες, η αίτηση για διορισμό Επιτροπής Εμπειρογνομόνων υποβάλλεται στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου, η οποία διορίζει την Επιτροπή που θα προβεί στην εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών.

Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός πως κάθε μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων ευθύνεται έναντι των μετόχων των απορροφούμενων εταιριών και των τρίτων για κάθε πταίσμα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Οι εκτιμήσεις της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων έχουν τεράστια σημασία. Όπως αναφέραμε πιο πάνω, η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων θα εκτιμήσει το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της απορροφούσας εταιρίας, αλλά μόνο για να προσδιορίσει τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών.

Σύμφωνα με τις απόψεις του Υπουργείου Εμπορίου δεν γίνεται προσαρμογή των λογιστικών υπολοίπων των λογαριασμών της απορροφούσας προς τις αξίες εκτιμήσεως της επιτροπής. Τέτοια προσαρμογή γίνεται μόνο για τα περιουσιακά στοιχεία της απορροφούμενης εταιρίας.

6.3.2. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της διαδικασίας συγχωνεύσεως είναι η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της απορροφούσας εταιρίας στο μέτρο που απαιτείται να δοθούν μετοχές στους μετόχους των απορροφούμενων εταιριών, σύμφωνα με τη συμφωνημένη και εγκεκριμένη σχέση ανταλλαγής των μετοχών απορροφούσας – απορροφούμενων εταιριών.

Ο νόμος με τη διάταξη του άρθρου 68 παρ. 2 θέτει ως ανώτατο όριο της συνολικής ονομαστικής αξίας των νέων μετοχών, που εκδίδει η απορροφούσα εταιρία και παραδίνει στους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας, την «**καθαρή θέση της εισφερόμενης περιουσίας**» της εταιρίας αυτής, όπως αυτή προσδιορίστηκε από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων. Δεν θέτει όμως ο νόμος κατώτατο όριο της ονομαστικής αξίας των νέων αυτών μετοχών που μπορεί να οριστεί σε ποσό μικρότερο του ανωτάτου ορίου που προαναφέρουμε, δηλαδή ο νόμος επιτρέπει την έκδοση των νέων μετοχών υπέρ το άρτιο. Αντίθετα, δεν είναι δυνατό να εκδοθούν μετοχές υπό το άρτιο.

Με την παραπάνω ρύθμιση ο νόμος ενδιαφέρεται για την προστασία των συμφερόντων των πιστωτών της απορροφούσας εταιρίας και την αλήθεια του κεφαλαίου της.

Αλλά στην πραγματική καθαρή θέση της απορροφούσας και της απορροφούμενης εταιρίας, όπως αυτές προσδιορίζονται από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων, δεν περιλαμβάνεται το goodwill καθεμιάς από τις εταιρίες αυτές. Συνεπώς για το goodwill της απορροφούμενης εταιρίας δεν εκδίδονται μετοχές της απορροφούσας.

Οι γενικές διατάξεις που διέπουν κάθε αύξηση του κεφαλαίου έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση της συγχωνεύσεως εταιριών δι' απορροφήσεως. Έτσι, η αύξηση του κεφαλαίου της απορροφούσας εταιρίας είναι δυνατό να γίνει:

A. Με απόφαση του Δ.Σ. της εταιρίας, χωρίς να απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού, υπό τις προϋποθέσεις που θέτει η διάταξη του άρθρου 13 παρ. 1 του νόμου, και συγκεκριμένα:

- ◆ Το Δ.Σ. πρέπει να είναι εξουσιοδοτημένο από το καταστατικό (αρχικό ή μετά τροποποίηση) ή με απόφαση της γενικής συνελεύσεως για την αύξηση του κεφαλαίου.
- ◆ Η απόφαση του Δ.Σ. πρέπει να ληφθεί με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 των μελών του,
- ◆ Το ποσό της αύξησεως του κεφαλαίου δεν μπορεί να υπερβεί το αρχικό ή κατά περίπτωση, το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο.
- ◆ Η αύξηση του κεφαλαίου να συντελεστεί με έκδοση νέων μετοχών.

B. Με απόφαση της γενικής συνελεύσεως των μετόχων της εταιρίας κατά τη συνήθη απαρτία και πλειοψηφία, χωρίς να απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού, υπό τις προϋποθέσεις που θέτει η διάταξη του άρθρου 13 παρ. 2 του ίδιου νόμου. Συγκεκριμένα :

- ◆ Πρέπει να υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό (αρχικό η μετά τροποποίηση).
- ◆ Η αύξηση του κεφαλαίου να λάβει χώρα στη διάρκεια της πρώτης πενταετίας από τη σύσταση της εταιρίας.
- ◆ Το ποσό του αυξανόμενου κεφαλαίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενταπλάσιο του αρχικού μετοχικού κεφαλαίου.
- ◆ Η αύξηση του κεφαλαίου να συντελεστεί με έκδοση νέων μετοχών.

Γ. Με απόφαση της γενικής συνελεύσεως των μετόχων που λαμβάνεται με αυξημένη (καταστατική) απαρτία και πλειοψηφία. Για την αύξηση του κεφαλαίου απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού.

Οι μετοχές που εκδίδονται λόγω της απορροφήσεως προορίζονται αποκλειστικά για τους μετόχους της απορροφούμενης εταιρίας. Οι παλαιοί μέτοχοι της απορροφούσας δεν έχουν δικαίωμα προτιμήσεως που έχουν σε κάθε άλλη αύξηση του κεφαλαίου, ούτε και μπορούν να μετάσχουν στην αύξηση αυτήν του κεφαλαίου που γίνεται για την απορρόφηση εταιρίας.

Οι νέες μετοχές που εκδίδει η απορροφούσα είναι κοινές. Είναι δυνατό όμως να εκδοθούν και προνομιούχες ή άλλης κατηγορίας μετοχές από αυτές που προβλέπει ο νόμος (άρθρο 3), εφόσον τέτοια υποχρέωση πηγάζει από τη σύμβαση συγχωνεύσεως.

Με τη σύμβαση συγχωνεύσεως γίνεται η κάλυψη των νέων μετοχών, ενώ η καταβολή του κεφαλαίου γίνεται με τη συμπλήρωση των διαδικασιών συγχωνεύσεως. Η καταβολή, δηλαδή η ολοκλήρωση της διαδικασίας συγχωνεύσεως, αν δεν τίθεται βραχύτερη προθεσμία από τη σύμβαση συγχωνεύσεως, πρέπει να συντελείται μέσα στην προθεσμία που όρισε η γενική συνέλευση των μετόχων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2190/1920, ορίζεται ότι:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3, σε κάθε περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου η πιστοποίηση της καταβολής ή μη του αυτού από το διοικητικό συμβούλιο πρέπει να γίνεται εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ορισθείσα προθεσμία καταβολής του ποσού της αύξησης.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ίδιου νόμου, η προθεσμία καταβολής της αύξησης του κεφαλαίου δεν μπορεί να οριστεί μικρότερη του ενός μηνός και μεγαλύτερη των τεσσάρων μηνών από την ημέρα λήψης της σχετικής απόφασης από το αρμόδιο όργανο της εταιρίας.

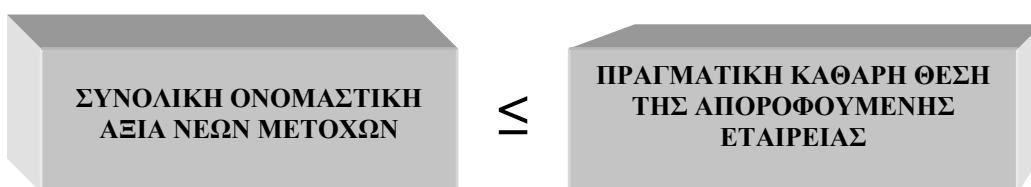
Επισημαίνεται ότι αν μέσα στις ταχθείσες νόμιμες προθεσμίες δεν ολοκληρωθεί η συγχώνευση και δεν μεταβιβαστεί η περιουσία των απορροφούμενων εταιριών στην απορροφούσα, η αύξηση του κεφαλαίου ματαιώνεται και επέρχεται ανατροπή των διαδικασιών συγχωνεύσεως που είχαν πραγματοποιηθεί.

Η αύξηση του κεφαλαίου λόγω απορροφήσεως σε ότι αφορά τη μεταβίβαση της περιουσίας της απορροφούμενης καλύπτεται με εισφορά σε είδος, της οποίας η τμηματική καταβολή απαγορεύεται.

Σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν πιο πάνω, η συνολική ονομαστική αξία των νέων μετοχών δεν μπορεί να υπερβεί τη συνολική πραγματική καθαρή θέση της απορροφούμενης εταιρίας, ενώ είναι δυνατό να είναι μικρότερη αυτής, οπότε εκδίδονται μετοχές υπέρ το άρτιο.

Το ανώτατο λοιπόν, όριο ονομαστικής αξίας των νέων μετοχών που θα εκδώσει η απορροφούσα είναι η πραγματική καθαρή θέση της απορροφούμενης, ενώ είναι δυνατό να εκδοθούν μετοχές μικρότερης συνολικής ονομαστικής αξίας από το άθροισμα αυτό.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΝ



Το Υπ. Οικονομικών, ερμηνεύοντας τη διάταξη αυτή, όρισε με την εγκύκλιο του αριθ. 25/1973 ότι η μεταφορά των αφορολογήτων κρατήσεων στη νέα εταιρία δεν υπόκεινται σε φορολογία « υπό την προϋπόθεση ότι οι αφορολόγητες κρατήσεις μεταφέρονται αυτούσιες στη νέα εταιρία και εμφανίζονται σε ειδικούς λογαριασμούς στα βιβλία αυτής κατά την διάρκεια λειτουργίας της επιχειρήσεως, μη επιτρεπόμενης της κεφαλαιοποιήσεως κατά των μετατροπών ή των συγχωνεύσεων σύμφωνα».

Σε περίπτωση λοιπόν που η συγχώνευση των εταιριών έχει υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις του Ν.Δ.1297/1972, η ονομαστική αξία των μετοχών που θα εκδώσει η νέα (απορροφούσα) εταιρία, για να δώσει στους μετόχους της απορροφούμενης, πρέπει κατά ανώτατο όριο να ανταποκρίνεται προς την πραγματική καθαρή θέση της απορροφούμενης (δηλαδή τη λογιστική καθαρή θέση αυξημένη με την υπεραξία εκτιμήσεως), μειωμένη όμως με τα ποσά των αφορολογήτων αποθεματικών, τα οποία δεν πρέπει να κεφαλαιοποιηθούν, προκειμένου αυτά να εμφανιστούν αυτούσια στην καθαρή θέση της απορροφούσας εταιρίας.

Στο παράδειγμα μας λοιπόν, ενώ η πραγματική καθαρή θέση της «Μ Α.Ε.» ανέρχεται στο ποσό των € 380.924,43, η ονομαστική αξία των νέων μετοχών είναι δυνατό να οριστεί κατά ανώτατο όριο στο ποσό των € 294.937,64 (380.924,43 – αφορολόγητη έκπτωση του Ν. 1892/1990 € 85.986,79), ώστε το αφορολόγητο αποθεματικό να εμφανιστεί στην καθαρή θέση της απορροφούσας «Α Α.Ε.» αυτούσιο.

Η παραπάνω λογιστική αντιμετώπιση των αφορολόγητων κρατήσεων και αποθεματικών δυνατό, σε ορισμένες περιπτώσεις, να οδηγήσει σε αδιέξοδο στην ανταλλαγή των μετοχών απορροφούσας – απορροφούμενης.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να τεθούν ορισμένα ερωτήματα: Πως θα αντιμετωπιστεί η περίπτωση κατά την οποία τα αφορολόγητα αποθεματικά υπερβαίνουν το μετοχικό κεφάλαιο και τα φορολογημένα αποθεματικά της απορροφούμενης εταιρίας ; Και ακόμη, είναι δυνατό να εφαρμοστούν τα οριζόμενα από το ν.1297/1992;

Για να απαντήσουμε στα παραπάνω ερωτήματα θα υποθέσουμε ότι η πραγματική καθαρή θέση της απορροφούμενης εταιρίας, όπως προσδιορίστηκε από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων, έχει ως εξής:

	(σε ευρώ)
Μετοχικό κεφάλαιο	58694,06
Τακτικό αποθεματικό	5869,41
Υπεραξία εκτιμήσεως	17608,22
Αφορολόγητη έκπτωση ν.1892/1990	88041,09
Σύνολο	170.212,78

Κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις του Ν.1297/1972, η απορροφούσα πρέπει να εκδώσει μετοχές ονομαστικής αξίας, κατά το ανώτατο όριο, € 82.171,68 (170.212,76 – 88.041,090, ώστε να είναι δυνατό λογιστικά να εμφανιστεί ο λογαριασμός του αποθεματικού του Ν. 1297/1972 στην καθαρή θέση της απορροφούσας εταιρίας. Θα δεχθούν όμως οι μέτοχοι αυτοί να συνεισφέρουν στην απορροφούσα περιουσία πραγματικής αξίας € 170.212,76 και να λάβουν μετοχές της απορροφούσας ονομαστικής αξίας € 82.171,68.

Η περίπτωση βέβαια μπορεί να αντιμετωπιστεί προσδιορίζοντας κατάλληλη σχέση ανταλλαγής των μετοχών απορροφούσας – απορροφουμένης

Στο παράδειγμα μας, αν δεχθούμε ότι οι μετοχές εκδίδονται με συνολική ονομαστική αξία ίση με το ανώτατο επιτρεπόμενο ύψος, το μετοχικό κεφάλαιο της απορροφούσας εταιρίας θα αυξηθεί κατά € 294.937,63 και θα γίνουν οι εγγραφές:

Μέτοχοι, λογαριασμός καλύψεως κεφαλαίου (Μ.Α.Ε.)	294937,64
Μετοχικό κεφάλαιο (Καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο)	294937,64
Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να απεικονίσουμε λογιστικά την καταβολή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου, ο οποίος υπολογίζεται επί της υπεραξίας που προέκυψε από την εκτίμηση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων. Στο παράδειγμα μας ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου ανέρχεται σε: $105649,3 \times 1\% = 1056,49$ ευρώ.	
Έξοδα ιδρύσεως και πρώτης εγκαταστάσεως	1056,49
Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη (Φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου)	1056,49
Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη (Φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου)	1056,49
Ταμείο	1056,49

6.3.3. ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ακολουθεί η λογιστική απεικόνιση της μεταβιβάσεως της περιουσίας της «Μ. Α.Ε.» στην απορροφούσα. Επισημαίνεται ότι οι λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού θα καταχωρηθούν στα βιβλία της απορροφούσας όπως αυτοί έχουν διαμορφωθεί και εμφανίζονται στον ισολογισμό της «Μ. Α.Ε.» της ημερομηνίας επέλευσης της συγχώνευσης. Δηλαδή, αν στο μεταβατικό στάδιο από το χρόνο της εκτιμήσεως της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων μέχρι την ολοκλήρωση της μετατροπής, η «Μ. Α.Ε.» απέκτησε και νέα πάγια που δεν περιλαμβάνονται στην Έκθεση Εμπειρογνομόνων θα καταχωρηθούν κι αυτά με την αξία κτήσεως τους. Αντίθετα, αν ορισμένα περιουσιακά στοιχεία πωλήθηκαν στη μεταβατική περίοδο, οι οικείοι λογαριασμοί πρέπει να πιστωθούν με την αξία που τα πωλημένα στοιχεία εμφανίζονται στην Έκθεση των Εμπειρογνομόνων και η τυχόν διαφορά αυτής με το τίμημα πώλησεως θα θεωρείται αποτέλεσμα της μεταβατικής περιόδου. Θα γίνουν, συνεπώς, οι ακόλουθες εγγραφές:

Ασώματα πάγια	17608,22	
Ενσώματα πάγια	440205,43	
Συμμετοχή στην Α.Ε. «Q»	29347,03	
Αποθέματα	38151,14	
Απαιτήσεις	70432,87	
Διαθέσιμα	6849,59	
Μεταβατικοί λογαριασμοί	2934,7	
	<u>605528,98</u>	
Προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού		26999,27
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		11738,81
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		23477,63
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		53411,59
Μεταβατικοί λογαριασμοί		2347,76
Αποσβεσμένα ασώματα πάγια		3914,89
Αποσβεσμένα ενσώματα πάγια		102714,6
Αφορολόγητη έκπτωση ν. 1892/1990		85986,79
Μέτοχοι, λογαριασμός καλύψεως κεφαλαίου (Μ Α.Ε.)		294937,64
		<u>605528,98</u>

Όπως προαναφέρθηκε, οι συγχωνευόμενες εταιρίες καθορίζουν τη σχέση ανταλλαγής των μετοχών και η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων αποφαινεται απλώς εάν η σχέση είναι δίκαιη και λογική. Είναι συνεπώς ενδεχόμενο η απορροφούσα εταιρία, έναντι της αποκτώμενης περιουσίας της απορροφουμένης, να εκδώσει μετοχές ονομαστικής αξίας :

- ◆ Ίσης με την αξία της αποκτώμενης περιουσίας, όπως στο παράδειγμα μας ή
- ◆ Μικρότερης της αξίας της αποκτώμενης περιουσίας, οπότε η πιστωτική διαφορά αντιμετωπίζεται ως «διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο».

Επισημαίνεται ότι δεν είναι δυνατό η απορροφούσα να εκδώσει μετοχές ονομαστικής αξίας μεγαλύτερης της εκτιμηθείσας από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων αξίας της αποκτώμενης περιουσίας, γιατί θα έχουμε έκδοση μετοχών υπό το άρτιο, την οποία ο νόμος ρητά απαγορεύει.

6.3.4. ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΣΕ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΚΥΨΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ως γνωστόν, η υπεραξία που προκύπτει κατά την απορρόφηση εταιριών δεν φορολογείται κατά το χρόνο της απορροφήσεως, αλλά «εμφανίζεται απαραιτήτως σε ειδικούς λογαριασμούς της συγχωνεύουσας ή της νέας εταιρίας μέχρι του χρόνου διαλύσεως της θεωρείται περιερχόμενη σε αυτήν και φορολογείται κατά τον χρόνο της καθ' οιονδήποτε τρόπον διαλύσεως της ...».

Η υπεραξία που προέρχεται από την απορρόφηση της εξαφανιζόμενης (απορροφούμενης) εταιρίας δεν είναι δυνατό να καταχωρηθεί σε λογαριασμούς ουσίας της απορροφούσας εταιρίας. Έτσι, κατ' αδήριτη λογιστική ανάγκη. Θα καταχωρηθεί σε λογαριασμούς τάξεως (μνείας). Στο παράδειγμα μας θα γίνει η ακόλουθη εγγραφή:

Υπεραξία από την απορρόφηση της Μ.Α.Ε.	105649,3
Υπεραξία ν.δ.1297/1972 από την απορρόφηση της Μ.Α.Ε.	105649,3

6.4. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΜΕ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΚΑΘΟΛΙΚΑ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Η λογιστική διαδικασία στην προκειμένη μορφή συγχωνεύσεως είναι κατά βάση αυτή με τη διαδικασία της συγχωνεύσεως με συνδεδεμένων εταιριών, την οποία περιγράψαμε πιο πάνω, με ορισμένες αποκλίσεις.

Για την επισήμανση των αποκλίσεων, ας υποθέσουμε ότι η «Α» Α.Ε. κατέχει το σύνολο (100%) των μετοχών της «Μ» Α.Ε., τις οποίες απέκτησε αντί € 264.123,26, ποσό που εμφανίζεται στα βιβλία της «Α» Α.Ε. στο λογαριασμό ενεργητικού «**συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις**

6.4.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΜΕΝΗΣ ΘΥΓΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Η λογιστική διαδικασία είναι όμοια με αυτήν που περιγράψαμε για τη συγχώνευση με απορρόφηση. Δηλαδή:

- ◆ Προσδιορίζεται η υπεραξία εκτιμήσεως και προσαρμόζονται τα υπόλοιπα των λ/σμών της απορροφούμενης εταιρίας,
- ◆ Συντάσσεται ισολογισμός της απορροφούμενης εταιρίας κατά την ημερομηνία επελεύσεως της συγχωνεύσεως,

- ◆ Φορολογείται, διανέμεται κλπ. το αποτέλεσμα της μεταβατικής περιόδου,
- ◆ Καταχωρείται η απογραφή και ο ισολογισμός της ημερομηνίας συντελέσεως της συγχωνεύσεως στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών,
- ◆ Γίνεται η εγγραφή μεταβιβάσεως του ενεργητικού και των υποχρεώσεων στην απορροφούσα εταιρία
- ◆ Γίνεται η εγγραφή μεταφοράς των λ/σμών της καθαρής θέσεως στους ατομικούς λ/σμούς των μετόχων που έχει ως εξής :

Μετοχικό κεφάλαιο	117388,11	
Τακτικό αποθεματικό	30814,38	
Έκτακτο αποθεματικό	35216,43	
Κέρδη εις νέο	5869,41	
Υπεραξία εκτιμήσεως Επιτροπής	88041,09	
Εμπειρογνομόνων		
Μέτοχοι		294937,64
(A.A.E.)		

Υποσημείωση: με την εγγραφή της παραγράφου 6.2.7 η μητρική εταιρία «Α» Α.Ε. έχει χρεωθεί με ποσό € 294.937,64, ενώ με την προηγούμενη εγγραφή πιστώνεται με το ίδιο ποσό και συνεπώς ο λογαριασμός αυτός εξισώνεται.

6.4.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΟΥΣΑΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Κατά την ημερομηνία επέλευσης της συγχωνεύσεως, γίνονται οι ακόλουθες εγγραφές:

Ασώματα πάγια	17608,22
Ενσώματα πάγια	440205,43
Συμμετοχή στην Α.Ε. «Q»	29347,03
Αποθέματα	38151,14
Απαιτήσεις	70432,87
Διαθέσιμα	6849,59
Μεταβατικοί λογαριασμοί	2934,7
	605528,98

Προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού		26999,27
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		11738,81
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		23477,63
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		53411,59
Μεταβατικοί λογαριασμοί		2347,76
Αποσβεσμένα ασώματα πάγια		3914,89
Αποσβεσμένα ενσώματα πάγια		102714,6
Αφορολόγητη έκπτωση ν. 1892/1990 (Μ.Α.Ε.)		85986,79
		294937,64
		<u>605528,98</u>
<u>Μ.Α.Ε.</u>	<u>294937,64</u>	
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Μ.Α.Ε.)		264123,26
Υπεραξία από την συγχώνευση με την Μ.Α.Ε.		30814,38

Εάν η συμμετοχή στην Μ Α.Ε. είχε αποκτηθεί σε ποσό μεγαλύτερο από € 294.937,64, έστω € 381.511,37 , η χρεωστική διαφορά των € 86.573,73 πρέπει να χαρακτηριστεί ως goodwill της Μ Α.Ε. και η τελευταία εγγραφή θα έχει ως εξής:

<u>Μ.Α.Ε.</u>	<u>294937,64</u>	
Υπεραξία από την απορρόφηση της Μ.Α.Ε.	86573,73	
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις Μ.Α.Ε.		381511,37

Ακολουθούν οι εγγραφές απεικονίσεως σε λογαριασμούς τάξεως της υπεραξίας από την απορρόφηση που διατυπώνονται πιο πάνω στην παράγραφο 6.3.4.

Σημειώνεται ότι η προαναφερόμενη χρεωστική διαφορά, την οποία χαρακτηρίσαμε goodwill, αποσβένεται είτε εφάπαξ είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε πέντε έτη, αλλά η απόσβεση δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της απορροφούσας εταιρίας, κατά τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος αυτής.

Η χρεωστική αυτή διαφορά μπορεί όμως να αντιμετωπιστεί ως ζημία από την πώληση μετοχών και συνεπώς είναι δυνατό να αχθεί σε μείωση τυχόν υπαρχόντων αποθεματικών:

- Του α.ν. 148/1967,
- Του αποθεματικού κερδών από πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο του άρθρου 38 του ν. 2238/1994, και
- Του λ/σμού 41.06 «διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας συμμετοχών και χρεογράφων».

7. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΣΥΣΤΑΣΗ ΝΕΑΣ Α.Ε.

Από τη διάταξη της παρ.2 του άρθρου 68 το ν.2190/1920, προκύπτει ότι συγχώνευση ανωνύμων εταιριών με σύσταση νέας ανώνυμης εταιρίας συντελείται όταν συντρέχουν τα ακόλουθα:

- Να δημιουργείται από τις εξαφανιζόμενες εταιρίες μια νέα ανώνυμη εταιρία στην οποία περιέρχονται τα περιουσιακά στοιχεία (ενεργητικό και υποχρεώσεις) των εταιριών αυτών, τις οποίες, δηλαδή, διαδέχεται στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις τους. Ο νόμος δεν αξιώνει η νέα εταιρία να έχει τον ίδιο με τις εξαφανιζόμενες εταιρίες σκοπό, ούτε την ίδια έδρα.
- Να υφίσταται κατά το χρόνο της συγχώνευσης δύο τουλάχιστον ανώνυμες εταιρίες οι οποίες λύνονται και, χωρίς να ακολουθήσουν το στάδιο της εκκαθάρισεως, μεταβιβάζουν το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις τους σε νέα ανώνυμη εταιρία την οποία ιδρύουν, και οι οποίες λυόμενες εταιρίες με τη συγχώνευση εξαφανίζονται ως ιδιαίτερα νομικά πρόσωπα.

Η νέα εταιρία, έναντι της αξίας των περιουσιακών στοιχείων των εξαφανιζόμενων εταιριών τα οποία αποκτά, πρέπει να δίνει στους μετόχους των εταιριών αυτών μετοχές εκδόσεώς της.

Ο νόμος, όπως και στην περίπτωση της συγχωνεύσεως με απορρόφηση, προκειμένου να διευκολύνει στην αντιμετώπιση των διαφόρων σχέσεων στις σχέσεις ανταλλαγής των μετοχών των εξαφανιζόμενων εταιριών και της νέας εταιρίας, επιτρέπει την καταβολή σε μετρητά των διαφορών στρογγυλοποιήσεως, θέτοντας και στην προκειμένη περίπτωση ανώτατο όριο στο χρηματικό ποσό που επιτρέπεται να καταβάλλεται.

➤ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΕΝΑΡΞΕΩΣ- ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Εκτεταμένη απογραφή γίνεται και σε περιπτώσεις δημιουργίας νέας εταιρίας με συγχώνευση άλλων εταιριών, οπότε ουσιαστικά τα περιουσιακά στοιχεία των συγχωνευομένων εταιριών εισφέρονται στη νεοδημιουργημένη ανώνυμη εταιρία. Στην περίπτωση απορροφήσεως ή εξαγοράς ανώνυμης εταιρίας από άλλη ανώνυμη εταιρία ή στην περίπτωση διάσπασης ανώνυμης εταιρίας και εισφοράς των τμημάτων σε ωφελούμενες υπάρχουσες εταιρίες δεν έχουμε θέμα απογραφής ενάρξεως, αφού η

επιζώσα εταιρίας ή οι ωφελούμενες εταιρίες απλώς συνεχίζουν τη ζωή τους μέσα στη χρήση, αποκτώντας ένα σύνολο περιουσίας. Ασφαλώς θα καταμετρήσουν τα εισφερόμενα και θα τα καταχωρίσουν στα βιβλία τους. Όμως δεν πρόκειται για την απογραφή του άρθρου 41, αποτίμηση δε, δεν χωρεί, δεδομένου ότι η καταχώριση γίνεται στην τιμή κτήσεως, δηλαδή είτε στην αξία που τα εκτίμησε η Επιτροπή του άρθρου 9 είτε στην αξία των βιβλίων της μετασχηματιζόμενης επιχείρησης.

7.1. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

Η λογιστική διαδικασία σε καθεμιά από τις συγχωνευόμενες εταιρίες είναι όμοια με τη διαδικασία που ακολουθεί η απορροφούμενη εταιρία κατά τη συγχώνευση με απορρόφηση, η οποία διαδικασία αναπτύχθηκε προηγουμένως στην παράγραφο.

7.2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Το λογιστήριο της εταιρίας θα προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

Κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου της νέας εταιρίας από τις συγχωνευόμενες εταιρίες.

Μόλις συσταθεί η νέα ανώνυμη εταιρία θα γίνουν οι εγγραφές καλύψεως του κεφαλαίου της, από τις απορροφούμενες εταιρίες. Για την παράθεση των εγγραφών αυτών, ας υποθέσουμε ότι η «Μ Α.Ε.» του παραδείγματος 4.4.2 και η εταιρία «ΧΑΛΥΨ Α.Ε.» συγχωνεύονται με σύσταση νέας εταιρίας «ΟΛΥΜΠΟΣ Α.Ε.». Το μετοχικό κεφάλαιο της νέας εταιρίας ορίζεται σε € 440.205,43 και διαιρείται σε 150.000 μετοχές ονομαστικής αξίας 2,93 € καθεμιά, από τις οποίες 100.000 μετοχές δίνονται στην «Μ Α.Ε.» και 50.000 στη «ΧΑΛΥΨ Α.Ε.». Οι εγγραφές καλύψεως του μετοχικού κεφαλαίου στα βιβλία της «ΟΛΥΜΠΟΣ Α.Ε.» θα έχουν ως εξής:

Μέτοχοι λογ/σμός καλύψεως κεφαλαίου		439500
Μ.Α.Ε. (μετ. 100.000 x 2,93)	293000	
ΧΑΛΥΨ Α.Ε. (μετ. 50.000 x 2,93)	146500	
Μετοχικό κεφάλαιο		439500

Απόκτηση της περιουσίας των εξαφανιζόμενων εταιριών - Απογραφή ενάρξεως

Η νέα εταιρία οφείλει να προβεί σε σύνταξη απογραφής ενάρξεως, που θα περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία των δύο συγχωνευόμενων εταιριών.

Κατά τις οδηγίες της Διοικήσεως, η ανώνυμη εταιρία που προέρχεται από τη μετατροπή ή συγχώνευση υποχρεούται, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Ν. 2190/1920 και το άρθρο 27 του Κ.Β.Σ., να συντάξει απογραφή ενάρξεως. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία πρέπει να απογράφονται με την καθορισμένη αξία από την εκτιμητική επιτροπή του άρθρου 9 του Ν.2190/1920.

Αυτονόητο είναι ότι δεν θα αναγράφονται από τα εκτιμηθέντα πάγια στοιχεία εκείνα που πωλήθηκαν ή καταστράφηκαν μέχρι τη σύσταση της Α.Ε. Αντίθετα θα καταχωρούνται στην απογραφή οι νέες αγορές παγίων, από τις συγχωνευόμενες εταιρίες, για λογαριασμό της Α.Ε. μέχρι του χρόνου σύστασής της. Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού καταχωρούνται στην απογραφή, στην κατάσταση που βρίσκονται κατά την ημερομηνία της σύνταξης αυτής. **Η ακρίβεια και της απογραφής αυτής (ποσοτική και κατ' αξία) ελέγχεται**, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Σ.Τ.Ε. 2074/1961, 2708/66 και 3083/97 (Σχετική εγκύκλιος Ε 24011 Πολ. 423/2.12.1969).

Τα έξοδα πρώτης εγκατάστασης για τη σύσταση νομικού προσώπου καταχωρούνται σε προσωρινά βιβλία που θεωρούνται στο όνομα του ιδρυτή (Κ.Β.Σ., άρθρο 10 παρ.2). Στις περιπτώσεις μετατροπής ή συγχωνεύσεως εταιριών σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε έχει γίνει δεκτό με την Ε 16455/Πολ. 264/6.8.1969 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών, τα έξοδα πρώτης εγκατάστασης, οι αγορές και οι λοιπές συναλλαγές που είναι αναγκαίες για τη σύσταση του νομικού προσώπου καταχωρούνται σε διακεκριμένους λ/σμούς των υπό μετατροπή ή συγχώνευση επιχειρήσεων. Τα βιβλία στα οποία καταχωρούνται οι πιο πάνω πράξεις, πρέπει να τίθενται στη διάθεση του φορολογικού ελέγχου της συσταθείσας εταιρίας, για την επαλήθευση της μεταφοράς των λογαριασμών κλπ.

Σχετικά με το εξεταζόμενο θέμα στην Ερμην. Εγκύκλιο του Κ.Β.Σ. (π.δ. 186/92) αναφέρονται τα εξής: «αν ο ιδρυτής είναι επιτηδευματίας (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) μπορεί, αντί να τηρήσει προσωρινά βιβλία πρώτης κατάστασης, να καταχωρεί τα έξοδα πρώτης εγκατάστασης στα δικά του βιβλία, σε διακεκριμένες στήλες, σε περίπτωση τήρησης βιβλίων πρώτης και δεύτερης κατηγορίας, ή σε διακεκριμένους λογαριασμούς σε περίπτωση τήρησης βιβλίων τρίτης κατηγορίας.

Και στην περίπτωση αυτή οι εγγραφές που αφορούν την υπό σύσταση επιχείρηση μεταφέρονται σύμφωνα με τα παραπάνω. Ο τρόπος αυτός έχει ανάλογη εφαρμογή και επί μετατροπής ή συγχώνευσης επιχειρήσεων, για τα έξοδα που πραγματοποιούνται κατά το στάδιο της μετατροπής ή συγχώνευσης. Η εγγραφή για την απόκτηση της περιουσίας της Μ Α.Ε. είναι παρόμοια με την εγγραφή που διατυπώνεται πιο πάνω στην παράγραφο 6.3.3. παρόμοια εγγραφή θα γίνει και για την εισφορά της ΧΑΛΥΨ Α.Ε.

Καταχώρηση σε λογαριασμούς τάξεως της υπεραξίας συγχωνεύσεως των συγχωνευόμενων εταιριών.

Σε λογαριασμούς τάξεως θα καταχωρηθεί η υπεραξία που προέκυψε από την εκτίμηση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων των περιουσιών των συγχωνευόμενων εταιριών. Οι σχετικές εγγραφές διατυπώνονται πιο πάνω στην παρ. 6.3.4.

8. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΕΞΑΓΟΡΑ Α.Ε.

Η εξαγορά μιας ή περισσότερων ανώνυμων εταιριών από μια άλλη ανώνυμη εταιρία, κατά το νόμο – όπως αναφέραμε στο 1 κεφάλαιο αυτής της εργασίας – εξομοιώνεται με απορρόφηση των εξαγοραζόμενων εταιριών από την εξαγοράζουσα .

Από τις διατάξεις του άρθρου 79 του Κ.ν. 2190/1920, προκύπτει ότι για να συντρέχει περίπτωση εξαγοράς πρέπει:

- Ολόκληρη η περιουσία μιας ή περισσότερων ανώνυμων εταιριών (εξαγοραζόμενων) να μεταβιβάζεται σε άλλη ανώνυμη εταιρία (εξαγοράζουσα). Δεν νοείται εξαγορά η αγορά από μια άλλη ανώνυμη εταιρία των περιουσιακών στοιχείων άλλης εταιρίας που εισπράττει το αντίτιμο αυτών και η οποία όμως δεν λύεται αλλά συνεχίζει τη λειτουργία της. **Απαιτείται μεταβίβαση του συνόλου της περιουσίας (ενεργητικό και παθητικό) της εξαγοραζόμενης εταιρίας.** Δεν θεωρείται εξαγορά κατά το νόμο, όταν δεν μεταβιβάζεται ολόκληρη η περιουσία της εξαγοραζόμενης εταιρίας αλλά μεταβιβάζεται ένα μόνο τμήμα αυτής και η εταιρία εξακολουθεί να υπάρχει και να λειτουργεί με το υπόλοιπο τμήμα της περιουσίας της .
- **Το νομικό πρόσωπο της εξαγοραζόμενης εταιρίας παύει να υπάρχει και εξαφανίζεται.** Το σημαντικό είναι ότι, ενώ η εταιρία λύεται, δεν επακολουθεί εκκαθάριση αυτής, αλλά στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της τη διαδέχεται η εξαγοράζουσα εταιρία.
- **Οι μέτοχοι των εξαγοραζόμενων εταιριών δεν καθίστανται μέτοχοι της εξαγοράζουσας εταιρίας, αλλά λαμβάνουν την αξία των μετοχών τους και λύεται η σχέση τους με την εξαγοραζόμενη όσο και με την εξαγοράζουσα εταιρία.**

Η εξαγορά ομοιάζει με τους άλλους δύο τρόπους συγχωνεύσεως κατά το ότι και η εξαγοραζόμενη εταιρία εξαφανίζεται και παύει να υπάρχει ως νομικό πρόσωπο, όπως εξαφανίζονται και οι απορροφούμενες και οι συγχωνευόμενες εταιρίες με σύσταση νέας εταιρίας. **Διαφέρει όμως από τους άλλους τρόπους συγχωνεύσεως κατά το ότι με την εξαγορά δεν επαυξάνεται το ενεργητικό της εξαγοράζουσας εταιρίας ούτε επαυξάνεται το μετοχικό κεφάλαιο αυτής,** αφού αυτή καταβάλλει την αξία της καθαρής περιουσίας της εξαγοραζόμενης εταιρίας και δεν αποδίδει στους μετόχους της τελευταίας μετοχές εκδόσεως της και συνεπώς οι μέτοχοι της εξαγοραζόμενης δεν καθίστανται μέτοχοι της εξαγοράζουσας, αντίθετα από ότι συμβαίνει με τους δύο άλλους τρόπους συγχωνεύσεως.

Η εξαγορά αποτελεί κατ' ουσία αγοραπωλησία που συντελείται μεταξύ εξαγοράζουσας και εξαγοραζόμενης εταιρίας. Η πρώτη αγοράζει και καταβάλλει το τίμημα αγοράς και η δεύτερη πωλεί το σύνολο της περιουσίας της (ενεργητικό και υποχρεώσεις) και εισπράττει το τίμημα πώλησεως. **Διαφέρει συνεπώς από τους δύο άλλους τρόπους συγχωνεύσεως και απλώς ως προς τις συνέπειες εξομοιώνεται με αυτούς, προκειμένου να μεταβιβαστεί η εξαγοραζόμενη εταιρία σαν σύνολο στην εξαγοράζουσα, χωρίς να διέλθει από το στάδιο της εκκαθάρισεως.**

Είναι αδιάφορο που βρήκε η εξαγοράζουσα εταιρία τα κεφάλαια που απαιτούνται για την εξαγορά. Αν δανείστηκε ή αύξησε το μετοχικό της κεφάλαιο ή ακόμη αν έναντι της αξίας της εξαγοραζόμενης περιουσίας, η εξαγοράζουσα έδωσε στους μετόχους της

εξαγοραζόμενης πιστωτικούς τίτλους(ομολογίες, κλπ.) ή αντί για μετρητά μεταβίβασε άλλα περιουσιακά στοιχεία (χρεόγραφα, γραμμάτια εισπρακτέα). Αρκεί να μην αύξησε το κεφάλαιο της η εξαγοράζουσα και να μην παρέδωσε νέες μετοχές δικής της εκδόσεως στους μετόχους της εξαγοραζόμενης, έναντι της περιουσίας αυτής, γιατί δεν έχουμε συγχώνευση με εξαγορά, αλλά συγχώνευση με απορρόφηση.

Τέλος σημειώνουμε πως η εξαγορά εταιρίας που διέπεται από το άρθρο 79 του Ν. 2190/1920, διαφέρει ουσιωδώς από την εξαγορά της πλειοψηφίας ή του συνόλου των μετοχών μιας εταιρίας. Στην πρώτη μορφή εξαγοράς το νομικό πρόσωπο της εξαγοραζόμενης εταιρίας εξαφανίζεται, ενώ στη δεύτερη μορφή εξαγοράς το νομικό πρόσωπο της εξαφανιζόμενης εταιρίας εξακολουθεί να υφίσταται και μετά την εξαγορά και απλώς το χαρτοφυλάκιο των μετοχών της **«αλλάζει χέρια»**.

8.1. Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ

Όπως δηλώνει και η ονομασία της, η «Μέθοδος της Αγοράς», αντιμετωπίζει τη συγχώνευση σαν μια αγορά – απόκτηση μιας εταιρίας από μια άλλη εταιρία. Η αποκτώσα εταιρία καταχωρεί στα βιβλία της το συνολικό κόστος αγοράς. Το κόστος αυτό συνίσταται από το συνολικό ποσό που καταβάλλεται αν πρόκειται για αγορά με μετρητά ή από την παρούσα αξία των μελλοντικών πληρωμών αν πρόκειται για αγορά με πίστωση.

Τα ενσώματα στοιχεία, καθώς και τα αναγνωρίσιμα ασώματα στοιχεία του ενεργητικού, καταχωρούνται στην ακριβοδίκαιη αξία τους (fair value) της ημερομηνίας αποκτήσεώς τους από την εξαγοράζουσα. Η διαφορά μεταξύ του συνολικού κόστους κτήσεως της επιχειρήσεως (εταιρίας) και της ακριβοδίκαιης αξίας των ενσώματων και αναγνωρίσιμων ασώματων στοιχείων του ενεργητικού αυτής, μειωμένης κατά τις αναλαμβανόμενες υποχρεώσεις, καταχωρείται ως goodwill. Δηλαδή:

$$\boxed{\text{Goodwill}} = \boxed{\text{Συνολικό κόστος κτήσεως της εξαγοραζόμενης περιουσίας}} = \boxed{\text{Ακριβοδίκαιη αξία της εξαγοραζόμενης περιουσίας}}$$

(Το goodwill θα αποσβεστεί στην περίοδο της ωφέλιμης ζωής του.)

Σε περίπτωση που το συνολικό ποσό της ακριβοδίκαιης αξίας των ενσώματων και αναγνωρίσιμων ασώματων στοιχείων, μειωμένο κατά τις υποχρεώσεις, υπερβαίνει το συνολικό κόστος κτήσεως, η διαφορά πρέπει να καταχωρείται σε μείωση της αξίας των παγίων στοιχείων (με εξαίρεση τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις σε εμπορεύσιμα χρεόγραφα), κατά την αναλογία που αυτά σχημάτισαν την ακριβοδίκαιη αξία. Αν από τη μείωση αυτήν η αξία πάγιων στοιχείων καταστεί μηδενική, η διαφορά της ακριβοδίκαιης αξίας πάνω από το κόστος κτήσεως καταχωρείται σαν μια μεταφερόμενη πίστωση (λ.χ. στην καθαρή θέση της επιχειρήσεως, στην κατηγορία λογαριασμών «διαφορές αναπροσαρμογής- επιχορηγήσεις επενδύσεων») και αποσβένεται συστηματικά σε μια

περίοδο που εκτιμάται ότι η επιχείρηση θα ωφελείται, η οποία όμως κατά τα ισχύοντα στις Η.Π.Α. δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 20 έτη.

8.2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΜΕ ΕΞΑΓΟΡΑ

Έστω ότι η «Α Α.Ε.» του παραδείγματος της παραγράφου 6.2.2 εξαγοράζει την «Μ Α.Ε.», αντί συνολικού τιμήματος μετρητοίς € 440.205,43 (στο οποίο περιλαμβάνεται και το φορολογημένο κέρδος της μεταβατικής περιόδου 1/1 – 30/4/2001 και η εκτίμηση της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων της παρουσίας της εξαγοραζόμενης «Μ Α.Ε.» έχουν όπως εμφανίζονται στην παράγραφο 6.2.2. η εξαγορά έγινε στις 30/4/2001, οπότε ο ισολογισμός της Μ Α.Ε. είχε όπως εμφανίζεται στην παράγραφο 6.2.4.

8.3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΕΞΑΓΟΡΑΖΟΜΕΝΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Προσδιορισμός της υπεραξίας και προσαρμογή των υπολοίπων των λογαριασμών στις αξίες της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων

Καταρτίζεται ο πίνακας της παραγράφου 6.2.2, από τον οποίο προκύπτει η υπεραξία κατ' είδος περιουσιακού στοιχείου και με βάση αυτόν διενεργείται η εγγραφή της παραγράφου 6.2.3.

Κατάρτιση ισολογισμού την ημερομηνία εξαγοράς.

Μετά την ολοκλήρωση των διατυπώσεων του άρθρου 74 του νόμου, εξαφανίζεται η εξαγοραζόμενη εταιρία και οι μετοχές της ακυρώνονται έναντι καταβολής στους μετόχους της αναλογίας τους στο τίμημα εξαγοράς. Στο παράδειγμα μας οι διατυπώσεις ολοκληρώθηκαν την 30/4/20+1, οπότε η Μ Α.Ε. θα καταρτίσει ισολογισμό, ο οποίος έστω ότι έχει ως εξής:

Ισολογισμός της Μ Α.Ε. της 30/01/2001

Ασώματα πάγια	17608,22		Μετοχικό κεφάλαιο	117388,11
μείον.: Αποσβέσεις μέχρι 31/12/2000	2934,7	13693,32	Τακτικό αποθεματικό	29347,03
Αποσβέσεις 1/1-30/4/2001	980,19	3914,89	Έκτακτο αποθεματικό	35216,43
Ενσώματα πάγια			Αφορολόγητη έκπτωση ν. 1892/90	58694,06
Αξία κτήσεως	293470,29		Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	26999,27
Υπεραξία εκτιμήσεως	123257,52		(26412,33+586,94 μεταβατικής περιόδου)	
Αγορές 1/1-30/4/2001	23477,62	440205,43	Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	11738,81

μείον: Αποσβέσεις μέχρι 31/12/2000	88041,09			Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	23477,62
Αποσβέσεις 1/1-30/4/2001	14673,51	102714,6	337490,83	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	52824,65
Συμμέτοχή στην Α.Ε. «Ω»				Μεταβατικοί λογαριασμοί	2347,76
Αποθέματα			29347,03	Υπεραξία εκτιμήσεως Επιτρ. Εμπειρογνομόνων	
Απαιτήσεις			38151,14	Κέρδη εις νέο	105649,3
Διαθέσιμα			70432,87	Κέρδη περιόδου 1/1 - 30/4/20+1	5869,41
Καταθέσεις προθεσμίας)			6849,6	Μετοχικό κεφάλαιο	29347,03
Μεταβατικοί λογαριασμοί			2934,7		
			498899,49		498899,49

Το κέρδος της μεταβατικής περιόδου, όταν δεν υπάρχει δυνατότητα σχηματισμού αφορολογήτων αποθεματικών, θα φορολογηθεί επ' ονόματι της εξαγοραζόμενης εταιρίας, η οποία πρέπει να υποβάλλει σχετική φορολογική δήλωση, οπότε τα κέρδη της περιόδου 1/1-30/4/20+1 περιορίζονται σε € 17.608,22 και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (οφειλόμενος φόρος εισοδήματος) αυξάνονται σε 64.563,46 (52.824,65 + 11.738,91 (κέρδη 29.347,03 * 40%)).

Μεταβίβαση του συνόλου της περιουσίας (ενεργητικού και υποχρεώσεων) στην εξαγοράζουσα εταιρία.

Θα γίνει η εγγραφή:

Α.Α.Ε.	369772,56
Προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού	26999,27
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	11738,81
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	23477,63
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (52.824,65+11.738,91)	53411,59
Μεταβατικοί λογαριασμοί	2347,76
Αποσβεσμένα ασώματα πάγια	3914,89
Αποσβεσμένα ενσώματα πάγια	102714,6
	605528,98

Ασώματα πάγια		17608,22
Ενσώματα πάγια		440205,43
Συμμετοχή στην Α.Ε. «Q»		29347,03
Αποθέματα		38151,14
Απαιτήσεις		70432,87
Διαθέσιμα		6849,59
Μεταβατικοί λογαριασμοί		2934,7
		<u>605528,98</u>

Κατά την είσπραξη του αντίτιμου της εξαγοράς θα γίνει η εγγραφή:

Ταμείο	440205,43
ΑΑ.Ε.	369772,56
Κέρδος από την πώληση της εταιρείας	70432,87

*Σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 περ. α' του ν. 2238/1994 φορολογείται αυτοτελώς λογιζόμενο ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις «με συντελεστή 20% κάθε κέρδος ή ωφέλεια που προέρχεται από τη μεταβίβαση ολόκληρης επιχείρησης με τα άυλα στοιχεία αυτής, όπως αέρας, επωνυμία, σήμα, προνόμια κλπ....». Ο αναλογών φόρος (70.432,87 * 20% = 14.086,57 θα αποδοθεί στο Δημόσιο και θα γίνουν οι εγγραφές :*

Κέρδος από την πώληση της εταιρείας	14086,57
Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη (Φόρος εισοδήματος)	14086,57
Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη (Φόρος εισοδήματος)	14086,57
Ταμείο	14086,57

Λογιστική απεικόνιση της αποκτώμενης περιουσίας της εξαγοραζόμενης εταιρίας.

Θα γίνει η εγγραφή:

Ασώματα πάγια	17608,22	
Ενσώματα πάγια	440205,43	
Συμμετοχή στην Α.Ε. «Q»	29347,03	
Αποθέματα	38151,14	
Απαιτήσεις	70432,87	
Διαθέσιμα	6849,59	
Μεταβατικοί λογαριασμοί	2934,7	
Υπεραξία επιχειρήσεως (Goodwill)	129126,93	
	<u>734655,91</u>	
Αφορολόγητη έκπτωση ν.δ. 1892/90		58694,06
Προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού		26999,27
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		11738,81
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		23477,63
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		53411,59
Μεταβατικοί λογαριασμοί		2347,76
Αποσβεσμένα ασώματα πάγια		3914,89
Αποσβεσμένα ενσώματα πάγια		102714,6
(Α.Α.Ε.)		440205,43
		<u>734655,91</u>

Καταβολή του αντιτίμου εξαγοράς

Θα γίνει η εγγραφή:

Α Α.Ε	440205,43	
Ταμείο		440205,43

Καταχώρηση σε λογαριασμούς τάξεως της υπεραξίας συγχωνεύσεως

Στους λογαριασμούς τάξεως (μνείας) θα γίνει η ακόλουθη εγγραφή:

Υπεραξία από την εξαγορά της Μ Α.Ε.	105649,33
Υπεραξία ν.δ. 1297/72 από την εξαγορά της	
Μ Α.Ε.	105649,3

Σε περίπτωση που η εξαγοράζουσα εταιρία καταβάλλει ποσό μεγαλύτερο από την αξία της εκτιμηθείσας από την Επιτροπή Εμπειρογνομόνων περιουσίας, η διαφορά χαρακτηρίζεται από την εξαγοράζουσα εταιρία ως έξοδο πρώτης εγκαταστάσεως (λ/σμός 16.00 «υπεραξία επιχειρήσεως (goodwill)» και αποσβένεται είτε εφάπαζ κατά τη χρήση της εξαγοράς είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μια πενταετία από την εξαγορά .

Από άποψη φορολογίας εισοδήματος η δαπάνη αποσβέσεως του goodwill δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της εξαγοράζουσας εταιρίας. Στην περίπτωση όμως του παραδείγματος μας, το πραγματικό goodwill ανέρχεται σε 702.432,87, ενώ λόγω καταχωρήσεως της αφορολόγητης έκπτωσης του ν.δ. 1892/90 σε πιστωτικό λ/σμό, το goodwill ανήλθε σε 129.126,92 (70.432,87 + 58.694,06). Κατά τη γνώμη μας , η απόσβεση του goodwill που αντιστοιχεί στην αφορολόγητη έκπτωση του ν.δ. 1892/90 πρέπει να αναγνωρίζεται φορολογικά ως εκπιπτόμενη δαπάνη, ειδάλλως η έκπτωση αυτή υποβάλλεται σε φορολογία, ενώ η φορολογία της αναστέλλεται μέχρι τη διανομή ή κεφαλαιοποίησή της ή μέχρι τη διάλυση της εξαγοράζουσας εταιρίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η συγχώνευση παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από οικονομική άποψη. Από μικροοικονομική άποψη όπως έχουμε ήδη αναφέρει, η συγχώνευση συνιστά μία από τις πιο προχωρημένες μορφές συνεργασίας επιχειρήσεων. Στην περίπτωση της συγχώνευσης, η συνεργασία είναι ολοκληρωτική. Οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις ουσιαστικά συγκεντρώνουν σε ενιαίο φορέα τα περιουσιακά και προσωπικά τους στοιχεία (τους μετόχους) αποβάλλοντας οριστικά την αυτοτέλειά τους. Έτσι με τη συγχώνευση δεν τίθενται απλώς σε ενιαία διοίκηση, αλλά επιτυγχάνουν τη συγκέντρωση κεφαλαίων, εργασίας και τεχνικών μέσων και συμμετέχουν στην οικονομική ζωή, κάνοντας χρήση των οικονομιών κλίμακας.

Στους τρεις βασικούς αυτούς οικονομικούς παράγοντες εντάσσονται και διάφορα άλλα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία όπως, τα μερίδια αγοράς, η πελατεία, ευρεσιτεχνίες και άλλα δικαιώματα σε ύλη αγαθά όπως δίκτυα διανομής, τεχνογνωσία που μπορεί να έχουν ιδιαίτερη μικροοικονομική σημασία.

Η οικονομική αναγκαιότητα και σκοπιμότητα των συγχωνεύσεων έγκειται στη δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων. Η δημιουργία όλο και μεγαλύτερων οικονομικών μονάδων αποτελεί σταθερό οικονομικό φαινόμενο της παγκόσμιας οικονομίας από τη βιομηχανική επανάσταση και μετά.

Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι κοινό χαρακτηριστικό όλων των μορφών μετασχηματισμού είναι ότι οδηγούν σε αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση των περιουσιακών και προσωπικών στοιχείων των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων, ώστε δικαιολογημένα θεωρείται ότι προκύπτει ένας νέος επιχειρηματικός φορέας. Αυτό φαίνεται έντονα στην περίπτωση της συγχωνεύσεως.

Από την εξέταση της στρατηγικής ανάπτυξης μέσω συγχωνεύσεων και των μορφών τους μπορούμε να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα. Συγκεκριμένα η μορφή συγχώνευσης με απορρόφηση παρατηρείται σε περιπτώσεις οικονομικής κατάρρευσης της απορροφούμενης εταιρίας. Με τη συνένωση της με την απορροφούσα συμβάλλει στο ξεπέρασμα της κρίσης και την αποφυγή της πτώχευσης. Έτσι η απορροφούμενη εταιρία σώζεται από την οικονομική καταστροφή, ενώ η απορροφούσα ισχυροποιείται με την ενσωμάτωση των ενεργητικών στοιχείων της πρώτης.

Σχετικά με τη συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας διαπιστώνουμε ότι παρατηρείται είτε σε περιπτώσεις ύπαρξης στην αγορά επιχειρήσεων ακμαίων μεν, πλην όμως ανταγωνιστικών, είτε σε περιπτώσεις οικονομικών δυσχερειών των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων, που με τον τρόπο αυτόν επιδιώκουν την ενδυνάμωση της οικονομικής και λειτουργικής τους θέσης. Η οικονομική πορεία αυτών των επιχειρήσεων δεν μπορεί να εξακολουθεί να είναι ομαλή κάτω από συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού μεταξύ τους. Η συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρίας αποτελεί πολλές φορές την καλύτερη λύση για τη διακοπή του ανταγωνισμού, που μόνο κινδύνους θα μπορούσε να περικλείει.

Τέλος, η συγχώνευση με εξαγορά παρατηρείται συνήθως όταν η εξαγοράζουσα εταιρία θέλει να ενσωματώσει τα περιουσιακά στοιχεία της εξαγοραζόμενης, με εξαίρεση τους μετόχους της. Τούτο γιατί μπορεί να υπάρχουν αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα των μετόχων των δύο εταιριών ή αλληλοσυμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο τους, που φθάνει πολλές φορές μέχρι τη σύγχυση.

Βέβαια θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι απαραίτητο οι στόχοι κάθε συγχώνευσης να εντάσσονται στο παραπάνω απλοποιημένο παράδειγμα.

Σε οικονομίες που βρίσκονται σε ύφεση η συγκέντρωση αυτή μπορεί να λειτουργήσει κατά τρόπο εξυγιαντικό, δηλαδή να ενισχύσει την παραγωγικότητα των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων. Επίσης από μικροοικονομική άποψη αυτές οι συγχωνεύσεις είναι που συνδυάζουν μείωση του λειτουργικού κόστους και ταυτόχρονα αύξηση παραγωγικότητας, δηλαδή αυτές που επιτυγχάνουν οικονομίες κλίμακας ή μεγέθους.

Ακόμη από αυτή την έρευνα που πραγματοποιήσαμε, καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως υπάρχουν ορισμένα κοινά στοιχεία για κάθε μορφή συγχωνεύσεων εμπορικών εταιριών. Συγκεκριμένα για την πραγματοποίηση κάθε μορφής συγχώνευσης απαιτείται η ύπαρξη δύο ή περισσότερων εταιριών, μια σύμβαση μεταξύ τους, η ενοποίηση του

ανθρώπινου και υλικού δυναμικού τους και η εξαφάνιση της νομικής προσωπικότητας της μιας ή περισσοτέρων ή όλων των εταιριών που συγχωνεύονται.

Ιδίως σε εθνικό επίπεδο η συγχώνευση εξακολουθεί να παίζει σήμερα σοβαρό ρόλο στην κίνηση για συγκέντρωση των επιχειρήσεων.

Για αυτό στην υπό ανάπτυξη οικονομίες όπως είναι η χώρα μας πρέπει να χρησιμοποιήσουν το όπλο της συγχώνευσης σε συνδυασμό με άλλα κατάλληλα θεσμικά μέτρα, αν θέλουν να επιβιώσουν και να βγουν κερδισμένες μέσα από τις συνθήκες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, που πλήττει εδώ και αρκετά χρόνια όλες τις χώρες και ιδιαίτερα τις υπό ανάπτυξη. Από τη σωστή χρήση και προώθηση του θεσμού της συγχώνευσης εξαρτάται η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας των χωρών αυτών. Στην ελληνική αγορά επίσης αρκετές συγχωνεύσεις υπαγορεύτηκαν από φορολογικά κίνητρα και ειδικότερα από τη δυνατότητα συμψηφισμού των κερδών της απορροφώσας επιχείρησης με τις ζημίες της απορροφώμενης.

Όπως κάθε επιστήμη, έτσι και το δίκαιο έχει έμφυτη την τάση επιφυλακτικής, αν όχι εχθρικής αντιμετώπισης κάθε νέας ιδέας και σχήματος. Τούτο βεβαίως ενισχύεται στην προκειμένη περίπτωση και από τον παραδοσιακό δογματισμό που ακολουθεί τη νομική σκέψη.

Βέβαια η θεωρία της επιχείρησης έχει να διανύσει ακόμη πολύ δρόμο μέχρι την τελική της διαμόρφωση με τρόπο ώστε να καταφέρει αφενός μεν να ενσωματώσει τις υπάρχουσες ικανοποιητικές λύσεις του ισχύοντος δικαίου, αφετέρου Δε να προωθήσει μια ενιαία και ολοκληρωμένη άποψη όσον αφορά τα αδύνατα σημεία του θεσμού της συγχώνευσης των εμπορικών εταιριών.

Σπουδαίο ρόλο σε αυτή τη σταδιακή εξέλιξη παίζει σίγουρα η ανάπτυξη του κοινοτικού δικαίου.

Σήμερα καθίσταται πλέον επιτακτική, η ανάγκη ιδρύσεως μιας Α.Ε. ευρωπαϊκού τύπου, δεδομένου του αριθμού των συγκροτημάτων εταιριών που υπάρχουν εντός της κοινής Αγοράς και της αδυναμίας πραγματοποιήσεως συγχωνεύσεως εταιριών διαφορετικής ιθαγένειας. Η Επιτροπή θεωρεί την δημιουργία ευρωπαϊκών επιχειρήσεως ως το πλέον φυσικό και τέλειο μέσο για την επίτευξη των σκοπών της Κοινότητας.

Η δημιουργία όμως τέτοιων επιχειρήσεων αντιμετωπίζει δυσκολίες νομικής φύσεως, φορολογικής και ψυχολογικής. Η μοναδική λύση που μπορεί να εξασφαλίσει συγχρόνως την οικονομική και νομική ενότητα της ευρωπαϊκής επιχειρήσεως είναι η παράλληλη ύπαρξη εταιριών διεπόμενων υπό το δίκαιο των κρατών μελών και εταιριών, υπαγόμενων σε **ένα ενιαίο νομικό σύστημα** το οποίο θα έχει άμεση εφαρμογή σε όλα τα κράτη μέλη εξαλείφοντας τουλάχιστον το πρόβλημα της νομικής ενσωμάτωσης της εταιρίας.

Η παραπάνω λύση μπορούμε να πούμε ότι δόθηκε με την έκδοση της 3^{ης} και 10ης κοινοτικής Οδηγίας. Συγκεκριμένα η Τρίτη Οδηγία αναφέρει, ότι μία συγχώνευση θα έχει τις ακόλουθες συνέπειες. Πρώτον, τη μεταφορά, τόσο μεταξύ της αποκτηθείσας επιχείρησης και της επιχείρησης φορέα, όσο και τους τρίτους, στην επιχείρηση φορέα όλου του ενεργητικού και όλων των στοιχείων του παθητικού της αποκτηθείσας επιχείρησης. Επιπλέον, οι μέτοχοι της επιχείρησης που είναι επίκτητοι γίνονται μέτοχοι της επιχείρησης φορέα. Και τέλος, η επιχείρηση που αποκτιέται παύει να υπάρχει.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε σε αυτό το σημείο και τις τεράστιες προσπάθειες εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη συγχώνευση Ανωνύμων Εταιριών. Η σημασία της εναρμόνισης αυτής είναι προφανής, αφού μιλάμε για ενιαία κοινωνική και οικονομική πολιτική στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΩΣ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

1. ΑΠΟΦΑΣΗ: Εφ.Αθ. 914 / 1999

Πρόεδρος Κ. Βαλμαντώνης, Πρόεδρος Εφετών
Εισηγητής Ε. Μάλλος, Εφέτης
Δικηγόροι Γ. Οικονόμου, Χ. Παπαϊωάννου

Διατάξεις: άρθρα 68 παρ. 2, 74, 75 παρ.1-2, 76-77 Ν.2190/1920, Ν. 2166/1993, οδηγία 75/855/ΕΟΚ.

1.2 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ

Η παραπάνω υπόθεση αφορά τη συγχώνευση ανωνύμων εταιριών. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τη διάδοχο εταιρία, χωρίς ειδικότερη διατύπωση. Επιπλέον ως χρόνος επέλευσης των αποτελεσμάτων της συγχώνευσης θεωρείται η ημερομηνία καταχώρισης της εγκριτικής απόφασης στο Μητρώο Α.Ε. Η απορροφούσα εταιρία υποκαθίσταται, ως οιονεί καθολική διάδοχος εκ νόμου, στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της απορροφούμενης. Η μίσθωση της απορροφούμενης μισθώτριας συνεχίζεται από την απορροφούσα ως αποτέλεσμα πράξης του εταιρικού δικαίου. Η εν' λόγω απόφαση κρίθηκε βάση της οδηγίας 75/855/ΕΟΚ και της βούλησης του κοινοτικού νομοθέτη. Συγκεκριμένα στην περίπτωση της συγχώνευσης η βούληση του νομοθέτη είναι να δεσμεύονται οι τρίτοι, μεταξύ των οποίων και ο εκμισθωτής, από την οιονεί καθολική μεταβίβαση.

1.3 ΑΡΘΡΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ

Ο Ν. 2190/1920 «περί ανωνύμων εταιριών», όπως αντικαταστάθηκε και κωδικοποιήθηκε με το Π.Δ. 498/1987, σε εκτέλεση σχετικής Οδηγίας της ΕΟΚ, άρθρο 68 επ. και κυρίως 75 παρ. 1: « Από την καταχώρισης στο μητρώο Ανωνύμων Εταιριών της εγκριτικής απόφασης της συγχώνευσης, που προβλέπεται από το άρθρο 74, επέρχονται αυτοδίκαια και ταυτόχρονα, χωρίς καμία άλλη διατύπωση, τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρίες όσο και έναντι τρίτων, τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Α. Η απορροφούσα εταιρία σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ή των απορροφούμενων εταιριών και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή,

Β. Οι μέτοχοι της ή των απορροφούμενων εταιριών γίνονται μέτοχοι της απορροφούσας εταιρίας,

Γ. Η απορροφούμενη ή οι απορροφούμενες εταιρίες παύουν να υπάρχουν,

Δ. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από την απορροφούσα εταιρία ή κατά αυτής χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους της για τη συνέχιση και χωρίς

να επέρχεται, λόγω της συγχώνευσης, βίαιη διακοπή της δίκης και χωρίς να απαιτείται δήλωση για επανάληψη της.

Με βάση τις διατάξεις αυτές ο νόμος θεσπίζει τη δικονομική διαδοχή των εταιριών που συγχωνεύονται. *Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τη διάδοχο εταιρία, χωρίς να απαιτείται ειδικότερη διατύπωση.*

Οι διατάξεις αυτές σκοπό έχουν τη διευκόλυνση της συγχωνεύσεως με την ένωση των οικονομικών μέσων των συγχωνευόμενων εταιριών και τη δημιουργία νέας μεγαλύτερης οικονομικής δύναμης, εφόσον η νέα εταιρία περιέχει τα οικονομικά στοιχεία αυτών, τις οποίες διαδέχεται στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα ως νέο νομικό πρόσωπο.

Κατά τεκμήριο, το μετοχικό κεφάλαιο της απορροφούσας εταιρίας είναι ανώτερο του κεφαλαίου της απορροφηθείσας. Οι δανειστές, της τελευταίας δύναται να επιληφθούν πλειόνων περιουσιακών στοιχείων εκείνων των οποίων αρχικά θα μπορούσαν να επιληφθούν και η ασφάλεια η οποία παρέχεται σε αυτούς αυξάνεται, εφόσον η πρώτη ευθύνεται απεριόριστως. Ως χρόνος επέλευσης των αποτελεσμάτων της συγχώνευσης θεωρείται η ημερομηνία καταχώρισης της εγκριτικής απόφασης στο μητρώο Α.Ε. **Τα αποτελέσματα της συγχώνευσης επέρχονται αυτοδίκαια**, χωρίς να απαιτείται καμία διατύπωση, τόσο για τις συμμετέχουσες εταιρίες όσο και έναντι τρίτων .

Το άρθρο 75 παρ. 1 α ,β και 2 του Ν.2190/1920 αναφέρει ότι ναι μεν η απορροφούμενη εταιρία, δηλαδή **το νομικό πρόσωπο παύει να υπάρχει**, όπως και στην περίπτωση θανάτου του μισθωτή, οπότε παύει να υπάρχει το φυσικό πρόσωπο, όμως, κατά νόμο, αφενός μεν η απορροφούσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της απορροφούμενης εταιρίας και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή, αφ' ετέρου δε οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από την απορροφούσα εταιρία, χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους της για τη συνέχιση.

Ο Ν.2166/1993 με τον οποίο η Πολιτεία έχει θεσπίσει κίνητρα για την πραγματοποίηση συγχωνεύσεων.

Τα άρθρα 68 επ. του Ν. 2190/1920 διαμορφώθηκαν υπό την επίδραση της τρίτης Οδηγίας για το εταιρικό δίκαιο (78/855/ΕΟΚ) και πρέπει να ερευνηθούν με αναφορά και σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες της οδηγίας. Το άρθρο 19 της τελευταίας ορίζει ρητά ότι «η συγχώνευση συνεπάγεται την καθολική μεταβίβαση, τόσο μεταξύ της απορροφούμενης όσο και έναντι της απορροφούσας εταιρίας και έναντι των τρίτων του συνόλου της περιουσίας, ενεργητικού και παθητικού της απορροφούμενης εταιρίας προς την απορροφώσα εταιρία».

Ο Ν. 2166/1993 «Κίνητρα ανάπτυξης επιχειρήσεων».

1.4 ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

- ✓ Η πρώτη νομική συνέπεια της συγχώνευσης συνίσταται στην υποκατάσταση της απορροφούσας εταιρίας στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις της απορροφούμενης. Η διαδοχή που επέρχεται από το νόμο είναι της οιονεί καθολικής τοιαύτης.
- ✓ Δεύτερον, η μεταβίβαση της περιουσίας (ενεργητικού και παθητικού) της απορροφούμενης εταιρίας πραγματοποιείται στην κατάσταση που βρίσκεται

τη στιγμή της συγχωνεύσεως, χωρίς καμία άλλη διατύπωση, τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρίες όσο και έναντι τρίτων.

- ✓ Ειδικότερα η μίσθωση ακολουθώντας την τύχη των άλλων έννομων σχέσεων της απορροφούμενης μισθώτριας συνεχίζεται από την απορροφούσα, η οποία υποκαθίσταται στο σύνολο των μισθωτικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της απορροφούμενης.

Στη θεωρία έχει υποστηριχθεί η άποψη ότι η συγχώνευση εταιριών επιφέρει μεταβίβαση της μισθωτικής σχέσης σε άλλον, όταν είναι συγχώνευση με ίδρυση νέας εταιρίας ή με απορρόφηση και την ιδιότητα του μισθωτή έχει η απορροφούσα εταιρία και ότι αντιθέτως είναι παράνομη η παραχώρηση της χρήσης όταν μισθώτρια είναι η απορροφούμενη εταιρία. ***Η τελευταία άποψη δεν κρίνεται πειστική, εφόσον δεν γίνεται αυτή η διάκριση στο νόμο, ούτε δικαιολογείται ερμηνευτικά.***

Σύμφωνα με το άρθρο 75 παρ. 1 α, β και 2 του Ν. 2190/1920 ναι μεν η απορροφούμενη εταιρία, δηλαδή το νομικό πρόσωπο παύει να υπάρχει, όπως και στην περίπτωση θανάτου του μισθωτή, οπότε παύει να υπάρχει το φυσικό πρόσωπο, όμως, κατά νόμο, αφενός μεν η απορροφούσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της απορροφούμενης εταιρίας και η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή, αφ' ετέρου δε οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από την απορροφούσα εταιρία, χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους της για τη συνέχιση .

Η γραμματική ερμηνεία της διατάξεως στηρίζεται στην παραδοχή ότι η μεταβίβαση της περιουσίας της απορροφούμενης εταιρίας στην απορροφούσα λειτουργεί όπως η μεταβίβαση της περιουσίας αποθανόντος φυσικού προσώπου στους κληρονόμους του, η δε εμπορική μίσθωση εμπίπτει στις σχέσεις που μεταβιβάζονται στους καθολικούς διαδόχους του μισθωτή όπως αβίαστα προκύπτει και από το άρθρο 12 παρ. 1 του Π.Δ. 34/1995.

Τα αποτελέσματα της συγχώνευσης δεν επέρχονται δυνάμει δικαιοπραξίας αλλά εκ του νόμου, αυτοδικαία με τη συντέλεσή της. ***Στο πλαίσιο αυτό η μεταβίβαση της μισθωτικής σχέσεως επέρχεται ως αποτέλεσμα πράξεως του εταιρικού δικαίου και δεν έχει τίποτε κοινό με τις μεταβιβάσεις που συντελούνται κατά τις διατάξεις του κοινού δικαίου.***

1.5 Ο ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

Η συγχώνευση, πράγματι, αποτελεί πράξη οργανωτική οικονομικής σκοπιμότητας. Επίσης η συγχώνευση συνιστά ***μέθοδο συγκέντρωσης επιχειρήσεων*** με σκοπό τη δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων. Η πολιτεία για την επίτευξη των συγκεκριμένων σκοπών έχει θεσπίσει κίνητρα με το Ν. 2166/1993. Παράλληλα η συγχώνευση μπορεί να λειτουργήσει και ως μέσο εξυγίανσης στις επιχειρήσεις. Το δίκαιο με κανόνες δημόσιας τάξεως, προσπαθεί να ρυθμίσει τη συγχώνευση διεξοδικά , ως μέσο εξυγίανσης, τόσο ως προς τις προϋποθέσεις της και τη διαδικασία πραγματοποίησής της όσο και ως προς τα αποτελέσματά της.

Η εξάρτηση των αποτελεσμάτων της συγχώνευσης από τις διατυπώσεις, που εξαρτώνται από την ιδιωτική βούληση, όπως η συναίνεση του εκμισθωτή, θα αποτελούσε τροχοπέδη στην πραγματοποίηση των συγχωνεύσεων, εφόσον, σε κάθε περίπτωση, θα έπρεπε κάθε απορροφούμενη εταιρία να εξασφαλίζει προηγουμένως τη συναίνεση του

εκμισθωτή και στη συνέχεια να προχωρεί στις διαδικασίες συγχώνευσης, οι δε επιθυμούντες να συγχωνευθούν θα ήταν έρμια του κακόπιστου εκμισθωτή, ο οποίος θα εξεβίαζε και θα εξανάγκαζε το μισθωτή να πληρώσει μεγαλύτερο μίσθωμα για να συναινέσει, αφετέρου δε, θα κλόνιζε σημαντικά την ασφάλεια των συναλλαγών, εφόσον κάθε φορά τα αποτελέσματα της συγχώνευσης θα εξαρτιόταν από τη βούληση τρίτων προσώπων ασχέτων προς τις συγχωνευόμενες εταιρίες. Άλλωστε η ρύθμιση των σχετικών διατάξεων των άρθρων 68 επ. του Ν.2190/1920 διαμορφώθηκαν υπό την επίδραση της τρίτης Οδηγίας για το εταιρικό δίκαιο (78/855/ΕΟΚ) και πρέπει να ερευνηθούν με αναφορά και σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες της Οδηγίας. Επιπλέον ο κοινοτικός νομοθέτης θέλει ρητά να δεσμεύονται οι τρίτοι, ανάμεσά τους και ο εκμισθωτής, από την οιονεί καθολική μεταβίβαση.

1.6 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Στην προκειμένη περίπτωση από την χωρίς όρκο εξέταση του μάρτυρα της εναγόμενης Δ.Κ. , που περιλαμβάνεται στα ταυτάρια με την εκκαλούμενη πρακτικά, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και δέκα φωτογραφίες που προσκομίζει η εκκαλούσα, αποδεικνύονται τα ακόλουθα περιστατικά:

Με το από 22.7.1994 ιδιωτικό συμφωνητικό, ο πατέρας του ενάγοντος, Β.Φ. επικαρπωτής τριών καταστημάτων με στοιχεία Κ-11, Κ-12 και Κ-13, συνολικής επιφάνειας 94,50τ.μ. με πατάρι 40 τ.μ., συνήψε με την εταιρία «Π.Π. ΑΕΒΕ» σύμβαση μισθώσεως, για χρονικό διάστημα από 1.8.1994 μέχρι 31.7.1996, αντί μηνιαίου μισθώματος 240.000 δρχ (705,00 €) για να χρησιμοποιηθεί ως κατάστημα πωλήσεως παιχνιδιών και γενικά ειδών που εμπορεύεται. Ήδη η μίσθωση διήνυσε τη συμβατική της διάρκεια και ισχύει μέχρι τη συμπλήρωση εννέα ετών σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 του Π.Δ. 34/1995.

Η ψιλή κυριότητα των μισθίων, των προαναφερθέντων καταστημάτων ανήκε από δωρεά στο θετό γιο του εκμισθωτή Φ.Φ. , με συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Αγρινίου Β.Μ. στις 18.11.1980, που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου Αθηναίων. Στις 17.6.1996 απεβίωσε ο εκμισθωτής και ενώθηκε η επικαρπία με την ψιλή κυριότητα. Έτσι ο ενάγων υπεισήλθε στη μισθωτική σχέση ως εκμισθωτής. ***Με σκοπό την ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, για τη δημιουργία στη χώρα μας ισχυρών οικονομικών μονάδων, ικανών να ανταποκριθούν στα ζητήματα που προκύπτουν από τη σύγχρονη τεχνική και οικονομική εξέλιξη, δημιουργήθηκε το απαιτούμενο θεσμικό πλαίσιο για τη συγχώνευση των επιχειρήσεων.***

- Με την Κ-2 2549/5.4.1995 απόφαση του Υπουργού Εμπορίου εγκρίθηκε η συγχώνευση των Ανωνύμων Εταιριών «Μ.Λ.Π. Α.Ε.», «Π. Α.Ε. ΕΕ», «Μ.Α.Ε. Π.» και «Π.Π. ΑΕΒΕ», με απορρόφηση της δεύτερης, τρίτης και τέταρτης από την πρώτη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68 παρ. 2 και 69-77 του Ν.2190/1920 και του Ν.2166/1993 «Κίνητρα ανάπτυξης επιχειρήσεων», τις αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων των μετόχων των συγχωνευόμενων Α.Ε. στις 28.3.1995 και με την συμβολαιογραφική πράξη της συμβολαιογράφου Αθηνών Μ. Α-Ζ στις 29.3.1995.

Μετά την καταχώρηση στο μητρώο Α.Ε. στις 10.4.1995 και σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις, τα αποτελέσματα της συγχωνεύσεως επήλθαν αυτοδικαίως και η «Μ.Α.Π. Α.Ε.» και επιπλέον επήλθε μισθωτική σχέση ως οιονεί καθολική διάδοχος της αρχικής μισθώτριας Π. ΑΕΒΕ, η οποία έπαψε να υφίσταται ως νομικό πρόσωπο.

Συνεπώς είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός του εφεσιβλήτου αφού δεν το συνδέει καμία μισθωτική σχέση.

➤ Οι όροι του συμφωνητικού:

Με το νόμο αμφοτέρωι οι διάδικοι στη δευτεροβάθμια δίκη υπεισήλθαν στη μίσθωση και συγκεκριμένα ο ενάγων ως καθολικός διάδοχος υπεισήλθε στη μίσθωση ως εκμισθωτής, και ομοίως, ως οιονεί καθολικός διάδοχος υπεισήλθε στη μίσθωση η δεύτερη εναγόμενη ως μισθώτρια των επιδίκων. Στον 5^ο όρο αναφέρεται ότι «επιτρέπεται η ολική ή μερική υπομίσθωση, καθώς και κάθε, από οποιαδήποτε αιτία μερική ή ολική παραχώρηση της χρήσης του μισθίου η οποία για να έχει ισχύ πρέπει να αναγγέλεται στον εκμισθωτή εντός μηνός από της συνομολογήσεώς της, με κοινοποίηση σε αυτόν, με δικαστικό επιμελητή, επισήμου αντιγράφου του σχετικού μισθωτηρίου ή άλλου εγγράφου». Ερμηνεύοντας τον συγκεκριμένο όρο και δεδομένης της ασάφειας του ίδιου, δεν ήταν απαραίτητο, στην προκειμένη περίπτωση, να αναγγελθεί στον εκμισθωτή, εντός μηνός από της συνομολογήσεώς της με κοινοποίηση σχετικού εγγράφου με δικαστικό επιμελητή, *εφόσον στην περίπτωση της συγχώνευσης με απορρόφηση της μισθώτριας εταιρίας η εκκαλούσα υπεισήλθε από το νόμο στη μισθωτική σχέση ως μισθώτρια, ως οιονεί καθολική διάδοχος της αρχικής μισθώτριας Π.Π. ΑΕΒΕ.*

Επίσης, στον υπό στοιχείο 11^ο όρο του ίδιου συμφωνητικού αναφέρεται ότι «κάθε παράβαση οποιουδήποτε από τους όρους του παρόντος, καθώς και η καθυστέρηση του μισθώματος, συνεπάγεται δικαίωμα: του εκμισθωτή για λύση της συμβάσεως και πριν από τη λήξη του χρόνου αυτής, την έξωση της μισθώτριας κατά τη διαδικασία του, ΚΠολΔ».

1.7 Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

Μετά την εξέταση των στοιχείων που προέκυψαν από την ακροαματική διαδικασία και τις καταθέσεις των μαρτύρων το δικαστήριο κατέληξε σε μια δειρά από συμπεράσματά που επέφεραν και το αποτέλεσμα της δίκης.

Αρχικά η τήρηση της έγγραφης διαδικασίας αναγγελίας αφορά σύμβαση μεταξύ της Π.Τ. ΑΕΒΕ και τρίτης και όχι την υπεισέλευση που επέρχεται αυτοδικαίως από το νόμο. Εξάλλου, *η σύμβαση της συγχώνευσης δεν έχει ως αντικείμενο την παραχώρηση, αλλά τη ανένωση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών.*

Επιπλέον, το αποτέλεσμα της υπεισέλευσης, στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις της απορροφηθείσας μισθώτριας, της νέας εταιρίας που προκύπτει από τη συγχώνευση επέρχεται αυτοδικαίως από το νόμο, όπως προαναφέρθηκε.

Τέλος από το νόμο υπεισήλθε και ο εφεσίβλητος ως εκμισθωτής, χωρίς την τήρηση έγγραφης αναγγελίας, συντρέχει δε η ίδια νομική αιτία της καθολικής από το νόμο διαδοχής για αμφοτέρους τους διαδίκους.

Συνεπώς δεν είναι έγκυρη η καταγγελία που έγινε με την αγωγή και συνεπώς δεν ελίαι υποχρεωμένη η εκκαλούσα μα αποδώσει τη χρήση των μισθίων καταστημάτων. Τέλος το δικαστήριο δέχεται την έφεση.

2. ΑΠΟΦΑΣΗ: ΣτΕ 317/2000 Β΄Τμ.

Πρόεδρος Η. Παπαγεωργίου, Σύμβουλος της Επικρατείας
Εισηγητής Ν.Σκλίας, Σύμβουλος
Δικηγόροι Ε. Σβολοπούλου (πρόεδρος ΝΣΚ) και Γ.Θεοφάνους

Διατάξεις: άρθρα 1,3,12 ΝΔ 1297/1972.

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ.

Η συγκεκριμένη απόφαση αφορά τα φορολογικά κίνητρα για συγχώνευση ή μετετροπή επιχειρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 1 ΝΔ 1297/1972, τις φορολογικές απαλλαγές για συγχώνευση ή μετατροπή επιχειρήσεων. Σύμφωνα με το ΝΔ, οι φορολογικές απαλλαγές δεν ισχύουν στις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων με αντικείμενο των εργασιών τους την κατασκευή ή εκμετάλλευση κάθε φύσης ακινήτων, πλην των ξενοδοχειακών. Επίσης κρίσιμο θεωρείτε για την εφαρμογή της φορολογικής απαλλακτικής διάταξης, το αντικείμενο των εργασιών της νέας επιχείρησης που προκύπτει από τη συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων.

2.2 ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ.

Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας δεν απαιτείται κατ'ά το νόμο, καταβολή τελών και παραβόλου, ζητείται, παραδεκτός, η αναίρεση της απόφασης 2547/1992 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. ***Με την συγκεκριμένη απόφαση απορρίφθηκε έφεση του Ελληνικού Δημοσίου κατά της υπ' αριθ. 3326/1989 αποφάσεως του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.*** Το τελευταίο αυτό δικαστήριο είχε δεχθεί, με την ανωτέρω απόφασή του, προσφυγή της αναιρεσίβλητης και είχε ακυρώσει το υπ' αριθ .../1985 φύλλο ελέγχου φόρου μεταβίβασης ακινήτου, έτους 1997, του Οικονομικού Εφόρου Α.Σ. Αττικής.

2.3 ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΘΡΑ.

➤ **Το άρθρο 1 του ΝΔ 1297/1972** " περί παροχής φορολογικών κινήτρων για την συγχώνευση ή μετατροπή επιχειρήσεων προς δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων "ΦΕΚ Α'217) ορίζει ότι: « Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται επί συγχωνεύσεως ή μετετροπής επιχειρήσεων, οποιασδήποτε μορφής σε Ανώνυμη Εταιρία ή προς τον σκοπό ιδρύσεως ανωνύμου εταιρίας, ως και επί συγχωνεύσεως ή μετατροπής επιχειρήσεων, οποιασδήποτε μορφής, εφόσον σε αυτές δεν περιλαμβάνεται ανώνυμη εταιρία, σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης ή προς τιν σκοπό της ιδρύσεως Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης, υπό την προϋπόθεση ότι, η συγχώνευση ή μετατροπή θα έχει πραγματοποιηθεί μέχρι της 31^{ης} Δεκεμβρίου 1975».

- **Το άρθρο 29 παρ. 4 του Ν 231/1975** παρέτεινε την τελευταία αυτή προθεσμία μέχρι 31 Δελεμβρίου 1977. **Με το άρθρο 19 παρ. 1 του Ν. 849/1978** παρατάθηκε και μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1982.
- **Το άρθρο 3 του πιο πάνω ΝΔ 1297/1972** ορίζει ότι: « Η κατά το άρθρο 1 του παρόντος, σύμβαση περί συγχωνεύσεως ή μετατροπής, η εισφορά και μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων ή μετατρεπομένων επιχειρήσεων, πάσα σχετική πράξη ή συμφωνία που αφορά την εισφορά ή μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού ή άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, ως και παντός εμπράγματος δικαιώματος ... **απαλλάσσεται παντός φόρου, τέλους χαρτοσήμου, ή οποιουδήποτε ετέρου τέλους υπέρ του Δημοσίου, ως και εισφορές ή δικαιώματος υπέρ οποιουδήποτε τρίτου..**»
- Τέλος, **στο άρθρο 12 του ίδιου νομοθετικού διατάγματος** ορίζεται ότι: « Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται σε επιχειρήσεις που έχουν ως αντικείμενο των εργασιών τους, κατά κύριο λόγο τη κατασκευή ή εκμετάλλευσης πάσης φύσεως ακινήτων, πλην των ξενοδοχειακών».

Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων και ιδίως από την τελευταία διάταξη του άρθρου 12 του ΝΔ 1297/1972 συνάγεται ότι **οι φορολογικές απαλλαγές του άρθρου 3 του παραπάνω ΝΔ δεν ισχύουν στην περίπτωση συγχωνεύσεως επιχειρήσεων, των οποίων το κύριο αντικείμενο των εργασιών τους είναι η κατασκευή ή εκμετάλλευση πάσης φύσεως ακινήτων, πλην των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων.**

Δεδομένου δε ότι δικαιολογητικός λόγος θέσπισης της εξαιρετικής αυτής διάταξης είναι η αποτροπή δημιουργίας μεγάλων οικονομικών μονάδων στο χώρο των κατασκευών και της εν γένει εκμετάλλευσης ακινήτων, πλην των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι κρίσιμο για την εφαρμογή της διάταξης αυτής είναι το αντικείμενο εργασιών όχι της συγχωνευθείσας επιχείρησης, αλλά της νέας επιχείρησης που προκύπτει από τη συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων.

2.4 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

- Στην προκειμένη περίπτωση, εισφέρθηκαν από τον ΔΑ στην αναιρεσίβλητη ανώνυμη εταιρία, στην οποία προηγουμένως είχε συγχωνευθεί η ατομική του επιχείρηση σύμφωνα με το ΝΔ 1297/1972, μεταξύ άλλων, και ορισμένα ακίνητα κείμενα στην περιφέρεια της οικονομικής Εφορίας Αγ. Στεφάνου, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τις ανάγκες της συγχωνεύουσας εταιρίας, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση με το .../ 20.12.1977 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Αθήνας ΝΑ. Για την εν' λόγω μεταβίβαση υποβλήθηκε δήλωση φόρου μεταβίβασης ακινήτου, χωρίς όμως να καταβληθεί φόρος κατ'επίκληση του άρθρου 3 του ως άνω νομοθετικού διατάγματος.

- Μετά από έλεγχο, η φορολογική αρχή εξέδωσε φύλλο ελέγχου και επέβαλε:
 - 1) Το ΦΜΑ στον Δ.Α.επί του τιμήματος του συμβολαίου και
 - 2) Στην αναιρεσίβλητη εταιρία το ΦΜΑ στη διαφορά μεταξύ τιμήματος και αγοραίας αξίας που προσδιόρισε η φορολογική αρχή.

Για το λόγο ότι δεν είχαν εφαρμογή εν προκειμένω οι απαλλακτικές από το φόρο διατάξεις του ΝΔ 1297/1972, καθόσον η αναιρεσίβλητη εταιρία είχε ως κύριο αντικείμενο εργασιών την εκμετάλλευση ακινήτων και δεν ήταν ξενοδοχειακή επιχείρηση.

2.5 Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ.

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ακύρωσε το ένδικο φύλλο ελέγχου **κατά παραδοχή προσφυγής της αναιρεσίβλητης**, με την αιτιολογία ότι η φορολογική αρχή έπρεπε να αποβλέψει, για τη μη εφαρμογή του άρθρου 3 του ΝΔ 1297/1972, στο αντικείμενο εργασιών της συγχωνευθείσας ατομικής επιχείρησης του Δ.Α. και όχι στο αντικείμενο εργασιών της αναιρεσίβλητης εταιρίας.

Λόγος εφέσεως του δημοσίου είναι ότι, από τη σχετική έξθεση ελέγχου προκύπτει **ότι και οι δυο επιχειρήσεις είχαν – αντικείμενο εργασιών κατά κύριο λόγο την εκμετάλλευση ακινήτων** και επομένως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 12 του πιο πάνω νομοθετικού διατάγματα, η επίδικη μεταβίβαση ακινήτων **δεν απαλλασσόταν από το ΦΜΑ**, απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση ως αβάσιμος, με την αιτιολογία ότι, για την έκδοση του ένδικου φύλλου ελέγχου η φορολογική αρχή στηρίχθηκε στο αντικείμενο εργασιών της συγχωνευούσας και όχι της συγχωνευθείσας επιχείρησης. Η κρίση αυτή του δικαστηρίου δεν είναι νόμιμη σύμφωνα με τα προεκτεθέντα και, για το λόγο αυτό, που βάσιμα προσβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αναίρετα, η δε υπόθεση, που χρειάζεται διευκρίνιση κατά το πραγματικό, πρέπει να παραπεμφθεί στο ίδιο δικαστήριο για νέα κρίση.

Αποτέλεσμα της διαδικασίας ήταν η αποδοχή της αίτησης για αναίρεση της απόφασης 2547/1992 Δ.Πρ.Αθ.

3. ΑΠΟΦΑΣΗ: ΕΦΘΕΣ 3270/1998

Πρόεδρος Δ. Λαγουμίδης
Εφέτης Εισηγητής Μ. Γραμματικούδης
Δικηγόροι Σ. Παναγιωτίδης, Α. Λιωνής

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ.

Η εν' λόγω απόφαση αφορά τη τύχη σύμβασης μεταφοράς μετά τη συγχώνευση με απορρόφηση της εταιρίας με την οποία συνάφθηκε η σύμβαση μεταφοράς. Η απορροφώσα εταιρία υποκαθίσταται αυτοδικαίως στα δικαιώματα και υποχρεώσεις της απορροφούμενης και συνεχίζει αυτοδικαίως τις εκκρεμείς δίκες μετά την καταχώριση στο μητρώο ανωνύμων εταιριών της εγκριτικής απόφασης συγχώνευσης με απορρόφηση. **Η συγχώνευση δεν συνεπάγεται βίαιη διακοπή της δίκης.**

Διαζευτικός υπολογισμός ζημίας. Για το ορισμένο της αγωγής αποζημίωσης αρκεί επίκληση της απώλειας των εμπορευμάτων και μία από τις διαζευτικώς ισχύουσες αξίες των εμπορευμάτων. Δεν απαιτείται αναγραφή του βάρους. Ασφαλιστική υποκατάσταση. Μεταβίβαση κι στον ασφαλιστή της απαίτησης του ασφαλισμένου για αποζημίωση στο εις δραχμές (σε ευρώ) ισάξιο κατά το χρόνο της πληρωμής ποσού του ξένου νομίσματος, στο οποίο η αποζημίωση είναι υπολογιστέα.

3.2 ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΘΡΑ

- **Η διάταξη 7 του άρθρου 27 παρ. 1 της CMR**, η οποία περιορίζει το ύψος του οφειλόμενου από τον μεταφορέα τόκου. Η συγκεκριμένη διάταξη δεν αφορά τον παραγγελιοδόχο. Η ευθύνη του παραγγελιοδόχου είναι εγγυητική και υφίσταται στο μέτρο που υπάρχει ευθύνη του μεταφορέα.
- **Το άρθρο 30 παρ. 1 της CMR**: Εάν ο παραλήπτης παραλάβει τα εμπορεύματα χωρίς να προβεί στις ενέργειες που προβλέπονται στο άρθρο 30 παρ. 1 της CMR, τεκμαίρεται μαχητά υπέρ του μεταφορέα, ότι αυτά παραλήφθηκαν στην κατάσταση που αναφέρεται στο δελτίο παράδοσης. Για τη δημιουργία του τεκμηρίου ο μεταφορέας και ο παραγγελιοδόχος πρέπει να προσβάλλουν τον σχετικό ισχυρισμό, περιέχοντα όλα τα ανωτέρω στοιχεία. Ανατροπή του τεκμηρίου.
- **Το άρθρο 75 παρ.1, 2 του ΚΝ 2190/1920** «περί ανωνύμων εταιριών», ορίζει ότι από την καταχώρηση στο μητρώο ανωνύμων εταιριών, της εγκριτικής αυτής απόφασης της συγχώνευσης, αυτοδικαίως, ταυτόχρονα και χωρίς καμία άλλη διατύπωση τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρίες, όσο και έναντι τρίτων, πέραν των άλλων:
 - A. Η απορροφώσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της απορροφούμενης κατά μεταβίβαση που εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή και
 - B. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από την απορροφώσα εταιρία ή κατ' αυτής χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους της για την συνέχιση και χωρίς να επέρχεται, λόγω συγχώνευσης, βίαιη διακοπή της δίκης, και ούτε να απαιτείται δήλωση για την επανάληψή της .
- Από τις συνδυασμένες διατάξεις των **άρθρων 1 παρ.1, 2 18 παρ. 1 και 23 παρ. 1, 2 25, 34της Σύμβασης της Γενεύης** για τη διεθνή μεταφορά των εμπορευμάτων οδικώς (CMR) ,που κυρώθηκε με το Ν.559/1977 και αποτελεί εσωτερικό δίκαιο, επί χερσαίας μεταφοράς πραγμάτων, η οποία γίνεται οδικώς με οχήματα επ' αμοιβή σε χώρα διαφορετική του τόπου παράδοσης αυτών, από τις οποίες μία τουλάχιστον τυγχάνει συμβαλλόμενη χώρα, συνάγεται ότι η ευθύνη του μεταφορέα, συνακόλουθα δε και του μη εκτελούντος την μεταφορά αλλά αναθέτοντος την εκτέλεση του όλου έργου σε άλλον μεταφορέα παραγγελιοδόχου μεταφοράς, για μερική ή ολική απώλεια των μεταφερόμενων εμπορευμάτων κατά την εκτέλεση διεθνούς οδικής μεταφοράς είναι νόθος αντικειμενική, η δε ζημία την οποία υποχρεούται να καταβάλει στο δικαιούχο εκτιμάται αντικειμενικά και υπολογίζεται, διαζευτικώς, με βάση την αξία των εμπορευμάτων στον τόπο και κατά τον χρόνο κατά τον οποίο έγιναν δεκτά προς μεταφορά, σύμφωνα προς την

τιμή του χρηματιστηρίου εμπορευμάτων ή την τρέχουσα τιμή της αγοράς ή την συνηθισμένη τιμή εμπορευμάτων του ίδιου είδους και ποιότητας.

- **Η διάταξη του άρθρου 210 Εμπ.Ν**, η οποία ορίζει ότι ο ασφαλιστής εφόσον αποκατέστησε τη ζημία του ασφαλισμένου του, υποκαθίσταται στις αξιώσεις αυτού έναντι του ζημιώσαντος τρίτου προσώπου.
- **Τα άρθρα 95-101 Εμπ.Ν** προβλέπουν ότι η ευθύνη του παραγγελιοδόχου μεταφορά για ολική ή μερική βλάβη ή απώλεια των μεταφερόμενων πραγμάτων είναι εγγυητική, υφίσταται δηλαδή στο μέτρο που υπάρχει ευθύνη του μεταφορέα.

3.3 ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Το δικαστήριο πρέπει να προχωρήσει στην εκ νέου έρευνα της νομικής και ουσιαστικής βασιμότητας της αγωγής (άρθρο 528 ΚΠολΔ, όπως ισχύει μετά το άρθρο 3 παρ.21 του Ν 2207/1994) αντιμωλία των διαδίκων, καθόσον η ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Η Ε ΑΕΓΑ», που παρέστη, νομίμως συνεχίζει τη δίκη ως καθολική διάδοχος της αρχικής ενάγουσας και ως εφεσίβλητης στην έφεση αναφερόμενης «Ασφαλιστικής εταιρίας ΕΤΕΒΑ Α.Ε.».

Μετά την άσκηση της αγωγής και την έκδοση της ανωτέρω απόφασης πριν όμως τη συζήτηση της έφεσης, δημοσιεύθηκε στο μητρώο ανωνύμων εταιριών του Υπουργείου Ανάπτυξης η εγκριτική απόφαση συγχώνευσης, με απορρόφηση από την ανωτέρω ανώνυμη εταιρία της αρχικής ενάγουσας και στην έφεση ως εφεσίβλητης αναφερόμενης «Ασφαλιστικής ΕΤΕΒΑ ΑΕΓΑ», όπως προκύπτει από το προαποδεικτικό προσκομιζόμενο 5625/1.8.1997 ΦΕΚ, την 24.7.1997, σχετικά προς την απόφαση άρθρα με τις διατάξεις του άρθρου 75 παρ. 1, 2 του Κ.Ν. 2190/1920 «περί ανωνύμων εταιριών», από την καταχώρηση, στο μητρώο ανωνύμων εταιριών, της εγκριτικής αυτής απόφασης της συγχώνευσης, αυτοδικαίως, ταυτόχρονα και χωρίς καμία άλλη διατύπωση τόσο για τις συγχωνευόμενες εταιρίες, όσο και έναντι τρίτων, πέραν των άλλων:

Η απορροφώσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της απορροφούμενης κατά μεταβίβαση που εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή και

Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από την απορροφώσα εταιρία ή κατ' αυτής χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους της για τη συνέχιση και χωρίς να επέρχεται, λόγω της συγχώνευσης, βίαιη διακοπή της δίκης, και ούτε να απαιτείται δήλωση για την επανάληψή της.

Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1,2 18 παρ. 1 και 23 παρ.1,2, 25,34 της Σύμβασης της Γενεύης για τη διεθνή μεταφορά των εμπορευμάτων οδικώς (CMR), που κυρώθηκε με το Ν 559/1977 και αποτελεί εσωτερικό δίκαιο, επί χερσαίας μεταφοράς πραγμάτων, η οποία γίνεται οδικώς με οχήματα επ' αμοιβή σε χώρα διαφορετική του τόπου παράδοσης αυτών, από τις οποίες μία τουλάχιστον τυγχάνει συμβαλλόμενη χώρα, συνάγεται ότι η ευθύνη του μεταφορέα, συνακόλουθα δε και του μη εκτελούντος την μεταφορά αλλά αναθέτοντος την εκτέλεση του όλου έργου σε άλλον μεταφορέα παραγγελιοδόχου μεταφοράς (ΑΠ 180/1995 ΕλλΔνη 37,660,728/1994 ΕλλΔνη 37,135 303/1992 ΝοΒ 41,868), για μερική ή ολική απώλεια των μεταφερόμενων εμπορευμάτων κατά την εκτέλεση διεθνούς οδικής μεταφοράς είναι νόθος αντικειμενική, η δε ζημία την οποία υποχρεούται να καταβάλει στο δικαιούχο εκτιμάται αντικειμενικά

και υπολογίζεται, διαζευκτικώς, με βάση την αξία των εμπορευμάτων στο τόπο και κατά το χρόνο κατά τον οποίο έγιναν δεκτά προς μεταφορά, σύμφωνα προς την τιμή του χρηματιστηρίου εμπορευμάτων ή την τρέχουσα τιμή της αγοράς ή την συνηθισμένη τιμή εμπορευμάτων του ίδιου είδους και ποιότητας.

Επομένως, για το ορισμένο της αγωγής κατά του μεταφορέα ή και κατά του έχοντος ταυτόσημη και σε ολόκληρο με εκείνον ευθύνη, με αυτόν παραγγελιοδόχο μεταφοράς (ΑΠ 728/1994, ό.π. ΕΑ 310/1991 ΕπΣυγκΔικ 1992,343), με την οποία ζητείται αποζημίωση για ολική ή μερική απώλεια εμπορευμάτων, αρκεί ο ζημιωθείς ενάγων, συνακόλουθα δε και ο υποκατασταθείς, κατά τα κατωτέρω εκτιθέμενα, στη θέση του ασφαλιστής να επικαλεσθεί, πέραν των άλλων, μερική ή ολική απώλεια των εμπορευμάτων κατά τη διάρκεια διεθνούς οδικής μεταφοράς καθώς και μία από τις παραπάνω αξίες των εμπορευμάτων που απωλέσθησαν. Αναφορά του βάρους των εμπορευμάτων δεν απαιτείται να γίνει, καθόσον, ο ποσοτικός περιορισμός της αποζημίωσης που ορίζεται βάσει του βάρους των εμπορευμάτων κατά το άρθρο 23 παρ.3 της CMR, δεν αποτελεί στοιχείο του πραγματικού της απαίτησης αποζημίωσης, αλλά ανάγεται στην ιστορική βάση αντίστοιχης ένστασης, την οποία πρέπει να επικαλεσθεί και να αποδείξει, ο υπόχρεος προς αποζημίωση εναγόμενος.

Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 210 ΕμπΝ, με την οποία ορίζεται ότι ο ασφαλιστής εφόσον αποκατέστησε τη ζημία του ασφαλισμένου του υποκαθίσταται στις αξιώσεις αυτού έναντι του ζημιώσαντος τρίτου προσώπου, συνδυαζόμενη και προς τις αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 462, 463 εδ. α' ΑΚ, **προκύπτει ότι η προβλεπόμενη από αυτή υποκατάσταση του ασφαλιστή που πλήρωσε τη ζημία στα δικαιώματα του ασφαλισμένου έναντι τρίτων λόγω της ζημίας, επέρχεται αυτοδικαίως, με την καταβολή του ασφαλίματος που αφορά τις ζημίες που καλύφθηκαν ασφαλιστικώς και ότι ο ασφαλιστής βρίσκεται στην ίδια νομική θέση που θα βρισκόταν και ο ζημιωθείς αν ήταν ενάγων**. Όταν η αποζημίωση από την πλημμελή εκτέλεση της μεταφοράς είναι σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 23 παρ.1, 2 και 25 υπολογιστέα σε ξένο νόμισμα και ο δικαιούχος της αποζημίωσης ήταν ασφαλισμένος κατά του κινδύνου που επαληθεύτηκε με το ζημιογόνο γεγονός, η από μέρους του ασφαλιστή πληρωμή του ασφαλίματος στον ημεδαπό ασφαλισμένο, ώστε να καλυφθεί ολόκληρη η ζημία του, και αν έγινε σε δραχμές (τόρα €) βάσει της τότε ισοτιμίας της δραχμής (τόρα €) προς το ξένο νόμισμα στο οποίο το πληρωτέο, στην ημεδαπή, ασφαλίμα ήταν συνομολογημένο, συνεπάγεται και την αυτοδίκαιη μεταβίβαση στον ασφαλιστή της απαίτησης του ασφαλισμένου για αποζημίωση που έχει αντικείμενο το κατά τον χρόνο της πληρωμής δραχμικό ισάξιο του ποσού του ξένου νομίσματος στο οποίο η αποζημίωση είναι υπολογιστέα.

Στην προκειμένη περίπτωση, η ήδη υποκατασταθείσα από την παριστάμενη εφεσίβλητη – εναγόμενη αρχική ενάγουσα «ασφαλιστική ΕΤΕΒΑ Α.Ε.» με την κρινόμενη αγωγή, ισχυρίζεται ότι με σύμβαση ασφάλισης την οποία κατάρτισε με την ανώνυμη εταιρία «(Ε.Β.Ο.) Α.Ε.», προέβη, έναντι ασφαλίματος, στην ασφάλιση της σε αυτήν και πιο κάτω αναφερόμενης ποσότητας χημικών προϊόντων, τα οποία, σε εκτέλεση σχετικής έγκυρης σύμβασης μεταφοράς που είχε συναφθεί μεταξύ της ασφαλισμένης και της εναγόμενης μεταφορικής εταιρίας, η τελευταία ανέλαβε αντί αμοιβής να διαμεσολαβήσει στην εξεύρεση μεταφορέα και στην μεταφορά οδικώς με αυτοκίνητο από Φραγκφούρτη Γερμανίας στο Αίγιο για την κάλυψη των κινδύνων απώλειας και ζημιών τους κατά τη μεταφορά.

Ότι κατά τη διάρκεια της μεταφοράς επήλθε ο ασφαλιστικός κίνδυνος, αφού καταστράφηκαν οι ποσότητες χημικών προϊόντων που αναφέρει, με αποτέλεσμα αυτή, σε εκτέλεση της συμβατικής της υποχρέωσης, να προβεί στην καταβολή, την 10.2.1993, προς την ασφαλισμένη, του σε 1.778.454 δρχ. ισάξιου του εκ 13.454 μάρκων Γερμανίας ασφαλίσματος.

Βάσει των περιστατικών αυτών και αφού διαλαμβάνει στην αγωγή, ότι το ποσό αυτό αντιπροσώπευε την συνήθη αξία στην αγορά της Φραγκφούρτης των ως άνω εμπορευμάτων, όπως ειδικότερα καθέκαστο είδος προσδιορίζεται σε αυτήν, **ζητεί την καταδίκη της αντιδίκου της σε καταβολή προς αυτήν του σε δραχμές ισοτίμου κατά την ημέρα της πληρωμής ανωτέρω ποσού των 13.454 μάρκων, άλλως του ποσού των 1.778.876 δρχ., με το νόμιμο τόκο υπερημερίας από την επίδοση της.**

3.4 Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

Η αγωγή, που όπως προκύπτει από το πιο πάνω αναφερόμενο ιστορικό της διαλαμβάνει όλα τα αναγκαία περιστατικά για τη θεμελίωση της, σύμφωνα με όσα αναφέρονται, στις προαναφερθείσες διατάξεις, παρά τα ενάντια υποστηριζόμενα από την εναγόμενη, ότι δηλαδή αυτή πάσχει από αοριστία διότι δεν αναφέρονται το βάρος των απολεσθέντων εμπορευμάτων, και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις αναφερόμενες στην αρχή της σκέψης αυτής διατάξεις.

Νόμιμο επίσης είναι και το κύριο παρεπόμενο αίτημα περί νομιμότοκης καταβολής του αιτούμενου ποσού (ΑΚ 340,345,346) με το νόμιμο τόκο υπερημερίας από την επίδοση της αγωγής, καθόσον η διάταξη του άρθρου 27 παρ. 1 της προαναφερόμενης Διεθνούς Σύμβασης CMR, η οποία ορίζει σε 5% τον τόκο που μπορεί να απαιτήσει ο δικαιούχος της αποζημίωσης για ολική ή μερική απώλεια ή βλάβη των μεταφερόμενων εμπορευμάτων εις βάρος του μεταφορέα, δεν αφορά και τον παραγγελιοδόχο μεταφοράς, ούτε και ανάγεται στην έκταση της ευθύνης του πρώτου, ώστε να μπορεί να την επικαλεσθεί και ο δεύτερος, όπως στην προκειμένη περίπτωση η εναγόμενη πράττει, αλλά ανάγεται στις συνέπειες της υπερημερίας του καθενός υπόχρεου, μετά την όχληση του από τον δικαιούχο, οπότε και ο παραγγελιοδόχος μεταφοράς ευθύνεται ως κοινός οφειλέτης, ήτοι για προσωπικό του πταίσμα, στην καταβολή των νομίμων τόκων για τη δική του υπερημερία.

Η προβλεπόμενη από τα άρθρα 95-101 ΕμπΝ ευθύνη του παραγγελιοδόχου μεταφοράς για ολική ή μερική βλάβη ή απώλεια των μεταφερόμενων πραγμάτων είναι εγγυητική, υφίσταται δηλαδή στο μέτρο που υπάρχει και η ευθύνη του μεταφορέα. Άρα, αν ο τελευταίος δεν ευθύνεται για την προαναφερόμενη ολική ή μερική βλάβη ή απώλεια των μεταφερόμενων πραγμάτων ή έχει, κατά ρητή διάταξη νόμου, περιορισμένη ευθύνη, τότε και η ευθύνη του παραγγελιοδόχου μεταφοράς αντιμετωπίζεται με όμοιο τρόπο. Λόγω δε του εγγυητικού χαρακτήρα της ευθύνης τούτου, και σε περίπτωση διεθνούς μεταφοράς εμπορευμάτων οδικώς, η οποία διέπεται από την ανωτέρω Διεθνή Σύμβαση, η περιορισμένη ευθύνη του μεταφορέα για ολική ή μερική απώλεια των μεταφερομένων εμπορευμάτων, εκεί όπου προβλέπεται αυτή (αυτή 23 παρ.3 συνθ.) αφορά και τον παραγγελιοδόχο μεταφοράς, παρόλο που η σύμβαση δεν τον αφορά, ως προνοούσα μόνο για τον μεταφορέα.

3.5 ΤΟ ΔΙΚΟΓΡΑΦΟ ΤΗΣ ΕΦΕΣΗΣ

Στην υπόθεση που κρίνεται, η εναγόμενη προβάλλει με το δικόγραφο της έφεσης, ότι υπαίτιος, από αμέλεια του της μερικής καταστροφής του μεταφερόμενου αγωγικού εμπορεύματος υπήρξε ο με αυτήν συναναγόμενος και ήδη μη διάδικος οδηγός του φορτηγού αυτοκινήτου με το οποίο διενεργήθηκε η μεταφορά, διότι, ενώ παρέλαβε σε κακή κατάσταση τα εμπορεύματα, συνέπεια αμέλειας του περί την οδήγηση του αυτοκινήτου, τούτο ανετράπη στην περιοχή BLIVNITBA Βουλγαρίας με αποτέλεσμα μέρος του φορτίου του να χυθεί και να προκύψει η αναφερόμενη στην αγωγή ζημία. Ο ισχυρισμός όμως αυτός αλυσιτελώς προβάλλεται, αφού και αν ακόμη υποληφθεί ως αληθής, δεν είναι ικανός να θεμελιώσει ένσταση ευθύνης της εν λόγω διαδίκου για την αξιούμενη αποζημίωση, δοθέντος ότι με αυτόν γίνεται αποδεκτή ύπαρξη συμβατικής ευθύνης του μεταφορέα για την μερική καταστροφή των εμπορευμάτων, συνακόλουθα δε, σύμφωνα με τα ήδη εκτεθέντα, και δική της ευθύνη, χωρίς να προβάλλεται περαιτέρω και ισχυρισμός για περιορισμό της ευθύνης του μεταφορέα κατά τη διάταξη του άρθρου 23 παρ. 3 της ανωτέρω Διεθνούς Σύμβασης.

Κατά τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 30 του Ν 559/1997, ένα ο παραλήπτης προβεί στην παραλαβή των εμπορευμάτων χωρίς να ελέγξει την κατάσταση αυτών με τον μεταφορέα ή χωρίς να κοινοποιήσει προς αυτόν επιφυλάξεις δίνοντας προς αυτόν τη γενική ένδειξη της απώλειας ή της βλάβης όχι αργότερα του χρόνου παράδοσης, σε περίπτωση εμφανούς απώλειας ή ζημίας, εντός επτά ημερών από την παράδοση, εξαιρούμενων των Κυριακών και επίσημων αργιών, σε περίπτωση απώλειας ή ζημίας μη εμφανούς, το γεγονός της παραλαβής από αυτόν θα αποτελεί απόδειξη PRIMA FACIE ότι αυτός παρέλαβε τα εμπορεύματα στην κατάσταση που αναφέρεται στο δελτίο παράδοσης.

Σε περίπτωση απώλειας ή ζημίας, η οποία δεν είναι εμφανής, οι επιφυλάξεις αυτές πρέπει να γίνονται εγγράφως από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών, που ως ειδικές υπερισχύουν της διάταξης του άρθρου 104 ΕμπΝ, σύμφωνα με την οποία η ανεπιφύλακτη παραλαβή και η πληρωμή του ναύλου επιφέρουν απόσβεση της αγωγής του παραλήπτη κατά του αγωγιάτη, προκύπτει ότι επί σύμβασης χερσαίας μεταφοράς οδικός, διεπόμενης από την ανωτέρω Διεθνής Σύμβαση (CMR), εφόσον ο παραλήπτης παρέλαβε το εμπόρευμα χωρίς να προβεί, με τον μεταφορέα σε έλεγχο της κατάστασης του κατά την παραλαβή ή χωρίς να κοινοποιήσει προς τον μεταφορέα τις επιφυλάξεις του για απώλεια ή βλάβη του εμπορεύματος δίνοντας γενική περί τούτων ένδειξη κατά τον χρόνο της παράδοσης, εφόσον η απώλεια ή βλάβη είναι εμφανής, ή μέσα σε επτά εργάσιμες ημέρες από την παράδοση δεν κοινοποιήσει εγγράφως στον μεταφορέα τις άνω επιφυλάξεις, εφόσον η απώλεια ή βλάβη του εμπορεύματος δεν είναι εμφανής, δημιουργείται μαχητό τεκμήριο υπέρ του μεταφορέα ότι ο παραλήπτης παρέλαβε τα εμπορεύματα στην κατάσταση που αναφέρεται στο δελτίο παράδοσης, χωρίς, επομένως να αποκλείεται το δικαίωμα στον παραλήπτη να αποδείξει την απώλεια ή την ζημία του εμπορεύματος με άλλα αποδεικτικά μέσα.

Για τη δημιουργία όμως του μαχητού τούτου τεκμηρίου υπέρ του μεταφορέα, ή του αλληλεγγύως, κατά τα ανωτέρω, ευθυνόμενου με αυτόν παραγγελιοδόχου μεταφορέας, απαιτείται η προβολή από μέρους τους αυτοτελούς ισχυρισμού, ο οποίος κατά τις δικονομικές αρχές (262 ΚπολΔ), πρέπει να περιέχει όλα τα ανωτέρω στοιχεία.

Στην προκειμένη περίπτωση, η εναγόμενη [προβάλλει, με τις προτάσεις της, ότι ενώ η παράδοση των μεταφερθέντων εμπορευμάτων έγινε την 13.11.1992, η διαμαρτυρία της αντιδίκου της για την ζημία τούτων έγινε προς αυτήν την 8.12.1992, ήτοι μετά την παρέλευση της ανωτέρω 7ήμερης προθεσμίας. **Ο ισχυρισμός όμως αυτός είναι απορριπτός, ως αόριστος**, διότι η ενισταμένη διάδικος περιορίζεται στην αναφορά του χρόνου επίδοσης προς αυτήν, ως παραγγελιοδόχου μεταφοράς, της διαμαρτυρίας για τη βλάβη των εμπορευμάτων από μέρος της αντιδίκου της ασφαλιστικής εταιρίας, χωρίς και να αναφέρει τον χρόνο κοινοποίησης της έγγραφης διαμαρτυρίας της παραλήπτριας των εμπορευμάτων προς τον μεταφορέα, οπότε και μόνο εκείνη επέφερε τα ανωτέρω έννομα αποτελέσματα της, για να κριθεί το εκπρόθεσμο της ενέργειας εκείνης και, συνακόλουθα, της δημοθργίας του ανωτέρω μαχητού τεκμηρίου, υπέρ αυτής (και η οποία διαμαρτυρία, όπως προκύπτει από το με επίκληση προσκομιζόμενο από την εφεσίβλητη 7067 τηλεγράφημα της παραλήπτριας Ε.Β.Ο. προς τον μεταφορέα Ν.Π. έγινε την 20.10.1992, ήτοι πριν ακόμη την συνομολογούμενη παραλαβή των εμπορευμάτων.

Το δικαστήριο μετά την μελέτη των στοιχείων που προέκυψαν από τη δικογραφία, αποδέχτηκε την έφεση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Μετά την μελέτη των προηγούμενων τριών δικογραφιών, μπορεί κανείς να καταλάβει πως στην πραγματικότητα το ελληνικό δίκαιο έχει εναρμονιστεί με τις κοινοτικές Οδηγίες. Συγκεκριμένα ο νόμος 2019/1920 έχει τροποποιηθεί σύμφωνα με τις προτάσεις της 3^{ης} και της 10^{ης} κοινοτικής οδηγίας με σκοπό την εναρμόνιση του εθνικού μας δικαίου με το κοινοτικό δίκαιο. Για την σημαντικότητα της εν' λόγω εναρμόνισης αναφερθήκαμε εκτενέστερα στο πρώτο κεφάλαιο αυτής της εργασίας.

Παρά όμως τις φιλότιμες προσπάθειες που έγιναν προς αυτή την κατεύθυνση είναι αναμφισβήτητο να μιλήσουμε για πλήρη εναρμόνιση. Όπως όλοι γνωρίζουμε η πράξη της συγχώνευσης έχει τύχη πολλών επικρίσεων και η αποδοχή της ως αναγκαίο μέσο για την επιβίωση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων είναι αρκετά πρόσφατη.

Ακόμη πρέπει σε αυτό το σημείο να ειπωθεί πως ορισμένες από τις διατάξεις που περιέχονται στις κοινοτικές οδηγίες είναι αντίθετες με τις έως τώρα εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις, γεγονός που αναμφισβήτητα δυσκολεύει στην πράξη την εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με το κοινοτικό δίκαιο.

Επιπλέον από την εξέταση των υποθέσεων που αναπτύχθηκαν στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, μπορεί κανείς να διαπιστώσει πως υπάρχουν ακόμη θέματα για τα οποία δεν υπάρχει ειδική ρύθμιση και συνεπώς ο τρόπος αντιμετώπισης τους από τα δικαστήρια μπορεί να αποτελέσει θέμα διαμάχης.

Σε γενικές γραμμές όμως είναι φανερό η προσπάθεια των ελληνικών δικαστηρίων για την απόδοση της δικαιοσύνης στις πράξεις συγχωνεύσεως αλλά και η προστασία των μερών που τυχόν επηρεάζονται από την πράξη της συγχώνευσης.

Απόδειξη των όσων προαναφέρθηκαν αποτελείτο άρθρο 75 παρ.1, 2 του ΚΝ 2190/1920 « περί ανωνύμων εταιριών», το οποίο ορίζει ότι από την καταχώρηση στο μητρώο ανωνύμων εταιριών, της εγκριτικής αυτής απόφασης της συγχώνευσης, αυτοδικαίως, ταυτόχρονα και χωρίς καμία άλλη διατύπωση τόσο για τις συγχωνευόμενες

εταιρίες, όσο και έναντι τρίτων, πέραν των άλλων: πρώτον η απορροφώσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της απορροφούμενης κατά μεταβίβαση που εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή και δεύτερον οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από την απορροφώσα εταιρία ή κατά αυτής χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους της για την συνέχιση και χωρίς να επέρχεται. Λόγω της συγχώνευσης, βίαιη διακοπή της δίκης, και ούτε να απαιτείται δήλωση για την επανάληψη της.

Από τα παραπάνω λοιπόν, γίνεται σαφές πως οι διατάξεις που αφορούν την συγχώνευση έχουν ως γνώμονα την διαφύλαξη των συμφερόντων τόσο των συγχωνευόμενων εταιριών όσο και των τρίτων που έχουν έννομο συμφέρον από τις εταιρίες που προχώρησαν στην πράξη της συγχώνευσης.

Εκτός των όσων αναφέραμε παραπάνω, είναι φανερό η προσπάθεια που γίνεται τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο για την δημιουργία κινήτρων – φορολογικών και μη – με σκοπό την ενίσχυση του θεσμού των συγχωνεύσεων. Το γεγονός αυτό, είναι απόρροια της ολοένα και μεγαλύτερης συνειδητοποίησης της ανάγκης για ανάπτυξη των επιχειρήσεων, σε έναν κόσμο όπου ο ανταγωνισμός αποτελεί την κινητήρια δύναμη κάθε επιχείρησης.

Τέλος το θεσμικό πλαίσιο για τη συγχώνευση των επιχειρήσεων δημιουργήθηκε με σκοπό την ενίσχυση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, για τη δημιουργία στη χώρα μας ισχυρών οικονομικών μονάδων, ικανών να ανταποκριθούν στα ζητήματα που προκύπτουν από τη σύγχρονη τεχνική και οικονομική εξέλιξη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ. 8^{ος} ΤΟΜΟΣ – ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ. Β΄ ΕΚΔΟΣΗ 2001, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΡΑΚΗΣ , ΚΑΘ. ΠΑΝ. ΑΘΗΝΩΝ
2. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΤΕΥΧΟΣ 4^ο 2001 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΜΠΟΥΚΗ, ΟΜ. ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ.
3. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ - ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ . Γ΄ ΕΚΔΟΣΗ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΕΛΛΗ
4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ . ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ . ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΠΕΝΟΥ, ΑΘΗΝΑ 2002, 4η ΕΚΔΟΣΗ ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
5. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ – ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ – ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΜΙΣΟΣ , ΑΘΗΝΑ 2002, 4^η ΕΚΔΟΣΗ, ΜΙΛΤΙΑΔΗ ΛΕΟΝΤΑΡΗ , ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥ
6. ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ «ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ», ΑΘΗΝΑ 1994, ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΡΙΜΠΑ, ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΑΣΟΕΕ
7. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ, 1^{ος} ΤΟΜΟΣ, ΤΕΥΧΟΣ Β΄